

374.9593

๗๔120

๙.2

การพัฒนาระบบการติดตามงานโครงการการศึกษานอกโรงเรียน
แนวทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ปริญญาโท

ของ

ณรงค์ พิมสาร

10 ก.ย. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ สาขาการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

185700

การพัฒนาระบบการติดตามงานโครงการการศึกษานอกโรงเรียน
แบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บทคัดย่อ
ของ
ณรงค์ พิมพ์สาร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ สาขาการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2536

วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัยคือ การพัฒนาระบบการติดตามงานที่เหมาะสมสำหรับ
โครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน และมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด

2. เพื่อเสนอระบบการติดตามงานที่เหมาะสมกับโครงการการศึกษานอกโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการพัฒนาระบบการติดตามงานและ
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงาน ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการพัฒนาระบบการติดตามงาน
ให้มีความเหมาะสมนั้นควรพิจารณาองค์ประกอบอย่างน้อย 7 ประการ คือ โครงสร้างของ
องค์การบริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน
การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงานตามโครงการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับแบบทางไกล ตามองค์ประกอบ 7 ประการ คือ
โครงสร้างขององค์การบริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิค
การติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน
การศึกษาในตอนที่ 2 นี้ มีวิธีการศึกษา 3 วิธี คือ (1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัด
การศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล (2) ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลโดยตรงจากหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และ
ศูนย์ฯ จังหวัด ด้วยแบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้าง จำนวน 24 คน และ (3) ศึกษาโดยใช้แบบ
สอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลที่อยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค
ศูนย์ฯ จังหวัด และผู้ประสานงานศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) จำนวน 303 คน
ผลการวิจัยสรุปเป็น 5 ด้านได้ดังนี้

1. ด้านที่เกี่ยวกับองค์การ ด้านที่เกี่ยวกับองค์การเป็นผลวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์การของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดเพื่อติดตามงานสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 หน่วยงานส่วนกลาง ยังไม่ได้กำหนดให้ชัดเจนว่ากองใดมีหน้าที่ติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล การติดตามงานเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีการประสานงานกันระหว่างกองต่าง ๆ และระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับและศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดด้วย

1.2 ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการมอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลและกิจการการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ แล้ว แต่ยังมีฝ่ายต่าง ๆ ทำหน้าที่ติดตามงานในลักษณะที่มงานเฉพาะกิจ

2. ด้านที่เกี่ยวกับบุคลากร ด้านที่เกี่ยวกับบุคลากรเป็นผลการวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารและความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดได้มีบทบาทในการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อทำการติดตามงาน ในพื้นที่ปฏิบัติงานตามความจำเป็น

2.2 ผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง มีบทบาทในการติดตามงานในพื้นที่ปฏิบัติงานน้อยกว่าผู้บริหารศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด

2.3 ผู้ทำหน้าที่ติดตามงาน ในหน่วยงานส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาคเป็นจำนวนมากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ขั้นตอนการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล มีความรู้ความสามารถและทักษะในการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูลเป็นอย่างดีแต่ยังมีเจ้าหน้าที่ติดตามงานในหน่วยงานส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาคบางส่วนไม่สามารถอธิบายหรือชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้

2.4 เจ้าหน้าที่ติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัดเป็นจำนวนมากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ขั้นตอนการดำเนินงานและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลเป็นอย่างดี แต่เจ้าหน้าที่ติดตามงานของศูนย์ฯ

จังหวัดมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดระบบข้อมูลน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง และศูนย์ฯ ภาคอย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ที่ติดตามงานในทั้ง 3 หน่วยงานต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะของตนเองเป็นอย่างมาก

3. ด้านที่เกี่ยวกับเทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดระบบข้อมูล

ผลการวิจัยในด้านที่เกี่ยวกับเทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดระบบข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 เทคนิคการติดตามงานที่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ใช้มากที่สุดคือ การใช้แบบรายงานและการเดินทางไปดูงานในพื้นที่ปฏิบัติการ ส่วนการประชุม ในลักษณะเป็นการประชุมเพื่อการประเมินผล และการประชุมสัมมนาเท่านั้นน้อยมาก

3.2 หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดมีการจัดเก็บข้อมูลยัง ไม่ได้มีการวิเคราะห์ในหน่วยงานทั้ง 3 ระดับ

3.3 หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดได้นำเครื่อง คอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บข้อมูลบางส่วนแล้ว

3.4 การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ทั้ง 3 ระดับยังทำได้ไม่สะดวก เท่าที่ควร

3.5 การจัดระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค ศูนย์ฯ จังหวัด ยังไม่สอดคล้องกัน

4. ด้านที่เกี่ยวกับงบประมาณ ผลการวิจัยด้านปัจจัยนี้เกี่ยวข้องกับการจัดงบประมาณ เพื่อการติดตามงาน ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

4.1 หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ไม่ได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลเป็นการ เฉพาะแต่ได้ใช้งบประมาณสำหรับงานบริหารทั่วไป เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ปฏิบัติการ

4.2 หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับติดตามงาน ค่าจัดประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือการจัดประชุมในลักษณะประชุมเพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณแต่อย่างใด

5. ด้านเกี่ยวกับปัญหาในการติดตามงาน ผลการวิจัยส่วนนี้เกี่ยวข้องกับปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) และระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด

5.2 ข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดไม่สอดคล้องกันและการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำได้ไม่สะดวก

5.3 ข้อมูลส่วนมากยังไม่ได้ทำการวิเคราะห์

5.4 มีการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามงานไปใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานน้อยมาก

ตอนที่ 3 การศึกษาความเหมาะสมระบบการติดตามงานตามโครงการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับแบบทางไกลตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน ตอบแบบสอบถามตามวิธีการเทคนิคเดลฟาย ซึ่งแบบสอบถามได้พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในตอนที 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง กำหนดให้กองแผนงานเป็นหน่วยงานหลักในการติดตามงานโดยกองแผนงานจัดให้มีฝ่ายติดตามงานกลางทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน จัดทำแผนการติดตามงานร่วมกับกองต่าง ๆ ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด จัดเก็บข้อมูล สถิติ และประมวลผลการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกลและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ

2. การจัดโครงสร้างขององค์การของศูนย์ฯ ภาค และของศูนย์ฯ จังหวัดเพื่อการติดตามงานควรจัดให้มีฝ่ายติดตามงานกลาง เพื่อทำหน้าที่ติดต่อ ประสานงาน จัดทำแผน

การติดตามงานร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ การในศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด และกับหน่วยงาน
ส่วนกลาง ตลอดจนเป็นฝ่ายจัดเก็บข้อมูล สถิติ และประมวลผลการดำเนินงาน การศึกษา
นอกโรงเรียนแบบทางไกลและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ นอกจากศูนย์ฯ ภาค
ศูนย์ฯ จังหวัด จัดให้มีฝ่ายติดตามงานกลางแล้ว ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรจัดให้มี
งานหรือบุคคลทำหน้าที่ติดตามงานของแต่ละฝ่ายด้วย

3. ผู้บริหารทุกระดับชั้นจะต้องทำการติดตามงาน และนำผลการติดตามงานไปให้
อย่างจริงจัง

4. ผู้ติดตามงานต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล และมี
ความสามารถและทักษะในการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล
และการจัดระบบข้อมูล

5. หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด มีการติดต่อประสานงาน
และทำการวางแผนติดตามงานร่วมกันในทุกปีงบประมาณ

6. หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ต้องกำหนดลักษณะข้อมูล
ให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดก็ต้องการข้อมูลใด

7. ศูนย์ฯ จังหวัด ส่งรายงานให้ศูนย์ฯ ภาค เฉพาะข้อมูลทางวิชาการแล้วให้
ศูนย์ฯ ภาค ทำการประมวลข้อมูลและจัดเก็บในส่วนที่ศูนย์ฯ ภาค ต้องการ และจัดส่งข้อมูล
ที่หน่วยงานกลางต้องการหรือเกี่ยวข้องไปยังหน่วยงานส่วนกลาง

8. หน่วยงานส่วนกลางต้องใช้ข้อมูลจากฝ่ายติดตามกลางที่กองแผนงานเท่านั้น
ไม่ควรขอข้อมูลจากศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดโดยตรง ยกเว้นกรณีข้อมูลนั้น ๆ ไม่มีอยู่ที่ฝ่าย
ติดตามงานกลาง

9. ระบบข้อมูลและข้อมูล ในหน่วยงานกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด
ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกันและสามารถเรียกใช้ข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็ว

10. หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ต้องจัดสรรงบประมาณ
เพื่อการติดตามงาน

A MONITORING SYSTEM DEVELOPMENT FOR THE DISTANCE LEARNING
PROJECT OF THE NON - FORMAL EDUCATION DEPARTMENT

AN ABSTRACT

BY

NARONG PIMSARN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

February 1993

The general objective of this study was to propose an appropriate monitoring system for the distance learning project of the Non - Formal Education Department. The specific objectives were : (1) To examine the existing and problems within the monitoring system of the distance learning project of the Non - Formal Education Department. (2) To propose an appropriate monitoring system of the distance learning project of the Non - Formal Education Department.

The procedure was divided into three steps. The first step was to study related theories and principles for a monitoring system development. The Conclusions were made into 7 essential components for a monitoring system development : Organizational Structure ; Roles of Administrators ; Monitoring Staffs' Knowledge ; monitoring Techniques ; Data Collection ; Data System ; and Budgetting for monitoring. The Second Step was to examine the existing and problems of a monitoring system within the distance learning project of the Non - Formal Education Department. Data were were Collected with three different methods : (1) Data were gathered from documents and materials relating to the distance learning project ; (2) In - Depth Interview was used for interviewing 24 Samples who were administrators and Concerned authorities within the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non - Formal Education ; and (3) Questionnaires were Completed by 303 Samples who were in the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non - Formal Education. Seven essential Components for a monitoring system development were examined : Organizational Structure; Roles of Administrators; Monitoring Staffs'

Knowledge ; Monitoring Techniques ; Data Collection ; Data system ;
and Budgetting for Monitoring.

The findings of Conclusions were Classified into 5 aspects as follows :

1. Organizational aspects : The research results were related to organizational structures of the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education for monitoring operations :

1.1 In the Central Office, there was no specific division to take a responsibility for monitoring. It lacked a coordination and a cooperation among different divisions, Regional and Provincial Centres for Non - Formal Education.

1.2 The Regional and Provincial Centres for Non - Formal Education had already set up their monitoring units. However, there were several units took apart in monitoring.

2. Personnel aspects : The research results were related to roles of administrators in monitoring and monitoring staffs' knowledge :

2.1 Administrators within the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education had vital roles on providing budget for monitoring operations.

2.2 Administrators within the Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education had more opportunities to participate in monitoring operations at the field-work level than those administrators in the Central Office.

2.3 Most of Monitoring Staffs in the Central Office and the Regional Centre for Non-Formal Education had a good Knowledge of distance learning principles, procedures of organizing the distance learning and related regulations. However, the monitoring staffs in the Provincial Centres for Non-Formal Education had Knowledge, abilities and skills on instrumental development, data collection, data analysis, and organizing data system less than those monitoring staffs in the Region Centres for Non-Formal Education and the Central Office. Most of monitoring staffs need to develop their knowledge, abilities and skills. They also had abilities and skills of instrumental development, data Collection, data analysis and organizing data system. However, Some of them were unable to clearly explain related regulations of the distance learning operations.

2.4 Monitoring Staffs in the Provincial Centres for Non-Formal Education had good Knowledge of the principles of distance learning.

3. Monitoring Techniques, data Collection and organizing data system aspects : The research results were related to monitoring Techniques, data Collection, and organizing data system as follows :

3.1 Reports and a Closed look at the operational level were widely used as monitoring Techniques in the Central office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education. Whereas, a meeting for an evaluation or a seminar were rarely used by all 3 offices.

3.2 Collected data in the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education Were rarely analysed.

3.3 Computers were used for data Collection

3.4 Data exchanges among the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education were not available

3.5 Data systems in the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education were not organized in the same maner.

4. Budgetting aspccets : The research results were related to budgetting for monitoring operations as follows :

4.1 There was no specific budget for monitoring operations in the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education. However, some amount of money for monitoring operations were available.

4.2 There wes no budget for instrumental development and seminar at all.

5. Problem aspects : Several problems were encounted as follows :

5.1 Lack of a Coordination among the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education.

5.2 Collected data in the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education were not interchangeable

5.3 Most of Collected data were rarely analysed.

5.4 The Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education rarely got feed-back from the Central Office.

5.5 Results and information from monitoring were rarely used.

The third step was to determine if the proposed monitoring system would be appropriate for the distance learning project. Questionnaires were used for Collecting data from 20 experts whom were asked to give Recommendations on the proposed monitoring system. The Questionnaires were completed for two rounds. Data were analysed with median, mode, and Interquartile Range for experts' opinion consensus.

Findings and Conclusions :

1. An Organizational Structure of the Central Office, the Planning Division should set up a central monitoring unit for taking a role of coordinator among several monitoring units. Other Divisions should have their own monitoring units.

2. The Regional and Provincial Centres for Non - Formal Education should also set up the Central monitoring units. And every sections should have thier own monitoring units.

3. Administrators of all levels should take into account of a monitoring operation.

4. Monitoring staffs should have a good knowledge of principles and operational procedure of distance learning, Instrumental Development, data collection and analysis.

5. The Central Office, Regional and Provincial Centres for Non - Formal Education should coordinate and participate in planning for monitoring operation.

6. The Central Office, Regional and Provincial Centres for Non-Formal Education should come to an agreement on what sorts of data needed within different offices.

7. The Provincial Centres for Non - Formal Education should only send reports to the Regional Centres for Non - Formal Education.

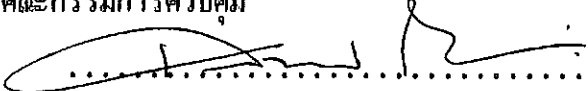
8. Authorities in The Central Office should only ask for an information from the central monitoring unit within the planning Division.

9. Data system within the Central Office, Regional and Provincial Centres for Non - Formal Education should be in the same system.

10. The Central Office, Regional and Provincial Centres for Non - Formal Education should provide amount of budget for monitoring Operations.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

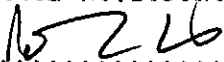
คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ)

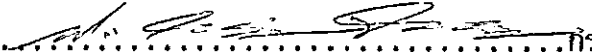
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ เพชรชื่น)

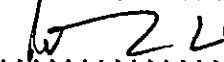
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ เพชรชื่น)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมประสงค์ วิทยเกียรติ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องด้วยผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน

บุคคลท่านแรกที่ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงคือ ท่านศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการควบคุมการวิจัย ที่ท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำต่าง ๆ ด้วยความเสียสละและอดทนเป็นอย่างยิ่งจนผู้วิจัยสามารถทำปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จ และสิ่งที่คุณวิจัยมีอาจจะลืมได้คือความเป็น "ครู" ของศิษย์อย่างแท้จริง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ วิทยารัฐ และท่านรองศาสตราจารย์ ดร. โชติ เพชรชื่น ที่ท่านได้กรุณาเป็นกรรมการให้คำปรึกษาและแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมประสงค์ วิทยเกียรติ ที่ท่านได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ท่านผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคทุกภาค ท่านผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทุกจังหวัด
เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาพื้นฐานในศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาคทุกภาค และเจ้าหน้าที่
ฝ่ายการศึกษาพื้นฐานในศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทุกจังหวัด ที่กรุณาให้สัมภาษณ์และ
ได้ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ คุณพิภพ กาญจนะ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติการ ดร. บุญเลิศ
มาแสง ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้ให้การสนับสนุนตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คุณวิทยา ปลื้มวิทยารมณ์ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษารุ่นที่ 2 ทุกท่านที่ได้กรุณา
ให้คำแนะนำในการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณเจริญ ปิ่นทอง ที่ได้ดำเนินการจัดพิมพ์ต้นฉบับด้วยความอดทน

และผู้วิจัยขอขอบคุณบุคคลที่อยู่เบื้องหลังการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน
ให้ความช่วยเหลือ และกำลังใจด้วยดีตลอดมาคือ คุณ จอห์น สก๊อต (จอห์น ดับบลิว
โรเฟินเบอร์ก) และคุณสุตา พิมสาร และขอขอบคุณลูกไอบอล และลูกแชมป์ ที่ให้กำลังใจและ
รอคอยความสำเร็จการศึกษานี้

ณรงค์ พิมสาร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาของปัญหา	1
	ปัญหาการวิจัย	8
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
	ความสำคัญของการวิจัย	9
	กรอบความคิดในการวิจัย	10
	ขอบเขตในการวิจัย	12
	ตัวแปรที่ศึกษา	12
	นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
	ตอนที่ 1 ทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงาน	18
	ความหมายของการติดตามงาน	19
	การติดตามงานกับการประเมินผล	20
	ความสำคัญของการติดตามงาน	26
	หลักการพัฒนาระบบการติดตามงาน	27
	การนำกระบวนการติดตามงานมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	
	แนวทางไกล	30
	เนื้อหาที่จะต้องติดตามงาน	31
	องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน	32
	โครงสร้างขององค์การ	33
	บทบาทของผู้บริหาร	37

ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน	39
เทคนิคการติดตามงาน	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การจัดระบบข้อมูล	48
การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน	51
ตอนที่ 2 การบริหาร และการจัดการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกลของ	
กรมการศึกษานอกโรงเรียน	52
โครงสร้างการบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน	53
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล	63
ตอนที่ 3 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	78
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	84
ขั้นตอนของการวิจัย	84
ตอนที่ 1 การศึกษาทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงาน ..	86
ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงาน	
การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกล	86
1. ศึกษาเอกสาร	86
- การวิเคราะห์ข้อมูล	87
2. ศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	87
- เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล	88
- การพัฒนาภาพเครื่องมือ	88
- การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูล	88

3. ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม	89
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	89
- เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล	91
- การหาคุณภาพเครื่องมือ	92
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	94
- การจัดกระทำข้อมูล	95
- การตรวจให้คะแนนและการแปลความหมาย	95
- การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	96
ตอนที่ 3	97
- การสร้างแบบสอบถาม	97
- การเลือกผู้เชี่ยวชาญ	98
- การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	98
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการพัฒนาระบบ	
การติดตามงาน	100
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการติดตามงาน	101
ตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการติดตามงาน	
ของหน่วยงานส่วนกลาง	103
ตอนที่ 2 ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการติดตามงาน	
ของศูนย์ฯ ภาค	123

ตอนที่ 2 ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการติดตามงาน ของศูนย์ฯ จังหวัด	140
ตอนที่ 3 การเสนอระบบการติดตามงาน	182
ตอนที่ 3 ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	182
ตอนที่ 3 ส่วนที่ 2 การพัฒนาระบบการติดตามงาน	195
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	199
ความเป็นมาของการวิจัย	199
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	200
การดำเนินการวิจัย	200
สรุปการวิจัย	201
อภิปรายผล	212
ข้อเสนอแนะ	223
บรรณานุกรม	237
ภาคผนวก	247
ประวัติย่อของผู้วิจัย	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ความแตกต่างระหว่างการติดตามงานกับการประเมินผล	22
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	91
3 ร้อยละของข้อมูลที่จัดเก็บและเก็บได้ในการวิจัยตอนที่ 2 จำแนกตามหน่วยงาน ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน	102
4 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลางตาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)	104
5 บทบาทของผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลางตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)	106
6 ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานในหน่วยงานส่วนกลางตามความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)	109
7 เทคนิคการติดตามงานที่หน่วยงานส่วนกลางใช้ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)	111
8 การเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลางตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)	113
9 การจัดระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลางตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)	114
10 การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นแบบทางไกล ของหน่วยงานส่วนกลางตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ในหน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)	117

11	ปัญหาในการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ในหน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)	119
12	การจัดโครงสร้างขององค์การในการติดตามงานของการศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (N = 47)	113
13	บทบาทของผู้บริหารในการติดตามงานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตาม ความคิดเห็นของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (N = 47)	125
14	ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)	128
15	เทคนิคการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)	130
16	การเก็บรวบรวมข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)	132
17	การจัดระบบข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)	133
18	การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (N = 47)	135
19	ปัญหาในการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)	137
20	การจัดโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เพื่อการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ตามความคิดเห็น เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)	141
21	บทบาทของผู้บริหารในการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตาม ความคิดเห็นของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161).....	143

22	ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)	146
23	เทคนิคการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)	148
24	การเก็บรวบรวมข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตามความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)	151
25	การจัดระบบข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตามความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)	152
26	การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)	154
27	ปัญหาในการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตาม ความความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)	156
28	การจัดโครงสร้างขององค์การของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในการติดตามงาน ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน ระดับอำเภอ (ผปอ.) (N = 51)	161
29	บทบาทของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในการติดตามงาน ตามความคิดเห็นของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ผปอ.) (N = 51)	162
30	ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ อำเภอ (ผปอ.) (N = 51)	165

31	เทคนิคการติดตามงานที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น ของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) (N = 51)	167
32	การเก็บรวบรวมข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น ของ ผปอ. (N = 51)	170
33	การจัดระบบข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดของผู้ประสานงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) (N = 51)	171
34	การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นแบบทางไกล ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น ของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) (N = 51)	173
35	ปัญหาในการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น ของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) (N = 51)	174
36	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการติดตามงาน ตามโครงการการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล	184

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดของการวิจัย	11
2 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดตามงานกับการประเมินผลงาน	21
3 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดตามงานและการประเมินผลงานกับการดำเนินงานตาม โครงการ	25
4 ความสำคัญของการติดตามงาน	26
5 การจัดโครงสร้างองค์การแบบที่ 1	34
6 การจัดโครงสร้างองค์การแบบที่ 2	35
7 การจัดโครงสร้างองค์การแบบที่ 3	37
8 ระดับการบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน	55
9 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค	59
10 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	61
11 โครงสร้างทางการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล	75
12 ขั้นตอนของการวิจัย	85
13 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง	224
14 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด	226
15 การส่งรายงานตามแบบรายงานต่าง ๆ ของศูนย์ จังหวัด	233

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2524 และกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดตั้งหน่วยงานในสังกัดขึ้นคือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค มีจำนวน 5 ศูนย์ฯ เพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิจัยและพัฒนาวิชาการและรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้มีความเหมาะสมในแต่ละภูมิภาคและให้บริการด้านวิชาการแก่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ส่วนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีจำนวน 73 ศูนย์ ทั่วประเทศมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภทตามความสนใจและความต้องการของประชาชนและตามนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในเขตจังหวัดนั้น ๆ

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนใน 3 ลักษณะ คือ (1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) การศึกษาวิชาชีพ และ (3) การให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 11 - 12) กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทนี้ ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการอ่านออกเขียนได้จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ลงทะเบียนเรียนแบบทางไกล ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2530 มีนักศึกษา จำนวน 48,916 คน ปีงบประมาณ 2531 จำนวน 56,072 คน ปีงบประมาณ 2532 จำนวน 82,356 คน และปีงบประมาณ 2533 มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 123,800 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ก : 82 ; กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 17)

สาเหตุที่นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนแบบทางไกลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นั้นอาจจะเป็นเพราะกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ขยายการดำเนินงาน

งานตามนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และในขณะเดียวกัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนได้ 3 วิธี เรียนคือ (1) เรียนด้วยตนเอง (สอบเทียบ) (2) เรียนแบบชั้นเรียน และ (3) เรียนแบบทางไกล และผู้เรียนสามารถโอนหรือนับรวมหมวดวิชาที่เรียนจากวิธีทั้ง 3 วิธีมาเข้าด้วยกัน เพื่อจบหลักสูตรได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ง : 3 - 4) และการที่จำนวน นักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนแบบทางไกลเพิ่มขึ้นมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียน แบบเรียนด้วยตนเอง (สอบเทียบ) และเรียนแบบชั้นเรียนนั้นอาจจะเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ธรรมชาติ หรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้แก่นักศึกษาผู้ที่ประกอบอาชีพ แล้วสามารถใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้ได้โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ และการเรียนแบบทางไกลผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก สามารถเรียนอยู่กับบ้าน เรียนของตนเองได้ด้วยการศึกษาจากคู่มือเรียนและฟังรายการวิทยุประกอบ และมาพบครูประจำ กลุ่มเป็นครั้งคราวเท่านั้น

อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลยัง ประสบปัญหาด้านการบริหารงานและด้านการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ ๆ อยู่หลายประการ ทั้งนี้ อาจจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานที่มีหลายหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกรม การศึกษานอกโรงเรียนเข้ามามีส่วน หน่วยงานในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง เช่น กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ทำการจัดหลักสูตรผลิตสื่อที่เป็นคู่มือเรียน ตำราเรียน และเอกสารประกอบการเรียนที่เป็นสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาจัดทำเทป รายการวิทยุและโทรทัศน์ จัดทำตารางออกอากาศส่งให้ผู้เรียนและสถานีวิทยุที่จะออกอากาศ กองแผนงานทำการจัดตั้ง จัดสรรและโอนเงินงบประมาณให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและ จังหวัดและติดตามประเมินผลโครงการ กองส่งเสริมปฏิบัติการทำการควบคุมดูแลศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการ หน่วยศึกษานิเทศก์ทำการนิเทศ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับกรมการศึกษานอก โรงเรียน จัดทำหลักสูตรและสื่อเสริม และอบรมครูประจำกลุ่ม และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

จังหวัดเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน นอกจากหน่วยงานในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว หน่วยงานอื่นเช่น กรมประชาสัมพันธ์และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่ายที่ 2 ก็มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามโครงการดังกล่าวโดยเป็นผู้ทำการออกอากาศ รายการวิทยุต่าง ๆ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ก : 11)

ดังนั้นการดำเนินงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกล จึงมีปัญหาด้านการบริหารและด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งพอสรุปเป็นปัญหา สำคัญ ๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการบริหาร

1.1 ปัญหาการใช้ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ใน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดยังไม่เข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ในการเทียบโอนวิชาชีพและวิชาสามัญไม่ถูกต้อง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ก : 100)

1.2 ปัญหาการประสานงานการออกอากาศรายการวิทยุระหว่างหน่วยงาน ฝ่ายผลิตบทเรียนทางวิทยุของกรมการศึกษานอกโรงเรียนกับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่ายที่ 2 ยังไม่ดีพอ ซึ่งเป็นผลให้นายสถานีวิทยุที่จะทำการออกอากาศเกิดความสับสน รายการวิทยุบางรายการมีเนื้อหาดีมากแต่มีเวลาออกอากาศน้อย การออกอากาศ ไม่ตรงตามกำหนดในตารางออกอากาศ หน่วยงานฝ่ายผลิตบทเรียนทางวิทยุส่งเทปให้สถานีวิทยุ ที่จะออกอากาศล่าช้า (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 ค : 15 - 16 ; กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 ค : 81 - 82)

1.3 ปัญหาด้านการให้บริการก็เป็นปัญหาทางการบริหารงานอีกประการหนึ่ง กล่าวคือในการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลนั้นผู้นำในการจะต้องจัดหาสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษาได้ศึกษาหรือยืมไปศึกษาด้วยตนเองไว้อย่างพอเพียง แต่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดยังไม่สามารถจัดหาสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะคู่มือเรียนได้ครบทุกหมวดวิชา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 ง : 17)

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน นอกจากปัญหาด้านการบริหารแล้วยังมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

2.1 ปัญหาการรับฟังรายการวิทยุ ตามหลักการเรียนแบบทางไกลนั้น นักศึกษาทุกคนจะต้องรับฟังบทเรียนทางวิทยุ (รายการวิทยุ) ควบคู่ไปกับการศึกษาจากคู่มือเรียนด้วย นักศึกษาจึงจะได้รับความรู้อย่างเต็มที่ แต่ผลจากการสำรวจการรับฟังรายการวิทยุของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามีนักศึกษาร้อยละ 11.4 ฟังรายการวิทยุควบคู่ไปกับวิชาที่เรียน ร้อยละ 69.6 ฟังบ้างและร้อยละ 17.7 ไม่เคยฟังเลย ซึ่งผู้ที่ไม่ฟังเลยให้เหตุผลว่าการรับฟังไม่ชัดเจน ไม่มีเวลาฟัง และรับคลื่นวิทยุไม่ได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 จ : 25 - 28) ผลการสำรวจนี้มีความสอดคล้องกับผลการประเมินกระบวนการพบกลุ่ม ซึ่งพบว่าการก่อนมาพบกลุ่มนักศึกษาร้อยละ 46.3 อ่านคู่มือเรียนและฟังรายการวิทยุควบคู่ไปด้วย ร้อยละ 5.29 ไม่อ่านคู่มือเรียนและไม่ฟังรายการวิทยุ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2531 : 16)

2.2 ปัญหาการพบกลุ่ม ปัญหาการพบกลุ่มเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่จะมีผลต่อคุณภาพของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะตามหลักการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้น ได้กำหนดให้ใช้สื่อหลัก 3 ประเภท คือ คู่มือเรียน รายการวิทยุและโทรทัศน์ และครูประจำกลุ่ม ดังนั้นการมาพบครูประจำกลุ่มจึงถือว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งโดยที่ครูประจำกลุ่มที่ถือว่าเป็นสื่อบุคคลจะมีหน้าที่ในการติดต่อ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและปรึกษาด้านการเรียนแก่นักศึกษา ตรวจสอบฝึกหัดครูประจำกลุ่มจะนัดให้นักศึกษามาพบกลุ่มเพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาวิชาโดยใช้เวลาประมาณ 30 % และ 70 % ทำกิจกรรมที่จะส่งเสริมกระบวนการคิดแก้ไขปัญหาาร่วมกัน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ถูกต้องอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมเป็นสำคัญ แต่จากผลการประเมินการพบกลุ่มของครูประจำกลุ่มของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าครูประจำกลุ่ม ส่วนมากไม่ได้มีการเตรียมการและใช้เวลาเกือบทั้งหมดทำการติววิชาหรือสอนหนังสือ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2531 : 17) ซึ่งผลการประเมินนี้มีความสอดคล้องกับข้อสรุปจากการประชุมการจัดการศึกษา

ทางไกลเมื่อวันที่ 26 - 28 กันยายน 2531 ว่าการพบกลุ่มของนักศึกษาแบบทางไกลไม่เป็นไปตามหลักการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนต้องการ ผู้เรียนต้องการให้ครูประจำกลุ่มสอนวิชาเป็นหลัก ครูประจำกลุ่มขาดเทคนิคและทักษะในที่จะจัดการพบกลุ่มนักศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 ค : 72 - 76)

จากสภาพปัญหาทางการบริหารและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสอนดังกล่าวข้างต้นย่อมจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนนั้นอาศัยสื่อการเรียนที่เป็นคู่มือการเรียนและสิ่งพิมพ์อื่น รายการวิทยุและสื่อบุคคลคือ ครูประจำกลุ่มเป็นหลัก และจะต้องอาศัยการให้การสนับสนุนด้านวิชาการด้วย และปัญหาต่าง ๆ จะต้องได้รับการแก้ไขอยู่ตลอดเวลาและในทันทีทันใด ดังนั้นปัญหาดังกล่าวจึงน่าจะได้รับการแก้ไขให้ลดลงได้ถ้าหากกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีการติดตามงานอย่างเป็นระบบตั้งแต่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยทำการดำเนินการติดตามงานอย่างต่อเนื่องตลอดช่วง ระยะเวลาในแต่ละปีงบประมาณ ทั้งนี้เพราะการติดตามงาน (Monitoring) นี้จะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรคแล้วใช้ข้อมูลเหล่านั้นประกอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้ทันที่ซึ่งจะมีผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2534 : 188 ; Casley and Lury. 1982 : 4 ; CIRDAP. 1983 : 165 ; Bamberger and Hewitt. 1986 : XXI) การติดตามงานเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริหารงานที่มีการลงทุนสูง มีความสลับซับซ้อนในด้านเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงาน ตลอดจนการบริหารงานที่มีบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก

การดำเนินงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ก็มีลักษณะดังกล่าวด้วย กล่าวคือในการจัดการเรียนการสอนทางไกลนั้นจะต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลทั้งในและนอกสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อทำการผลิตสื่อ และการออกรายการวิทยุ การมีการว่าจ้างครูประจำกลุ่ม และการใช้เงินงบประมาณเพื่อการผลิตและจัดหาสื่อต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการดำเนินการ

ติดตามงานตามโครงการดังกล่าวอย่างเป็นระบบทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนภาคและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันนี้ สภาพการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนต่าง ๆ ของกรมการศึกษาออกโรงเรียนยังเป็นไปในลักษณะที่ไม่เป็นระบบมากนัก กล่าวคือ การติดตามงานมีลักษณะต่างคนต่างทำ โดยแต่ละหน่วยงานหรือแต่ละระดับการบริหารจะทำการติดตามงานเฉพาะในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบและเกี่ยวข้องเท่านั้น และไม่มีการประสานงานเพื่อการติดตามงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคและศูนย์จังหวัด ซึ่งเป็นผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างไม่เป็นระบบและไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันทั่วทั้ง การติดตามงานจึงน่าจะมีผลกระทบต่อการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละปีงบประมาณ (สุวัฒน์ แก้วสังข์ทอง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี และสุนทร สุนันท์ชัย อธิการบดีกรมการศึกษาออกโรงเรียน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นายณรงค์ พิมสาร เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2533 และ 3 ตุลาคม 2533 ตามลำดับ

ข้อคิดเห็นของผู้บริหารดังกล่าวมีความสอดคล้องกับรายงานของกรมการศึกษาออกโรงเรียนและรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในประเด็นที่ว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนในช่วงระยะเวลาที่ใช้แผนพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) กรมการศึกษาออกโรงเรียนยังไม่ได้จัดระบบการติดตามงานให้มีความสอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคและจังหวัด โดยที่หน่วยงานส่วนกลางออกไปติดตามงานในพื้นที่เป็นจำนวนมาก การติดตามงานมีความซ้ำซ้อนในเนื้อหาและรูปแบบการรายงาน จึงทำให้เกิดความสับสนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคและศูนย์ฯ จังหวัดเป็นอย่างมาก (กรมการศึกษาออกโรงเรียน. 2529 : 15 - 17 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 14) และจากการรายงานการประชุมผู้บริหารในงบประมาณ 2532 ก็ได้ข้อสรุปว่า การติดตามงานการจัดโครงการการศึกษาออกโรงเรียนต่าง ๆ ของกรมการศึกษาออกโรงเรียนยังทำน้อยมากและหน่วยงานที่รับผิดชอบระดับต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการติดตามงานน้อยมากเช่นกัน (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2532 :

17 - 18) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นการสมควรที่จะต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษางานสำหรับโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ยังมีเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นการสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการติดตามงานสำหรับโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลคือความสำเร็จอย่างยิ่งในการจัดโครงการการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาในช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2528 ของกรมการศึกษาออกโรงเรียน ทั้งนี้เพราะส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวได้มีการทดลองใช้ระบบการติดตามงานควบคู่ไปด้วย ซึ่งระบบการติดตามงานนี้ได้กำหนดเนื้อหาที่จะต้องติดตามงานแบ่งประเภทของข้อมูลที่ผู้บริหารแต่ละระดับชั้นต้องการ วางขั้นตอนในการติดตามงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เก็บรวบรวมข้อมูลและผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นการบริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการไว้อย่างชัดเจน มีการนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ในการแก้ไขปัญหาทันที ผู้บริหารให้การสนับสนุนหรือแสดงบทบาทสำคัญในการดำเนินการ (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ. 2531 : 191 - 197) นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานระดับโลกที่ได้ให้ความสำคัญกับการติดตามงานเป็นอย่างมาก เช่น องค์การสหประชาชาติและธนาคารโลก ซึ่งทั้งสององค์กรทั้งนี้ได้ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินกับโครงการพัฒนาการเกษตร การพัฒนาชนบท และโครงการพัฒนาต่าง ๆ แก่ประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งในการให้ความช่วยเหลือนั้น องค์การทั้งสองต้องการทราบความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่นปัญหาด้านการเงินว่าได้รับเงินตามจำนวนและในเวลาที่กำหนดหรือไม่ วิธีดำเนินการและผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่อย่างไร ถ้าหากมีปัญหาเกิดขึ้นจะได้ทำการแก้ไขก่อนที่การดำเนินงานตามโครงการนั้น ๆ จะสิ้นสุดลง (The United Nations. 1984 : 7; Bamberger and Hewitt. 1986 : XXII)

ดังนั้นจากเหตุผลทางด้านวิชาการและประสบการณ์ของกรมการศึกษาออกโรงเรียนที่ผ่านมาแล้ว หากได้มีการพัฒนาระบบการติดตามงานที่เหมาะสมกับการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล แล้วมีการดำเนินการอย่างจริงจังตลอดช่วงระยะเวลาในแต่ละปีงบประมาณ ปัญหาด้านการบริหารและด้านการจัดการเรียนการสอนน่าจะได้รับการแก้ไขได้ทันทั่วทั้งในแต่ละปีงบประมาณ และเพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตาม

หลักสูตร เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงเป็นการสมควรมีการศึกษาและพัฒนากระบวนการติดตามงานขึ้นมาใช้ในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวในหน่วยงานทั้ง 3 ระดับชั้นการบริหาร คือ หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ปัญหาการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพการติดตามงานสำหรับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบันนี้ เป็นอย่างไร
2. ระบบการติดตามงานที่เหมาะสมสำหรับโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกลควรมีรูปแบบอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัยครั้งนี้คือ การพัฒนาระบบการติดตามงานที่เหมาะสมสำหรับโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการติดตามงานในโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ คือ

- 1) โครงสร้างขององค์การ
- 2) บทบาทของผู้บริหาร
- 3) ความรู้ ความสามารถของผู้ติดตามงาน
- 4) เทคนิคการติดตามงาน
- 5) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 6) การจัดระบบข้อมูล
- 7) การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

2. เพื่อเสนอระบบการติดตามงานที่เหมาะสมสำหรับโครงการการศึกษา

นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ดังนี้

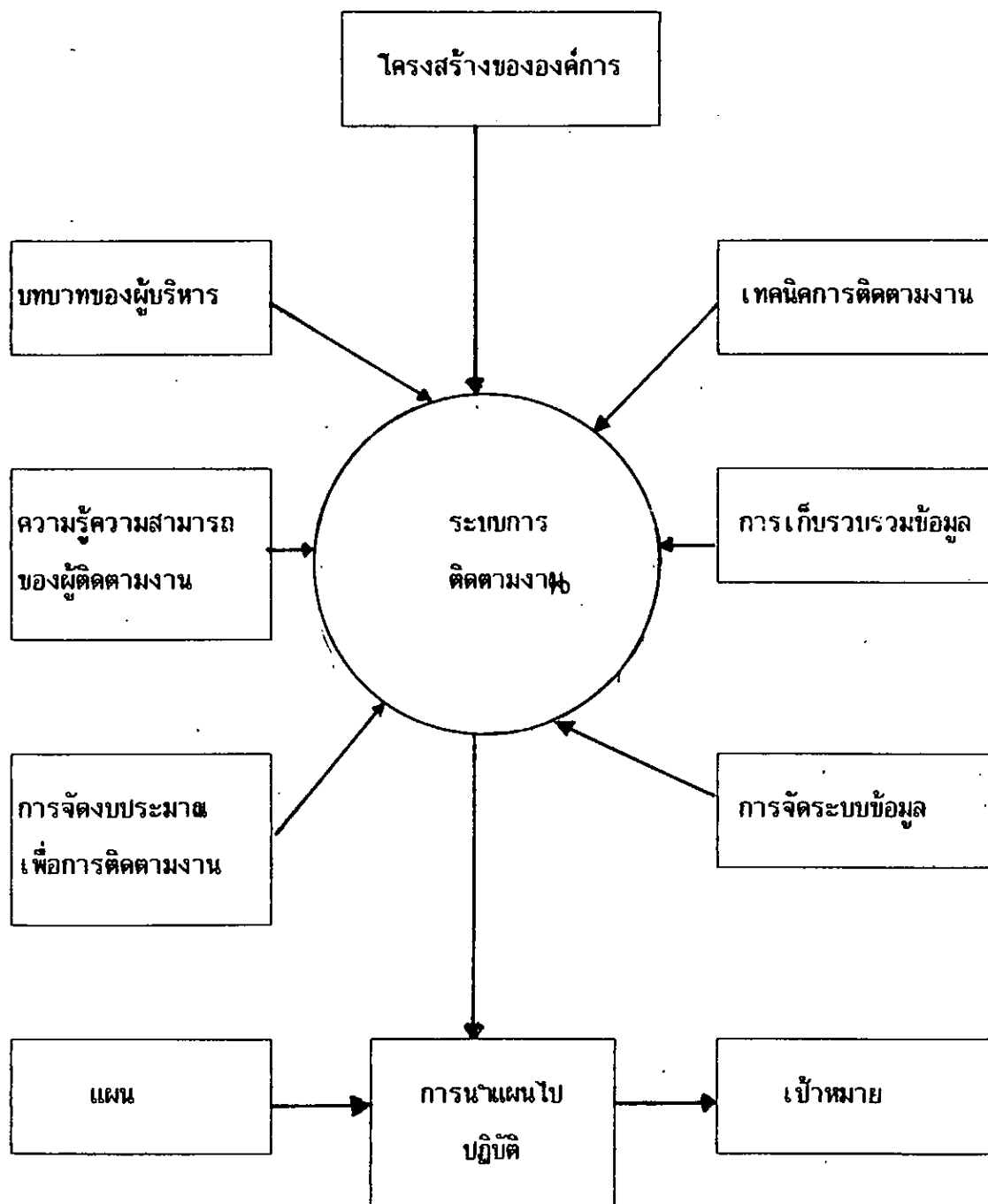
1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกลได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน
และปัญหาของการติดตามงาน

2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้ระบบการติดตามงานที่เหมาะสมกับโครงการการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล ซึ่งผู้บริหารทั้งสาม
ระดับของกรมการศึกษานอกโรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลยิ่ง ๆ ขึ้นไป

3. การวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบติดตามงานในโครงการอื่น ๆ
ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือโครงการอื่น ๆ ของกรมอื่น ๆ

กรอบความคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการติดตามงานสำหรับโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลครั้งนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดและหลักการพัฒนาระบบการติดตามงานของธนาคารโลก (The World Bank. 1980 : VI) กระทรวงศึกษาธิการและสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย (The Ministry of Education and Social Welfare, Government of India. 1979 : 32 - 59) องค์การสหประชาชาติ (The United Nations. 1984 : 30 - 35) องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO. 1982 : 17) แคลสเลย์ และ เลอรี (Casley and Lury. 1982 : 47 - 56) และของ แซสเซนา (Saxena. 1980 : 79 - 120) ที่กล่าวไว้ว่าระบบการติดตามงานที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการกำหนด ขั้นตอนต่าง ๆ ให้ชัดเจน มีเทคนิคในการติดตามงานที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้อง มีการจัดประเภทของข้อมูลตามความต้องการของผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นการบริหาร ผู้บริหาร ในแต่ละระดับชั้นการบริหารได้ให้ความสนใจและมีบทบาทสำคัญในการติดตามงาน นอกจากนั้น แล้วการวิจัยครั้งนี้ยังตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดและหลักการพัฒนาระบบการติดตามงานของศูนย์ การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Centre on Integrated Rural Development for Asian and the Pacific. 1985 : 28 - 35) อินายา ตูลลาห์ (Inayatullah. 1980 : 64) แบมเบอร์เจอร์ และฮิววิต (Bamberger and Hewitt. 1986 : 12) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการติดตามงานจะมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการจัดโครงสร้างของ องค์การสำหรับการติดตามงานให้เหมาะสมและมีความสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับชั้นการบริหารสูงสุด ถึงระดับล่างสุด มีการบรรจุบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การแปลผล การจัดทํารายงาน และการจัดทําระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน และมีการจัดงบประมาณสำหรับการติดตามงานเป็นการเฉพาะอย่างพอเพียง และการวิจัยยังตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการบริหารที่ว่า การติดตามงานจะช่วยให้การดำเนินงานหรือโครงการต่าง ๆ ไปปฏิบัติได้ผลงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Synder and Anderson. 1986 : 222, 279) ดังนั้นกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดของการวิจัย

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการติดตามงานสำหรับโครงการ การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเพียง โครงการเดียวเท่านั้น โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากร : การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการติดตามงานโครงการการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลจะศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือหน่วยงาน ส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ดังนั้นประชากรจึงเป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในหน่วยงานดังกล่าวเท่านั้น
2. ช่วงระยะเวลาที่ศึกษา : เป็นการศึกษาการติดตามงานในช่วงปีงบประมาณ 2535 คือเดือนตุลาคม 2534 - กันยายน 2535
3. เนื้อหาที่ศึกษา การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการติดตามงานตามโครงการ การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลนี้จะศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงานตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ คือ
 - (1) โครงสร้างขององค์การ (2) บทบาทของผู้บริหาร (3) ความรู้ความสามารถของ ผู้ติดตามงาน (4) เทคนิคการติดตามงาน (5) การเก็บรวบรวมข้อมูล (6) การจัดระบบ ข้อมูล (7) การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการพัฒนาการติดตามงาน 7 ประการ โดยทำการศึกษาระบบการติดตามงาน การดำเนินการติดตามงานตามโครงการ การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนใน

ปัจจุบันนี้ได้มีการดำเนินการอย่างไร และปัญหาอะไรบ้าง โดยการพิจารณาจากองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างขององค์การ
2. บทบาทของผู้บริหาร
3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน
4. เทคนิคการติดตามงาน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดระบบข้อมูล
7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การติดตามงาน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นแบบทางไกล และข้อมูลที่ได้รับมานั้นจะต้องมีการวิเคราะห์แปลผล สรุปเป็นรายงาน แล้วนำไปใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ตลอดช่วงระยะเวลาในแต่ละปีงบประมาณ

2. โครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530. ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนกับสถานศึกษา ในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากกรมการศึกษา นอกโรงเรียนให้เป็นผู้ดำเนินการ โดยผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากคู่มือเรียน ฟังรายการวิทยุและโทรทัศน์ และพบครูประจำกลุ่ม

2.1 สื่อการเรียน หมายถึง คู่มือเรียน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รายการวิทยุ และโทรทัศน์และครูประจำกลุ่ม

2.2 คู่มือเรียน หมายถึง เอกสารที่มีลักษณะเป็นตำราเรียนที่นักศึกษาจะต้องศึกษาด้วยตนเอง ทาแบบฝึกหัดและฟังรายการวิทยุควบคู่ไปด้วย

2.3 รายการวิทยุและโทรทัศน์ หมายถึง รายการวิทยุและโทรทัศน์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนและสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยร่วมกันจัดเพื่อให้ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลฟังควบคู่ไปกับการศึกษาจากคู่มือเรียน

2.4 ครูประจำกลุ่ม หมายถึง บุคคลที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจ้างในแต่ละปีงบประมาณเพื่อทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ ติดต่อประสานงานจัดการเรียนการสอน ปฏิบัติงานธุรการ ให้คำแนะนำปรึกษา นักศึกษา ตรวจแบบฝึกหัด จัดการพบกลุ่ม นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรม ทำการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดเก็บข้อมูลและสถิติและทำรายงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

3. หน่วยงานส่วนกลาง หมายถึง หน่วยงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ฐานะเป็นกองและเทียบเท่าที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ

4. ศูนย์ฯภาคหรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค หมายถึง สำนักงานที่มีสถานภาพเป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง ใต้ โดยเรียกว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค... (ตามด้วยชื่อภาคนั้น ๆ) และมีหน้าที่ศึกษา วิจัย พัฒนาวิชาการศึกษานอกโรงเรียน และให้บริการด้านวิชาการแก่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภูมิภาคนั้น ๆ

5. ศูนย์ฯจังหวัดหรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หมายถึง สำนักงานที่มีสถานภาพเป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ 73 จังหวัด โดยเรียกว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด... (ตามด้วยชื่อจังหวัดนั้น) ทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภทในจังหวัดนั้น ๆ

6. ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานในหน่วยงานส่วนกลาง ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

7. ผู้ติดตามงาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานธุรการ การเงิน การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์แปลผลและรายงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลที่อยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด รวมถึงผู้ทำหน้าที่ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ และครูประจำการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ ผู้ตรวจราชการกรม และเจ้าหน้าที่ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมอบหมายให้ทำการติดตามงานเป็นการเฉพาะกิจหรือถาวร .

8. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง หมายถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลที่อยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ได้แก่ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้ตรวจราชการ

9. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาค หมายถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาค หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และศึกษานิเทศก์

10. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัด หมายถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด หัวหน้าฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ศึกษานิเทศก์ และผู้ประสานงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.)

11. เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลที่ไม่มีตำแหน่งทางการบริหารได้แก่บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลโดยเฉพาะ ผู้ที่ทำการพัฒนาหลักสูตรและสื่อ ผู้ที่ทำงานทะเบียน สถิติ และข้อมูล ผู้ทำการวัดผลและประเมินผล ผู้ที่เป็นศึกษานิเทศก์ทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและจังหวัด และครูประจำกลุ่ม

12. ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ หมายถึง บุคคลที่ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติงานในอำเภอใดอำเภอหนึ่งของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อทำหน้าที่ ในการประชาสัมพันธ์ ติดต่อ ประสานงาน ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ติดตาม งานและดูแลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในอำเภอนั้น ๆ

13. องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน หมายถึง สิ่งที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้การติดตามงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ คือ โครงสร้างขององค์การ บทบาทของผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล และการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

13.1 โครงสร้างขององค์การ หมายถึง การจัดให้มีหน่วยงานหรือบุคคลเพื่อทำหน้าที่ในการติดตามงานสำหรับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

13.2 บทบาทของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในแต่ละระดับชั้น การบริหารได้แสดงออก มีส่วนร่วม ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก กำกับดูแลในการจัดทำแผนการติดตามงาน การจัดท่างบประมาณ การจัดเตรียมเครื่องมือ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลตลอดช่วงระยะเวลาในแต่ละปีงบประมาณ

13.3 ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน หมายถึง การที่ผู้ทำหน้าที่ติดตามงาน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนการติดตามงาน การติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นเพื่อทำการติดตามงาน มีความรู้และความสามารถสร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวม วิเคราะห์ แปลผล จัดทำรายงาน และจัดทำระบบข้อมูล

13.4 เทคนิคการติดตามงาน หมายถึง วิธีการที่ผู้ติดตามงานใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

13.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึง การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องมีการแยกประเภทของข้อมูลที่ต้องการไว้อย่างชัดเจน

13.6 การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การจัดเก็บเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การปรับปรุงแก้ไขปัญหา การประเมินผล ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานได้ในเวลาที่ต้องการ

13.7 การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน หมายถึง การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน การจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลเป็นการเฉพาะ

14. ระบบการติดตามงานที่เหมาะสม หมายถึง ในการติดตามงานการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษาของโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษาของโรงเรียนจังหวัด ได้จัดให้มีหน่วยงานหรือบุคคลทำหน้าที่ติดตามงานให้สอดคล้องกัน ผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นการบริหารได้ให้ความสำคัญในการติดต่อประสานงาน กระตุ้น ส่งเสริม กำกับและดูแลเจ้าหน้าที่ให้ทำการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ผู้บริหารได้มีการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามงานไปใช้ในการแก้ไขหรือปรับปรุงงานอย่างจริงจัง เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลเป็นอย่างดี มีความรู้และทักษะในการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ การจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด มีการกำหนดประเภทของ ข้อมูลที่ต้องการวางไว้อย่างชัดเจน ข้อมูลที่จัดเก็บสามารถเรียกใช้โดยสะดวก ระบบรายงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดมีความชัดเจน ตลอดจนแต่ละหน่วยงานได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการทำตามงานตามความจำเป็น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายที่จะพัฒนาระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้มีความ
เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจะได้เสนอผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยจะเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงาน ซึ่งจะ
เสนอในรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของการติดตามงาน
2. การติดตามงานกับการประเมินผล
3. ความสำคัญของการติดตามงาน
4. หลักการพัฒนาระบบการติดตามงาน
5. การนำระบบการติดตามงานมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางไกล
6. เนื้อหาที่จะต้องติดตามงาน
7. องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน
 - 7.1 โครงสร้างขององค์การ
 - 7.2 บทบาทของผู้บริหาร
 - 7.3 ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน
 - 7.4 เทคนิคการติดตามงาน
 - 7.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 7.6 การจัดระบบข้อมูล
 - 7.7 การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

ตอนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดของหัวข้อต่อไปนี้

1. โครงสร้างการบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ตอนที่ 3 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 ทฤษฎี แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงาน

ตอนที่ 1 นี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของการติดตามงาน (Monitoring)

แบมเบอร์เจอร์ และฮิววิท (Bamberger and Hewitt. 1986 : Xxi) ได้ให้ความหมายของการติดตามงานว่า "การติดตามงานเป็นกิจกรรมการบริหารกิจกรรมหนึ่งซึ่งผู้บริหารจะต้องตรวจสอบว่า เมื่อนำโครงการไปปฏิบัติแล้ว โครงการได้รับและใช้ทรัพยากร ด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ บุคคล และอื่น ๆ และได้ผลผลิตงานเป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด" ในทางของเดียวกันองค์การสหประชาชาติ (The United Nations. 1984 : 13) ได้ให้ความหมายของการติดตามงานว่า "เป็นกรรมวิธีที่ฝ่ายบริหารทุกระดับชั้นที่เกี่ยวข้องกับการนำโครงการไปปฏิบัติจะต้องตรวจสอบเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องว่า โครงการได้รับปัจจัยนำเข้า ใช้วิธีปฏิบัติและได้ผลงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่" ซึ่งความหมายของการติดตามงานนี้สอดคล้องกับความหมายของการติดตามงานที่เคสเลย์ และเลอร์รี่ (Casley and Lury. 1982 : 4) กล่าวว่า การติดตามงานเป็นกระบวนการที่ฝ่ายบริหารเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลเพื่อตรวจสอบว่าเมื่อนำโครงการไปแล้วมีความก้าวหน้าอย่างไร ซึ่งการติดตามงานเป็นวิธีการที่จะให้เกิดความมั่นใจว่า โครงการได้รับและใช้ปัจจัยและได้ผลงานตามแผนที่วางไว้

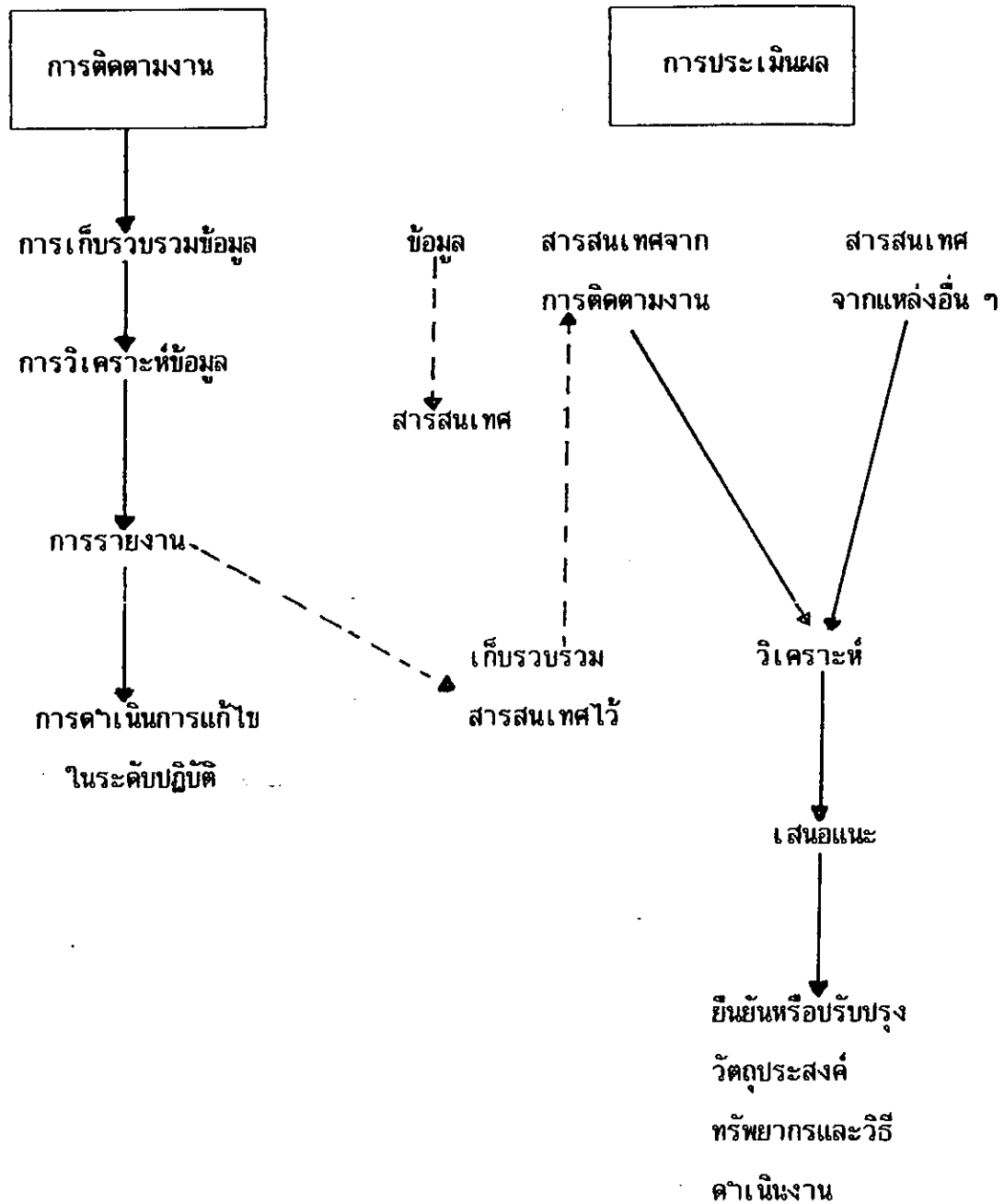
หรือไม่ และเสริมศักดิ์ วิชาลากรณ์ (2534 : 188 - 189) ได้อธิบายว่า การติดตามงาน เป็นกระบวนการตรวจตราหรือตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ การติดตามงานจำเป็นต้องมีข้อมูล และการรายงานเพื่อช่วยให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจว่า งานที่กำลังปฏิบัติอยู่สอดคล้องกับความคาดหวังหรือไม่

จากความหมายของการติดตามงาน (Monitoring) ดังกล่าวข้างต้น จะสรุปได้ว่า การติดตามงานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติเมื่อวางแผนงานหรือโครงการ ใช้อยู่ปฏิบัติเพื่อให้ทราบว่าโครงการได้รับและใช้ปัจจัยนำเข้า (Input) ใช้วิธีการปฏิบัติงาน (Process) และได้ผลงาน (Output) ตามแผนที่วางไว้หรือไม่ และหากมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องจะได้แก้ไขได้ทันเวลาที่ เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการจะได้ผลตามแผนที่ได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การติดตามงานกับการประเมินผลงาน

การติดตามงาน (Monitoring) และการประเมินผลงาน (Evaluation) เป็นกิจกรรมที่อยู่ในกระบวนการควบคุมงาน (Controlling) ซึ่งกระบวนการควบคุมงานนี้เป็นภารกิจหลักอันหนึ่งตามหลักการบริหารงานที่ผู้บริหารทุกระดับชั้นจะต้องปฏิบัติในปริมาณและด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน (Lowery. 1985 : 19 ; Newman and others. 1987 : 9 ; Mosley and others. 1989 : 12) ในการควบคุมงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงานโครงการ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นต้องทราบความก้าวหน้าของผลงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานแล้วหาทางแก้ไขเพื่อให้ได้ผลงานตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การติดตามงานและการประเมินผลจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการเป็นอย่างมาก

การติดตามงานกับการประเมินผลงานมีความสัมพันธ์กันตลอดระยะเวลาที่มีการดำเนินงานตามโครงการนั้น ๆ ข้อมูลหรือสารสนเทศ (Information) ที่ได้จากการติดตามงานจะใช้สำหรับการประเมินผลงาน (McClean. 1988 : 3) ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดตามงานกับการประเมินผลงาน

แม้ว่าการติดตามงานและการประเมินผลจะมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก แต่กิจกรรมทั้งสองก็มีความแตกต่างกัน ซึ่งพอสรุปความแตกต่างตามแนวคิดขององค์การศึกษาวิทยาาสตร์แห่งสหประชาชาติ (UNESCO. 1982 : 1 - 3) และนักวิชาการต่าง ๆ เช่น แคมเบอร์เจอร์และฮิววิต (Bamberger and Hewitt. 1986 : 1) มาเธอร์ (Mathur. 1980 : 1 - 4) และแคสเลย์ และเลอรี่ (Casley and Lury. 1982 : 4) ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ความแตกต่างระหว่างการติดตามงานกับการประเมินผลงาน

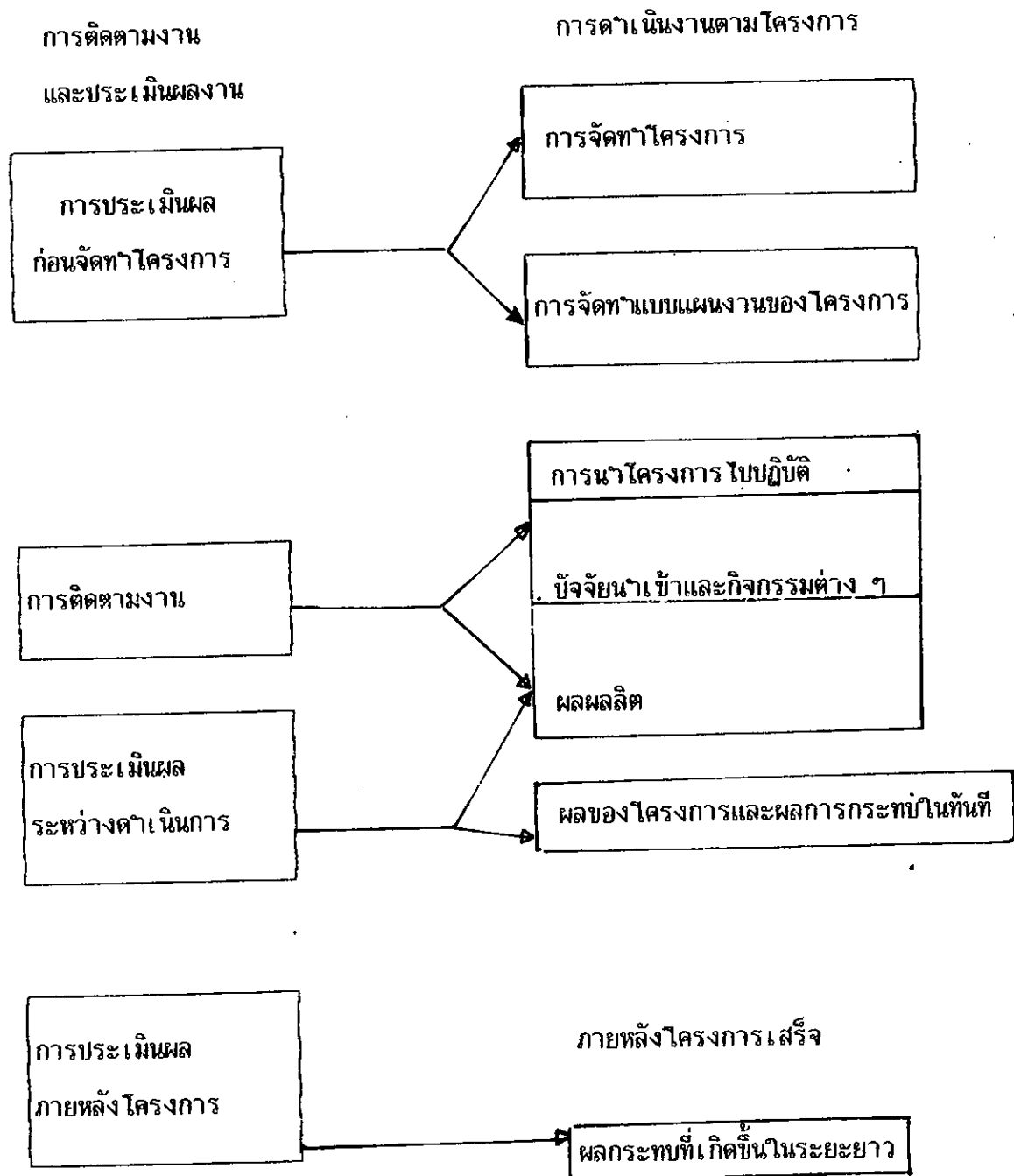
การติดตามงาน	การประเมินผลงาน
1. การติดตามงานจะเริ่มดำเนินการเมื่อนำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติ	1. การประเมินผลสามารถดำเนินการได้ก่อนระหว่างการนำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติ และหลังโครงการสิ้นสุดลง
2. จุดเน้นของการติดตามงานอยู่ที่การรวบรวมและใช้ข้อมูลเพื่อตรวจสอบว่าการนำโครงการ ไปปฏิบัติมีความก้าวหน้าเพียงใด โครงการได้รับและใช้ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ทำกิจกรรม (Activities) และได้ผลงาน (Outputs) ตามแผนการที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ถ้าหากมีปัญหาจะต้องมีการดำเนินการแก้ไขทันที เพื่อให้โครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ	2. จุดเน้นของการประเมินผลงาน คือ ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากโครงการทั้งหมด ทั้งที่เป็นผลที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ

ตาราง 1 (ต่อ)

การติดตามงาน	การประเมินผลงาน
3. การติดตามงานเป็นวิธีการที่จะได้ข้อมูล ที่จะชี้ให้เห็นข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของการดำเนินงานตามโครงการในส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า กิจกรรม และผลงาน โดยมิได้ตัดสินคุณค่าแต่อย่างใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การติดตามงานจะช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อใช้สำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้เป็นสำคัญ	3. การประเมินผลงานเป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการทั้งหมดและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำมาใช้เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบาย การวางแผนการจัดทำโครงการอื่น ๆ ต่อไป ในอนาคต

นอกจากการติดตามงานกับการประเมินผลงานจะมีความสัมพันธ์กันแล้วยังมีความสัมพันธ์กับการดำเนินการตามโครงการอีกด้วย ในการบริหารโครงการนั้น จะต้องมีการประเมินผลอยู่ 3 ช่วงระยะเวลา คือ (1) เป็นการประเมินผลก่อนจัดทำโครงการ (Ex-ante Evaluation) เป็นการประเมินสถานะการณ์และสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไปเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการจัดทำโครงการและวางแผนดำเนินงาน (2) ประเมินผลระหว่างนำโครงการ ไปปฏิบัติ (On-going Evaluation) โดยมีการประเมินส่วนที่เป็นผลงานหรือผลผลิต (Outputs) ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากโครงการ (Effects) และผลกระทบที่เกิดขึ้นทันทีจากโครงการ (Immediate Impact) และ (3) การประเมินผลเมื่อโครงการเสร็จสมบูรณ์แล้ว (Ex-post Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นโดยตรง ผลกระทบที่เกิดขึ้นทันที

และในระยะเวลาที่ยาวนานออกไป ส่วนการติดตามงานนั้นก็จะดำเนินการในระหว่างนำโครงการไปปฏิบัติ ซึ่งการติดตามงานจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยนำเข้า กิจกรรมและผลผลิตดังนั้นจะเห็นได้ว่า การติดตามงานจะมีความสัมพันธ์กับการประเมินผลระหว่างการดำเนินการ (On - going Evaluation) จะอยู่ช่วงระยะเวลาเดียวกัน และมีเนื้อหาบางส่วน เกี่ยวข้องกันด้วย (UNESCO. 1982 : 2) ดังแสดงในภาพประกอบ 3

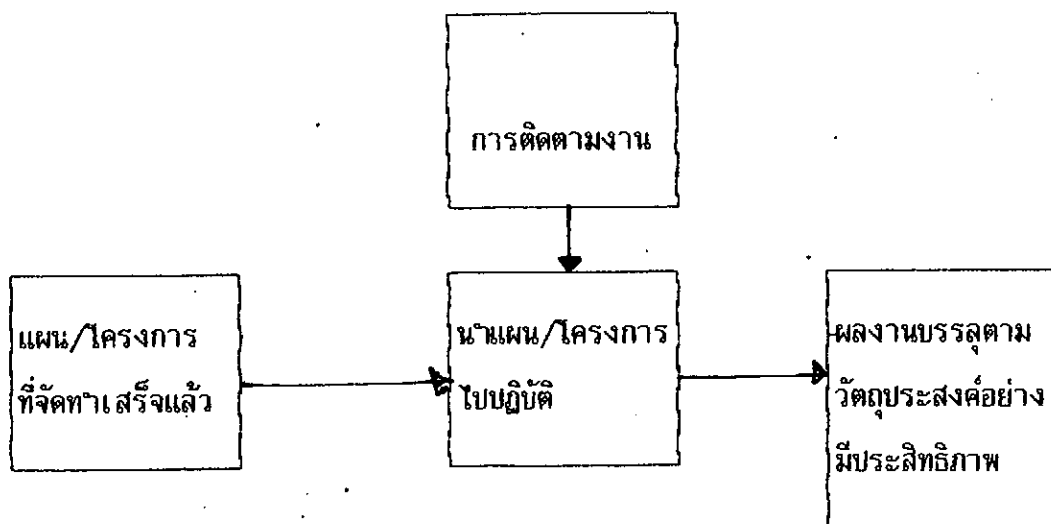

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดตามงานและการประเมินผลงานกับการดำเนินการดำเนินงานตามโครงการ

ความสำคัญของการติดตามงาน

การติดตามงานเป็นภารกิจหลักที่สำคัญอย่างยิ่งภารกิจหนึ่งในกระบวนการบริหาร ซึ่งในกระบวนการบริหารงานใด ๆ ก็ตามจะต้องมีการจัดทำแผนงานแล้วนำแผนงานนั้นไปปฏิบัติ การที่จะปฏิบัติงานตามแผนให้ได้ผลงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทำการติดตามงานเพื่อให้ได้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่เริ่มลงมือปฏิบัติงานจนถึงวันสิ้นสุดการปฏิบัติงานตลอดจนปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ได้ทัน่วงที (Schermerhorn. 1989 : 3 - 15)

จากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากระหว่างการวางแผนกับการติดตามงาน แคมเบอร์เจอร์ และฮิววิต (Bamberger and Hewitt. 1986 : 6) ได้เสนอหลักการติดตามงานไว้ว่าเมื่อจัดทำแผนหรือโครงการเสร็จแล้วและนำไปปฏิบัติและเพื่อให้การดำเนินงานได้ผลงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการติดตามงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ลงมือปฏิบัติงานจนถึงวันสิ้นสุดแผนหรือโครงการ ซึ่งหลักการดังกล่าวแสดงได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ความสำคัญของการติดตามผลงาน

การพัฒนาระบบการติดตามงานได้มีการนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังกับโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในประเทศกำลังพัฒนา ที่ธนาคารโลกและองค์การสหประชาชาติได้ให้ความช่วยเหลือมาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพราะแผนงานหรือโครงการที่องค์การทั้งสองให้การช่วยเหลือไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การบริหารประสบความสำเร็จยากและซับซ้อน การดำเนินงานตามโครงการจึงเป็นไปในลักษณะลองผิดลองถูกและทรัพยากรด้านงบประมาณที่จะให้การช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเริ่มลดลง ด้วยเหตุนี้ธนาคารโลกและองค์การสหประชาชาติ จึงได้พัฒนาหลักการแนวคิด และระบบการติดตามงานขึ้นใช้กับแผนและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในประเทศกำลังพัฒนาอย่างกว้างขวาง (Bamberger and Hewitt. 1986 : XXii ; CIRDAP. 1985 : 9 - 18 ; Mathur. 1980 : 4 - 10) กล่าวโดยสรุปแล้วเมื่อมีการนำแผนหรือโครงการใด ๆ ไปปฏิบัติแล้ว ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับชั้นจะต้องทำการติดตามงานตามแผนหรือโครงการนั้น ๆ นับตั้งแต่เริ่มลงมือปฏิบัติงานไปจนถึงวันที่สิ้นสุดแผนหรือโครงการนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้ทันทั่วทั้งที่จะทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการพัฒนาระบบการติดตามงาน

ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่าการติดตามงานเป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการบริหาร ที่ผู้บริหารทุกระดับชั้นควรจะทำเมื่อมีการนำแผนหรือโครงการต่าง ๆ ไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้รับทราบความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคแล้วใช้ข้อมูลที่ได้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานได้ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นการพัฒนาระบบการติดตามงานจึงอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นกรรมวิธีที่ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามแผนหรือโครงการต่าง ๆ ใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ น่าเชื่อถือ ครบถ้วนสมบูรณ์และทันเวลา (Mathur. 1979 : 47) และการพัฒนาระบบการติดตามงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้พัฒนาระบบการติดตามงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้พัฒนาระบบการติดตามงานควรจะได้พิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (1) จะต้องพิจารณาว่า

จะต้องมีการติดตามงานในเรื่องอะไรบ้าง (2) การติดตามงานจะกระทำในระดับใดบ้าง (3) ใครจะเป็นผู้ใช้ข้อมูล (4) เครื่องมือสำหรับจะใช้ในการติดตามงานควรจะเป็นอย่างไร (5) กำหนดระยะเวลาในการติดตามงานอย่างไร และ (6) เงื่อนไขหรือข้อจำกัดที่จะเป็นอุปสรรคในการติดตามงานเมื่อไรบ้าง (Mathur. 1979 : 32 ; Mathur. 1980 : 20 - 29)

นอกจากประเด็นดังกล่าวแล้วยังมีข้อสรุปจากการประชุมสัมมนาทางวิชาการเป็นจำนวนมากที่ได้เสนอหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงานสำหรับโครงการพัฒนาต่าง ๆ เช่น ผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการของหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อองค์การสหประชาชาติและธนาคารโลกที่กรุงโรม ระหว่างวันที่ 22 - 24 กุมภาพันธ์ 2527 (The United Nations 1984 : 29 - 36) ผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงานกับโครงการจัดการไม่รู้หนังสือขององค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติระหว่างวันที่ 25 เมษายน - 7 พฤษภาคม 2533 ที่นครไฮจิมีนิ (UNESCO. 1982 : 3 - 4) ผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงานสำหรับโครงการพัฒนาชนบทของศูนย์การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับเอเชียและแปซิฟิกที่ได้จัดประชุมที่ประเทศฟิลิปปินส์และปากีสถานในเดือนมีนาคม และเมษายน 2526 (CIRDAP. 1985 : 80 - 83) ผลการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้ระบบการติดตามกับโครงการพัฒนาชนบทของศูนย์การพัฒนากิจการบริหารแห่งเอเชียและแปซิฟิกที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อเดือนเมษายน 2523 (Asian and Pacific Development Administration Centre) ผลการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงานกับโครงการพัฒนาสังคมของสถาบันพัฒนาเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ ซึ่งจัดประชุมในระหว่างวันที่ 15 - 23 กุมภาพันธ์ 2521 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ (United Nations Asia and Pacific Development Institute (UNAPDI) (1978 : 33 - 37) และผลการศึกษาการใช้ระบบการติดตามงานของธนาคารโลกและศูนย์การพัฒนากิจการวิจัยนานาชาติแห่งประเทศแคนาดา (Bamberger and Hewitt. 1986 : 19 - 21) ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการสำหรับการพัฒนาระบบการติดตามงาน ดังนี้

1. การติดตามงานจะต้องดำเนินการตั้งแต่เมื่อนำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติงานว่าการปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการนั้นจะสิ้นสุดลง การติดตามงานจะต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
2. ก่อนที่จะทำการติดตามงานจะต้องมีการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม (Process/Activities) และผลการดำเนินงานที่ต้องการของแต่ละแผนหรือโครงการว่าในเรื่องดังกล่าวได้กำหนดไว้อย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถกำหนดประเภทของข้อมูลและตัวชี้วัดความสำเร็จ (Indicators) ได้ถูกต้อง
3. การพัฒนาระบบการติดตามงานจะต้องให้มีความสอดคล้องกับระบบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งอาจจะจัดหน่วยงานสำหรับการติดตามงานเป็นการเฉพาะต่างหากก็ได้
4. การติดตามงานจะต้องดำเนินการในทุกระดับชั้นการบริหารงาน
5. การติดตามงานควรจะมีบรรจุหรือมอบหมายให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และรายงาน
6. ผู้บริหารทุกระดับชั้นต้องถือว่ากิจกรรมการติดตามงานเป็นกิจกรรมหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ตนเองจะต้องเอาใจใส่และดำเนินการ
7. การติดตามงานจะต้องมีการใช้ข้อมูลที่ได้ เพื่อการตัดสินใจและส่งเป็นข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้ปฏิบัติงานภาคสนามอย่างสม่ำเสมอ
8. การติดตามงานควรจะให้กลุ่มเป้าหมายหรือชุมชนมีส่วนร่วม
9. การติดตามงานจะต้องมีการกำหนดเนื้อหาที่จะต้องติดตาม ประเภทของข้อมูล กำหนดแหล่งข้อมูล ผู้ที่จะใช้ข้อมูล ตัวชี้วัดความสำเร็จ เครื่องมือสำหรับการติดตามงาน เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำระบบรายงานและการจัดระบบสารสนเทศ
10. การติดตามงานตามแผนหรือโครงการใด ๆ จะต้องทำการติดต่อประสานงานของความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง
11. การติดตามงานจะต้องมีงบประมาณและเครื่องมือสำหรับดำเนินงาน

การนำระบบการติดตามงานมาใช้ในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกล

ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ได้มีหน่วยงานหลัก เช่น องค์การสหประชาชาติและธนาคารโลกได้พัฒนาระบบการติดตามงานขึ้นมามีกับโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่องค์การทั้งสองให้ความช่วยเหลือมาตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา (United Nations. 1984 : 7 - 8) และในขณะเดียวกันองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติก็นำเอาระบบการติดตามงานมาใช้ในการพัฒนาทางด้านการศึกษอย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นได้จากการประชุมสัมมนาทางด้านวิชาการที่นครโฮจิมินห์ เมื่อปี พ.ศ. 2523 เช่นการนำระบบการติดตามงานมาใช้ในการจัดการไม่รู้หนังสือในประเทศเอเซียและแปซิฟิกอย่างกว้างขวาง (UNESCO. 1982) และประเทศไทยก็ได้มีการใช้ระบบการติดตามงานในโครงการจัดการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 (สุนทร สุนันท์ชัย. 2533 : 92)

การจัดการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกล ซึ่งเป็นวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนที่มีลักษณะที่แตกต่างไปจากวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนวิธีอื่น ๆ อยู่หลายประการ กล่าวคือ

- (1) การจัดการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกลนั้น ครูผู้สอนหรือผู้ดำเนินการกับผู้เรียนหรือผู้รับบริการอยู่ห่างจากกัน โอกาสที่ผู้สอนและผู้เรียนจะได้พบปะกันมีเป็นเพียงครั้งคราว และ
- (2) การจัดการเรียนการสอนแบบทางไกล ผู้เรียนจะต้องพึ่งพาตนเอง โดยการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ที่เป็นแบบเรียน ตำรา แบบฝึกหัด รายการวิทยุและโทรทัศน์หรือสื่ออื่น ๆ ตามลำพัง (Daniel and others. 1982 : 41) การที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนเนื้อหาต่าง ๆ ได้นั้น การดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลจะต้องสามารถดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

1. ระบบการจัดส่งสื่อ เอกสาร ตำรา แบบฝึกหัด การจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ จะต้องเป็นไปอย่างมีระบบ และเป็นไปตามที่กำหนดไว้
2. ผู้เรียนสามารถที่จะติดต่อกับครูผู้สอน ครูประจำกลุ่มหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เพื่อขอคำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการและเรื่องส่วนตัวที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้

3. ระบบการให้การสนับสนุนผู้เรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องสามารถให้การสนับสนุนและการให้บริการด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการศึกษาได้อย่างพอเพียงและรวดเร็ว

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาแบบทางไกลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ทราบความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในด้านการบริหารงาน ด้านการจัดส่งสื่อการเรียนการสอน การจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ความเหมาะสมของหลักสูตร สื่อการเรียนแต่ละชนิดหรือประเภท การจัดการเรียนการสอน สภาพการปฏิบัติงานและสภาพการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างไร ด้วยเหตุนี้การพัฒนาระบบการติดตามงานสำหรับโครงการ การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง (Asian Development Bank. 1986 : 29 - 30)

เนื้อหาที่ต้องติดตามงาน

ในการติดตามงานตามแผนหรือโครงการนั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่าจะต้องติดตามงานในเรื่องใดบ้าง จากสรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และผลการประชุมสัมมนา โครงการจัดการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ของประเทศอินเดีย (UNESCO. 1982 : 5 - 6 ; Ministry of Education and Social Welfare, Government of India. 1979 : 32 - 35) พอจะสรุปได้ว่าการติดตามงานควรจะติดตามงานใน 4 เรื่องดังนี้

1. การติดตามด้านการเงิน (Financial Aspects) เป็นการติดตามงานที่เกี่ยวกับการได้รับและการใช้จ่ายเงินทุกประเภทที่นำมาใช้กับแผนหรือโครงการ

2. การติดตามงานด้านบริหาร (Administrative Aspects) เป็นการติดตามกระบวนการบริหารงานตามแผนหรือโครงการทั้งหมด เช่น การจัดหน่วยงานที่ดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ การสรรหาบุคลากร การฝึกอบรมบุคลากร การจัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการต่าง ๆ การติดต่อประสานงาน การจัดระบบรายงาน ระบบงานสารบรรณ การจัดซื้อ จัดหา วัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดหายานพาหนะ

3. การติดตามด้านวิชาการ (Technical/Academic Aspects) เป็นการติดตามงานที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร สื่อการเรียนต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ

4. การติดตามงานด้านอาคารสถานที่ (Physical Aspects) เป็นการติดตามงานในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่หรือสถานที่ทำงาน ห้องเรียน โต๊ะ และแสงสว่าง เป็นต้น นอกจากนี้จะกำหนดเนื้อหาที่จะต้องติดตามงานตามประเภทของกิจกรรมหรืองานที่ดำเนินงานในระหว่างนำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติแล้ว ยังอาจจะมีการกำหนดเนื้อหาที่จะต้องติดตามงานตามวิธีการจัดการเชิงระบบ (System Approach) กล่าวคือในการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) ส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Inputs) ส่วนนี้จะเกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่เป็นบุคคล เงินงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้กับการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ ดังนั้นการติดตามงานในส่วนนี้จึงเป็นการติดตามงานเพื่อทราบว่าการดำเนินงานได้รับทรัพยากรตามจำนวนและในเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ตลอดจนการนำทรัพยากรไปใช้อย่างไรบ้าง (2) ส่วนที่เป็นกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติงาน (Process/Activities) ส่วนนี้ของโครงการจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติงานและการติดตามงานจะกระทำเพื่อทราบว่าการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการได้ใช้กระบวนการหรือวิธีการตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือโครงการหรือไม่ วิธีการใดไม่เหมาะสมและจะแก้ไขได้อย่างไร (3) ส่วนที่เป็นผลผลิต (Outputs) ส่วนนี้จะเป็นส่วนที่เกี่ยวกับผลผลิตของแผนหรือโครงการที่คาดว่าจะได้รับเมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนครบถ้วนแล้ว และการติดตามงานก็จะเป็นการติดตามดูว่าผลงานที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด และหากไม่เป็นไปตามกำหนดไว้จะต้องมีการปรับปรุงปัจจัยนำเข้าหรือวิธีการปฏิบัติงานได้อย่างไร (Saxena. 1980 : 90 - 98)

องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน

ในการพัฒนาระบบการติดตามงานนั้น มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สมควรจะได้มีการนำมาพิจารณาเพื่อให้ระบบการติดตามงานที่พัฒนาขึ้นมาสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

องค์ประกอบที่สำคัญ ๆ จะนำมาพิจารณาสำหรับการศึกษาและพัฒนาระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล 7 ประการดังนี้คือ โครงสร้างขององค์การ บทบาทของผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอรายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง 7 ประการ ดังต่อไปนี้

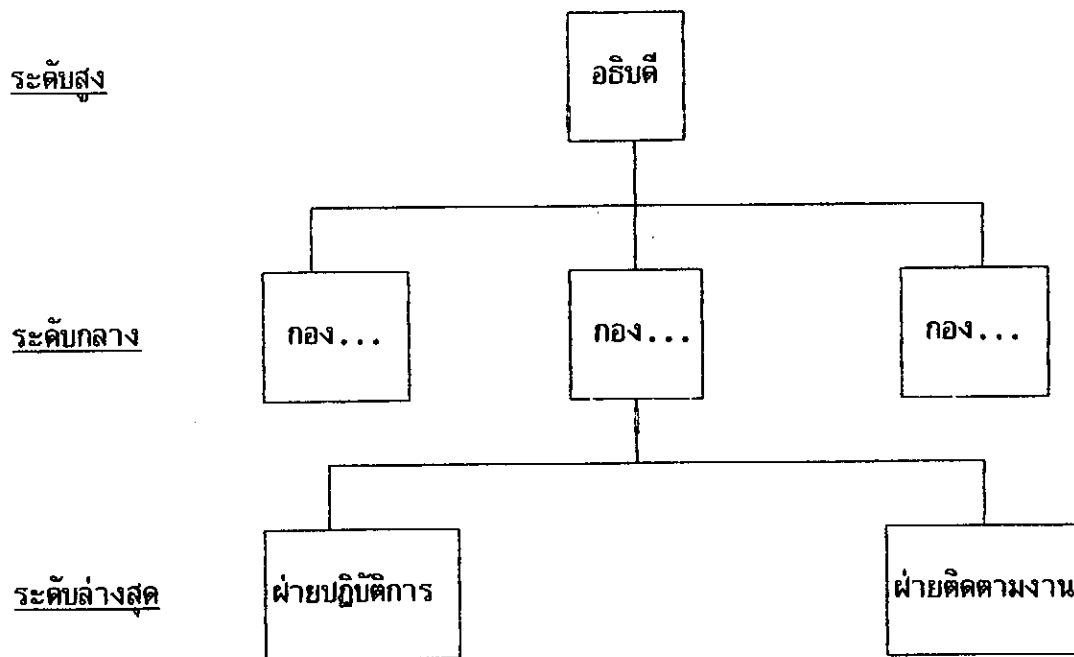
โครงสร้างขององค์การ

ในการติดตามงานจำเป็นต้องมีการจัดองค์การหรือหน่วยงานย่อยเพื่อทำการติดตามงาน บางองค์การอาจจะตั้งเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่และถาวรแต่บางองค์การอาจจะจัดตั้งเป็นหน่วยงานสำหรับติดตามงานตามแผนหรือโครงการเป็นการเฉพาะกิจเท่านั้น เมื่อการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการสิ้นสุดลง หน่วยงานติดตามงานนั้นก็สลายตัว ไม่ว่าการจัดองค์การหรือหน่วยงานสำหรับการติดตามงานจะเป็นลักษณะถาวรหรือชั่วคราวก็ตามการจัดระบบโครงสร้างทางการบริหารงาน (Administrative Structure) จะมีส่วนสัมพันธ์กับความสำเร็จของการปฏิบัติงานขององค์การนั้น (Maddock. 1987 : 177 - 188) ทั้งนี้เพราะโครงสร้างทางการบริหารจะเป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานย่อย ๆ และกำหนดให้ทราบว่าหน่วยงานย่อยใดจะต้องรายงานต่อใคร ใครเป็นผู้บังคับบัญชา การติดต่อ การประสานงานจะต้องดำเนินการอย่างไร (Khandwalla. 1977 : 48)

การจัดตั้งองค์การหรือหน่วยงานเพื่อการติดตามงานจะต้องจัดตั้งให้สอดคล้องกับระบบโครงสร้างทางการบริหารขององค์การหลัก (องค์การแม่) ตั้งแต่ระดับชั้นการบริหารสูงสุดจนถึงระดับชั้นการบริหารต่ำสุด (The World bank. 1987 : 290 - 314 ; UNESCO. 1986 : 8)

ในการจัดตั้งองค์การหรือหน่วยงานย่อยภายในองค์การหลักเพื่อการติดตามงานนั้น แลมเบอร์เจอร์ และฮิววิต (Bamberger and Hewitt. 1986 : 84 - 117) ได้เสนอรูปแบบการจัดหน่วยงานย่อยเพื่อการติดตามงานไว้ 3 แบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 โครงสร้างทางการบริหารตามรูปแบบนี้ ผู้บริหารสูงสุดคืออธิบดี มีหน่วยงานระดับกองและฝ่าย ในการวางแผนหรือโครงการ ใบบัญชีจะเป็นหน้าที่ของกองปฏิบัติการ โดยมีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ติดตามงาน ดังภาพประกอบ 5

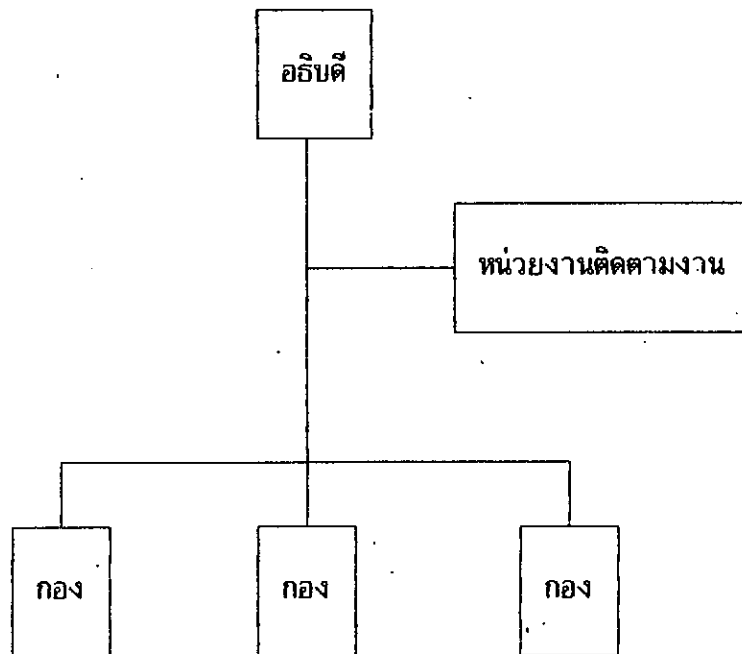

ภาพประกอบ 5 การจัดโครงสร้างองค์การแบบที่ 1

การติดตามงานของฝ่ายติดตามงานรายงานตรงต่อผู้อำนวยการกองปฏิบัติการและอธิบดีตามลำดับ การจัดโครงสร้างแบบนี้ทำให้บทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานย่อยชัดเจนได้ข้อมูลรวดเร็ว มีขั้นตอนในการดำเนินการน้อย แต่จุดอ่อนของโครงสร้างแบบนี้คือฝ่ายติดตามงานจะทำได้กับงานที่ปฏิบัติโดยกองเจ้าสังกัด ส่วนการติดตามงานที่กองอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติอาจจะทำได้ยากและอาจจะเกิดปัญหาด้านการประสานงานกับกองอื่น ๆ อีกด้วย

รูปแบบที่ 2 การจัดโครงสร้างทางการบริหารองค์การตามรูปแบบนี้ เป็นรูปแบบที่จัดให้มีหน่วยงานสำหรับติดตามงานเป็นเอกเทศโดยมีการรายงานตรงต่อผู้บริหารสูงสุดขององค์การ

(อธิบดี) หน่วยติดตามงานนี้จะสามารถติดตามงานทุกประเภทที่องค์การนั้น ๆ ดำเนินการ ผู้บริหารระดับสูงจะได้รับรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานในภาพรวมได้อย่างรวดเร็ว แต่จุดอ่อนของการจัดระบบการติดตามงานตามโครงสร้างทางการบริหารแบบนี้ จะเป็นการรวบรวมงานมากเกินไป เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานอาจจะไม่มีความรู้และความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ปรัชญา แนวคิด เนื้อหา ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการนั้นดีพอซึ่งจะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องระดับต่าง ๆ นอกจากนั้น ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจะต้องรอรับข้อมูลจากหน่วยติดตามงานกลางเพียงหน่วยงานเดียวอันจะทำให้การได้รับข้อมูลล่าช้าไม่ทันกับความต้องการ การจัดโครงสร้างขององค์การแบบนี้ปรากฏดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 การจัดโครงสร้างองค์การแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3 การจัดโครงสร้างทางการบริหารแบบนี้ เป็นการจัดให้หน่วยปฏิบัติ

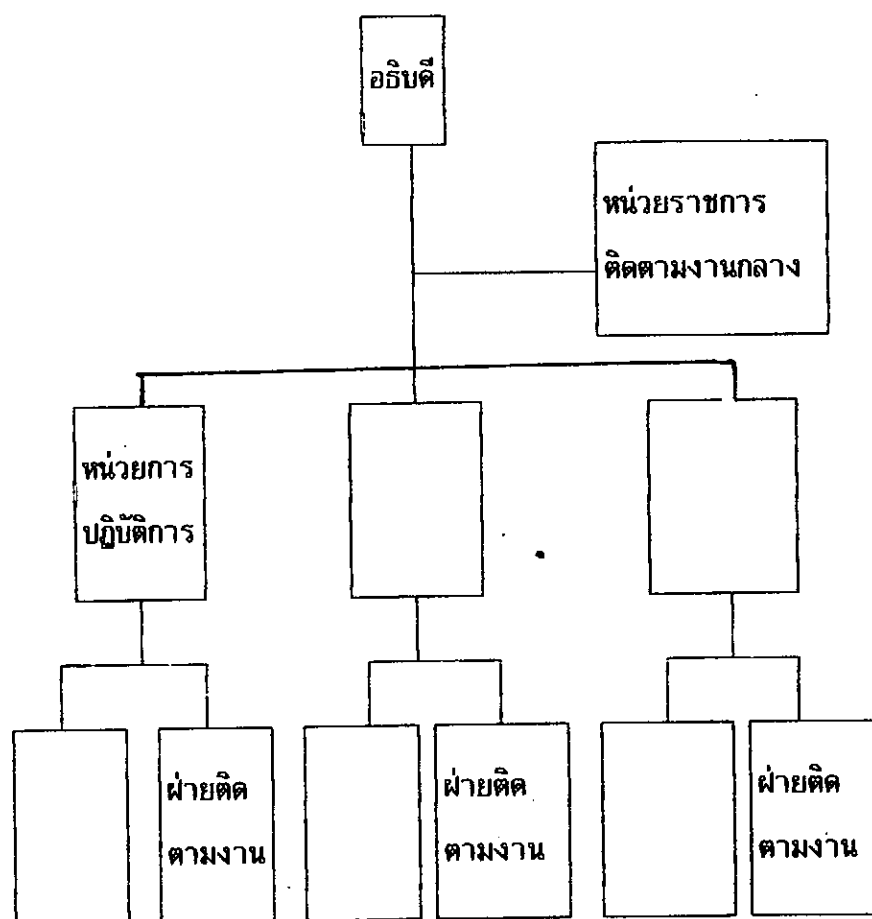
(Implementing Agencies) ทุกหน่วยทำการติดตามแผนของตนเอง และแต่ละหน่วยปฏิบัติ

รายงานการติดตามงานต่อหน่วยการติดตามหน่วยงานกลาง (Central Monitoring Unit) แล้วหน่วยการติดตามงานกลางเสนอรายงานต่อผู้บริหารสูงสุดขององค์การ (อธิบดี) ต่อไป การจัดโครงสร้างทางการบริหารแบบนี้ทำให้ทุกหน่วยปฏิบัติได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับปฏิบัติงาน ภายในฝ่ายหรือกองของตนได้รวดเร็ว การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการในแต่ละหน่วยงาน และหากมีปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติจะดำเนินการแก้ไขทันที ข้อมูลที่จะเสนอ ผู้บริหารระดับสูงจะเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปของข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์แล้ว ซึ่งผู้บริหารระดับสูงจะใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อสั่งการได้ทันที อย่างไรก็ตามการจัดโครงสร้างทางบริหารเพื่อการติดตามงานในลักษณะนี้ อาจจะทำให้เกิดความสับสนและซ้ำซ้อนในเนื้อหาของการติดตามงาน จะเป็นการเพิ่มภาระให้หน่วยงานระดับล่างสุดสำหรับการทำรายงานหรืออำนวยความสะดวก ในการติดตามงานของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานระดับสูงที่ออกไปทำการติดตามงาน และจะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณอีกด้วย การจัดโครงสร้างทางการบริหารแบบนี้ ปรากฏดังภาพประกอบ 7

ระดับสูง

ระดับกลาง

ระดับล่างสุด

ภาพประกอบ 7 การจัดโครงสร้างองค์การแบบที่ 3

บทบาทของผู้บริหารในการติดตามงาน

การติดตามงานเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารทุกระดับชั้นสำหรับการบริหารงานทุกประเภท ทั้งนี้เพราะการติดตามงานจะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลที่เป็นความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคแล้วหาทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (The World Bank. 1980 : 5 - 6 ; Bamberger and Hewitt. 1986 : 12) การติดตามงานจะเพิ่มความสำคัญมากขึ้นหากเป็นการบริหารตามแผนงานหรือโครงการ ทั้งนี้เพราะการนำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติเป็นส่วนมาก

มักจะพบปัญหาต่าง ๆ เช่น ไม่ได้รับทรัพยากรบุคคล อุปกรณ์และเงินตามจำนวนและในเวลาที่กำหนดไว้ วิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมกับสภาพของสิ่งแวดล้อมที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่เข้ารับการบริการเปลี่ยนแปลงไป สภาพแวดล้อมทางการเมืองเปลี่ยนไป เจ้าหน้าที่ภาคสนามลาออกหรือย้ายไปอยู่ที่อื่น มีการนำเงินที่จะใช้ตามแผนหรือโครงการไปใช้กับกิจกรรมอื่น ๆ และปัญหาขาดการนิเทศและการติดตามงานอย่างมีระบบ (UNESCO. 1982 : 8 - 10 ; Groot. 1986 : 31 - 36 ; Goodman and Love. 1980 : 27) ดังนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสนใจในการวางแผนหรือโครงการไปปฏิบัติในทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดและได้ผลงานครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ และผลประโยชน์เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ (กลุ่มเป้าหมาย) อย่างแท้จริง (Kerzner. 1986 : 25) การที่ผู้บริหารจะทราบได้ว่าการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด อะไรเป็นสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการติดตามงานอย่างมีระบบตั้งแต่เริ่มวางแผนการดำเนินงาน

แม้ว่าการติดตามงานเป็นภาระกิจหลักประการหนึ่งของผู้บริหารทุกระดับชั้นที่จะต้องดำเนินการก็ตาม แต่ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญต่อการติดตามงานน้อยมาก ผู้บริหารมักจะเข้าใจว่าการติดตามงานคือการให้หน่วยปฏิบัติการรายงานตามแบบรายงานที่กำหนดให้ก็เป็นการเพียงพอแล้ว และการรายงานเป็นเพียงการกรอกรายการต่าง ๆ ตามแบบรายงานแล้วส่งผลผ่านตามขั้นตอนต่าง ๆ เท่านั้นเอง โดยที่ผู้บริหารมิได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ การที่ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการติดตามงานเท่าที่ควร อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการดังนี้ (Murphy and Sprey. 1982 : 133 - 134 ; Naik. 1986 : 116 ; McLean. 1988 : 3)

1. ผู้บริหารมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อติดตามงานมาตั้งแต่เริ่มต้น ผู้บริหารจึงไม่มีความรู้สึกว่ามีความผูกพัน
2. ผู้บริหารไม่ได้นำข้อมูลที่ฝ่ายติดตามงานเสนอมาโดยใช้เพราะไม่ค่อยจะเชื่อถือหรือสงสัยในความถูกต้องของข้อมูลและข้อมูลที่ได้รับไม่ตรงตามความต้องการของตน

3. ผู้บริหารระดับล่างไม่สามารถตัดสินใจสั่งการเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาตามข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามงาน ทั้งนี้เพราะกำหนดอำนาจให้แก่ผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนหรือไปปฏิบัติไม่ชัดเจนหรือมีการรวบอำนาจการตัดสินใจไว้ในระดับสูงเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตามหลักการและแนวคิดในการติดตามงานแล้วหากมิได้นำข้อมูลที่ได้มาไปใช้เพื่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหาก็เท่ากับที่ปล่อยให้กระบวนการติดตามงานไม่มีประสิทธิภาพ นั่นหมายความว่าผู้บริหารไม่ได้ทำหน้าที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่เชื่อกัน

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการวางแผนหรือโครงการไปปฏิบัติและสาเหตุที่ผู้บริหารส่วนมากไม่ได้ให้ความสนใจในการติดตามงานอย่างจริงจัง ผลการวิจัยของลูธาน และคนอื่น ๆ (Luthans and others, 1985 : 255 - 270) ได้ยืนยันให้เห็นว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน คือผู้บริหารที่ทำการติดตามงานอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่ผู้บริหารทุกระดับชั้นทำการติดตามงานโดยมีการจัดทำแผนการติดตามงาน กำหนดข้อมูลที่ต้องการ ให้การสนับสนุนด้านวัสดุและงบประมาณ การนำเอาข้อมูลที่ได้ไปใช้เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินงาน

ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน

การติดตามงานเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่วางแผนหรือโครงการไปปฏิบัติ การที่จะได้ข้อมูลที่คมชัดภาพ เชื่อถือได้ และถูกต้องแม่นยำนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมและจัดกระทำข้อมูลเป็นสำคัญ (Mathur, 1980 : 30) จากการศึกษาของ มาเธอร์ (Mathur, 1982 : 17) พบว่าเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ติดตามงานในโครงการพัฒนาเขตต่าง ๆ ของประเทศในทวีปเอเชีย เป็นผู้ที่ขาดความรู้ความสามารถในการติดตามงาน ขาดความรู้ในภาพรวมของการวางแผนหรือโครงการไปปฏิบัติและขาดทักษะในการออกแบบวิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำรายงาน ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับปัญหาที่พบในการบริหารงานตามโครงการพัฒนาชนบทของประเทศในเอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นปัญหาการติดตามงานตามโครงการพัฒนาชนบทได้ดังนี้ (CIRDAP, 1985 : 30)

1. ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลขาดคุณภาพ ตัวชี้วัดความสำเร็จไม่มีความชัดเจน ขาดการรายงานเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ จากภาคสนาม ไม่มีการเสนอข้อมูลที่แสดงความแตกต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่กำหนดไว้ในแผนและการรายงานเป็นไปอย่างล่าช้า

2. เจ้าหน้าที่ติดตามงานขาดความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนการติดตามงาน ขาดทักษะในการออกแบบวิธีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

3. การจัดรูปแบบของโครงการเพื่อการติดตามงานยังไม่มีความเป็นเอกภาพ หน่วยงานที่มีอยู่ขาดประสิทธิภาพ ขาดการประสานงานเพื่อการติดตามงาน อำนาจในการบริหารงานเพื่อการติดตามงานไม่พอเพียง ในตนเองเดียวกันในการจัดการศึกษาแบบทางไกลในประเทศอินโดนีเซีย มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการติดตามผลงานอย่างมาก (Asian Development Bank. 1986 : 161) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการติดตามงาน ยูนาถัน (Unanthenne. 1979 : 70) จึงได้เสนอแนะว่า เมื่อจัดทำแผนหรือโครงการและจัดโครงสร้างทางการบริหาร เพื่อบริหารงานตามแผนหรือโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว สิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการคือ สรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เข้าประจำตำแหน่งและผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานยังต้อง (1) มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักว่าการติดตามงานเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งยวดของกระบวนการบริหาร (2) ผู้ติดตามงานจะต้องมีทักษะในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (3) ผู้ติดตามงานต้องมีความสามารถในการประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่จะใช้กับการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติในแต่ละระดับได้ (Mathur. 1980 : 30) ทักษะและความสามารถดังกล่าวผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานจะต้องมีทั้ง 3 ประการ แต่อาจจะมากน้อยแตกต่างในแต่ละระดับการติดตามงาน

เพื่อให้การติดตามงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอาจจะกระทำได้ 2 แนวทาง คือ

(1) การสรรหาบุคคลที่มีความรู้และทักษะเข้าประจำการ หรือ (2) ทักษะฝึกอบรมบุคคลที่มีอยู่แล้ว การฝึกอบรมควรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้ (1) เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานมีความรู้ความสามารถเข้าใจถึงลักษณะและความสำคัญหรือความจำเป็นในการติดตามงานและมีทักษะในการจัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล (2) เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานได้มีความรู้เกี่ยวกับ

การจัดทำแผนหรือโครงการ วิธีการหรือกระบวนการนั้นแผน หรือโครงการไปปฏิบัติ และเข้าใจ ในกิจกรรมการบริหารที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้ติดตามงานสามารถออกแบบวิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จได้ถูกต้อง (Mathur. 1980 : 26) ในการจัด ฝึกอบรมนั้นควรจะได้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนั้นแผนหรือ โครงการไปปฏิบัติด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ๆ ได้มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญ ของการติดตามงานแล้วจะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายติดตามงานได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นในการพัฒนาระบบการติดตามงานนั้น เจ้าหน้าที่ที่ติดตามงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานเป็น อย่างดี ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่มีคุณภาพสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันทั่วถึง

เทคนิคการติดตามงาน

การติดตามงานเป็นวิธีการให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคใน การดำเนินงานตามแผนหรือโครงการแล้ว ใช้ข้อมูลนั้นประกอบการพิจารณาปรับปรุงและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนหรือโครงการนั้น ๆ ได้ผลงานตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นข้อมูลที่ได้รับนั้นจะต้องมีความถูกต้องแม่นยำ มีความสมบูรณ์และได้มาอย่างรวดเร็วในเวลา ที่ต้องการ (Mathur. 1979 : 47) แต่การที่จะได้ข้อมูลที่มีคุณลักษณะดังกล่าวนี้ต้องอาศัย เทคนิคในการติดตามงานที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะเทคนิคการติดตามงานแต่ละแบบนั้นทั้งข้อดีและ ข้อเสีย ซึ่งนักวิชาการและนักบริหารที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานโครงการต่าง ๆ ได้ เสนอเทคนิคในการติดตามงานไว้อย่างมากมาย ซึ่งสรุปได้ดังนี้ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534 : 193) รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ เพชรขึ้น (2533 : 4) แบมเบอร์ เจอร์ และฮิววิท (Bamberger and Hewitt. 1986 : 151 - 161) มาเธอร์ (Mathur.

1979 : 47) งอ และเลเทม (Ng and Lethem. 1983 : 36 - 41) เมอร์ฟี และส เปรย์ (Murphy and Sprey. 1982 : 27 - 73) แคสเลย์ และเลอรี่ (Casley and Lury. 1982 : 47 - 68) ผลสรุปจากการประชุมด้านวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการ ติดตามงานขององค์การสหประชาชาติที่กรุงโรม ปี พ.ศ. 2527 (The United Nations. 1984 : 47 - 48)

1. การติดตามงานโดยผู้ปฏิบัติงานทำการติดตามงานด้วยตนเอง (Self-Monitoring)

การติดตามแผนงานในลักษณะนี้ผู้ปฏิบัติงานจะจัดทำแผนการปฏิบัติงาน จัดทำแผนติดตามงาน และทำการรายงานให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบโดยตรง การติดตามงานแบบนี้ทำให้สามารถได้ข้อมูลอย่างรวดเร็วและหากมีปัญหาก่เกิดขึ้นย่อมจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทีที่และเป็นการประหยัดทั้งด้านเวลาและงบประมาณที่จะใช้ในการติดตามงาน

2. การติดตามงานแบบการสังเกต (Direct Observation)

การติดตามงานแบบนี้ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามจะต้องลงไปดูและสังเกตการปฏิบัติงานในพื้นที่ การติดตามงานโดยการสังเกตจะทำให้ได้ข้อมูลรวดเร็ว และได้ข้อมูลเชิงคุณภาพมากขึ้น เพราะข้อมูลบางอย่างไม่สามารถจะนับเป็นจำนวนได้หรือข้อมูลบางอย่างผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถจะบอกได้แต่ต้องอาศัยการสังเกตจึงจะได้ข้อมูล การติดตามงานด้วยเทคนิคแบบนี้ต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการนั้น โดยตลอด และยังต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบช่างสังเกตและสามารถสรุปประเด็นปัญหาได้ จึงจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและตรงตามความต้องการของผู้ที่จะได้ข้อมูล

3. การติดตามงานแบบอภิปรายกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Group Discussions)

การติดตามงานแบบนี้เป็นการประชุมกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคแล้วช่วยกันคิดหาทางแก้ไขปัญหาดัง ๆ การจัดการประชุมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการนี้จะช่วยให้ผู้ที่เข้าร่วมประชุมเกิดความรู้สึกเป็นอิสระในการเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งจะทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นไปด้วยความเต็มใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง การติดตามงานแบบนี้อาจต้องใช้เวลาและงบประมาณมาก และการติดตามงานอาจทำได้ในบางเรื่องเท่านั้น

4. การติดตามงานแบบศึกษาเป็นรายกรณี (The Case Studies)

การติดตามงานแบบนี้มุ่งที่จะศึกษาเฉพาะเรื่องที่มีปัญหาหรือยากแก่การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ข้อมูลที่ได้จากการติดตามงานแบบนี้จะมีความละเอียดและลึกซึ้งมาก แต่

อย่างไรก็ตามการติดตามงานแบบนี้จะเสียเวลา ค่าใช้จ่าย และสามารถกระทำได้บางส่วนของ การดำเนินงานตามแผนหรือโครงการเท่านั้น

5. การติดตามแบบสัมภาษณ์ (Interviews)

การติดตามงานแบบนี้อาจจะทำได้ในลักษณะที่เป็นการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบที่เป็นทางการผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมหัวข้อที่จะใช้ สัมภาษณ์อย่างละเอียด และส่งให้ผู้ที่จะถูกสัมภาษณ์ได้ศึกษาล่วงหน้าก่อนและการสัมภาษณ์จะเป็นไป ตามหัวข้อกำหนดไว้ ส่วนการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการนั้นผู้สัมภาษณ์อาจจะไม่ต้องส่งราย ละเอียดที่จะสัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ศึกษาก่อนเพียงแต่แจ้งหัวข้อที่จะใช้สัมภาษณ์อย่างคร่าว ๆ ให้ทราบเท่านั้น ส่วนวิธีการและเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์อาจจะมีมากมาย อย่างไรก็ตามคุณภาพของ ข้อมูลขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและทักษะของผู้สัมภาษณ์ว่าจะสามารถถามและหาคำตอบได้ ตรงประเด็นที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้ที่ติดตามงานที่ใช้เทคนิคแบบนี้จะต้องเป็นผู้ที่มี ความสามารถในการสื่อความหมาย ทักษะในการถามและสรุปประเด็นที่ต้องการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการที่ตนไปติดตามงานเป็นอย่างดี

6. การติดตามงานโดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires)

การติดตามงานแบบนี้ผู้ติดตามงานจะสร้างเครื่องมือขึ้นมาในลักษณะเป็นแบบ สอบถามแล้วส่งแบบสอบถามนั้นไปให้ผู้ถูกติดตามงานเป็นผู้ตอบ ข้อจำกัดในการติดตามงานแบบนี้ อาจจะเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของคำถาม คำถามไม่ครอบคลุมเนื้อหาผู้ตอบต้องใช้เวลานาน และอาจจะเกิดความเบื่อหน่าย ข้อมูลที่ได้กลับมาอาจล่าช้าหรือไม่ครบตามจำนวนที่ส่งไป แต่ การติดตามงานแบบนี้สามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางในเวลาเดียวกัน เป็นการประหยัด เวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้สำหรับการเดินทาง ไปติดตามงานด้วยตนเอง

7. การติดตามงานโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

การติดตามงานแบบนี้ไม่จำเป็นต้องมีผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานจะต้องลงไปดูการปฏิบัติ งานในพื้นที่แต่จะเป็นการไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานแผนหรือ โครงการนั้น ๆ ที่ได้จัดเก็บไว้ อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จากการติดตามแบบนี้อาจจะมีความ คลาดเคลื่อนหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการเก็บ การวิเคราะห์ และการแปลผลของ

เจ้าหน้าที่ที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นเป็นสำคัญ กล่าวโดยสรุปการติดตามงานแบบนี้ อาจจะได้ข้อมูลที่พร้อมจะใช้งานได้แต่อาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนไปบ้าง

8. การติดตามงานโดยการรายงาน (Reporting)

การติดตามงานแบบนี้ส่วนมากจะดำเนินการโดยหน่วยงานระดับสูงกว่าระดับสั่งให้หน่วยงานระดับล่างส่งรายงานการปฏิบัติงานตามแบบรายงานที่กำหนดให้ ซึ่งการส่งรายงานการปฏิบัติงานอาจจะเป็นรายเดือน รายงานทุกระยะ 2 - 3 เดือน รายงานประจำงวด รายงานประจำภาคเรียน รายงานประจำปี หรือรายงานเป็นกรณีพิเศษหากมีความจำเป็นต้องการติดตามงานโดยการรายงานจึงจะถูกนำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะประหยัดกำลังคนและงบประมาณเพื่อการติดตามงาน แต่ปัญหาในการติดตามงานโดยการให้หน่วยงานระดับล่างหรือระดับปฏิบัติการส่งรายงานนั้นมักจะมีปัญหาหลายประการ เช่น การส่งรายงานไม่เป็นไปตามกำหนด ข้อมูลมีข้อจำกัดด้านเนื้อหา และข้อมูลส่วนมากจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ นอกจากนั้นข้อมูลที่ได้จากการรายงานนั้นส่วนมากจะไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์เท่าที่ควร

เทคนิคการติดตามงานดังกล่าวข้างต้นนั้นแต่ละเทคนิคจะมีข้อดีและข้อเสียด้วยกัน ทั้งนี้ การติดตามงานจึงไม่สามารถใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่งเพียงเทคนิคเดียว หากแต่ผู้ที่ติดตามงานจะต้องพิจารณาว่าเทคนิคใดใช้สำหรับติดตามงานในเรื่องใดเป็นสำคัญ เช่น ในการติดตามงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนนอกโรงเรียนแบบทางไกลอาจจะต้องใช้เทคนิคการติดตามงานหลาย ๆ วิธี เช่น การติดตามงานด้านการบริหารอาจจะเป็นการติดตามงานแบบรายงานหรือการติดตามงานที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนอาจจะต้องใช้ทั้งวิธีการติดตามงานแบบสังเกต การศึกษาเฉพาะกรณีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดังได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า จุดมุ่งหมายของการติดตามงานคือเพื่อทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการนั้น (The United Nations. 1984 : 16) การตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะกระทำได้อย่างไร จะต้องอาศัย

ข้อมูลที่มีความถูกต้อง แม่นยำ ข้อมูลตรงตามความต้องการของผู้ใช้และมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งการที่จะได้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติดังกล่าวขึ้นอยู่กับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นสำคัญ (Mathur. 1979 : 47 ; The World Bank. 1980 : 7, 17) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ากระบวนการเก็บข้อมูลเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีส่วนทำให้ระบบการติดตามงานมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงจะได้เสนอรายละเอียดของแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงานดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงานโดยทั่วไปแล้ว จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จะใช้กับการดำเนินงานตามโครงการ (Inputs) เช่น งบประมาณ กำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคหรือวิธีการดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ (Process Activities) และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตหรือผลการปฏิบัติงาน (Outputs) (Saxena. 1980 : 91 - 98) ข้อมูลที่จะเก็บรวบรวมมีทั้งลักษณะที่เป็นปริมาณ และคุณภาพ

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในเรื่องดังกล่าวทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ การเก็บรวบรวมจึงควรพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของแผนหรือโครงการ ปัจจัยที่จะนำมาใช้กับการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ และผลผลิตหรือผลงานที่จะเกิดขึ้นเมื่อปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการเสร็จสิ้นลง การพิจารณาในเรื่องดังกล่าวจะช่วยให้การกำหนดประเภทของข้อมูล การกำหนดตัวชี้วัดและการสร้างเครื่องมือและการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลได้ถูกต้อง (The United Nations. 1984 : 30)

2. ประเภทของข้อมูล ก่อนจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องมีการศึกษาก่อนว่าในแต่ละระดับชั้นการบริหารมีความต้องการใช้ข้อมูลประเภทใดบ้าง เช่น ข้อมูลด้านการเงิน ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ อาคารสถานที่ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ และในข้อมูลที่ผู้บริหารในระดับชั้นการบริหารต่าง ๆ ต้องการนั้นควรจะอยู่ในรูปแบบใด (Mathur. 1979 : 32 - 35)

3. การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จนับเป็น เรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพราะตัวชี้วัดจะเป็นตัวบ่งบอกถึงสภาพของการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการนั้น ๆ ว่ามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใดและในการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นจะต้องใช้ตัวชี้วัดเป็นตัวในการตั้งประเด็นคำถามต่าง ๆ (Casley and Kumar. 1987 : 59) การกำหนดตัวชี้วัดอาจจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของแผนหรือโครงการ ผลที่คาดว่าจะได้ ประเภทของข้อมูลที่ต้องการและระดับของการตัดสินใจ (Mathur. 1980 : 26 ; The United Nations. 1984 : 34) และการกำหนดตัวชี้วัดนั้นตัวชี้วัดควรจะมีคุณสมบัติที่ดี (The United nations. 1984 : 34 ; Casley and kumar. 1987 : 59 - 60)

1. ตัวชี้วัดความสำเร็จควรจะมีคามเที่ยงตรง (Validity) คือสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการวัด
2. ตัวชี้วัดความสำเร็จมีความเชื่อมั่น คือผลของการวัดไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแม้แต่จะทำการวัดหลายครั้งหรือโดยบุคคลใด ๆ ก็ตาม
3. ตรงตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการ (Relevance) คือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดขึ้นได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแผนหรือโครงการหรือของผู้ใช้ข้อมูล
4. ประหยัด (Economy) คือตัวชี้วัดความสำเร็จช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลได้สะดวกรวดเร็วและประหยัดเงิน เวลาและกำลังด้วย
5. ตัวชี้วัดความสำเร็จมีความจำเพาะเจาะจง คือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลเฉพาะข้อมูลที่ต้องการอย่างแท้จริง

4. การกำหนดระดับขั้นของการติดตามงาน โดยหลักการแล้วการติดตามงานนั้นถือว่าเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับการบริหารที่จะต้องดำเนินการ ดังนั้นการกำหนดขั้นของการติดตามงานจึงย่อมขึ้นอยู่กับระบบโครงสร้างทางการบริหารขององค์การ แต่ละระดับขั้นของการบริหารมีความต้องการข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป เช่น ผู้บริหารระดับปฏิบัติการต้องการข้อมูลที่ละเอียดในทุกระยะ ผู้บริหารระดับกลางต้องการข้อมูลทุกประเภทแต่ไม่ละเอียด ในขณะที่

ผู้บริหารระดับสูงต้องการข้อมูลในบางเรื่องและอยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจด้านนโยบายและแผนได้ทันที (Kaul. 1979 : 231 - 237) ดังนั้นการจัดระบบการติดตามงาน โดยสามารถระบุความต้องการข้อมูลออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ชัดเจนแล้ว การเก็บรวบรวมข้อมูลจะไม่เกิดการซ้ำซ้อนและการเก็บข้อมูลก็เป็นไปอย่างประหยัด ทั้งด้านกำลังเงินงบประมาณ เวลาและกำลังคน และในแต่ละระดับชั้นการบริหารจะเก็บวิเคราะห์และใช้ข้อมูลได้ด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีก (The World Bank. 1980 : 10)

5. การสำรวจแหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงานอาจกระทำ ได้หลายวิธีและจากแหล่งต่าง ๆ โดยปกติแล้วข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการใด ๆ นั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบกับการนำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติทุกระดับชั้นการบริหารจะมีข้อมูลด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นอาจจะอยู่ในแฟ้มเอกสาร บันทึกประจำวันของผู้ปฏิบัติงานภาคสนาม แผนภูมิ ตารางแสดงการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม บันทึกรายการ ให้การบริการบัญชีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและอุปกรณ์และการเงิน ซึ่งแหล่งของข้อมูลดังกล่าว ส่วนมากจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (The United Nations. 1984 : 30 - 33, 41 ; Casley and Lury. 1987 : 50 - 56) แต่ข้อมูลที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นบางครั้ง จะต้องมีการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากแบบบันทึกหรือแบบ รายงานต่าง ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้บริหารงานตามแผนหรือโครงการใช้อยู่แล้ว เช่น ข้อมูล เกี่ยวกับพฤติกรรมความรู้สึก ทักษะของผู้เข้ารับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนสภาพของ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งไม่อาจจะวัดได้ด้วยตัวเลขได้ การเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะ เช่นนี้จะต้องใช้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การรายงานเป็นระยะ ๆ การจัดประชุมสัมมนา การศึกษาเป็นรายกรณี การสัมภาษณ์การสำรวจกลุ่มตัวอย่าง การใช้ แบบสอบถาม การสังเกต เป็นต้น โดยควรพิจารณาประเด็นต่อไปนี้ (Casley and Lury. 1982 : 51 - 55 ; The United Nations. 1984 : 41 ; Buzzard and Edgcomb. 1987 : 112)

1. พิจารณาว่าเครื่องมือที่เหมาะสมกับประเภทของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวม เวลา งบประมาณและกำลังคนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงใด

2. ประเด็นหรือข้อคำถามใด ๆ นั้นมีความยาก-ง่าย ชัดเจน ผู้ตอบจะสามารถเข้าใจประเด็นหรือข้อคำถามและตอบได้ถูกต้องหรือไม่
3. หากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามพร้อมกับการสัมภาษณ์หรือการสัมภาษณ์โดยไม่ใช้แบบสอบถามประกอบ ผู้ทำการสัมภาษณ์มีความรู้ความสามารถและทักษะในการสัมภาษณ์และการจัดบันทึกเพียงใด
4. แบบบันทึก แบบรายงานต่าง ๆ มีความยาก-ง่าย หรือสั้น-ยาว อย่างไร
5. การวิเคราะห์ การแปลผลและการเสนอรายงานจะกระทำอย่างไร

จากแนวทางการเลือกเครื่องมือดังกล่าวแล้วหากผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงานได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว ข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือต่าง ๆ น่าจะมีความถูกต้องแม่นยำ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้และมีความเชื่อมั่น กล่าวโดยสรุปแล้วการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้การติดตามงานมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การติดตามงานเป็นเรื่องของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจปรับปรุงการปฏิบัติงานในระหว่างที่นำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่การจะเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำตรงตามความต้องการของผู้ใช้นั้นจำเป็นต้องพิจารณาวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับจากแผนหรือโครงการประเภทของข้อมูล กำหนดตัวชี้วัดสำรวจแหล่งข้อมูล และพิจารณาเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม

การจัดระบบข้อมูล

การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต้องการระบบข้อมูลที่มีคุณภาพด้วย (Casley and Kumar. 1987 : 3) ทั้งนี้เพราะระบบข้อมูลเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้บริหารได้ข้อมูลตามที่ต้องการเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานต่าง ๆ (Goodman and Love. 1980 : 28) และระบบข้อมูลนี้เป็นองค์ประกอบของระบบการติดตามงานด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีระบบการติดตามงานที่มีประสิทธิภาพและระบบการติดตามงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีระบบข้อมูลและรายงานที่มีประสิทธิภาพด้วย (Mathur. 1980 : 89 ; Cirdap. 1985 : 34) ระบบข้อมูลที่มี

ประสิทธิภาพนี้จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์สถานะภาพของแผนหรือ โครงการที่อยู่ในระหว่าง
ดำเนินการ ได้ถูกต้องช่วยในการประเมินผล การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพและช่วยในการตัดสินใจ
และดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง (CIRDAP. 1985 : 165)

ระบบการติดตามงานมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกกับระบบข้อมูลและรายงาน
อย่างไร อย่างไรก็ตามในการติดตามงานก็ยังมีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพของข้อมูลอยู่เป็นอันมาก
ดังจะเห็นได้จากผลสรุปจากการประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการติดตามงานตามโครงการพัฒนาชนบทของ
ประเทศในทวีปเอเชีย และปาซิฟิกที่จัดขึ้นโดยศูนย์การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานแห่งเอเชีย และ
ปาซิฟิกที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมื่อ พ.ศ. 2526 ปัญหาที่ทุกประเทศประสบและอยู่ในอันดับหนึ่ง คือ
ข้อมูลที่จะได้จากการติดตามขาดคุณภาพ ทั้งนี้เพราะระบบข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพนั่นเอง
ดังนั้น การที่จะพัฒนาระบบการติดตามงานให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการพัฒนาระบบข้อมูลให้มี
ประสิทธิภาพด้วย ซึ่งข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะดังนี้ (Ministry of Education and
Social Welfare, Government of India. 1979 : 31 ; Naik. 1983 : 173 -
174)

1. ให้ข้อมูลแก่ผู้ต้องการใช้ได้อย่างพอเพียง ตรงตามเวลาที่ต้องการ
2. แบบรายงานสำหรับกรอกข้อมูล สามารถกรอกได้ง่าย
3. ระบบข้อมูลจะต้องมีการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ แปลผลและสรุป พร้อมทั้งจะจัดส่ง
ให้แก่ผู้ใช้และเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว
4. ทุกคนในองค์กรรู้และเข้าใจในความสำคัญของการมีและใช้ระบบข้อมูล
5. การจัดระบบข้อมูลต้องกระทำอย่างประหยัด

การจัดระบบข้อมูลเพื่อให้ระบบการติดตามงานมีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- (1) ข้อมูลที่ต้องการมีอะไรบ้าง (2) จะใช้ข้อมูลนั้นเมื่อใด (3) การจัดระบบข้อมูลจะจัดใน
รูปใด และ (4) จะใช้ข้อมูลนั้น ๆ อย่างไร (Casley and Kumar. 1987 : 22)

หลักการในการจัดระบบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพยังต้องพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

(Mohd. 1979 : 20 ; Kaul. 1979 : 23 ; CIRDAP. 1985 : 168)

1. การจัดระบบข้อมูลจะต้องให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นจริง ๆ

2. ผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นการบริหารต้องการข้อมูลแตกต่างกัน เช่น ผู้บริหารระดับล่างต้องการข้อมูลที่มีรายละเอียดมากกว่าผู้บริหารระดับสูงข้อมูลที่เสนอระดับสูงต้องการที่เป็นประเด็นสำคัญ ๆ เท่านั้น ดังนั้นจึงพิจารณาว่าในแต่ละระดับชั้นการบริหารจะต้องพิจารณาว่าต้องการข้อมูลอะไรบ้าง ทำไมต้องการข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบใด ใครต้องการ และแหล่งข้อมูลมีอะไรบ้าง

3. การกำหนดประเภทข้อมูลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนหรือโครงการ

4. การไหลของข้อมูล (Information flow) จะต้องเป็นไปอย่างกว้างขวาง และสามารถนำมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว

5. ทุกระดับชั้นการบริหารจะต้องมีการวิเคราะห์ และแปลผลข้อมูล และเก็บส่วนตนต้องการไว้แล้วส่งส่วนที่หน่วยเหนือต้องการตามลำดับ

6. ควรแยกประเภทของข้อมูล ให้ชัดเจน เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนการหรือโครงการกับข้อมูลส่วนที่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามปกติขององค์การนั้น ๆ และ

7. ในการจัดระบบข้อมูลควรให้ทุกคนในองค์การได้มีส่วนร่วม

8. ก่อนจะนำระบบข้อมูล ไปใช้ควรจะได้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ข้อมูล รู้จักการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ แปลผลและการจัดทำรายงาน

9. การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ กับระบบข้อมูลจะช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างรวดเร็ว

การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพย่อมจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงานเพื่อการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกลที่กรมศึกษาออกโรงเรียนกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะสภาพการดำเนินการเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ จำนวนผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นและผู้เรียนส่วนมากจะอาศัยอยู่ในชนบทห่างไกล การใช้เงินงบประมาณเพิ่มการจัดการเรียนการสอน การสรรหาครูประจำกลุ่ม ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดการวิทยุ

และโทรศัพท์มีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้นการที่จะจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพและการบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นและในการจัดตั้งระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงานควรจะได้มีการจัดทำให้ทุกระดับชั้นการบริหารทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมกันเป็นระบบเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้การติดต่อ ประสานงาน การรายงาน และการเคลื่อนไหวของข้อมูล เป็นอย่างรวดเร็ว

การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

งบประมาณนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะมีผลต่อการจัดระบบการติดตามงาน ทั้งนี้ในกระบวนการจัดระบบการติดตามงานจะต้องมีค่าใช้จ่ายดังนี้

(The United Nations 1984 : 27)

1. บุคลากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร ได้แก่ค่าจ้างเงินเดือน ค่าฝึกอบรม บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ แปลผล และรายงาน เป็นต้น ตลอดจนค่าสวัสดิการต่าง ๆ

2. ค่าบริหารในที่ทำงาน ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ในสำนักงาน

ค่าเครื่องมือสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล (ไมโครคอมพิวเตอร์)

3. ค่าเดินทาง ค่าเดินทางไปเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ค่าจัดซื้อ จัดหายานพาหนะตามความจำเป็น

4. ค่าการจัดประชุมสัมมนาเพื่อการติดตามผลงาน

จะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดระบบการติดตามผลงานในแต่ละหน่วยงานจะต้องสิ้นค่าใช้จ่ายงบประมาณเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการติดตามงานมักจะประสบปัญหาที่ไม่ถึงงบประมาณพอเพียง ดังจะเห็นได้จากข้อสรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงานกับโครงการพัฒนาชนบทของศูนย์กลางการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Centre on Integrated Rural Development for Asia and the

Pacific) เมื่อปี ค.ศ. 1983 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ว่า ปัญหาประการสำคัญประการหนึ่งสำหรับการพัฒนาระบบการติดตามงานตามโครงการพัฒนาชนบท คือการขาดงบประมาณเพื่อทำการติดตามงาน (CIRDAP.1983 : 28-29) ในทำนองเดียวกันโครงการจัดการไม่รู้หนังสือของประเทศต่าง ๆ ในแถบทวีปเอเชียก็ขาดงบประมาณเพื่อทำการติดตามงาน ซึ่งเป็นข้อสรุปจากการประชุมขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ณ กรุงไฮจิมินห์ซิตี ปี ค.ศ. 1982 (UNESCO 1982 : 25)

ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าถ้าหากไม่มีงบประมาณเพื่อการติดตามงานอย่างพอเพียง แล้วย่อมมีผลกระทบต่อการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำการติดตามงาน ไม่อาจจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการติดตามงานซึ่งจะทำให้ยากต่อการพัฒนาระบบการติดตามงานให้มีประสิทธิภาพ แนวทางแก้ไขปัญหาคือการขาดงบประมาณเพื่อการติดตามงานเป็นการเฉพาะนี้อาจจะทำได้โดยการพัฒนากระบวนการติดตามงานขึ้นมาพร้อมกับการจัดทำแผนหรือโครงการ โดยให้การติดตามงานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะต้องดำเนินการในระหว่างแผนหรือโครงการไปปฏิบัติซึ่งจะทำให้การจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการรวมถึงการจัดสรรงบประมาณสำหรับการติดตามงานด้วย (The World Bank. 1980 : 23)

ตอนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ในตอนที่ 2 นี้ผู้วิจัยจะได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างทางการบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

โครงสร้างการบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

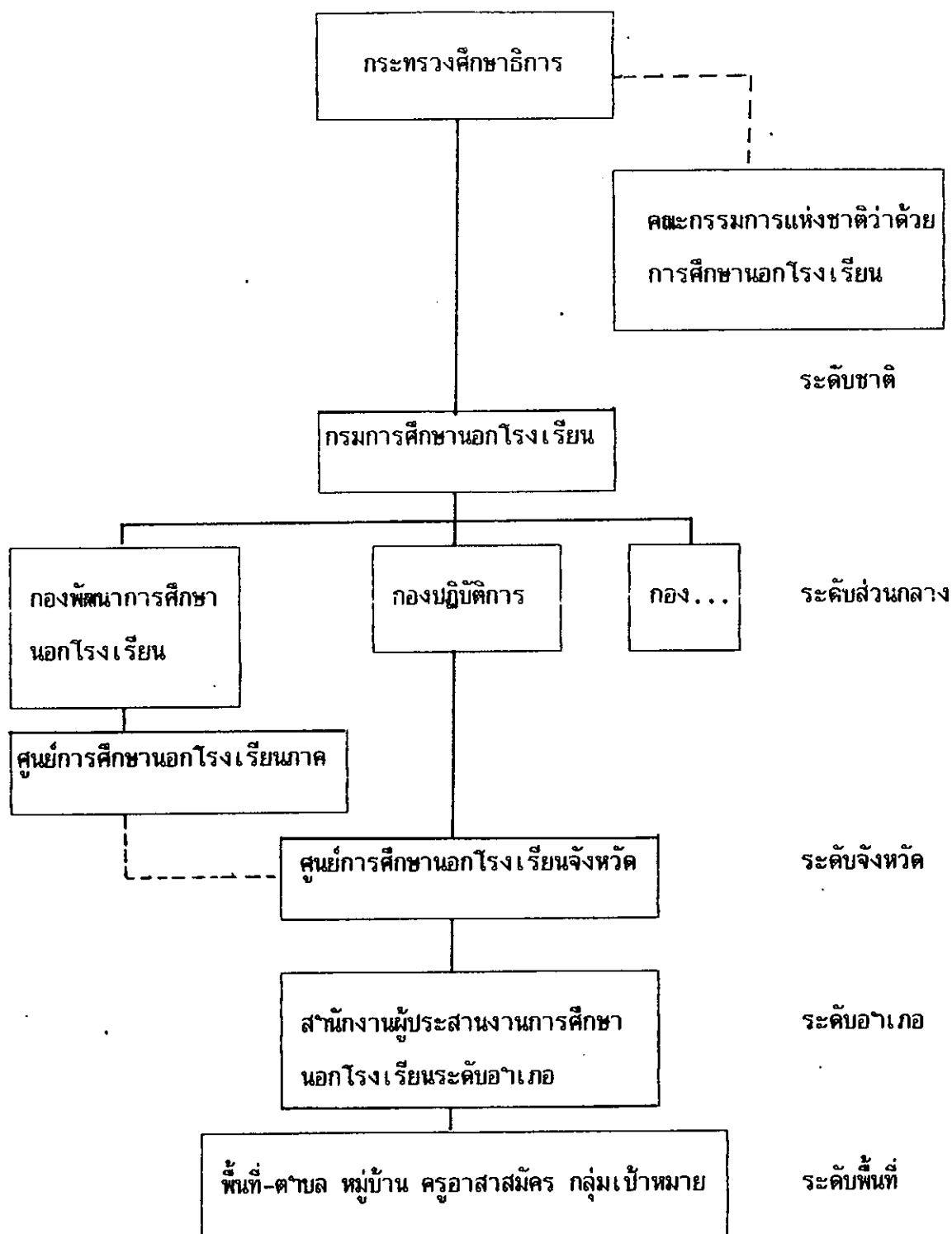
กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2522 โดยการรวม กองการศึกษาผู้ใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา และศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กับศูนย์บริการ เพื่อการศึกษา สังกัดกรมวิชาการ เข้าด้วยกันและให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 1)

1. จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อการแก้ไขการไม่รู้หนังสือให้การศึกษา ทดแทนแก่ผู้ไร้โอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียน จัดการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น จัดบริการและส่งเสริมการอ่าน พหิภักดิ์ทางการศึกษา การศึกษามวลชนและจัดการศึกษา นอกระบบโรงเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ ความสามารถ การปรับปรุงคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การพัฒนาชุมชนและการเป็นพลเมือง ดีตามระบอบประชาธิปไตย

2. วางแผน ฝึกอบรม และพัฒนาคุณภาพงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ ประสานงาน อุดหนุน ส่งเสริม และให้บริการที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน แก่บุคคลและหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ

ในการดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่เป็นของรัฐและเอกชน ดังนั้นเพื่อให้การประสานงาน เป็นไปอย่างที่มีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วย การศึกษานอกโรงเรียนขึ้น โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะกรรมการมีบทบาทและหน้าที่ในการพิจารณาขอบเขต วัตถุประสงค์ นโยบาย กลวิธี และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนให้ สอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประสานงาน สนับสนุนและส่งเสริม การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การศึกษานอกโรงเรียนที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2531 ก : 3) การบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

1. หน่วยงานส่วนกลาง เป็นหน่วยงานที่เป็นกองและเทียบเท่ากอง ได้แก่ สำนักงาน
เลขาธิการกรม กองแผนงาน กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กองส่งเสริมปฏิบัติการ
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ศูนย์บริภัณฑ์เพื่อการศึกษา กองการเจ้าหน้าที่หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักผู้ตรวจราชการและหน่วยตรวจสอบภายใน
2. หน่วยงานระดับภาค แบ่งเป็นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ กลาง ใต้
ตะวันออก และตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 5 ศูนย์
3. หน่วยงานระดับจังหวัด ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
73 ศูนย์ฯ
4. หน่วยงานระดับอำเภอ ประกอบด้วยสำนักงานผู้ประสานงานการศึกษานอก
โรงเรียนระดับอำเภอ
5. ระดับพื้นที่ เป็นการปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้านมีครูอาสาสมัครการศึกษา
นอกโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติการและประสานงาน
การบริหารทั้ง 5 ระดับ ปรากฏดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ระดับการบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. รายงานผลการดำเนินงานกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2532. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533. หน้า 14.

จากภาพประกอบ 8 นี้จะเห็นว่า สายการบังคับบัญชาในการปฏิบัติการจะเริ่มจากอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผ่านกองปฏิบัติการ ไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ และครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ตามลำดับ ส่วนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคที่เป็นหน่วยงานระดับภาค ไม่ได้อยู่ในสายการบังคับบัญชาในการปฏิบัติงานในพื้นที่ เพราะศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเป็นหน่วยงานทางวิชาการ จึงมีสายการบังคับบัญชาจากอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผ่านกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนไปยังศูนย์ฯ ภาค ดังนั้นศูนย์ฯ ภาค จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ จังหวัด ในการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการเท่านั้น

รายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 5 ระดับ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานส่วนกลาง

การบริหารงานส่วนกลางนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้แบ่งหน่วยงานออกเป็นหน่วยงานระดับกองและเทียบเท่า จำนวน 9 หน่วยงาน คือ (1) สำนักงานเลขาธิการกรม (2) กองแผนงาน (3) กองส่งเสริมปฏิบัติการ (4) กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน (5) ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (6) ศูนย์บริการเพื่อการศึกษา (7) หน่วยศึกษานิเทศก์ (8) กองการเจ้าหน้าที่ (9) หน่วยตรวจสอบภายใน หน่วยงานเหล่านี้มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 ก : 1 - 18)

1. สำนักงานเลขาธิการกรม มีหน้าที่และความรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับงานสารบรรณทั่วไปของกรม การบริหาร งานธุรการ การเงินและบัญชี การเจ้าหน้าที่ การพัสดุ ครุภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ การออกแบบและก่อสร้าง ตรวจสอบวิเคราะห์การปฏิบัติงานของกอง ฝ่ายงานต่าง ๆ ภายในกรมให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนและงานต่าง ๆ ที่มีได้เป็นหน้าที่ของกองใด ๆ

2. กองแผนงาน มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน จัดทำและควบคุมงบประมาณ จัดทำสถิติวิเคราะห์เพื่ออ้างอิง ทำการวิจัยและประเมินผล ติดตาม

ผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนเป็นเลขานุการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษานอกโรงเรียน

3. กองส่งเสริมปฏิบัติการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการประสานงาน สนับสนุน ส่งเสริมและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

4. กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้าวิจัย พัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการเกี่ยวกับบุคลากร ตำรา แบบเรียน สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่ นวัตกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินการด้านวัดผลและควบคุมมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการด้านทะเบียนนักศึกษาของกรม และเป็นแหล่งรวบรวมแลกเปลี่ยน ตลอดจนพัฒนาระบบข่าวสารข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน

5. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการค้นคว้า ผลิต และให้บริการด้านนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งสื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ตลอดจนการศึกษาสำหรับประชาชนทั่วไป

6. ศูนย์บริการเพื่อการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งประดิษฐ์ สื่อและข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อันเป็นมรดกของชาติ พัฒนาการเผยแพร่สื่อบริการทางการศึกษาต่าง ๆ โดยมุ่งพัฒนาระบบการศึกษาด้วยตนเองของประชาชน

7. หน่วยศึกษานิเทศก์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษารวบรวมสถิติ ข้อมูล ประเมินผล ทดลองหลักสูตร แบบเรียน บทเรียน อุปกรณ์และรูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนสถิติการประสานงานการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่สถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

8. กองการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรของกรม การวางแผนอัตราจ้าง และพัฒนาระบบการกำหนดตำแหน่ง การกำหนดอัตราเงินเดือน การสรรหาบรรจุแต่งตั้ง การศึกษาอบรมดูงาน งานทะเบียนประวัติ งานบำเหน็จบำนาญ การนิติการและวินัยข้าราชการ

9. หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและการเงิน ของ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนทุกประเภท

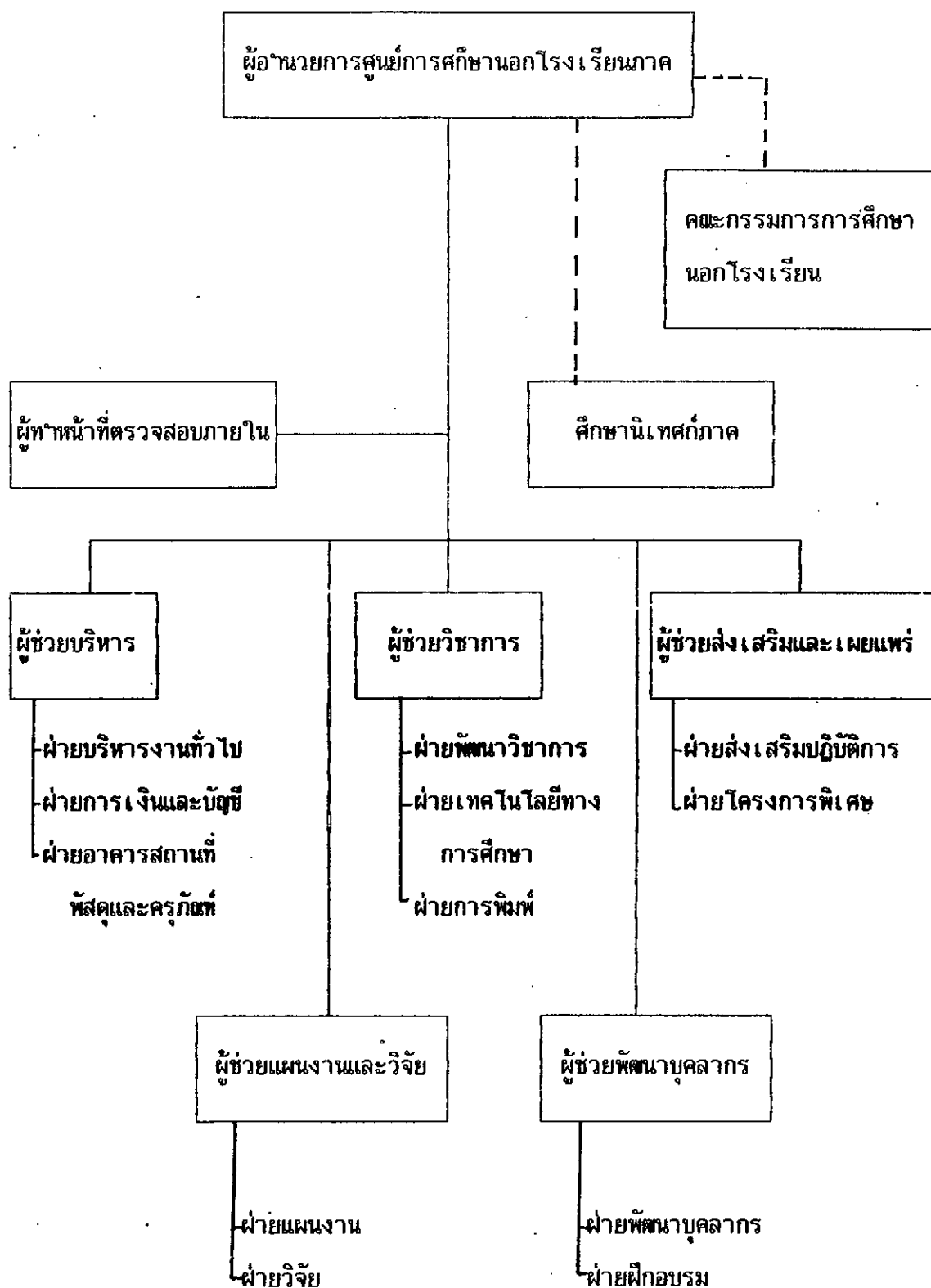
2. หน่วยงานระดับภาค

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดตั้งหน่วยงานในระดับภาคขึ้นใน 5 ภาคภูมิศาสตร์
เรียกว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค...และในแต่ละศูนย์ฯ ภาค มีการจัดโครงสร้างทาง
การบริหาร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 ก : 14) และมีหน้าที่และความรับผิดชอบ
ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดการศึกษา
นอกโรงเรียน พ.ศ. 2531 ข้อ 15 ดังนี้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตรัง.
2532 : 60)

1. วางแผนพัฒนาวิชาการสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน
2. ส่งเสริมและดำเนินการวิจัย ค้นคว้า และรวบรวมสถิติข้อมูลทางการศึกษา
3. พัฒนารูปแบบ ทดลองและสาธิตโครงการการศึกษานอกโรงเรียน
4. อนุมัติหลักสูตรระยะสั้น พัฒนาและให้บริการหลักสูตรแบบเรียน เอกสาร
ส่งเสริมการอ่าน สื่อทัศนูปกรณ์การศึกษา และสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ
5. ดำเนินการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาผู้บริหาร วิทยากรผู้สอน และบุคลากร
ในการศึกษานอกโรงเรียน
6. ดำเนินการประเมินมาตรฐานการศึกษา นิเทศการศึกษา วัดผล
การประเมินผล ติดตามและรายงานการศึกษา
7. เผยแพร่งานการศึกษานอกโรงเรียน
8. ให้ความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนแก่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
และหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

โครงสร้างของศูนย์ฯ ภาค (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 14)

ปรากฏดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

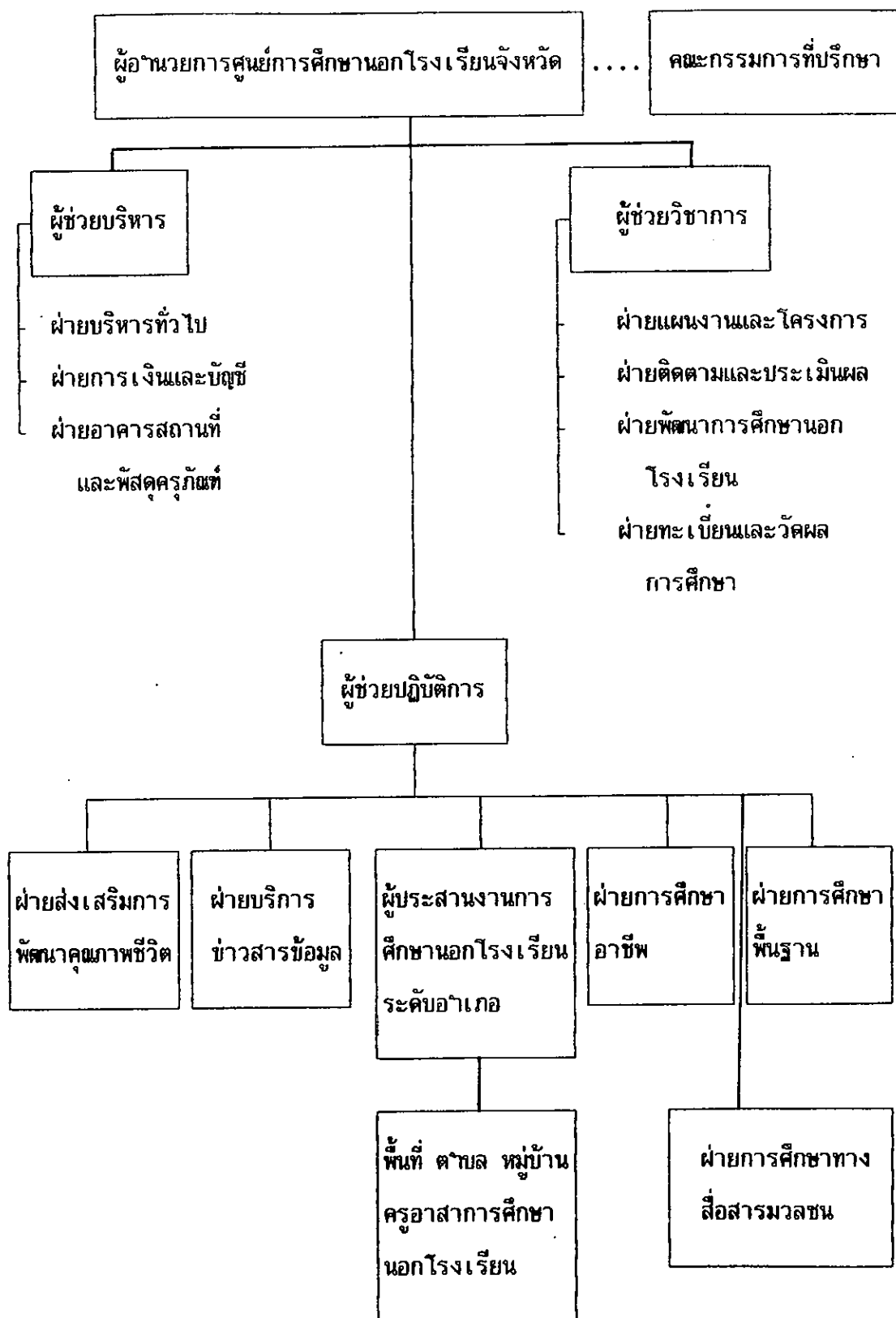
3. หน่วยงานระดับจังหวัด

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดตั้งหน่วยงานปฏิบัติการระดับจังหวัดขึ้นเรียกว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด...รวม 73 ศูนย์ และในแต่ละศูนย์มีการจัดโครงสร้างทาง การบริหารงาน และมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัด การศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2531 ดังนี้ (ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดตรัง. 2532 : 60 - 61)

1. บริหารการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบ
2. จัดทำแผนและโครงการปฏิบัติงาน
3. สำรวจ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน ให้ความร่วมมือ อุดหนุน และให้ บริการการศึกษา
4. ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม และรายงาน
5. ประเมินมาตรฐาน วัดผล ประเมินผล และออกหลักฐานการศึกษา
6. ดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุด ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หรือตำบล การศึกษาสายสามัญ และการศึกษาสายอาชีพ
7. ฝึกอบรม ประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการดำเนินงานระดับชุมชนหรือ ท้องถิ่นหรือบุคคลอื่นใดในลักษณะเดียวกัน
8. ให้การศึกษอาบรมแก่ประชาชนที่อยู่นอกกระบบโรงเรียน
9. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน

โครงสร้างของศูนย์ฯ จังหวัด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 ก : 6)

ปรากฏผังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 โครงสร้างทางการบริหารงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

4. หน่วยงานระดับอำเภอ

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดโครงสร้างการบริหารเพื่อดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่ระดับอำเภอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จึงได้จัดตั้งสำนักงานผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอขึ้น ซึ่งผู้ประสานงานนี้จะมีสายการบังคับบัญชาจากผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด ผ่านผู้ช่วยปฏิบัติการ และมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ (กองปฏิบัติการ. 2532 : ภาคผนวก, 11)

1. สำรวจ วิเคราะห์ ทำสถิติและแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน
2. ควบคุม ดูแล ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในอำเภอ
3. จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ ประจำเดือน ประจำปี และรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผน ตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด
4. รวบรวมและเสนอหลักฐานการขออนุมัติจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน และการเบิก-จ่ายเงิน
5. ดำเนินการจัดและประสานงานเพื่อให้เกิดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. นิเทศ กำกับดูแลติดตามผล และประเมินผลการดำเนินงานการศึกษา
นอกโรงเรียนให้เป็นไปตามแผน

5. หน่วยงานในระดับพื้นที่

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่นั้น ดำเนินการใน 2 ลักษณะคือ (1) จัดโดยมีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ (2) จัดร่วมกับหน่วยงานอื่น ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของ
กรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ประจำอยู่ในพื้นที่ตำบลหรือหมู่บ้านคือ ครูอาสาสมัครการศึกษา
นอกโรงเรียน ซึ่งมีสายการบังคับบัญชาจากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด

ผ่านผู้ช่วยปฏิบัติการ ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ มายังครูอาสา
ตามลำดับ และครูอาสาฯ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ (กองปฏิบัติการ. 2534 : 6 - 7)

1. สำรวจ วิเคราะห์ และวางแผนดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษานอก
โรงเรียนให้เป็นตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ และสอดคล้องกับระบบ กชช.
2. สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และมีผู้เรียนในความดูแลไม่ต่ำกว่า
30 คนต่อไป
3. พัฒนากิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพของ
แต่ละท้องถิ่น
4. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนตามรูปแบบที่มีอยู่เดิม
และรูปแบบใหม่
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษาแบบทางไกล

ความเป็นมา

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เริ่มดำเนินการจัดการศึกษาสายสามัญศึกษาแบบทางไกล
มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 โดยเรียกว่า การจัดการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ และในปี พ.ศ.
2530 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นและตอนปลาย และได้มีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 วิธี คือ
(1) การจัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียน (2) แบบเรียนด้วยตนเอง (ทราบโดยทั่วไปว่า
สอบเทียบ) และ (3) แบบทางไกล (ทางวิทยุและไปรษณีย์เดิม) การเรียนตามหลักสูตร
ดังกล่าว ผู้เรียนจะลงทะเบียนเรียนแบบใดแบบหนึ่งก็ได้ แล้วนำผลการเรียนจากทั้ง 3 วิธีนั้น
มารวมกันเพื่อจบหลักสูตร ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกล ในปัจจุบันนี้ได้ดำเนินการ
ทั่วประเทศแล้ว (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2527 : 11 ; กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
2529 : 3 ; กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ข : 2)

หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายได้มุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายประชาชนผู้มีภารกิจมาก หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบททางไกลเป็นสำคัญโดยยึดหลักการดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2532 ข : 6)

1. การจัดการศึกษาแบบทางไกลสามารถใช้สื่อการเรียนได้หลายชนิด เช่น ตำรา สิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อที่เป็นรายการวิทยุและโทรทัศน์ สามารถจะส่งไปถึงผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและเป็นไปอย่างกว้างขวาง
2. การจัดการศึกษาแบบทางไกลยึดหลักการพึ่งพาตนเอง กล่าวคือผู้เรียนสามารถที่จะศึกษาจากตำรา คู่มือ พังรายการวิทยุและโทรทัศน์ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ด้วยตนเอง
3. การจัดการศึกษาแบบทางไกลยึดหลักความสะดวกของผู้เรียนโดยที่ผู้เรียนสามารถจะลงทะเบียนเรียนที่หน่วยจัดได้ทุกแห่ง

วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญแบบทางไกล

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษาแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2533 ข : 5 - 6)

1. เพื่อจัดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนผู้ที่พลาดหรือขาดโอกาสทางการศึกษา ได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติที่ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี มีความสามัคคีในชาติ เกิดความเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

หลักสูตร

ในการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลในปัจจุบันนี้
กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
2533 ข : 65 - 67)

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530

ก หมวดวิชาบังคับ 4 หมวดวิชา

ภาษาไทย (7 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (13 นก.)

คณิตศาสตร์ (3 นก.)

อาชีพ (3 นก.)

เกณฑ์การจบหลักสูตร

หมวดวิชาบังคับ 4 หมวดวิชา

หมวดวิชาเลือก 3 หมวดวิชา

รวม หมวดวิชา

ข หมวดวิชาเลือก 3 หมวดวิชา

ภาษาไทย 1 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 1 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 2 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 4 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 5 (9 นก.)

คณิตศาสตร์ 1 (9 นก.)

คณิตศาสตร์ 2 (9 นก.)

วิทยาศาสตร์ 1 (9 นก.)

วิทยาศาสตร์ 2 (9 นก.)

ภาษาอังกฤษ 1 (9 นก.)

ภาษาอังกฤษ 2 (9 นก.)

วิชาชีพ (9 นก.)

วิชาชีพ (9 นก.)

วิชาชีพ (9 นก.)

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530

ก หมวดวิชาบังคับ	ข หมวดวิชาเลือก	กิจกรรม
ภาษาไทย 1 (6 นก) สังคมศึกษา 1 (6 นก) พลานามัย (6 นก) วิทยาศาสตร์ (เลือก 1 สาขาวิชา) (6 นก) วิทยาศาสตร์ 1 (6 นก) (วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ) (เลือกวิทยาศาสตร์ 3 ไม่ได้) วิทยาศาสตร์ 2 (6 นก) (ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา) (เลือกวิทยาศาสตร์ 3 ได้)	ภาษาไทย 2 (13 นก) สังคมศึกษา 2 (13 นก) วิทยาศาสตร์ 3 (13 นก) คณิตศาสตร์ (13 นก) ภาษาคำต่างประเทศ (13 นก) (เลือกได้ไม่เกิน 2 หมวดวิชา) ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอาหรับ ภาษาบาลี	วิชาอาชีพ
พื้นฐานวิชาอาชีพ (12 นก) ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม ศิลปกรรม		

สื่อการเรียนรู้

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ใช้สื่อหลัก 3 สื่อคือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ข : 8)

1. คู่มือเรียน เป็นสื่อที่เป็นแบบเรียนที่นักศึกษาจะต้องศึกษาด้วยตนเอง สื่อที่เป็นคู่มือเรียนจะประกอบด้วยเนื้อหาทางวิชาการ หัวข้อกิจกรรมและแบบฝึกหัด นักศึกษาจะต้องศึกษาคู่มือเรียนควบคู่ไปกับการฟังรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ด้วย
2. รายการวิทยุหรือโทรทัศน์ นักศึกษาจะต้องฟังรายการวิทยุควบคู่ไปกับการศึกษาคู่มือเรียนตามวัน เวลาที่กำหนด ซึ่งรายการวิทยุจะออกอากาศโดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่าย 2 เพื่อการศึกษา ซึ่งมีสถานีเครือข่ายสามารถรับฟังได้ทั่วประเทศและนักศึกษาทุกคนจะได้รับตารางออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์ ในวันที่ลงทะเบียนเรียน
3. กิจกรรมพบกลุ่ม กิจกรรมพบกลุ่มถือว่าเป็นสื่อที่สำคัญอย่างยิ่งอันหนึ่งเพราะกิจกรรมพบกลุ่มจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสติดตามปัญหา หรือข้อสงสัยในบทเรียนจากครูประจำกลุ่ม พบปะเพื่อนนักศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นมีการพูดหรืออภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ฝึกกระบวนการคิดเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการมีโอกาสทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมร่วมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน

วิธีการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลมีวิธีการดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ข : 13 - 37)

1. การศึกษาคู่มือเรียน ทานแบบฝึกหัดและฟังรายการวิทยุ
 - 1.1 ประชาชนผู้มีความสนใจสามารถสมัครเรียนได้ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ และเมื่อลงทะเบียนเรียนแล้ว ผู้สมัครเรียนจะถูกเรียกว่าเป็นนักศึกษา ในวันที่สมัครและลงทะเบียนเรียน นักศึกษาจะได้รับคู่มือเรียน ตำรา แบบฝึกหัด ตารางออกอากาศ เทปวิทยุ และเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็น

1.2 นักศึกษาจะศึกษาคู่มือเรียน ตารา ทำแบบฝึกหัด ฟังรายการวิทยุควบคู่ไปกับคู่มือเรียนด้วยตนเอง

1.3 นักศึกษาจะต้องสรุปประเด็นปัญหาหรือข้อสงสัยต่าง ๆ จากการอ่านคู่มือเรียน ตารา หรือจากการทำแบบฝึกหัดแล้วนำมาถามครูประจำกลุ่มในวันพบกลุ่ม ซึ่งวันและสถานที่ที่จะพบกลุ่มจะเป็นไปตามที่ครูประจำกลุ่มกำหนด

2. การพบกลุ่ม

กิจกรรมการพบกลุ่มมาของนักศึกษาที่เรียนแบบทางไกลนับว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักศึกษาจะต้องปฏิบัติ ลักษณะของการพบกลุ่มอาจจะดำเนินการในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังนี้

1. การพบกลุ่มสัปดาห์ละครั้ง ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง
2. การพบกลุ่มรายปักษ์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง หรือ
3. การพบกลุ่มเดือนละครั้ง ๆ ละ 2 วัน ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง ครูประจำกลุ่มจะใช้เวลาประมาณร้อยละ 30 เพื่อการทบทวนวิชา ตอบปัญหาหรือข้อสงสัยของนักศึกษาที่พบจากการศึกษาคู่มือเรียน ตารา ทำแบบฝึกหัด หรือฟังรายการวิทยุ และเวลาอีกประมาณ ร้อยละ 70 จะใช้สำหรับปฏิบัติกิจกรรมเพื่อฝึกกระบวนการคิด แก้ไขปัญหา ปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม ตลอดจนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาเอง และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสังคม

3. การตัดสินผลการเรียนและการจบหลักสูตร

หลักเกณฑ์ในการตัดสินผลการเรียนและการจบหลักสูตรกำหนดไว้ดังนี้

(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ข : 70 - 71)

1. พิจารณาตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา
2. ในแต่ละหมวดวิชากำหนดให้มีคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน 50 คะแนน

และคะแนนสอบปลายภาคเรียน 50 คะแนน รวมคะแนนทั้ง 2 ส่วน จะต้องได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงจะถือว่าสอบผ่านในวิชานั้น ๆ

3. นักศึกษาจะต้องมีเวลาพบกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาการพบกลุ่มทั้งหมดในแต่ละภาคเรียน จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคเรียน หรือถ้ามีเวลาไม่ถึงร้อยละ 75 ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

4. นักศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษาอย่างน้อยระดับการศึกษาละ 2 ปี หรือ 4 ภาคเรียน ยกเว้นในกรณีที่มีการเทียบโอนวิชาชีพ (วิชาเลือก) วิชาสามัญ

5. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องสอบได้ 4 หมวดวิชาบังคับ (26 หน่วย การเรียน) และหมวดวิชาเลือกอย่างน้อย 3 หมวดวิชา (อย่างน้อย 27 หน่วยการเรียน) และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาจะต้องสอบได้ 5 หมวดวิชาบังคับ (36 หน่วย การเรียน) และหมวดวิชาเลือกอย่างน้อย 3 หมวดวิชา (39 หน่วยการเรียน)

วันเปิด - ปิดภาคเรียน

การจัดการศึกษาแบบทางไกลกำหนดวัน เปิด-ปิดภาคเรียนไว้ดังนี้ (กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน. 2533 ข : 13)

1. ภาคเรียนที่หนึ่ง	วันเปิดภาคเรียน	วันที่ 16 พฤษภาคม
	วันปิดภาคเรียน	วันที่ 11 ตุลาคม
2. ภาคเรียนที่สอง	วันเปิดภาคเรียน	วันที่ 1 พฤศจิกายน
	วันปิดภาคเรียน	วันที่ 1 เมษายน

ค่าใช้จ่ายในการเรียน

นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนแบบทางไกลจะเสียค่าใช้จ่ายดังนี้ (กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน. 2533 ข : 15 - 16)

1. ค่าระเบียบการและสมัครชุดละ 5 บาท
2. ค่าขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา 20 บาท
3. ค่าลงทะเบียนเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมวดวิชาละ 80 บาท

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดวิชาละ 200 บาท

4. ค่าส่งเอกสารรายวิชาหรือหมวดวิชาละ 10 บาท
5. ค่าลงทะเบียนรักษาสถานภาพนักศึกษาภาคเรียนละ 10 บาท (กรณีไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้น)
6. ลงทะเบียนเทียบโอนวิชาสามัญและอาชีพ (เลือก) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหมวดวิชาละ 50 บาท มัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดวิชาละ 75 บาท
7. ค่าคู่มือนักศึกษาทุกระดับ เล่มละ 20 บาท
8. ค่าออกไปรับรองใบรายงานต่าง ๆ ชุดแรกไม่เรียกเก็บเงิน ชุดต่อไปให้เก็บฉบับละ 5 บาท

คุณสมบัติของนักศึกษา

ผู้ที่มีความประสงค์จะสมัครขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องมีความสมบูรณ์ดังต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ข : 14)

1. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา
 - 1.1 สัญชาติไทย
 - 1.2 อายุครบ 14 ปีบริบูรณ์ถึงวันที่สมัคร หรือผู้ที่ได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา หรือเป็นผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน
 - 1.3 ไม่จำกัดพื้นความรู้
2. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 2.1 สอบได้มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3 เดิม)
 - 2.2 ประถมศึกษาปีที่ 7 (ป.7) หรือประถมศึกษาปีที่ 6 (ป.6)
 - 2.3 การศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 หรือการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3
 - 2.4 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา
 - 2.5 นาฏศิลป์ขั้นต้นปีที่ 3
 - 2.6 นกธรรมเอก

2.7 วุฒิอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศเทียบให้เท่าประถมศึกษาปีที่ 6

ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

2.8 สำหรับพระภิกษุสามเณรที่ประสงค์จะสมัครขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาเพื่อเรียนวิธีเรียนแบบชั้นเรียนหรือทางไกลจะต้องมีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น และต้องสอบไล่ได้นักธรรมโทมาก่อน

3. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1 สอบได้มัธยมปีที่ 6 (ม.6 เดิม) หรือประโยคมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) หรือมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3)

3.2 การศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 หรือการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4

3.3 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.4 เปரியุทธธรรม 3 , 4 ประโยค

3.5 วุฒิอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พ.ศ. 2521

ครูประจำกลุ่ม

ครูประจำกลุ่ม เป็นบุคลากรที่จัดจ้างโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยเงินงบประมาณ เป็นรายปี โดยมีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้สรรหาและแต่งตั้งในนามผู้ว่าราชการจังหวัด ครูประจำกลุ่มมีคุณสมบัติและหน้าที่ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ข : 50)

1. คุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม

ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีบุคลิกดี มีความประพฤติดี เป็นที่ศรัทธาเชื่อถือของประชาชนในท้องถิ่น
2. อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
3. ไม่เป็นโรคติดต่อที่สังคมรังเกียจ
4. มีความสนใจในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

5. ในกรณีที่เป็นผู้มีงานประจำ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์

อักษร

6. ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

7. มีวุฒิกศร คือ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่าขึ้นไป

2. หน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

ครูประจำกลุ่มมีหน้าที่ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการพบกลุ่ม

3. ให้ความปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียน

4. ตรวจสอบฝึกหัด ข้อทดสอบ และจัดทำคะแนนระหว่างภาค

5. จัดบริการนักศึกษาในด้านเอกสาร อุปกรณ์การเรียนการสอน

6. ทำหน้าที่ธุรการ เช่น แนะนำและตรวจสอบการลงทะเบียน ตารางการ

พบกลุ่ม ทะเบียนเวลาเรียน และการประเมินผลการเรียน

7. ติดต่อประสานงาน เพื่อขอความสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอน

8. รายงานผลการปฏิบัติงานให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดหรือ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน

9. หน้าที่อื่นใด ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครมอบหมาย

การบริหารงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล

ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีหน่วย
งานในส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และจังหวัด ตลอดจนสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยเครือข่าย 2 เพื่อการศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ซึ่งกล่าวสรุปได้ดังนี้
(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ข : 11)

1. หน่วยงานส่วนกลาง ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลมีหน่วยงานส่วนกลางคือ กองต่าง ๆ มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1.1 กองแผนงาน : มีหน้าที่ในการประเมินผลการดำเนินงาน

1.2 กองส่งเสริมปฏิบัติการ : มีหน้าที่ในการจัดตั้งงบประมาณ ติดตามและควบคุมงานให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

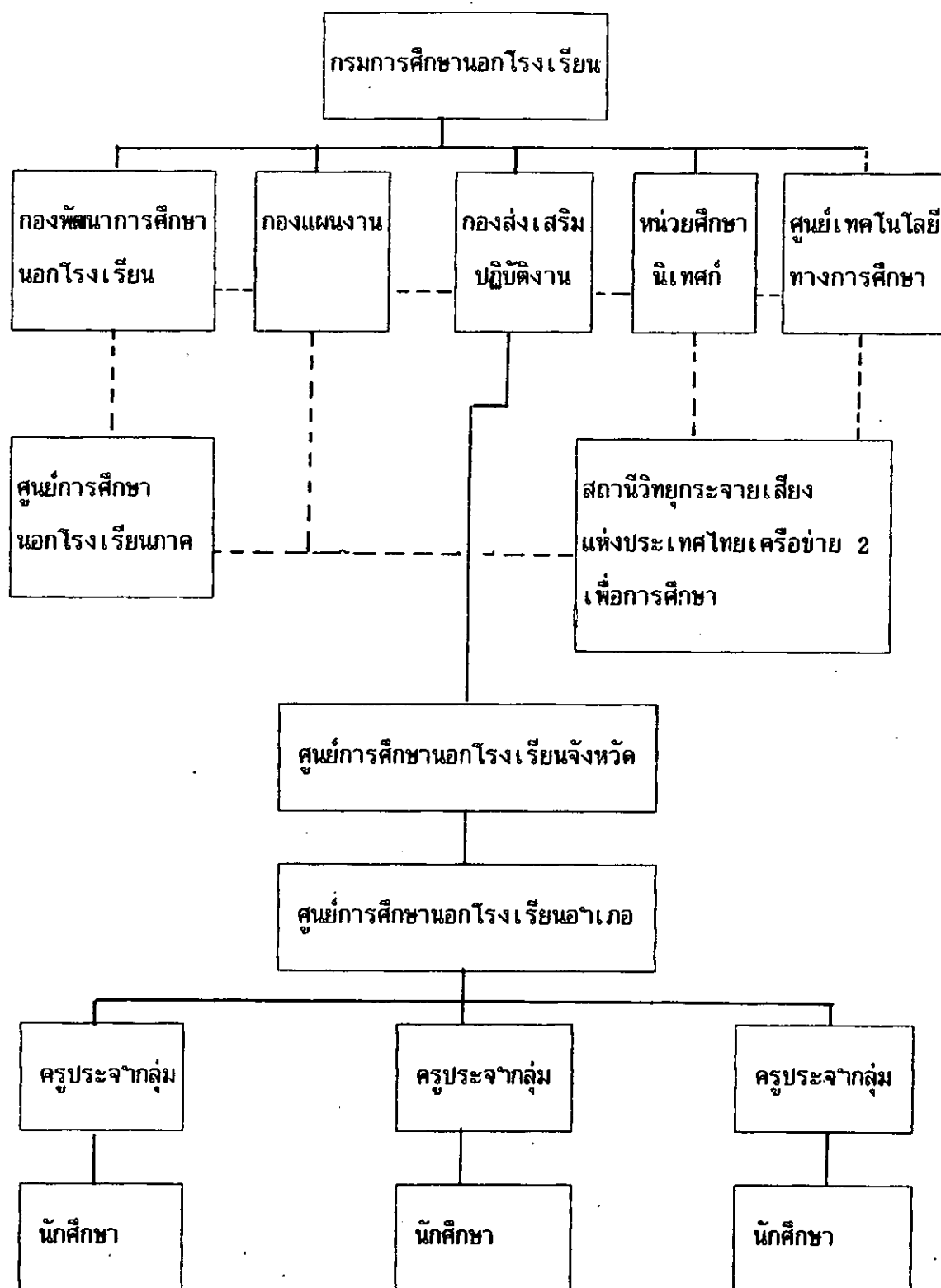
1.3 กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน : มีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรแบบเรียน (ตำรา) สื่อเสริมอื่น ๆ และอบรมครูประจำกลุ่ม

1.4 ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา : มีหน้าที่ในการจัดพิมพ์ตำราคู่มือเรียน จัดทำตารางออกอากาศ รายการวิทยุและโทรทัศน์ และผลิตสื่อเสริมอื่น ๆ แล้วส่งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และจังหวัดเป็นศูนย์รวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่าย 2 เพื่อการออกรายการวิทยุและโทรทัศน์

1.5 หน่วยงานพิเศษ : มีหน้าที่ในการนิเทศการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และจังหวัดทั่วประเทศ

2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคทั้ง 5 ศูนย์จะทำหน้าที่ประสานงานและให้บริการด้านวิชาการ จัดสร้างและพิมพ์ข้อทดสอบให้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภูมิภาคที่รับผิดชอบ

3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีฐานะเป็นสถานศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลในเขตจังหวัด โดยมีสำนักงานผู้บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์ ให้คำแนะนำแก่ประชาชน สรรหาครูประจำกลุ่ม กำกับ ดูแล ติดตามงาน รายงาน การจัด การเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม ในเขตท้องที่อำเภอ นั้น ๆ ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดทราบโครงการสร้างทางการบริหารการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลตั้งแสดงในภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 โครงสร้างทางการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล

สภาพการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

หากจะพิจารณาสภาพการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบันตามนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษารั้้นนี้อาจจะพบว่า กรมการศึกษานอกโรงเรียนยังไม่มี การติดตามงานที่เป็นระบบเท่าที่ควร แต่จะมีการควบคุม หรือการกำกับดูแลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ในลักษณะที่ให้หน่วยงานระดับปฏิบัติการ คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและจังหวัดจัดส่งรายงานตามแบบรายงานต่าง ๆ ที่หน่วยงาน ส่วนกลางเป็นผู้กำหนด ซึ่งการรายงานนั้นแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ (1) แบบรายงานประจำ เดือน (2) แบบรายงานงวด (รายงานตามงวดเงินงบประมาณใน 1 ปีงบประมาณ) (3) แบบรายงานภาค (รายงานผลการดำเนินงานตามภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา) (4) แบบรายงานประจำปี (สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณ) และ (5) แบบรายงานเมื่อปฏิบัติการเสร็จสิ้นหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานตามโครงการ นั้น ๆ แบบรายงานทั้ง 5 ประเภทนี้มีประมาณ 70 แบบ และในแบบรายงานในแต่ละประเภทมี การกำหนดวันที่ และเดือน ไว้อย่างชัดเจนว่าแบบรายงานแต่ละประเภทนั้นจะส่งรายงานเมื่อใด (กองแผนงาน 2534 : 1 - 4) และในการส่งรายงานนั้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะจัดส่ง 2 ชุดคือ 1 ชุดส่งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และอีก 1 ชุดส่งให้หน่วยงาน ส่วนกลาง เช่น กองแผนงาน กองส่งเสริมปฏิบัติการ กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์ เทคโนโลยีทางการศึกษาและกองอื่น ๆ แล้วแต่ว่ากองใดรับผิดชอบเรื่องใด (กองแผนงาน 2534 : 5 - 7)

นอกจากการให้หน่วยปฏิบัติการจัดส่งรายงานแล้ว กรมการศึกษานอกโรงเรียนยังมีการ กำกับและควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยปฏิบัติการด้วยการนิเทศ การติดตามผล และการตรวจ เยี่ยม (ตรวจราชการ) แต่การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจะมีเจ้าหน้าที่ศึกษานิเทศก์ และผู้ ตรวจราชการกรมการศึกษานอกโรงเรียนจากหน่วยงานส่วนกลาง ไปดูการปฏิบัติงานในพื้นที่เป็น จำนวนมาก และการดำเนินการเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ซึ่งเป็นผลให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ ภาควิชาและจังหวัดใช้เวลาและงบประมาณเพื่อการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็น

จำนวนมาก (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2533 ก : 192) ซึ่งปัญหาการดำเนินการกำกับควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน การติดตามผล การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การจัดส่งรายงาน การติดตามงานที่ไม่เป็นระบบได้ถูกกล่าวว่าย้อยู่เสมอมาดังจะเห็นได้จากข้อสรุปจากผลการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนทั่วประเทศในระหว่างวันที่ 10 - 13 ธันวาคม 2534 ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 35, 105 - 107)

1. ระบบการติดตามผลและรายงานมีจุดอ่อนมากที่สุด คือความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลางและผู้บริหารระดับหน่วยปฏิบัติการในเรื่องการจัดเก็บข้อมูล
2. เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานส่วนกลางออกไปติดตามผลงานนิเทศ ตรวจเยี่ยม ตรวจราชการ ไม่มีการวางแผนร่วมกันและข้อมูลที่ได้มา ไม่ได้ส่งย้อนกลับไปยังผู้ปฏิบัติการระดับสนามเพื่อให้ผู้ปฏิบัติการได้ไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน
3. ขาดบุคลากรที่ขาดความรู้ ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลและการจัดระบบข้อมูล
4. ขาดงบประมาณเพื่อการติดตามงานเป็นการเฉพาะ
5. ขาดการประสานงานและการร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างศูนย์ฯ ภาคกับศูนย์ฯ จังหวัด
6. ไม่มีการประสานงานการจัดระบบข้อมูลทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด
7. การส่งรายงานไม่เป็นระบบ กรมส่งแบบรายงานให้ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดจัดทำรายงานส่งมากเกินไป
8. หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ให้ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานซ้ำซ้อนในเนื้อหา
9. การติดตามงานไม่เป็นระบบ เมื่อนำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติ
10. ระบบข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ เครื่องมือประมวลผลข้อมูลไม่ทันสมัย
11. บุคลากรเห็นความสำคัญของการใช้ข้อมูลน้อย

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น อาจจะสรุปได้ว่าในปัจจุบันนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนยังไม่ได้จัดระบบการติดตามงานสำหรับโครงการการศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ตามนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษารุ่นนี้ แต่เป็นการดำเนินการในลักษณะที่เรียกว่าเป็นการนิเทศก์ การตรวจเยี่ยม หรือตรวจราชการและการส่งรายงาน โดยที่หน่วยงานส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดแบบรายงานต่าง ๆ และการดำเนินงานดังกล่าว ไม่มีการวางแผนร่วมกันในหน่วยงานส่วนกลาง หรือระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด เกิดความซ้ำซ้อนในเนื้อหา การจัดระบบข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพและขาดการนำเอาข้อมูลที่ได้มาไปใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการติดตามงานขึ้นในหน่วยงาน ส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด

ตอนที่ 3 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานการวิจัยในประเทศ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงานมีเป็นจำนวนน้อยแต่เท่าที่ปรากฏมีดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมและความต้องการด้านระบบข้อมูลการศึกษาระดับจังหวัดในปี พ.ศ. 2530 พบว่า ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดส่วนมากได้ใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนเพื่อการปฏิบัติตามแผน เพื่อการประเมินผล และเพื่อการตัดสินใจอยู่ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตามการจัดระบบข้อมูลของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในการเรียกใช้ข้อมูล หน่วยงานส่วนกลางส่งแบบรายงาน แบบสำรวจไปใช้ศูนย์ฯ จังหวัด รวบรวมข้อมูล ไม่ทัน แบบรายงานมีความยุ่งเหยิง ผู้กรอกข้อมูลไม่เข้าใจกรอกไม่ถูก ข้อมูลคลาดเคลื่อนและศูนย์ฯ จังหวัดขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการจัดระบบข้อมูล

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ ได้ทำการวิจัยระบบการติดตามงาน กับโครงการจัดการศึกษาชุมชนในเขตภูเขาภาคเหนือเมื่อ พ.ศ. 2531 ผลการวิจัยพบว่าการจัดระบบการติดตามงานจะมีประสิทธิภาพ ถ้าหากได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับการติดตามงานมอบให้แก่ครูผู้สอน ศึกษาธิการอำเภอ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้ศึกษาให้เข้าใจถึงกระบวนการติดตามงาน และระบบการติดตามงานเป็นระบบการใช้ข้อมูลย้อนกลับกล่าวคือ เมื่อครูผู้สอนรายงานต่อศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอจะแจ้งให้ครูผู้สอนทราบผลการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมกับข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาลง ส่วนข้อมูลที่เป็นปัญหาที่ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดต้องแก้ไข ศึกษาธิการอำเภอก็จะส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการ เมื่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้รับข้อมูลแล้วจะทำการวิเคราะห์วิเคราะห์และแจ้งผลการวิเคราะห์พร้อมข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาลงไปยังศึกษาธิการอำเภอและครูผู้สอนตามลำดับ กระบวนการส่งข้อมูลย้อนกลับเช่นนี้ช่วยให้ครู สามารถแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ได้ทันทั่วทั้งที่และเกิดกำลังใจในการปฏิบัติอีกด้านเพราะเห็นว่า หน่วยงานระดับเหนือขึ้นไปให้ความสนใจ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ. 2530 : 191 - 194) และผลการศึกษาระบบบริหารของศูนย์จังหวัด ของศูนย์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี พ.ศ. 2533 พบว่า ศูนย์ จังหวัดไม่มีระบบการติดตามงานที่ชัดเจน(วารสารวิจัยสนเทศ, ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 พ.ศ. - ส.ศ. 2532 : 47)

ผลการวิจัยต่างประเทศ

ผลการวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการติดตามงานมีจำนวน น้อยมากเช่นเดียวกับผลงานการวิจัยในประเทศและจากการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จะพบ ว่าการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงานส่วนมากจะเป็นช่วงปี ค.ศ.1970 ทั้งนี้เพราะช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่องค์การสหประชาชาติและธนาคารโลกได้ให้การ สนับสนุนด้านงบประมาณแก่โครงการพัฒนาชนบท การเกษตรและด้านการศึกษาในประเทศที่กำลัง พัฒนา ผลการวิจัยที่พบมีดังต่อไปนี้

ยอน อิน ซอบ (Yon In-Sop) ได้ศึกษาระบบการติดตามงานและการประเมินผลในโครงการการเกษตรแบบผสมผสานในประเทศเกาหลี ช่วงปี ค.ศ. 1975 - 1979 : ผลการศึกษาพบว่า ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามผู้ตอบไม่ค่อยเต็มใจตอบแบบสอบถาม เพราะแบบสอบถามมีความยุ่งยากซับซ้อนมากเกินไป (The World Bank. 1980 : 48)

คอ เย็น ซก (Koh Hyeon-Seok) ได้ศึกษาระบบการติดตามงานและประเมินผลในโครงการพัฒนาการเกษตรในประเทศเกาหลี ในช่วงปี ค.ศ. 1977 - 1980 ผลการศึกษาพบว่า วิเคราะห์ข้อมูลกระทำด้วยมือ จึงทำให้ไม่สามารถจะนำข้อมูลไปใช้แก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ นอกจากนั้นยัง ไม่ค่อยจะ ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร (The World Bank. 1980 : 52)

โจเซฟินา พี.นูนซ์ (Josefina P.Nunez) ได้ศึกษาการใช้ระบบการติดตามงานและประเมินผลในโครงการพัฒนาชนบทในประเทศฟิลิปปินส์ ในช่วงปี ค.ศ. 1979 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นตามกำหนดเวลาที่ต้องการกระทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะ เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานขาดความรู้ความสามารถในการติดตามงาน ดังนั้นข้อผิดพลาดในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งเป็นผลทำให้การประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการเป็นไปอย่างล่าช้า (The World Bank. 1980 : 60)

ซาฮารูดิน บิน จาฟา (Zaharudin bin Jaafar) ได้ศึกษาการใช้ระบบการติดตามงานและประเมินผลกับโครงการพัฒนาชนบทในกลันตัน ภาคเหนือของประเทศไทย ในช่วงปี ค.ศ. 1979 ผลการศึกษาพบว่าระบบการติดตามงานและประเมินผลมีปัญหาด้านขาดงบประมาณ และบุคลากรทำหน้าที่ติดตามงานและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นไปด้วยความยากลำบาก ตลอดจนขาดความจตสันใจในการบริหารโครงการ (The World Bank. 1980 : 82)

มูเบอร์จี (Mukherjee) ได้ศึกษาการใช้ระบบการติดตามงานกับโครงการพัฒนาทางสังคมต่าง ๆ ของอินเดีย ผลการศึกษาพบว่าระบบการติดตามงานช่วยให้ผู้บริหาร โครงการ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วทั้งที่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการประสานงานและปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารต่าง ๆ และระบบการติดตามงานที่ใช้กับโครงการพัฒนาทางสังคมที่ได้

ศึกษาพบว่าเป็นระบบการติดตามงานที่มีระบบส่งข้อมูลย้อนกลับจากฝ่ายบริหาร ไปยังผู้ปฏิบัติงาน ระดับสนาม (UNAPDI. 1978 : 55 - 56)

ศูนย์กลางการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Centre on Integrated Rural Development for Asia and the Pacific (CIRDAP) ได้ศึกษาการใช้ระบบการติดตามงานกับโครงการพัฒนาชนบทในประเทศในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวม 10 ประเทศเป็นรายกรณี ผลการศึกษาพบว่า ในการติดตามงานตามโครงการพัฒนาชนบทในประเทศต่าง ๆ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะการดำเนินการติดตามงานยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามงานยังไม่ชัดเจนและยังมีความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานติดตามงานในด้านการจัดกระทำข้อมูลและการรายงานผลดำเนินการไปอย่างล่าช้า ข้อมูลมีคุณภาพต่ำ และบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามงาน (CIEDAP. 1985 : 28 - 29)

ธนาคารโลก (The World Bank) ได้ร่วมมือกับศูนย์วิจัยพัฒนานานาชาติแห่งแคนาดา (International Development Research Centre of Canada (IDRC) ศึกษาการใช้ระบบการติดตามงานกับโครงการพัฒนาชุมชนเมือง ประเทศกำลังพัฒนาดัง ๆ ทั่วโลก อาทิ ในประเทศเอลซัลวาดอร์ โบลิเวีย บราซิล แคนาดา แคมเบีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชีย เป็นระยะเวลา 10 ปี (เริ่มตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1975 - 1985) ผลการศึกษาพบว่า (Bamberger and Hewitt. 1986 : 10 - 18)

- (1) โครงสร้างขององค์การที่เหมาะสมจะช่วยให้การติดตามงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- (2) การมีทรัพยากรด้านงบประมาณ กำลังคน และอุปกรณ์สำหรับการติดตามงานอย่างพอเพียงจะช่วยให้การติดตามมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- (3) ระบบการติดตามงานไม่มีประสิทธิภาพเพราะผู้บริหารแผนหรือโครงการไม่ได้ให้ความสนใจไม่เห็นความสำคัญของการติดตาม ไม่มีส่วนร่วมในการจัดระบบ การติดตามงานตั้งแต่เริ่มต้น ทั้งนี้เพราะผู้บริหารมีความเข้าใจว่าการติดตามงานเป็นเรื่องทางวิชาการและควรเป็นหน้าที่ของนักวิจัยดำเนินการ

(4) การนำแผนหรือโครงการไปปฏิบัติจะเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพจะต้องมีระบบการติดตามงานที่มีประสิทธิภาพ

(5) ผลการศึกษาจากการจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานและประเมินผล 4 รูปแบบ พบว่า รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่จัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ติดตามงานและประเมินผลอยู่ในระดับปฏิบัติการเพียงหน่วยเดียวรายงานตรงต่อกองปฏิบัติการและผู้บริหารสูงสุด ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการติดตามงานและการประเมินผลทำได้ในวงจำกัด ขาดความร่วมมือจากกองอื่น ๆ รูปแบบที่ 2 เป็นแบบที่จัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามงานและประเมินผลรายงานโดยตรงต่อผู้บริหารสูงสุดขององค์การ รูปแบบนี้ทำให้การติดตามงานและการประเมินผลทำได้อย่างกว้างขวางแต่การติดตามงานและประเมินผลไม่ค่อยจะตรงตามความต้องการของหน่วยปฏิบัติการ รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบที่จัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ติดตามงานอยู่ในระดับปฏิบัติงานและรายงานผ่านผู้บริหารระดับกอง (กองปฏิบัติการ) ถึงผู้บริหารสูงสุดในขณะที่หน่วยงานประเมินผลรายงานตรงต่อผู้บริหารสูงสุดขององค์การผลการศึกษาพบว่าหน่วยงานติดตามงานสามารถติดตามงานตรงตามความต้องการของหน่วยงานปฏิบัติ ในขณะที่หน่วยงานประเมินผลสามารถทำการประเมินผลได้อย่างกว้างขวางแต่เกิดปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้ง 2 และรูปแบบที่ 4 จัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ติดตามงานและทำการประเมินผลแยกจากกันและทั้ง 2 หน่วยงานตรงต่อผู้บริหารสูงสุด ผลการศึกษาพบว่าบรรจบุคคลทำหน้าที่ทั้ง 2 หน่วยงานมีความยืดหยุ่น แต่การดำเนินการติดตามงานและประเมินผลค่อนข้างจะไม่ตรงตามความต้องการของหน่วยปฏิบัติการ

เรดดี (Reddy) ได้ศึกษาระบบการติดตามงานที่ใช้กับการจัดการศึกษาทางไกลของสถาบันที่จัดการศึกษาทางไกลเป็นรายกรณี 56 แห่งในประเทศญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ปากีสถาน ออสเตรเลีย และประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าการจัดระบบการติดตามงานยังไม่ชัดเจน กล่าวคือการติดตามงานยังเป็นหน้าที่ของฝ่ายประเมินผลและวิจัย (Asia Development Bank. 1987 : 263)

ริชาร์ด บอย (Richard Boyle) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการนำระบบการติดตามงานมาใช้กับหน่วยงานราชการพลเรือนว่า จะไม่มีประสิทธิภาพเหมือนกับการนำระบบการติดตามงานมาใช้กับหน่วยงานทางธุรกิจหรือผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานราชการพลเรือนสามารถดำเนินการ

ติดตามงานให้มีประสิทธิภาพได้ ถ้าหากการติดตามงานได้มีการกำหนดตัวชี้วัดของผลงานไว้อย่างถูกต้องและชัดเจน มีการเผยแพร่ข้อสารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในแต่ละปี ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทราบอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ การจัดระบบการติดตามงานจะต้องดำเนินการพร้อม ๆ กับการวางแผนหรือการจัดทำโครงการ จัดให้มีระบบข้อมูลย้อนกลับจากผู้บริหารระดับสูง ไปสู่ระดับปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปฏิบัติงานควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการติดตามงาน ผู้บริหารควรทำการประเมินความสำเร็จในการพัฒนาระบบการติดตามงานในฝ่ายของตนเองและหน่วยงานบริหารระดับสูง ควรทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Boyle. 1989 : 126 - 129)

สรุปในบทที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. การศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการติดตามงานจากการเอกสาร และตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความหมายของการติดตามงาน ความแตกต่างระหว่างการติดตามงานกับการประเมินผล ความสำคัญของการติดตามงาน หลักการพัฒนาระบบการติดตามงาน การนำระบบการติดตามงานมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล เนื้อหาที่จะต้องติดตามงานและได้มีการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงานในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์การ บทบาทของผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดระบบข้อมูล และการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

2. ศึกษากระบวนการบริหารและการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางบริหารของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

3. การศึกษาผลงานการวิจัย การศึกษาผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาผลงานการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ แต่เนื่องจากผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนากระบวนการติดตามงานมีจำนวนจำกัดและเท่าที่พบในปัจจุบันนี้เป็นผลงานภายในประเทศมีเพียง 1 เรื่อง และผลการวิจัยต่างประเทศมี 9 เรื่องเท่านั้น

ผลการศึกษาในรอบปีที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้นำไปใช้ประกอบการอภิปรายผลในบทที่ 5

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนของการวิจัย

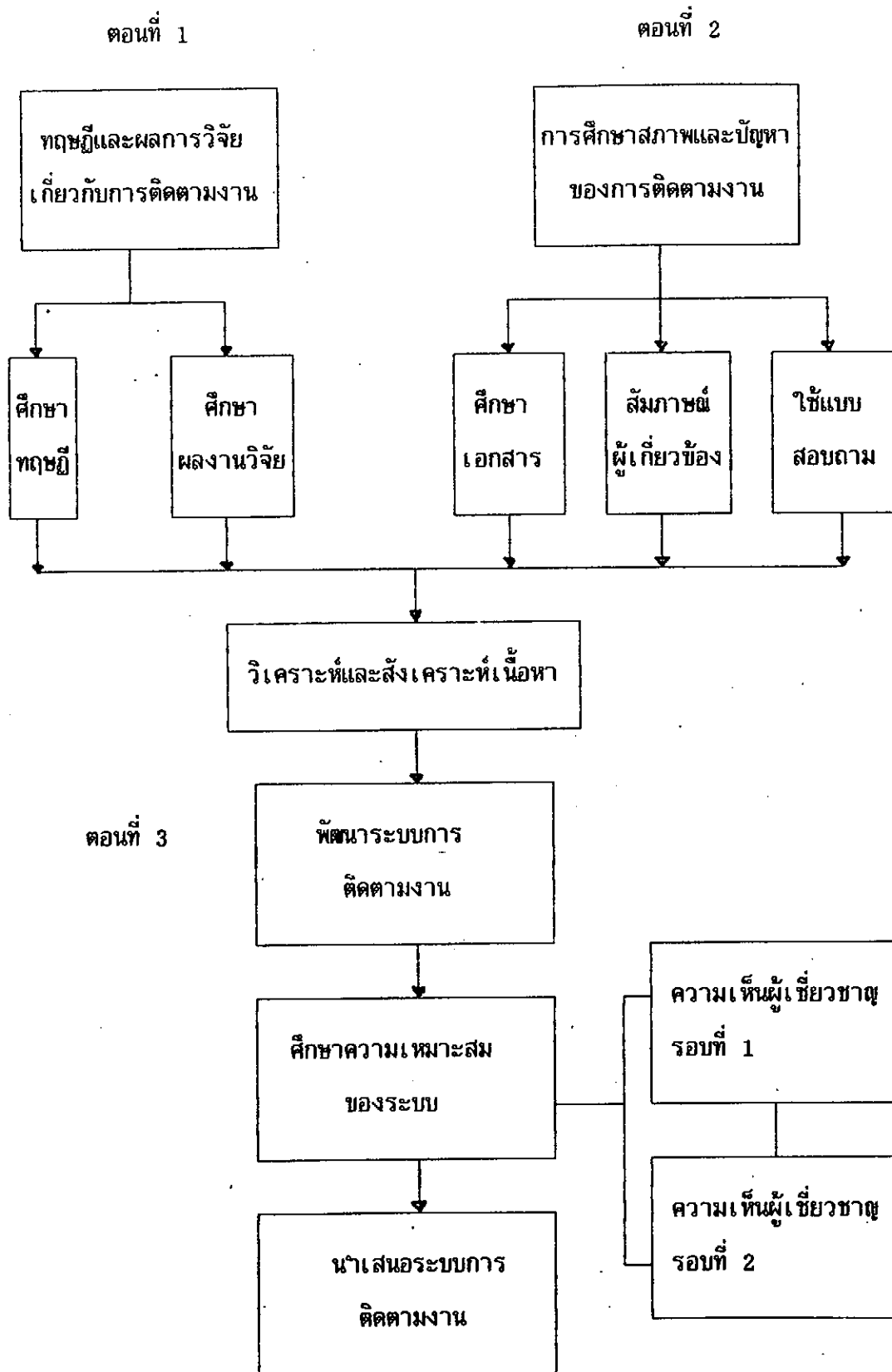
การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาระบบการติดตามงานที่เหมาะสมกับการบริหารงานโครงการ การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล ซึ่งข้อมูลที่ใช้ จึงมีทั้งข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยได้มีการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร และบุคคลตามขั้นตอนและวิธีการของการวิจัยมีดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงาน

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการติดตามงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล ศึกษาจากเอกสาร โดยการสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม

ตอนที่ 3 สร้างระบบติดตามงานจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล และได้ตรวจสอบความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญโดยการใช้ เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

ขั้นตอนของการวิจัยดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นได้ดังภาพประกอบ 12 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 12 ขั้นตอนของการวิจัย

ในแต่ละขั้นตอนมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1

การศึกษาทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดตามผลงาน

ในการศึกษาในตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักทฤษฎี แนวคิด หลักการและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องจากตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลหลักที่ห้องสมุดองค์การศึกษาและวิทยาศาสตร์แห่งสหประชาชาติ กรุงเทพฯ ห้องสมุดสถาบัน เอ ไอ ที ห้องสมุด สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และห้องสมุดของกรมการศึกษาเอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้ประมวลผลจากศึกษาจากหลักทฤษฎี แนวคิดและหลักการพัฒนาระบบการติดตามงานต่าง ๆ เข้าเป็นหมวดหมู่ตามองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ คือ โครงสร้างขององค์การ บทบาทผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

ตอนที่ 2

การศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

ในการศึกษาในตอนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษา 3 วิธี คือ (1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการนอกรโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล (2) ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ (3) ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร การศึกษาเอกสารนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพและปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินการติดตามงานการศึกษานอกรโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เป็นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เช่น คู่มือดำเนินงาน ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถิติต่าง ๆ ผลสรุปการประชุมสัมมนาต่าง ๆ และรายงานการดำเนินงานประจำปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยสรุปประเด็นคำตอบต่าง ๆ เข้าหมวดหมู่ตามกรอบขององค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ คือ โครงสร้างขององค์การ บทบาทของผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบการติดตามงาน การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานและปัญหาการติดตามงาน แล้วผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการพัฒนาระบบการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลตามขั้นตอนการวิจัยในตอน ที่ 3

2. ศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth - Interview) การศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนี้ผู้วิจัยต้องการทราบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการติดตามงาน ในโครงการ การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ให้ละเอียดและลึกซึ้งมากขึ้น เพราะการศึกษาโดยแบบสอบถามบางเรื่องไม่สามารถได้ข้อมูลอย่างเพียงพอทั้งนี้เป็นเพราะข้อจำกัดบางประการของแบบสอบถามและข้อจำกัดของเอกสารหรือรายงานที่ไม่อาจจะพิมพ์เผยแพร่ได้ในบางเรื่อง ผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวอย่างในการสัมภาษณ์แบบเจาะจง โดยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกองที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 2 คน รวม 5 คน
2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร 3 คนและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในศูนย์ฯ ภาค 2 คน รวมจำนวน 5 คน

3. สัมภาษณ์ผู้บริหาร 7 คนและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในศูนย์ฯ จังหวัด 7 คน

รวม 14 คน

เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือสำหรับการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเอง โดยการ ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิดและหลักการพัฒนาระบบการติดตามงาน และศึกษาผลงานวิจัยแล้ว นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ คือ โครงสร้างขององค์การ บทบาทของผู้บริหาร ความรู้ ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน นอกจากนั้นยังเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างนี้ ผู้วิจัยได้นำร่างประเด็นคำถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในโครงสร้าง เนื้อหาและการตั้งคำถาม แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้สำหรับสัมภาษณ์

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ในลักษณะการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และทำการสังเคราะห์แล้วสรุปประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบของ

องค์ประกอบที่สำคัญก่อนการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ คือ โครงสร้างขององค์การบริหาร บทบาทของผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การจัดระบบงบประมาณเพื่อการติดตามงาน และสภาพปัญหาในการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ไปใช้ประกอบในการพิจารณาพัฒนาระบบการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ตามขั้นตอนของการวิจัยในตอน ที่ 3

3. ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม

เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลอย่างกว้างขวางมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ซึ่งแยกตามหน่วยงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในหน่วยงานกลาง

1.1 ประชากร ประชากรในหน่วยงานส่วนกลาง ประกอบด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารได้แก่ อธิบดี รองอธิบดี (3 คน) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กองส่งเสริมปฏิบัติการ กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน และผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ 1 หัวหน้าฝ่ายพัฒนาหลักสูตร และสื่อ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาสื่อและตำรา หัวหน้าฝ่ายแผนงาน หัวหน้าฝ่ายสถิติและรายงาน หัวหน้าฝ่ายพัฒนาสื่อโสตทัศนูปกรณ์ หัวหน้าสายการนิเทศก์ 5 สาย ภาคเหนือ กลาง ใต้ ตะวันออก และ

ตะวันออกเจียงเหนือ รวมจำนวน 20 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในฝ่ายต่าง ๆ และ
สายการนิเทศก์ ทั้ง 5 สายการนิเทศก์ รวม 18 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 38 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบเจาะจง
จำนวน 27 คน จากผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าสายการนิเทศก์ จำนวน 11 คน
และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 16 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

2.1 ประชากร ประชากรในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาค ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผล
ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและสื่อ ฝ่ายพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ฝ่ายแผนงานและสารสนเทศ
ฝ่ายเทคโนโลยีและบริพัทธ์ทางการศึกษา และฝ่ายฝึกอบรม ศูนย์ฯ ภาคละ 8 คน รวม 5 ศูนย์ฯ
จำนวน 40 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ฝ่ายละ 3 คน และศึกษานิเทศก์
ของศูนย์ฯ ภาคฯ ละ 2 คน 5 ศูนย์ฯ รวมจำนวน 28 คน รวมประชากรในศูนย์ฯ ภาค ทั้งสิ้น
68 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในศูนย์ฯ ภาคเลือกกลุ่มอย่างง่ายมาจำนวน
55 คน จากผู้บริหาร 30 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 25 คน รวม 55 คน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

3.1 ประชากร ใน 72 ศูนย์ฯ จังหวัด ประกอบด้วยผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการ
จำนวน 72 คน และผู้ช่วยผู้อำนวยการสายปฏิบัติการ จำนวน 72 คน รวม 144 คน และ
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน
ในฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่องและผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ
(ผปอ.) ใน 72 ศูนย์ฯ จังหวัด 216 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 360 คน

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เลือกผู้บริหารโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 57 คน

2. เลือกเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง และผู้ประสานงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอใน 72 ศูนย์ฯ จังหวัด โดยการเลือกอย่างง่ายจำนวน 164 คน รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หน่วยงาน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง	รวม	ผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง	รวม
ส่วนกลาง	20	18	38	11	16	27
ศูนย์ฯ ภาค	35	28	63	30	25	55
ศูนย์ฯ จังหวัด	144	216	360	57	164	221
รวม	199	262	461	98	205	303

เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานทางทฤษฎี แนวคิดและผลงาน การวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในตอนต้นที่ 1 จากตำรา เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ การติดตามงาน เครื่องมือที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือได้พัฒนาขึ้นมาใช้กับการพัฒนาระบบการติดตามงานสำหรับโครงการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เมื่อปี พ.ศ. 2531

มาเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมานี้มี 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ คือ

1. โครงสร้างขององค์การ
2. บทบาทของผู้บริหาร
3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน
4. เทคนิคการติดตามงาน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดระบบข้อมูล
7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามในส่วนที่ 1 นี้ มีจำนวน 4 ชุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค ศูนย์ฯ จังหวัด และผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน ระดับอำเภอ (ผบอ.) ซึ่งเนื้อหาในแบบสอบถามทั้ง 4 ชุด มีความคล้ายคลึงกัน แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงคำพูดให้เหมาะสมกับผู้ตอบในแต่ละหน่วยงาน สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการติดตามงาน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้
นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามโครงสร้างและเนื้อหา ตลอดจนการแก้ไขสำนวน
การใช้ภาษาไทย ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

- 1.1 นายสุนทร สุนันท์ชัย อธิการบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 1.2 ดร.บุญถม แสงเพชร ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 1.3 ดร.สนอง จินนาคนท์ เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาทางไกล
ประจำองค์การ ซี.มี.ไอ กรุงเทพฯ

1.4 นายยิ่ง กิริติบุรณะ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคกลาง

1.5 นายถวิล สอนสนาม ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดกาฬสินธุ์

2. หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คำแนะนำ

แล้วผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทบทวนใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด จำนวน 15 ศูนย์ฯ จังหวัด คือ ศูนย์ฯ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นครนายก ฉะเชิง
เทรา กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สิงห์บุรี ชัยภูมิ หนองคาย
กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ยะโสธร และศูนย์ฯ จังหวัดพะเยา ศูนย์ฯ จังหวัดละ 4 คน
รวมจำนวน 60 คน

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้แบบสอบถามกับบุคคลเฉพาะในศูนย์ฯ จังหวัด เพราะ
เนื้อหาในแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างในหน่วยงาน ในส่วนกลาง ศูนย์ภาค และ ผบอ. มีลักษณะ
คล้ายคลึงกันแต่ได้เปลี่ยนแปลงคำพูดเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงานเท่านั้น

3. การทดลองใช้แบบสอบถามผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ด้วยวิธี

ด่วนพิเศษ โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ลงนามโดยผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติ
พร้อมกับแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยด้วยเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
และในหน้าหลังสุดของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ปิดการแสดมป์ พร้อมที่อยู่ของผู้วิจัยเพื่อให้กลุ่ม
ตัวอย่างได้ส่งคืนแบบสอบถามได้อย่างสะดวก

4. เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาตรงตามจำนวนที่ต้องการ แล้วผู้วิจัยได้ตรวจสอบความ
ถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น มีดังนี้

4.1 บทบาทของผู้บริหาร ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

4.2 เทคนิคการติดตามงาน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78

4.3 ปัญหาในการติดตามงาน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

การหาความเชื่อมั่นขององค์ประกอบที่สำคัญด้านโครงสร้างขององค์การ ความรู้

ความสามารถของผู้ติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และการจัดงบประมาณ
เพื่อการติดตามงานไม่ได้ดำเนินการเพราะเป็นคำถามในลักษณะถูก-ผิด ซึ่งหาความเชื่อมั่น
ซึ่งพิจารณาลักษณะความเข้าใจในความหมายและการใช้ภาษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้แนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามที่ลงนามโดยผู้อำนวยการ กองส่งเสริมปฏิบัติการ ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและผู้อำนวยการศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และผู้วิจัยได้แนบหนังสือที่ลงนามด้วยผู้วิจัยเอง ถึงผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และถึง กลุ่มตัวอย่างทุกคน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้บรรจุแบบสอบถามในซองแล้วส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ถึงผู้อำนวยการ ศูนย์ฯ ภาคเหนือ และศูนย์ฯ ภาคใต้ และศูนย์ฯ จังหวัดต่าง ๆ จำนวน 57 ศูนย์ฯ จังหวัด เพื่อให้ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ได้มอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างและ แบบสอบถามทุกฉบับผู้วิจัยได้ปิดแสตมป์พร้อมที่อยู่ของผู้วิจัยเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามคืน แก่ผู้วิจัย
3. ผู้วิจัยได้เดินทางไปส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ศูนย์ฯ ภาคกลาง ศูนย์ฯ ภาคตะวันออกและศูนย์ฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยตนเอง และขอให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามในวันเดียวกัน แต่ถ้าหากไม่พบกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ฝากแบบสอบถามที่ปิด แสตมป์พร้อมที่อยู่ของผู้วิจัยไว้ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ในหน่วยงานส่วนกลาง และไปรับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล เริ่มต้นด้วยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้ว ทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำคะแนนไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การตรวจให้คะแนนและการแปลความหมาย

คำตอบที่ได้จากเครื่องมือวิจัยแต่ละตอนมีเกณฑ์การให้คะแนนแตกต่างกันตามลักษณะของเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณ 6 ระดับ หรือแบ่งออกเป็น 6 ช่วงคะแนน คือแบบสอบถามที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารและเทคนิคการติดตามงาน คำตอบแต่ละข้อของข้อคำถามมีค่าคะแนนเป็น 0 1 2 3 4 5 ในกรณีคำถามเป็นแบบภาคเสธค่าของคะแนนจะกลับกัน

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาขอบเขตของคะแนนเฉลี่ยเพื่อใช้ในการแปลความหมายข้อมูล กำหนดไว้ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติค่อนข้างมาก
1.50 - 2.49	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
0.50 - 1.49	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด
0 - 0.49	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติเลย

สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการติดตามงาน กำหนดเกณฑ์การพิจารณาขอบเขตของคะแนนเฉลี่ย เพื่อใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลไว้ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยค่อนข้างมาก
1.50 - 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
0.50 - 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
0 - 0.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยเลย

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์การ ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน การจัดระบบข้อมูล และการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน เป็นแบบสอบถามที่ลักษณะแบบถูก - ผิด และแบบสอบถามเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ กำหนดเกณฑ์การพิจารณาจากเกณฑ์ความถี่ กำหนดเกณฑ์ดังนี้

25% - 29%	หมายถึง	น้อยมาก
30% - 49%	หมายถึง	น้อย
50% - 69%	หมายถึง	ปานกลาง
70% - 89%	หมายถึง	มาก
90% - 100%	หมายถึง	มากที่สุด

การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาและตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science) มีศูนย์คอมพิวเตอร์ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ โดยเลือกเฉพาะวิธีการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับข้อมูล

ตอนที่ 3

การพัฒนาระบบติดตามงาน

ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และจากแบบสอบถามมาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วพัฒนาระบบการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการแล้ว ผู้วิจัยได้ส่งรายละเอียดของระบบการติดตามงานที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาพร้อมกับแบบสอบถามให้แก่ผู้เชี่ยวชาญท่านละ 1 ชุด ให้ตอบแบบสอบถามเพื่อหาความเหมาะสมของระบบการติดตามงานที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยได้ตั้งคำถามจากคุณลักษณะต่าง ๆ ในองค์ประกอบของระบบการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล 7 ประการ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ช่วงคะแนน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แบบสอบถามนี้มีข้อความทั้งหมด 29 ข้อ แยกเป็นข้อความตามองค์ประกอบด้านโครงสร้างขององค์การ 7 ข้อ บทบาทของผู้บริหาร 5 ข้อ ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน 3 ข้อ เทคนิคการติดตามงาน 3 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ข้อ การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน 4 ข้อ การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน 4 ข้อ

การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 28 คน โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง จำนวน 5 คน
2. ผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล และปฏิบัติงานอยู่ในกรมการศึกษานอกโรงเรียน มาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

3. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาค จำนวน 3 คน
4. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด จำนวน 7 คน
5. ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาค ที่เคยปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

นอกโรงเรียนแบบทางไกล ในศูนย์ฯ ภาค หรือศูนย์ฯ จังหวัดมาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

6. ผู้ชำนาญการ นักวิชาการศึกษา ศึกษาในเทศก์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทาง การศึกษานอกโรงเรียน และปฏิบัติงานอยู่ในกรมการศึกษานอกโรงเรียนติดต่อกันมาแล้วอย่างน้อย 10 ปี รวม 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งให้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง เฉพาะผู้เชี่ยวชาญ ที่อยู่ในกรุงเทพฯ

2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ โดยทางไปรษณีย์
- ด่วนพิเศษ

3. ในการนำส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้แนบหนังสือรับรองของ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติการและหนังสือขอความร่วมมือจากผู้วิจัยเองด้วย

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาในรอบที่ 1 แล้วผู้วิจัยคำนวณหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2

5. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามที่ได้จัดทำใหม่แล้วโดยการเพิ่มค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของแต่ละข้อคำถาม และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบคำถามในรอบที่ 1 ซึ่งในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ จะทราบว่าตนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างไปจากผู้อื่นอย่างไร ถ้าความคิดเห็นของตนแตกต่างไปจากผู้อื่นและยังคงยืนยันความคิดเห็นเดิมก็ให้แสดงเหตุผลประกอบ สำหรับข้อความที่ยืนยัน

6. ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากรอบที่ 2 ไปวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม และสรุปเป็นความเหมาะสมของระบบการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการพัฒนาระบบการติดตามงาน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการติดตามงานตามโครงการ
การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ตอนที่ 3 การเสนอระบบการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและหลักการพัฒนาระบบติดตามงาน

การศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการพัฒนาระบบการศึกษางาน และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งผลการศึกษาในตอนที่ 1 นี้ ได้เสนอรายละเอียดของทฤษฎี แนวคิด หลักการพัฒนาระบบ
การติดตามงานและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 หน้า 18 - 51 แล้ว

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในการดำเนินงานใด ๆ จะได้ผลงานบรรลุตามเป้าหมายอย่างมี
ประสิทธิผลและประสิทธิภาพนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการมีระบบการติดตามงาน (Monitoring
System) ที่ดีและเหมาะสมกับงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ซึ่งระบบการติดตามงานที่เหมาะสมนั้น
สรุปได้ว่าควรมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 7 ประการคือ

1. โครงสร้างขององค์การ
2. บทบาทของผู้บริหาร
3. ความรู้ ความสามารถของผู้ติดตามงาน
4. เทคนิคการติดตามงาน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดระบบข้อมูล
7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

องค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการนี้ ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นแนวทางศึกษากับสภาพและปัญหา การติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ในขั้นตอนที่ 2 ของการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการติดตามงาน

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผลการศึกษาในตอนที่ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จำนวนข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยการใช้แบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมดจำนวน 284 ชุด ซึ่งเป็น คำตอบจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด และผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) ดังผลปรากฏในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ร้อยละของข้อมูลที่จัดเก็บและเก็บได้ในการวิจัยตอนที่ 2 จำแนกตามหน่วยงานของ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน

แหล่งข้อมูล	จำนวนจัดเก็บ	จำนวนที่เก็บได้	ร้อยละ
หน่วยงานส่วนกลาง	27	25	92.59
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค	55	47	85.45
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	168	161	95.83
ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ อำเภอ (ผปอ)	53	51	96.22
รวม	303	284	93.73

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าจากจำนวนข้อมูล 303 ชุด สามารถจัดเก็บได้และนำมา
วิเคราะห์ในการวิจัย ได้จำนวน 284 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.73

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2 นี้ ได้เสนอเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่เกี่ยวกับหน่วยงาน
ส่วนกลาง ศูนย์ภาค และศูนย์จังหวัด และแต่ละส่วนได้เสนอสภาพการติดตามงานตามองค์
ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการและสภาพปัญหาในการติดตามงาน
ตามโครงการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมต้นแบบทางไกล

ตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการติดตามงานของหน่วยงาน

ส่วนกลาง

ผลการศึกษาสภาพการจัดโครงสร้างขององค์การในการติดตามงานของหน่วยงาน

ส่วนกลาง จากแบบสอบถามซึ่งเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลางตาม
ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. ในหน่วยงานส่วนกลาง <u>กองแผนงาน</u> เป็นหน่วยงานหลักในการทำการติดตามงาน กากับให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานที่เกี่ยวกับเรื่องการเงิน สถิติและการประมวลผลการดำเนินการศึกษา นอกโรงเรียนทุกประเภท	17	68.00	8	32.00
2. ในการติดตามงานในแต่ละปีงบประมาณ กองต่าง ๆ ทำการติดตามงานในเรื่องที่กองนั้น ๆ รับผิดชอบเท่านั้น	17	68.00	8	32.00
3. การไปติดตามงานในจังหวัดต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีการประสานงานหรือแจ้งให้กองอื่น ๆ เข้าร่วม	20	80.00	5	20.00
4. ในการติดตามงานนั้นมีกองส่งเสริมปฏิบัติการ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานขยายโอกาสฯ กองพัฒนาการศึกษา นอกโรงเรียนและศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาและกองอื่น ๆ ทำการติดตามงาน ในเนื้อหาที่หน่วยงานนั้น ๆ รับผิดชอบ	25	100.00	-	-

จากตาราง 4 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลางเห็นว่า กองแผนงานเป็นหน่วยงานหลักในการติดตามงานตามโครงการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล คิดเป็นร้อยละ 68.00 หน่วยงานส่วนกลาง มีการติดตามงานเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้นคิดเป็นร้อยละ 68.00 หน่วยงานส่วนกลาง ไม่มีการติดต่อและประสานงานระหว่างกองต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 80.00 และเจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนกลางทั้งหมดมีความคิดเห็นว่ามีหลายกอง/ฝ่ายทำการติดตามงานโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล แต่ติดตามงานเฉพาะเนื้อหาที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้นคิดเป็นร้อยละ 100 จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่าในสภาพปัจจุบันนี้ถือว่ากองแผนงานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลางแต่ขาดการประสานงานระหว่างกองต่าง ๆ กองส่งเสริมปฏิบัติการ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานขยายโอกาสทางการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กองดังกล่าวจะหาการติดตามงาน เนื้อหาที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น

ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารของหน่วยงานส่วนกลางในการติดตามงานจากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 บทบาทของผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลางตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน
ส่วนกลาง (N = 25)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	Σ	ระดับปฏิบัติ
1. ผู้อำนวยการกองสนับสนุนให้จัด สรรงบประมาณเพื่อทำการติดตามงาน	3.280	1.514	5	32.00	ค่อนข้างมาก
2. ผู้อำนวยการกองได้มีส่วนร่วมให้ คำแนะนำในการจัดทำแผนการ ติดตามงาน	2.520	1.045	2	36.00	ค่อนข้างมาก
3. ผู้อำนวยการกองได้มีส่วนร่วมให้ คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้าง เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวม ข้อมูลการจัดการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบ ทางไกล	2.320	0.900	2	44.00	น้อย
4. ผู้อำนวยการกองได้มีส่วนร่วมให้ คำแนะนำเกี่ยวกับการเก็บ รวบรวมข้อมูล วิธีการจัดระบบ ข้อมูลและระบบการส่งรายงาน การศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.400	0.866	2	48.00	น้อย
5. ผู้อำนวยการกองได้มีการกำกับ ดูแล สอดถามกระตุ้นและส่งเสริม ให้เจ้าหน้าที่มีการติดตามงาน	2.480	1.045	2	52.00	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปฏิบัติ
6. ผู้อำนวยการกองได้มีการกำกับและ ส่งเสริมให้มีการนำผลการติดตามงาน ไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุง การดำเนินงาน	2.480	0.918	2	44.00	น้อย
7. ในรอบปีงบประมาณ 2535 ผู้อำนวยการกอง ได้มีโอกาสดำเนินทางไป ตรวจเยี่ยม/นิเทศหรือติดตามผล การดำเนินการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในพื้นที่ จังหวัดต่าง ๆ	1.760	0.789	2	60.00	น้อย

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการกอง) ของหน่วยงานส่วนกลาง ได้มีบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ในเรื่องเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อทำการติดตามงานและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการติดตามงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนบทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การแนะนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำกับ ดูแล สอบถาม กระตุ้น และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ทำการติดตามงาน การนำผลการติดตามงานไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องหรือการปรับปรุงการดำเนินงาน ตลอดจนการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่นั้น ผู้บริหารของหน่วยงานส่วนกลางมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่น้อยในทุกกิจกรรม

จากการวิเคราะห์ตาราง 5 จะเห็นว่าผู้บริหารของหน่วยงานส่วนกลาง (ผู้อำนวยการกอง) ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางแล้ว ผู้บริหารมีบทบาทที่เด่นชัดคือ การให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อทำการติดตามงาน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าฐานนิยม (Mode) แล้วจะพบว่าผู้ตอบเป็นจำนวนประมาณร้อยละ 32 เห็นว่า ผู้บริหารของหน่วยงานส่วนกลางได้ปฏิบัติหรือมีบทบาทในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด ส่วนบทบาทในกิจกรรมอื่น ๆ เมื่อพิจารณาจากค่าฐานนิยม (Mode) จะพบว่าผู้ตอบมีความเห็นว่าผู้บริหารได้มีการปฏิบัติหรือมีบทบาทน้อยในทุกกิจกรรมอย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วจะพบว่าผู้ตอบมีความเห็นที่แตกต่างกันมากในกิจกรรมที่ 1, 2, 5 และ 7 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการติดตามงาน และอาจยังไม่เข้าใจว่าบทบาทหรือพฤติกรรมอย่างไรจึงจะเรียกว่าเป็นบทบาทในการติดตามงานของผู้บริหาร อีกประการหนึ่งผู้ตอบในแต่ละกองไม่ทราบว่าผู้บริหารได้ไปติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล หรือผู้บริหารได้มีการมอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดำเนินการแทน ทั้งนี้เพราะแต่ละกองยังไม่มี การกำหนดให้มีฝ่ายที่ทำหน้าที่ติดตามงานกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการเฉพาะ ดังนั้นความคิดเห็นของผู้ตอบจึงมีความหลากหลายหรือแตกต่างกันออกไป แต่ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันมากในบทบาทตามกิจกรรมที่ 3, 4, 6 และ 7 ซึ่งน่าจะเป็นข้อมูลพอที่จะสนับสนุนประเด็นที่กล่าวว่าผู้บริหารของหน่วยงานส่วนกลางได้ปฏิบัติหรือมีบทบาทในกิจกรรมดังกล่าวน้อย อย่างไรก็ตามบทบาทในกิจกรรมที่ 7 แม้ว่าค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าฐานนิยมในทางปฏิบัตินั้นผู้อำนวยการกองอาจจะมอบหมายให้บุคลากรอื่นทำการติดตามงานแทนก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ด้วยตนเอง

ผลการศึกษาสภาพของความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานในหน่วยงานส่วนกลาง จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ส่วนกลางเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานในหน่วยงานส่วนกลางตามความคิดเห็นของ
เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. อธิบายหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	24	96.00	1	4.00
2. อธิบายขั้นตอนการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	20	80.00	5	20.00
3. อธิบายหรือชี้แจงระเบียบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	17	68.00	8	32.00
4. สามารถจัดทำแผนการติดตามงานโครงการ การศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	19	76.00	6	24.00
5. สามารถจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลข้อมูล	20	80.00	5	20.00
6. สามารถจัดระบบเก็บข้อมูลและจัดระบบรายงานผล การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	22	88.00	3	12.00

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
7. ต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทางไกล การพัฒนาเครื่องมือสำหรับ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบเก็บข้อมูล และการจัดระบบรายงาน	24	96.00	1	4.00

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าผู้ติดตามงานในหน่วยงานส่วนกลางเห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและขั้นตอนการดำเนินงานเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 96.00 และ 80.00 ตามลำดับ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการอธิบายหรือชี้แจงระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 68.00 เป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดทำแผนการติดตามงานสามารถสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 76.00 เป็นผู้สามารถจัดระบบข้อมูลและรายงานคิดเป็นร้อยละ 88.00 แต่ยังต้องการเพิ่มพูนความรู้สักคิดเป็นร้อยละ 96.00

จากการวิเคราะห์ตาราง 6 จะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องหลักการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การจัดทำแผนการติดตามงาน การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูลและรายงานเป็นอย่างดี แต่ยังมีเจ้าหน้าที่อีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจในระเบียบต่าง ๆ อย่างไรก็ตามแม้ว่าเจ้าหน้าที่ส่วนกลางจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถดังกล่าวดีแล้วแต่เจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนกลางก็ยังมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ ของตนเองเป็นจำนวนมาก

ตาราง 7 เทคนิคการติดตามงานที่หน่วยงานส่วนกลางใช้ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ใน
หน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%
1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในการประชุมกอง (การประชุมหัวหน้าฝ่าย)	0.920	1.115	0	48.00
2. จัดประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงาน	1.880	1.364	2	44.00
3. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล หรือศึกษา นิเทศก์ หรือคณะทีมงานติดตามงานเดินทางไป ตรวจเยี่ยม นิเทศหรือเก็บข้อมูลในจังหวัด ต่าง ๆ	4.120	1.590	5	72.00
4. ให้ศูนย์ฯ จังหวัดต่าง ๆ ส่งรายงานตามแบบฟอร์ม ที่กำหนดให้	4.480	1.194	5	76.00
5. จัดประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดในลักษณะเป็น การประชุมเพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ	0.480	0.918	0	76.00
6. โทรศัพท์สอบถามข้อมูลจากศูนย์ฯ จังหวัด	2.960	0.978	3	56.00

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานส่วนกลางได้ใช้เทคนิคการติดตามงาน
หลายอย่างแต่เทคนิคที่ใช้มากที่สุดคือ การให้ศูนย์ฯ จังหวัด ส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้
เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นแบบทางไกล หรือศึกษานิเทศก์ หรือทีมการติดตามงานไปตรวจเยี่ยมหรือนิเทศก์ในพื้นที่
จังหวัดต่าง ๆ การโทรศัพท์สอบถามข้อมูลจากศูนย์ฯ จังหวัด และการจัดประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่
เกี่ยวข้องภายในหน่วยงาน ส่วนเทคนิคการติดตามงานที่หน่วยงานส่วนกลางใช้น้อยที่สุดได้แก่

การให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในการประชุมกอง (การประชุมหัวหน้าฝ่าย) และเทคนิคการติดตามงานที่ไม่ได้ใช้เลยคือ การจัดประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดในลักษณะที่เป็นการประชุมเพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ

จากการวิเคราะห์ตาราง 7 จะเห็นว่า หน่วยงานส่วนกลางได้ใช้เทคนิคการติดตามงานโดยการให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้เป็นอันดับที่ 1 นั้น อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานราชการนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการส่งรายงานให้หน่วยงานระดับเหนือขึ้นไปทราบและรายงานย่อมาเป็นหลักฐานสำคัญประการหนึ่งที่ได้ปฏิบัติงานจริง นอกจากนั้นเทคนิคการตามงานแบบรายงานนั้นเป็นวิธีการที่ประหยัดงบประมาณและสามารถกำหนดวันรับหรือส่งข้อมูลได้ตามความต้องการ ส่วนเทคนิคการติดตามงานโดยการนิเทศและตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานในพื้นที่นั้นพบว่า เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตามโครงการ การศึกษาออกโรงเรียนใด ๆ จะต้องได้รับทราบความก้าวหน้าและปัญหา แล้วหาทางแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลาที่มีการดำเนินงาน ดังนั้นเทคนิคการติดตามงานที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป โดยพิจารณาจากค่าฐานนิยม (Mode) แล้วมีผู้ตอบประมาณร้อยละ 76 และ 72 มีความเห็นว่ามีการใช้เทคนิคการติดตามงานทั้ง 2 อยู่ในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ถ้าหากพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วจะเห็นว่าผู้ตอบยังมีความเห็นที่แตกต่างกันอยู่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุว่า ผู้ตอบในหน่วยงานเป็นจำนวนมากมีความเห็นว่า ยังมีการใช้เทคนิคการติดตามงานอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันหากพิจารณาการใช้เทคนิคการติดตามงานตามรายการที่ 1 และ 5 จะเห็นว่าค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าฐานนิยม (Mode) มีค่าต่ำมาก ซึ่งน่าจะแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบมีความเห็นที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกันมากในกรณีที่หน่วยงานส่วนกลาง มีการใช้เทคนิคการติดตามงานในลักษณะที่เป็นการประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและจัดประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเพื่อเป็นการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณอยู่ในระดับที่น้อยมากจริง ทั้งนี้เพราะการติดตามงานในลักษณะดังกล่าวต้องใช้งบประมาณมาก

ผลการศึกษาสภาพของการเก็บรวบรวมข้อมูลในการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ส่วนกลางเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 การเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ใน
หน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1. ข้อมูลทางด้านบริหาร	18	72.00
2. ข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน	20	80.00
3. ข้อมูลทางด้านหลักสูตรและสื่อ	19	76.00
4. ข้อมูลทางด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	14	56.00
5. ข้อมูลด้านปัญหาต่าง ๆ	25	100.00

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานส่วนกลาง ได้เก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเภท และข้อมูลที่จัดเก็บมากที่สุด ได้แก่ ข้อมูลด้านปัญหาต่าง ๆ ข้อมูลที่เก็บในอันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและสื่อ และข้อมูลทางด้านบริหาร

จากการวิเคราะห์ตาราง 8 จะเห็นว่าหน่วยงานส่วนกลางทุกกองมีการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ เหมือนกันแต่จะแตกต่างกันเรื่องของรายละเอียดทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากกองต่าง ๆ ในหน่วยงานส่วนกลางไม่มีการประสานแผนการติดตามงาน ไม่ได้มีการตกลงกันให้ชัดเจนว่า กองใดจะเก็บข้อมูลประเภทใด ซึ่งก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณ

ผลการศึกษาสภาพของการจัดระบบข้อมูลในการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ส่วนกลางเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 การจัดระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ใน
หน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. การจัดเก็บข้อมูลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลโดยแยกข้อมูล ออกเป็นเรื่อง ๆ เช่น ข้อมูลทางการเงิน สื่อ อาคารสถานที่ ผลการเรียนรู้ ฯลฯ	24	96.00	1	4.00
2. การเก็บและรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล ไว้ใน แฟ้มแล้วเก็บใส่ตู้เอกสาร				
3. นำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บและ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในบางเรื่องแล้ว	13	52.00	12	48.00
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล จัดเก็บและรักษาไว้ส่วนมากยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ และสรุปผล	21	84.00	4	16.00
5. ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ที่จัดเก็บและรักษาไว้สามารถนำออกมาใช้ประโยชน์ ได้โดยสะดวกและทันทีที่ผู้บริหารหรือบุคคลอื่น ต้องการ	3	12.00	22	88.00

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
6. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลที่ จัดเก็บและรักษาไว้มีความสอดคล้องกับประเภท ของข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดจัดเก็บ	8	32.00	17	68.00
7. การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล กับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว	3	12.00	22	88.00

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า กองต่าง ๆ ในหน่วยงานส่วนกลางประมาณร้อยละ 96.00 ของผู้ตอบมีความเห็นว่ากองของตนได้จัดเก็บข้อมูล โดยการแยกข้อมูลออกเป็นประเภทต่าง ๆ และร้อยละ 84.00 ตอบว่าได้มีการเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มและข้อมูลที่เก็บไว้
นั้นยังไม่ได้มีการวิเคราะห์และสรุปผล อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบประมาณร้อยละ 82.00 ตอบว่า
ได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นบางส่วนแล้ว แต่ผู้ตอบ
ประมาณร้อยละ 80.00 มีความเห็นว่าการนำข้อมูลออกมาใช้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างศูนย์ฯ
ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ทำได้ไม่สะดวกและเร็ว และร้อยละ 68.00 เห็นว่าข้อมูลที่หน่วยงาน
ส่วนกลางจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บโดยศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด

จากการวิเคราะห์ตาราง 9 จะเห็นว่ากองต่าง ๆ ได้มีการจัดเก็บข้อมูลประเภทต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ข้อมูลที่จัดเก็บขาดการวิเคราะห์แม้จะมีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ และประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างมาก คือการไม่สามารถนำข้อมูลออกมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการติดตามงาน คือการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาให้ทันเวลาที่ และข้อมูลที่หน่วยงานส่วนกลางจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกันกับข้อมูลของศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาการเรียกใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้ง 3 ระดับ และจะเป็นการเสียเวลาและงบประมาณ ตลอดจนเกิดการซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล

ผลการศึกษาสภาพของการจัดงบประมาณในการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลางจากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ส่วนกลางเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น แบบทางไกล ของหน่วยงานส่วนกลาง ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน
ส่วนกลาง (N = 25)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ เดินทางไปในที่ตรวจเยี่ยมหรือเก็บรวบรวม ข้อมูลตามความจำเป็น	18	72.00	7	28.00
2. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดทำเครื่องมือสำหรับ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเฉพาะ	6	24.00	19	76.00
3. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดทำการประเมินผล เป็นการเฉพาะ	6	24.00	19	76.00
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการประชุมสัมมนา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ	10	40.00	15	60.00

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานส่วนกลางได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อ
เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปในที่ตรวจเยี่ยม การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้นแบบทางไกล แต่ไม่มีงบประมาณเพื่อการจัดทำเครื่องมือ การประเมินผล และ
การประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิเคราะห์ตาราง 10 จะเห็นว่าหน่วยงานส่วนกลางมีงบประมาณเพื่อ
เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปในที่ตรวจเยี่ยมหรือเก็บรวบรวมข้อมูลตามความจำเป็น

แต่จากสภาพความเป็นจริงนั้นงบประมาณที่ใช้จ่ายเป็นค่าเดินทางนั้นเป็นงบประมาณหมวด
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุที่ใช้สำหรับการบริหารงานของกองต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นงบประมาณ
เพื่อการติดตามงานเป็นการเฉพาะ และในการที่ผู้ตอบส่วนมากเห็นว่าไม่มีงบประมาณเพื่อ
การจัดหาเครื่องมือ การประเมินผลและการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะนั้นน่าจะมี
ความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้ในทางปฏิบัติการจัดตั้งงบประมาณเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าวไม่สามารถ
จะทำได้

ผลการศึกษาสภาพของปัญหาในการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง จากแบบสอบถาม
ที่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ปัญหาในการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่
ในหน่วยงานส่วนกลาง (N = 25)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
1. ในรอบปีงบประมาณ 2535 ไม่มี งบประมาณสำหรับการเดินทางไป ติดตามงานในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ	1.920	1.605	0,1,3	24.00	น้อย
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการ ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลระหว่าง หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) กับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดยังไม่ สะดวกเท่าที่ควร	4.320	1.145	5	56.00	มาก
3. การขอข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผล การจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล จาก กองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ค่อยสะดวก เท่าที่ควร	4.360	.907	5	56.00	มาก
4. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผล การจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ที่กอง ต่าง ๆ จัดเก็บไว้ยังไม่สอดคล้องกัน กับประเภทข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาคและ ศูนย์ฯ จังหวัดจัดเก็บ	3.960	1.567	5	64.00	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
5. มีการแจ้งหรือให้คำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหาค้าง ๆ กลับไปยังศูนย์ฯ ภาคและจังหวัด	2.000	1.041	2	52.00	น้อย
6. ผู้อำนวยการกองให้ความสำคัญหรือความสนใจเกี่ยวกับการดำเนินการติดตามงาน	2.720	.614	3	56.00	ค่อนข้างมาก
7. ผู้อำนวยการกองได้นำผลการติดตามงานไปใช้กับการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.640	.757	2	52.00	ค่อนข้างมาก
8. เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่การติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกล การจัดทบทวนติดตามงาน การสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล	2.720	.891	3	72.00	ค่อนข้างมาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
9. การทำการติดตามงานการจัดการ ศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลของกองต่าง ๆ ไม่มี การประสานงานเท่าที่ควร	4.560	.870	5	65.00	มากที่สุด

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานส่วนกลางมีปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ การทำการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ไม่มีการประสานงานกันเท่าที่ควร การขอข้อมูลเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลจากกองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่สะดวกเท่าที่ควร การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดยังไม่สะดวกเท่าที่ควร ประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดยังไม่สอดคล้องกัน

จากการวิเคราะห์ตาราง 11 จะเห็นว่า หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) มีงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าฐานนิยม (Mode) จะเห็นว่าผู้ตอบยังมีความเห็นที่กระจัดกระจายหรือแตกต่างกันออกไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาค่าฐานนิยม จะพบว่า มีฐานนิยมถึง 3 ค่าคือ ค่าฐานนิยมที่เป็น 0, 1 และ 3 ซึ่งหมายความว่าผู้ตอบบางคนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ แต่บางคนอาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเลย ดังนั้นผู้ตอบจึงอาจไม่มั่นใจว่า จะได้รับงบประมาณเพื่อการเดินทางไปติดตามงานหรือไม่ จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ในทาง

ตรงกันข้ามเมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประสานงานและปัญหาการขอข้อมูล
แล้วจะเห็นว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันมาก และประกอบกับการพิจารณาค่าฐานนิยม
ของประเด็นปัญหาดังกล่าวจะอยู่ในระดับที่เป็นปัญหามากที่สุด ดังนั้นปัญหาหลัก ๆ ของการติดตาม
งานของหน่วยงานส่วนกลาง จึงน่าจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการประสานงาน ปัญหาการขอข้อมูล
และปัญหาการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด
ยังทำได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร ปัญหาการนำข้อมูลไปใช้กับการแก้ไขปัญหหรือปรับปรุง
การดำเนินงานปัญหาที่ผู้บริหารให้ความสำคัญหรือความสนใจกับการติดตามงาน ตลอดจนปัญหาที่
เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานต้องการเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ

ตอนที่ 2 ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค

ผลการศึกษาสภาพการจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค
จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาคเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. ศูนย์ฯ ภาค ได้มอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ ในการทำการติดตามงานการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	45	95.74	2	4.26
2. นอกจากฝ่ายตามระบุไว้ในข้อ 1 ยังมีฝ่ายอื่นที่ร่วมทำการติดตามงานการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลอีก	39	82.98	8	17.02

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ ภาคประมาณร้อยละ 95.74 จากผู้ตอบทั้งหมด 47 คน มีความเห็นว่าศูนย์ฯ ภาคได้มีการจัดโครงสร้างองค์การเพื่อติดตามงานแล้ว โดยมีการมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในศูนย์ฯ ภาคเป็นผู้รับผิดชอบและประมาณร้อยละ 82.98 เห็นว่ามีฝ่ายอื่นหรือทีมงานดำเนินการติดตามงานอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ตาราง 12 จะเห็นว่า ศูนย์ฯ ภาคได้จัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบในการติดตามงานแล้ว และยังมีทีมงานหรือฝ่ายอื่น ๆ ทำการติดตามงานในเนื้อหาที่ฝ่ายนั้น ๆ รับผิดชอบอีกด้วย

ผลการศึกษาสภาพของบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคในการติดตามงาน จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาคเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 บทบาทของผู้บริหารในการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตาม
ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
1. จัดสรรงบประมาณเพื่อทำการติดตาม งานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.745	0.896	3	51.00	ค่อนข้างมาก
2. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำ แผนการติดตามงานการจัดการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.319	1.045	2	44.70	น้อย
3. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวม งานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.489	0.831	3	53.20	น้อย
4. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูลวิธีการจัดระบบ การส่งรายงานการจัดการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับม. ต้น)	2.468	.881	3	45.90	น้อย
5. มีการกำกับ ดูแล สอบถาม กระตุ้น และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีการติดตาม งานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.681	0.887	3	53.20	ค่อนข้างมาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
6. มีการกำกับและส่งเสริมให้มีการนำผลการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล ไปใช้ในการแก้ไข และปรับปรุงการ	2.574	1.016	3	46.80	ค่อนข้างมาก
7. เดินทางไปตรวจเยี่ยม/นิเทศ หรือติดตามผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในรอบปีงบประมาณ 2535	1.702	0.907	1	42.60	น้อย

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคใต้มีบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคใต้มีบทบาทในการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อทำการติดตามงาน มีการกำกับ ดูแล สอบถาม กระตุ้น และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกล มีการนำผลการติดตามงานไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงาน และมีบทบาทในการเดินทางไปตรวจเยี่ยม นิเทศหรือติดตามผลในการดำเนินระดับ ม.ต้น แบบทางไกลในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ตามลำดับ แต่ผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคใต้มีบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำการติดตามงานอยู่ในระดับที่น้อยดังนี้คือ บทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูลและการส่งรายงาน การสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดทำแผนการติดตามงานตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ตาราง 13 จะเห็นว่าผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคใต้มีบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงานทั้ง 7 กิจกรรมอยู่ในระดับการปฏิบัติที่น้อยถึงระดับค่อนข้างมากเท่านั้น และเป็นที่น่าสนใจว่า บทบาทของผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคในกิจกรรมที่ 1, 3, 4 และ 5 นั้น มีค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำและใกล้เคียงกันมากและเมื่อพิจารณาค่าฐานนิยม (Mode) แล้วจะเห็นว่า ผู้ตอบประมาณร้อยละ 50 มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมากที่ผู้บริหารศูนย์ฯ ภาค มีบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงานที่ 1, 3, 4 และ 5 อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคในกิจกรรมที่มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงคือ บทบาทในกิจกรรมที่ 2, 6 และ 7 ซึ่งหมายความว่า ผู้ตอบมีความเห็นที่แตกต่างกันมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบไม่มั่นใจว่าผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคควรจะมีบทบาทในการติดตามงานในกิจกรรมใดบ้างหรือผู้ตอบบางคนอาจยังไม่เข้าใจในกระบวนการติดตามงานตลอดจนอาจเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการติดตามงานเพียงเล็กน้อย จึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป

ผลการศึกษาความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานในศูนย์ฯภาค จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯภาคเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. สามารถอธิบายหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	45	95.74	2	4.26
2. สามารถอธิบายขั้นตอนการดำเนินการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้ เป็นอย่างดี	37	78.72	10	21.28
3. สามารถอธิบายหรือชี้แจงระเบียบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	22	46.81	25	53.19
4. สามารถจัดทำแผนการติดตามงานการการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	38	80.85	9	19.15
5. สามารถจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลข้อมูล	38	80.85	9	19.15
6. สามารถจัดระบบเก็บข้อมูลและจัดระบบส่งรายงาน ผลการดำเนินงานการการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	40	85.11	7	14.89
7. ต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทางไกล การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบเก็บข้อมูลและ การจัดระบบรายงาน	30	63.83	17	36.17

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ผู้ติดตามงานในศูนย์ฯ ภาค เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล ขั้นตอนการดำเนินงาน สามารถจัดทำแผนงานติดตามงาน สร้างเครื่องมือสำหรับติดตามงาน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบข้อมูลงานได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แต่ผู้ติดตามงานในศูนย์ฯ ภาคไม่สามารถชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ได้ดีเท่าที่ควร

จากการวิเคราะห์ตาราง 14 จะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ติดตามงานในศูนย์ฯ ภาค มีความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดนั้นเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ติดตามงานเหล่านั้นเป็นผู้ที่ทำงานด้านวิชาการเป็นส่วนมากจึงมีโอกาสดำเนินการได้ศึกษาอยู่ตลอดเวลา แต่มีความรู้ความสามารถด้านระเบียบต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อยอาจเป็นเพราะระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมทางการบริหารมีการแก้ไขอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ติดตามงานบางคนจึงไม่ทราบว่าระเบียบอะไรเปลี่ยนแปลงบ้าง

ผลการศึกษาสภาพของเทคนิคในการติดตามงานของศูนย์ฯภาค จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯภาคเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 เทคนิคการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของ
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%
1. ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานใน การประชุมประจำเดือน	3.362	1.451	4	61.70
2. จัดประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	1.745	1.206	1	61.70
3. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น)แบบ ทางไกล หรือศึกษานิเทศก์ หรือ คณะทีมงานติดตามงาน (ผล) เดินทางไปตรวจเยี่ยม นิเทศหรือ เก็บข้อมูลในจังหวัดต่าง ๆ	2.957	0.806	3	70.20
4. ให้ศูนย์ฯ จังหวัดต่าง ๆ ส่งรายงาน ตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้	3.660	1.323	4	66.00
5. จัดประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัด ในลักษณะเป็นการประชุมเพื่อการ ประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ	1.447	1.080	1	68.10
6. โทรศัพท์สอบถามข้อมูลจากศูนย์ฯ จังหวัด	2.596	1.210	3	29.80

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าศูนย์ฯ ภาคได้ใช้เทคนิคการติดตามงานต่าง ๆ อยู่ใน
ระดับค่อนข้างมาก ซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ ให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงาน

ตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในการประชุมประจำเดือน เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล หรือศึกษานิเทศก์ หรือทีมงานติดตามงานเดินทางตรวจเยี่ยม นิเทศก์หรือเก็บข้อมูลในจังหวัดต่าง ๆ ส่วนเทคนิคการติดตามงานที่ศูนย์ฯ ภาคมีการใช้อยู่ในระดับที่น้อยถึงน้อยที่สุดได้แก่ เทคนิคการจัดประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดในลักษณะที่เป็นการประชุมเพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ

จากการวิเคราะห์ตาราง 15 จะเห็นว่าศูนย์ฯ ภาคได้ใช้เทคนิคการติดตามงานมากที่สุดคือ การให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ และการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในวันประชุมประจำเดือน โดยพิจารณาจากค่าฐานนิยม (Mode) แล้ว ศูนย์ฯ ภาคจะใช้เทคนิคทั้ง 2 (รายการที่ 1 และ 4) อยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามถ้าหากพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคนิคตามรายการที่ 1 และ 4 แล้วจะเห็นว่ามีความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่สูงมาก ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบที่อยู่ในศูนย์ฯ ภาคนั้นเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลเพียงบางส่วน หรือในช่วงที่ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นได้มีการปรับย้ายมาทำหน้าที่ติดตามงานใหม่ จึงไม่มั่นใจว่าศูนย์ฯ ภาคได้ใช้เทคนิคการติดตามงานใดบ้าง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ตอบมีความเห็นที่ใกล้เคียงกันมากในเรื่องการเดินทางไปตรวจเยี่ยม นิเทศก์หรือเก็บข้อมูลในพื้นที่ ซึ่งการใช้เทคนิคการติดตามงานดังกล่าวน่าจะตรงตามความเป็นอยู่มาก และประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การจัดประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำมาก แต่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมาก และเมื่อพิจารณาค่าฐานนิยม (Mode) แล้วจะเห็นว่า ผู้ตอบประมาณร้อยละ 68.10 มีความเห็นว่า ศูนย์ฯ ภาคได้ใช้เทคนิคการติดตามงานดังกล่าวน้อยที่สุด ซึ่งน่าจะเป็นความจริงเช่นกัน ทั้งนี้เพราะการจัดการประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

ผลการศึกษาสภาพของการเก็บรวบรวมข้อมูลในการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาคเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 การเก็บรวบรวมข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของ
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1. ข้อมูลทางด้านบริหาร	16	34.04
2. ข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน	47	100.00
3. ข้อมูลทางด้านหลักสูตรและสื่อ	47	100.00
4. ข้อมูลทางด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	20	42.55
5. ข้อมูลด้านปัญหาต่าง ๆ	47	100.00

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ศูนย์ฯ ภาค มีการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรและสื่อ และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ มากที่สุด ส่วนข้อมูลด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน มีการเก็บรวบรวมในระดับน้อย

จากการวิเคราะห์ตาราง 16 จะเห็นว่าศูนย์ฯ ภาค ได้เก็บรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ ประมาณ 5 ประเภทและข้อมูลเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและสื่อ เป็นข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาคเก็บรวบรวมมากที่สุดนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ฯ ภาคมีหน้าที่ในด้านพัฒนาวิชาการ พัฒนาหลักสูตรและสื่อให้เหมาะสมกับภูมิภาคนั้น ๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและสื่อ ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและปัญหาต่าง ๆ เพื่อที่ศูนย์ฯ ภาคจะได้นำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและสื่อ ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาสภาพของการจัดระบบข้อมูลในการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาคเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 การจัดระบบข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค จัดเห็น
ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. จัดเก็บข้อมูล โดยแยกข้อมูลออกเป็นเรื่อง ๆ เช่น ข้อมูลทางการเงิน สื่อ อาคารสถานที่ ผลการเรียน ฯลฯ	42	89.36	5	10.64
2. ศูนย์ฯ ภาคยังคงใช้วิธีการเก็บและรักษาข้อมูล ไว้ในแฟ้มแล้วเก็บใส่ตู้เอกสาร	41	87.23	6	12.77
3. ศูนย์ฯ ภาคได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์ มาใช้ เพื่อการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในทางเรื่องแล้ว	36	76.60	11	23.40
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษาไว้ส่วนมากยัง จัดเก็บและรักษาไว้ส่วนมากยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ และสรุปผล	35	74.47	12	25.53
5. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษาไว้สามารถนำ ออกมาใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและทันทีที่ ผู้บริหารหรือบุคคลอื่นต้องการ	6	12.77	41	87.23
6. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษา ไว้นี้มีความสอดคล้องกับประเภทของข้อมูล ที่ศูนย์ฯ จังหวัด จัดเก็บ	11	23.40	36	76.60

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
7. ในปัจจุบันนี้ศูนย์ฯ ภาคสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล กับ ศูนย์ฯ จังหวัดได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว	5	10.64	42	89.36

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ศูนย์ฯ ภาคได้มีการจัดระบบข้อมูลโดยแยกประเภทข้อมูลอย่างชัดเจน และยังคงเก็บรักษาไว้ในแฟ้มเพิ่มแล้วใส่ตู้เอกสารไว้ อย่างไรก็ตามศูนย์ฯ ภาคได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดระบบข้อมูล และเก็บข้อมูลการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลแล้วเป็นบางส่วน ข้อมูลที่จัดเก็บไว้ส่วนมากยังไม่ได้ทำการวิเคราะห์ ประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บไว้ไม่สอดคล้องกับประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯ จังหวัดและหน่วยงานส่วนกลาง (กรม) จัดเก็บ การเรียกใช้ข้อมูลไม่สะดวกและรวดเร็ว

จากผลการวิเคราะห์ตาราง 17 จะเห็นว่า ระบบการข้อมูลของศูนย์ฯ ภาคนั้นยังเป็นระบบข้อมูลที่ยังไม่สามารถจะนำข้อมูลออกมาใช้ได้สะดวกและทันที่ที่ต้องการ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างศูนย์ฯ จังหวัดก็ยังไม่ได้สะดวกและรวดเร็วเช่นกัน นอกจากนั้นประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาคจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ศูนย์ฯ จังหวัดเก็บ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและเสียเวลาในการขอข้อมูลจากศูนย์ฯ จังหวัดหรือทำให้ศูนย์ฯ ภาคให้ข้อมูลแก่หน่วยงานส่วนกลางไม่ถูกต้อง

ผลการศึกษาสภาพของการจัดงบประมาณในการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาคเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (N = 47)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปในเทศ ตรวจสอบเยี่ยมหรือเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะ	26	55.32	21	44.68
2. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดหาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเฉพาะ	8	17.02	39	82.98
3. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการการประเมินผลเป็นการเฉพาะ	6	12.77	41	87.23
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ	14	29.77	33	70.21

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าศูนย์ฯ ภาค ได้มีการจัดงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปในเทศ ตรวจสอบเยี่ยมการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกลในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ แต่ได้มีการจัดงบประมาณสำหรับการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องการสร้างเครื่องมือและการประเมินผลน้อยมาก

จากการวิเคราะห์ตาราง 18 จะเห็นว่าศูนย์ฯ ภาคได้จัดงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ ซึ่งน่าจะมีความเป็นจริงเพราะศูนย์ฯ ภาคสามารถใช้งบประมาณจากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งกิจกรรมแต่ละกิจกรรมส่วนมากเมื่อมีการดำเนินการจะจัดงบประมาณไว้สำหรับการบริหารโครงการ แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าผู้ตอบส่วนมากมีความเห็นว่าศูนย์ฯ ภาคได้จัดงบประมาณเพื่อเป็นค่าสร้างเครื่องมือ ค่าทำการประเมินผลและค่าประชุมสัมมนาค่อนข้างน้อยมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไปจากหน่วยงานส่วนกลางมีจำนวนน้อยจึงทำให้ศูนย์ฯ ภาคไม่สามารถจัดงบประมาณสำหรับกิจกรรมดังกล่าวได้มากนัก

ผลการศึกษาสภาพของปัญหาในการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาคเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 19

ตาราง 19 ปัญหาในการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาค (N = 47)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
1. มีงบประมาณในการเดินทางไปติดตามงานในที่จังหวัดต่าง ๆ น้อยมาก	2.830	1.185	3	40.40	ค่อนข้างมาก
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลระหว่างกรมฯ/ ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ยังทำไม่สะดวกเท่าที่ควร	3.702	1.413	5	40.40	มาก
3. การขอข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลจากฝ่ายที่รับผิดชอบโดยตรงทำได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร	3.468	1.213	3	44.70	ค่อนข้างมาก
4. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลที่ศูนย์ฯ ภาคจัดเก็บและรักษาไว้อย่างไม่สอดคล้องกันกับประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯ จังหวัด และหน่วยงานส่วนกลาง (กรมฯ)	4.0431	1.301	5	57.40	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	Σ	ระดับปฏิบัติ
5. ได้รับทราบผลการตัดสินใจหรือ ข้อเสนอหรือข้อเสนอแนะสำหรับ การแก้ไขปัญหากลับมาจากกรมฯ น้อยมาก	4.149	1.251	5	59.60	มาก
6. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคให้ความ สำคัญหรือความสนใจเกี่ยวกับการ ดำเนินการติดตามงานน้อยมาก	2.936	1.342	3	44.70	ค่อนข้างมาก
7. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคได้นำผลการ ติดตามไปใช้กับการแก้ไขและ ปรับปรุงการดำเนินงานน้อยมาก	2.979	1.277	3	55.30	ค่อนข้างมาก
8. เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่การติดตามงานการ ศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนแบบทางไกล การจัดทำ แผนติดตามงาน การสร้างเครื่องมือ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การ วิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล เป็นอย่างมาก	2.830	1.248	3	57.00	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ศูนย์ฯ ภาคมีปัญหาในการติดตามงานตามโครงการ การศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกลอยู่ในระดับมากจำนวน 3 รายการโดยเรียง ลำดับจากมากไปหาน้อย คือ (1) การไม่ได้รับทราบผลการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะสำหรับการ แก้ไขปัญหาจากหน่วยงานส่วนกลาง เมื่อส่งรายการแล้ว (2) ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดยังไม่สอดคล้องกัน และ (3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดยังทำได้ไม่สะดวก เท่าที่ควร นอกจากนี้ศูนย์ฯ ภาคยังมีปัญหาในระดับที่ค่อนข้างมากในรายการที่ 3, 8, 7, 6 และรายการที่ 1 ตามลำดับคือ (1) ปัญหาเกี่ยวกับการขอข้อมูลจากฝ่ายที่รับผิดชอบโดยตรง ทำได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร (2) ปัญหาเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานต้องการเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล การจัดทำแผนการติดตามงาน การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดระบบข้อมูล (3) ปัญหาการนำผลติดตาม งานไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงาน และ (4) ปัญหาผู้บริหารศูนย์ฯ ภาค ให้ความสำคัญหรือความสนใจกับการดำเนินการติดตามงานลำดับ

จากการวิเคราะห์ตาราง 19 จะเห็นว่า ศูนย์ฯ ภาคมีปัญหาในการติดตามงานตาม โครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกล ที่เป็นปัญหาสำคัญ ๆ 3 ปัญหา คือ (1) ปัญหาการไม่ได้รับทราบผลการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุง การดำเนินงานหน่วยงานส่วนกลางเมื่อได้ส่งรายงานหรือข้อมูลไปให้แล้ว (2) ปัญหาประเภท ของข้อมูลที่จัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง และศูนย์ฯ จังหวัด และ (3) ปัญหาการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกล ระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ยังทำไม่ได้สะดวกเท่าที่ควร ทั้งนี้โดยการเมื่อพิจารณาจากค่าฐานนิยม (Mode) ประกอบ แล้วจะเห็นว่า ผู้ตอบเป็นจำนวนมาก หรือคิดเป็นร้อยละ 59.60, 57.40 และ 40.40 มีความ เห็นด้วยที่มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก 5 (เห็นด้วยมากที่สุด) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วจะเห็นว่า ในรายการปัญหาทั้ง 3 นั้น มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่

ในระดับสูง ซึ่งหมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นหลากหลาย หรือมีการกระจายมากทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ตอบในขณะนั้นผู้ที่มารับหน้าที่ใหม่ หรือเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลบ้างเพียงเล็กน้อย จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่าง กันออกไปซึ่งจากสภาพข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฯ ภาคมีการสับเปลี่ยนหน้าที่อยู่เสมอ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารศูนย์ฯ ภาค

นอกจากปัญหาสำคัญ ๆ 3 ปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังมีปัญหาหนึ่งที่น่าจะมีความสำคัญต่อ ระบบการติดตามงาน แม้ว่าจะเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบมีเป็นจำนวนประมาณร้อยละ 44.00 และ 55.30 ก็ตาม ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้แก่ การให้ความสำคัญหรือสนใจกับการติดตามงาน และการนำผลการติดตามงานไปใช้ในการแก้ไขปัญหหรือปรับปรุงการดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะการ ติดตามงานเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของผู้บริหารที่จะต้องปฏิบัติ และการนำผลการติดตามงาน ไปใช้เพื่อการแก้ไขปัญหเป็นขั้นตอนที่ทำให้การติดตามงานมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามกระบวนการ ติดตามงาน

ตอนที่ 2 ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด

การวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัดนั้น จะนำเสนอใน 2 ประเด็นหลัก คือ ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัด และตามความคิดเห็นของ ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.)

ผลการศึกษาสภาพการจัดโครงสร้างขององค์การในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 การจัดโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพื่อการติดตามงาน
การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ตามความคิดเห็นเจ้าหน้าที่
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. ศูนย์ฯ จังหวัดได้มอบหมายให้ฝ่ายการศึกษา สายอาชีพและต่อเนื่องเป็นผู้ทำหน้าที่และรับผิดชอบ (เป็นเจ้าของเรื่อง) ในการติดตามผลการดำเนินงาน การศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบ ทางไกล	143	88.81	18	11.18
2. นอกจากฝ่ายตามข้อ 1 แล้วยังมีฝ่ายแผนงานและ โครงการศึกษานิเทศก์ หรือคณะทีมงานติดตามผล ทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลอีกด้วย	153	95.03	8	4.96
3. อาเภอใดมี ผปอ., แล้ว ศูนย์ฯ จังหวัด จะมอบหมายให้ ผปอ. เป็นผู้ทำหน้าที่และรับผิดชอบ ในการติดตามการดำเนินงานการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในพื้นที่ (อาเภอ ตำบล และหมู่บ้าน)	142	88.19	19	11.80
4. อาเภอใดไม่มี ผปอ. ศูนย์ฯ จังหวัดจะมอบหมาย ให้ครูประจำกลุ่มส่งรายงานโดยตรงต่อ ศูนย์ฯ จังหวัด	142	88.19	19	11.80

จากตาราง 20 แสดงว่าให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการมอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ติดตามงาน (เป็นต้นเรื่อง) นอกจากนั้นศูนย์ฯ จังหวัด ยังมีฝ่ายอื่น ๆ ทำการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกลอีก มีการมอบหมายให้ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) ทำหน้าที่ในการติดตามงานในระดับอำเภอ แต่หากอำเภอใดยังไม่มี ผปอ. ศูนย์ฯ จังหวัดจะมอบให้ครูประจำกลุ่มเป็นผู้รายงานโดยตรงต่อศูนย์ฯ จังหวัด

จากการวิเคราะห์ตาราง 20 จะเห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการจัดโครงสร้างของศูนย์ฯ จังหวัดเพื่อการติดตามงานแล้ว โดยจัดให้มีฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่องรับผิดชอบในการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลเป็นการเฉพาะแล้ว แต่ยังมีฝ่ายอื่นทำการติดตามงานในลักษณะทั่ว ๆ ไป และในการติดตามงานระดับอำเภอ ศูนย์ฯ จังหวัดได้มอบหมายให้ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) เป็นผู้ติดตามงาน

ผลการศึกษาสภาพของบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดในการติดตามงาน จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 บทบาทของผู้บริหารในการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปฏิบัติ
1. จัดสรรงบประมาณเพื่อทำการติดตามงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	3.099	1.379	3	31.10	ค่อนข้างมาก
2. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการติดตามงานการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	3.2174	1.354	4	25.50	ค่อนข้างมาก
3. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.708	1.325	3	32.30	ค่อนข้างมาก
4. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีการจัดระบบข้อมูลและระบบการส่งรายงาน การศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.826	1.292	3	32.30	ค่อนข้างมาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปฏิบัติ
5. มีการกำกับ ดูแล สอบถาม กระตุ้น และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีการติดตาม งานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	3.329	1.283	3	34.20	ค่อนข้างมาก
6. มีการกำกับและส่งเสริมให้มีการนำผลการติดตามงานการศึกษาออก โรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบ ทางไกลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและ ปรับปรุงการดำเนินงาน	3.136	1.371	3	26.70	ค่อนข้างมาก
7. เดินทางไปตรวจเยี่ยม/นิเทศหรือ ติดตามผลการดำเนินงานการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในรอบปีงบประมาณ 2535	2.764	1.455	3	21.10	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด ได้มีบทบาทในกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงานอยู่ในระดับค่อนข้างมากในทุกรายการทั้ง 7 รายการและกิจกรรม ที่ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำกับดูแล สอบถาม กระตุ้นส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ มีการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการติดตามงานตามโครงการการศึกษา

นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ส่วนกิจกรรมที่ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดได้ปฏิบัติน้อยที่สุดใน 7 รายการนี้ ได้แก่ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดให้ความสำคัญกับการติดตามงานการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล แต่การที่ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลน้อยกว่า การดำเนินการในกิจกรรมอื่น ๆ ใน 7 รายการนั้น อาจจะเป็นเพราะเหตุว่าผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดเป็นนักปฏิบัติมากกว่าและไม่มีความถนัดด้านวิชาการโดยเฉพาะ เรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดจึงไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวมากนัก แต่เมื่อพิจารณาจากค่าฐานนิยม (Mode) แล้วจะเห็นว่าผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดได้ดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง 7 รายการอยู่ในระดับค่อนข้างมากทุกรายการ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วจะเห็นได้ว่าผู้ตอบมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ตอบส่วนมากไม่เข้าใจว่าพฤติกรรมหรือบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดอย่างไรจึงเรียกว่าเป็นพฤติกรรมหรือบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงานหรืออาจจะเป็นผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้ที่ย้ายมาจากงานหรือฝ่ายอื่น ๆ จึงยังไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการติดตามงาน

จากการวิเคราะห์ตาราง 21 จะพบว่าผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด ได้ให้ความสำคัญหรือความสนใจกับการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดนั้นเป็นผู้บริหารระดับปฏิบัติการ เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานในพื้นที่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมให้การดำเนินงานได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานในศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 22

ตาราง 22 ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. สามารถอธิบายหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	147	91.30	14	8.70
2. สามารถอธิบายขั้นตอนการดำเนินการศึกษานอก โรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็น อย่างดี	149	92.55	12	7.45
3. สามารถอธิบายหรือชี้แจงระเบียบการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	110	68.32	51	31.68
4. สามารถจัดทำแผนการติดตามงานการการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	93	57.76	68	42.24
5. สามารถจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลข้อมูล	97	60.25	64	39.75
6. สามารถจัดระบบเก็บข้อมูลและจัดระบบส่งรายงาน ผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	111	68.94	50	31.06

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
7. ต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล การพัฒนาเครื่องสำหรับเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบเก็บข้อมูล และการจัดระบบรายงาน	145	90.06	16	9.94

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่าผู้ติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับต้นแบบทางไกลและขั้นตอนการดำเนินงานในระดับมาก และเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอธิบายหรือชี้แจงระเบียบที่เกี่ยวข้อง สามารถในการจัดทำแผนการติดตามงาน สามารถสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และสรุปข้อมูล และสามารถจัดระบบข้อมูลได้ด้วยตนเองในระดับไม่มากนัก ผู้ติดตามงานในศูนย์ฯ จังหวัด ยังต้องการเพิ่มพูนความรู้คิดเกี่ยวกับการติดตามงานในระดับมาก

จากการวิเคราะห์ตาราง 22 จะพบว่าเจ้าหน้าที่ที่ติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลระดับ ม.ต้นเป็นอย่างดีทั้งนี้เพราะผู้ตอบส่วนมากจะทำงานการศึกษาทางไกลโดยตรง แต่มีผู้ตอบเป็นจำนวนมาก ยังไม่สามารถจัดทำแผนการติดตามงาน สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ จังหวัดทำงานเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการจึงขาดความรู้ด้านดังกล่าว ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ผลการศึกษาสภาพของเทคนิคในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถาม
ที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 23

ตาราง 23 เทคนิคการติดตามงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น
ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%
1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในการประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ	3.379	1.475	5	30.40
2. จัดประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	3.373	1.274	3	27.30
3. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล หรือศึกษานิเทศก์ หรือคณะทีมงานติดตามงาน (ผล) เดินทางไปตรวจเยี่ยม นิเทศหรือเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่มีการดำเนินงาน	3.130	1.338	3	31.10
4. ให้ ผอ.บ. หรือครูประจำกลุ่มส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้	3.435	1.482	5	32.30
5. จัดประชุมในลักษณะเป็นการประชุมเพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ	2.696	1.529	3	25.50
6. เชิญ ผอ.บ. หรือครูประจำกลุ่มมารายงานด้วยวาจา	3.012	1.374	3	26.10
7. โทรศัพท์สอบถามข้อมูลจาก ผอ.บ. หรือครูประจำกลุ่ม	2.466	1.462	2	25.50

จากตาราง 23 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเห็นว่ เทคนิคการติดตามงานที่ศูนย์ฯ จังหวัดใช้มากที่สุดคือให้ ผปอ. หรือครูประจำกลุ่มส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ รองลงมาอันดับที่ 1 ได้แก่ การให้เจ้าหน้าที่รายงานในวันประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ จังหวัด และประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นเทคนิคที่ใช้รองลงมาเป็นอันดับที่ 2 คือ นิเทศหรือตรวจเยี่ยมงานในพื้นที่ส่วนการประชุมในลักษณะการประชุมผลการประเมินผล การโทรศัพท์สอบถามข้อมูลจาก ผปอ. หรือครูประจำกลุ่มเป็นเทคนิคการติดตามงานที่ใช้น้อยที่สุด

จากการวิเคราะห์ตาราง 23 จะพบว่า ศูนย์ฯ จังหวัดได้ใช้เทคนิคการติดตามงานโดยการให้ ผปอ. หรือครูประจำกลุ่มส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ และให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในที่ประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ จังหวัด อยู่ในอันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับนั้นอาจเป็นเพราะว่าการรายงานนั้นเป็นวิธีการปฏิบัติงานตามระบบราชการที่จะต้องมีการส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ ทั้งนี้เพื่อให้รายงานนั้นเป็นหลักฐานประกอบการแสดงว่าได้มีการปฏิบัติงานนั้น ๆ แล้ว และการให้ผู้ปฏิบัติงานส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ยังเป็นวิธีการติดตามงานที่ประหยัดงบประมาณมากที่สุดวิธีหนึ่ง ส่วนการติดตามงานโดยการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเสนอรายงานในที่ประชุมประจำเดือนนั้นเป็นเพราะว่าวิธีการติดตามงานนี้ประหยัดเวลาและงบประมาณอีกวิธีหนึ่งและน่าจะเป็นวิธีการติดตามงานที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย ทั้งนี้เพราะเมื่อมีการเสนอปัญหาในที่ประชุมแล้ว ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาทันทีในห้องประชุม และผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบงานสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ทันที ส่วนเทคนิคการติดตามงานที่ศูนย์ฯ จังหวัดได้ใช้น้อยที่สุด 7 รายการนั้น ได้แก่ การโทรศัพท์ถามข้อมูลจาก ผปอ. นั้นอาจจะเป็นเพราะสำนักงานผู้ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับอำเภอยังไม่มีโทรศัพท์ ในตนเองเดียวกัน เทคนิคการประชุมในลักษณะเป็นการประชุมประเมินผลที่ท่น้อย อาจจะเป็นเพราะการติดตามงานโดยวิธีการนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งศูนย์ฯ จังหวัดไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมดังกล่าว อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาว่าศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการใช้เทคนิคการติดตามงานใดบ้างโดยพิจารณาจากค่านิยม (Mode) แล้วจะพบว่าผู้ตอบได้ตอบว่ามีการใช้เทคนิคการติดตามงานทั้ง 7 รายการอยู่ในระดับปานกลาง (ค่อนข้างมาก) และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ของกิจกรรมต่าง ๆ แล้วจะพบว่าผู้ตอบมีความคิดที่แตกต่างกันในลักษณะกระจายกันมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการติดตามงานและไม่มีความมั่นใจว่ากิจกรรมอย่างไรเป็นกิจกรรมที่เรียกว่าเป็นเทคนิคการติดตามงาน

ผลการศึกษาสภาพการเก็บรวบรวมข้อมูลในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 24

ตาราง 24 การเก็บรวบรวมข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตามความคิดเห็นของ
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1. ข้อมูลทางด้านบริหาร	161	100.00
2. ข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน	130	80.75
3. ข้อมูลทางด้านหลักสูตรและสื่อ	127	78.88
4. ข้อมูลทางด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	161	100.00
5. ข้อมูลด้านปัญหาต่าง ๆ	161	100.00

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่าศูนย์ฯ จังหวัดทุกศูนย์ฯ จังหวัด ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ที่คล้ายคลึงกันจะมีความแตกต่างกันที่จำนวนและประเภทของข้อมูลเท่านั้น แต่ทุกศูนย์ฯ จังหวัด จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับด้านการบริหาร ข้อมูลด้านครุภัณฑ์และปัญหาต่าง ๆ ส่วนประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บรวบรวมน้อย ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และสื่อ

จากการวิเคราะห์ตาราง 24 จะเห็นว่าศูนย์ฯ จังหวัดทุกศูนย์ฯ จังหวัดมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและสื่อ ด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ฯ จังหวัดเป็นหน่วยปฏิบัติการจึงต้องมีข้อมูลทุกประเภทเพื่อใช้ในการบริหารงาน

ผลการศึกษาสภาพของการจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด
จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังแสดง 25

ตาราง 25 การจัดระบบข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตามความคิดเห็น ของ
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. จัดเก็บข้อมูลโดยแยกข้อมูลออกเป็นเรื่อง ๆ เช่น ข้อมูลทางการเงิน สื่อ อาคารสถานที่ ผลการเรียน ฯลฯ	131	81.37	30	18.63
2. ศูนย์ฯ จังหวัดใช้วิธีการเก็บและรักษาข้อมูล ไว้ในแฟ้มแล้วเก็บใส่ตู้เอกสาร	120	74.53	41	25.47
3. ศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ เพื่อการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลใน บางเรื่องแล้ว	141	87.58	20	12.42
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษาไว้ส่วนมากยัง ไม่ได้มีการวิเคราะห์และสรุปผล	137	85.09	24	14.91
5. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษาไว้สามารถนำ ออกมาใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและทันทีที่ ผู้บริหารหรือบุคคลอื่นต้องการ	90	55.90	71	44.10
6. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษา ไว้นั้นมีความสอดคล้องกับประเภทของข้อมูล ที่ศูนย์ฯ ภาคและกรมการต้องการดีแล้ว	55	34.16	106	65.84

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
7. ในปัจจุบันนี้ศูนย์ฯ จังหวัดสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลกับ ศูนย์ฯ ภาคและกรมฯ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว	19	11.80	142	88.20

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่าศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการแบ่งแยกข้อมูลออกเป็นประเภทต่าง ๆ มีการจัดเก็บข้อมูลใส่แฟ้มเอกสารแล้วเก็บไว้ในตู้เอกสาร และในขณะเดียวกันศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บข้อมูลบางส่วนแล้ว แต่อย่างไรก็ตามประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯ จังหวัดจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลของศูนย์ฯ ภาค และหน่วยงานส่วนกลาง และมีผู้ตอบประมาณร้อยละ 89.19 มีความเห็นว่า การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกลกับศูนย์ฯ ภาคและหน่วยงานส่วนกลางยังทำได้ไม่สะดวกและรวดเร็วเท่าที่ควร ผู้ตอบประมาณร้อยละ 85.09 มีความเห็นว่าข้อมูลที่จัดเก็บยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ และผู้ตอบประมาณร้อยละ 44.10 มีความเห็นว่า การนำข้อมูลที่จัดเก็บไว้ออกมาใช้กระทำได้ไม่สะดวกและทันที่เมื่อต้องการ

ผลการศึกษาสภาพของการจัดงบประมาณในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 26

ตาราง 26 การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปในเทศ ตรวจสอบหรือเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะ	74	45.96	87	54.04
2. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดหาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเฉพาะ	48	29.81	113	70.19
3. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการการประเมินผลเป็นการเฉพาะ	30	18.63	131	81.37
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ	27	16.77	134	83.23

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่ามีผู้ตอบประมาณร้อยละ 45.96 มีความเห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัดได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปในเทศ ตรวจสอบหรือเก็บข้อมูล แต่มีผู้ตอบประมาณร้อยละ 54.04 มีความเห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัดไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว ร้อยละ 70.19 มีความเห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัดไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ร้อยละ 81.37 มีความเห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัดไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการการประเมินผลเป็นการเฉพาะ และร้อยละ 83.23 มีความเห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัดไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ

จากการวิเคราะห์ตาราง 26 จะเห็นว่าศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปในเทศ ตรวจเยี่ยมหรือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเฉพาะไว้บ้าง แต่มีศูนย์ฯ จังหวัดเป็นจำนวนมากไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว และศูนย์ฯ จังหวัดเป็นจำนวนมากไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผล และเพื่อการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ

ผลการศึกษาสภาพของปัญหาในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดเป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 27

ตาราง 27 ปัญหาในการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น
ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (N = 161)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
1. มีงบประมาณสำหรับการเดินทางไป ติดตามงานการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ น้อยมาก	2.422	1.607	3	23.00	น้อย
2. การเดินทางไปติดตามผลการจัด การศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ในอำเภอ ต่าง ๆ ทำได้ไม่ทั่วถึงเพราะพื้นที่ ห่างไกลมาก	2.798	1.491	2	23.60	ค่อนข้างมาก
3. การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการ ดำเนินการระหว่าง กรมฯ ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด	3.173	1.412	3	29.80	ค่อนข้างมาก
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษาไว้นั้น ส่วนมากยังไม่ได้มีการวิเคราะห์และ สรุปผล	3.441	1.422	5	29.20	ค่อนข้างมาก

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
5. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บไว้ในฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง และบางส่วนถูกเก็บไว้ในฝ่ายแผนงานและโครงการ ทำให้ไม่สะดวกในการนำข้อมูลออกมาใช้ในเวลาที่ต้องการเร่งด่วน	2.925	1.602	3	25.50	ค่อนข้างมาก
6. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ที่ศูนย์ฯ จังหวัดเก็บและรักษาไว้มิไม่สอดคล้องกันกับประเภทข้อมูลของส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาคจัดเก็บ	2.962	1.540	4	25.50	ค่อนข้างมาก
7. ได้รับผลการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะ (ข้อมูลย้อนกลับ) สำหรับการแก้ไขปัญหาคืบมาจากส่วนกลาง และศูนย์ฯ ภาคน้อยมาก	3.459	1.440	5	30.40	ค่อนข้างมาก
8. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดให้ความสำคัญหรือความสนใจเกี่ยวกับการติดตามงานการศึกษา นอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลน้อยมาก	2.733	1.534	3	27.30	ค่อนข้างมาก

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปัญหา
9. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดได้นำผลการติดตามงานไปใช้กับการแก้ไข ปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงาน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม.ต้นแบบทางไกลน้อยมาก	2.683	1.518	3	29.80	ค่อนข้างมาก
10. เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่การติดตามงาน ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนแบบทางไกล การจัดทำ แผนติดตามงาน การสร้างเครื่องมือ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล เป็นอย่างมาก	2.770	1.463	3	30.40	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัด มีปัญหาในการติดตามงานตามโครงการ
การศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล อยู่ในระดับค่อนข้างมากใน 9 รายการ
อีก 1 ภาพ อยู่ในระดับน้อยซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. ปัญหาได้รับผลการตัดสินใจ หรือข้อเสนอแนะ (ข้อมูลย้อนกลับ) สำหรับการแก้ไข
มีปัญหาลับจากหน่วยงานส่วนกลาง และศูนย์ฯ ภาคน้อยมาก

2. ปัญหาข้อมูลที่จัดเก็บไว้ส่วนมากยังไม่ได้มีการวิเคราะห์
3. การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกล ระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค จังหวัด ทำให้ไม่สะดวกเท่าที่ควร
4. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ที่ศูนย์ฯ จังหวัดจัดเก็บไม่สอดคล้องกันกับประเภทของ ข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง และศูนย์ฯ ภาคจัดเก็บ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ที่ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่องและบางส่วนอยู่ที่ฝ่ายแผนงาน ทำให้ไม่สะดวกในการนำข้อมูลออกมาใช้ในเวลาต้องการเร่งด่วน

6. การเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ต่าง ๆ กระทำไม่ได้ทั่วถึง

7. เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ติดตามงานต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะต่าง ๆ เป็น อย่างมาก

8. มีงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่น้อยมาก

9. ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด (ผู้อำนวยการ) ให้ความสนใจหรือความสำคัญต่อ การติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียน ระดับ ม.ต้น แบบทางไกล น้อยมากและ

10. ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด มีการนำผลการติดตามงานไปใช้เพื่อการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล น้อยมาก

จากการวิเคราะห์ตาราง 27 จะพบว่าในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา ออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ของศูนย์ฯ จังหวัดนั้นมีประเด็นที่เป็นปัญหาใหญ่ ๆ ที่น่าสนใจอยู่ประมาณ 4 ประเด็น คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการที่ศูนย์ฯ ไม่ได้รับข้อมูลย้อนกลับจากหน่วยงานส่วนกลางและ ศูนย์ฯ ภาคเมื่อศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการส่งรายงานแล้ว

2. ปัญหาข้อมูลที่ศูนย์ฯ จังหวัดจัดเก็บยังไม่ได้มีการวิเคราะห์

3. ปัญหาเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการศึกษาออก โรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ยังทำได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร และ

4. ปัญหาประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บในศูนย์ฯ จังหวัดยังไม่สอดคล้องกับข้อมูล ที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาค

ซึ่งปัญหาใหญ่ ๆ ทั้ง 4 ปัญหานี้เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของการดำเนินการติดตามงานเป็นอย่างยิ่ง และปัญหาดังกล่าวอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง กับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดและเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความสามารถและทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในศูนย์ฯ จังหวัดยังไม่มีการวิเคราะห์ แต่เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในทุกรายการแล้วจะพบว่า ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นเพราะผู้ตอบอาจย้ายมาจากฝ่ายอื่นหรืองานมาปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ม.ต้น แบบทางไกล ไม่นานนัก และยังไม่เข้าใจระบบการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลที่ศูนย์ฯ จังหวัดดำเนินการมาแล้วจึงทำให้ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป และเมื่อพิจารณาค่าฐานนิยม (Mode) พบว่าผู้ตอบจำนวนมากเลือกคำตอบที่มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเห็นด้วยระดับ 5) ในทั้ง 2 รายการคือ รายการ 4 ข้อมูลที่จัดเก็บไว้แล้วยังไม่มีการวิเคราะห์เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของศูนย์ฯ จังหวัด ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์การ ปรากฏดังตาราง 28

ตาราง 28 การจัดโครงสร้างขององค์การของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ในการติดตามงานตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ

(ผปอ.) (N = 51)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. อำเภอใดมี ผปอ. แล้วศูนย์ฯ จังหวัดจะมอบหมายให้ ผปอ. เป็นผู้ติดตามงาน ในพื้นที่ อำเภอ/ตำบล/หมู่บ้าน	51	100	-	-
2. อำเภอใดไม่มี ผปอ. ศูนย์ฯ จังหวัดจะให้ครูประจำกลุ่มเป็นผู้ส่งรายงานต่อ ผอ. ศูนย์ฯ จังหวัดโดยตรง	51	100	-	-

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่าผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) เป็นผู้ติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแบบทางไกล ถ้าอำเภอใดไม่มี ผปอ. ศูนย์ฯ จังหวัดจะมอบให้ครูประจำกลุ่มทำการติดตามงาน

ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดในการติดตามงานจากแบบสอบถามที่ผู้
ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผอ.) เป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 บทบาทของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในการติดตามงาน
ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ (ผอ.) (N = 51)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปฏิบัติ
1. จัดสรรงบประมาณเพื่อทำการติดตามงาน	2.961	1.562	4	25.00	ค่อนข้างมาก
2. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการติดตามงาน	2.922	1.454	4	33.30	ค่อนข้างมาก
3. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.627	1.385	2	31.40	ค่อนข้างมาก
4. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการจัดระบบข้อมูลและระบบการส่งรายงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล	2.588	1.403	2	23.50	ค่อนข้างมาก
5. มีการกำกับ ดูแล สอบถาม กระตุ้น และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีการติดตามงาน	2.92	1.278	3	31.40	ค่อนข้างมาก

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปฏิบัติ
6. มีการกำกับและส่งเสริมให้มีการนำผลการติดตามงานไปใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงาน	2.745	1.278	2	29.40	ค่อนข้างมาก
7. มีโอกาสเดินทางไปตรวจเยี่ยม/นิเทศหรือติดตามผลการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ	2.098	1.082	2	35.30	น้อย

จากตาราง 29 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด มีบทบาทในการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) ในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย จำนวน 6 รายการดังนี้

1. ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด มีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการติดตามงาน
 2. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการติดตามงาน
 3. มีการกำกับ ดูแล สอบถาม กระตุ้นและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีการติดตามงาน
 4. มีการส่งเสริมให้มีการนำผลการติดตามงานไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน
 5. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ และ
 6. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีจัดระบบข้อมูลระบบรายงาน
- และผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด มีบทบาทในกิจกรรมการติดตามงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเดินทางไปตรวจเยี่ยมนิเทศ หรือติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่อยู่ในระดับน้อย

จากการวิเคราะห์ตาราง 29 จะเห็นว่า ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด มีบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินการติดตามงานอยู่ในระดับที่ค่อนข้างมากถึงระดับน้อย และเมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วจะมีค่าสูงในทุกรายการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมาก ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากผู้ตอบยังไม่เข้าใจว่าบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด ควรจะมีบทบาทในกิจกรรมใดบ้าง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่าฐานนิยม (Mode) จะพบว่า ผู้ตอบเป็นจำนวนมากมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด มีบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามงานอยู่ในระดับน้อย ที่มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 แต่จะมีเพียงบทบาทในกิจกรรมที่ 1 และ 2 เท่านั้นที่มีค่าฐานนิยม (Mode) ที่อยู่ในระดับมากที่ค่าคะแนนเท่ากับ 4 ซึ่งกล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด มีบทบาทในกิจกรรมการติดตามงานตามความคิดเห็นของผู้ประสานงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) อยู่ในระดับค่อนข้างมากและน้อยในบางกิจกรรม

ผลการศึกษาความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) เป็นผู้ตอบ ปรากฏดังตาราง 30

ตาราง 30 ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.)
(N = 51)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. สามารถอธิบายหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	39	76.47	12	23.53
2. สามารถอธิบายขั้นตอนการดำเนินการศึกษา (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	42	82.35	9	17.65
3. สามารถอธิบายหรือชี้แจงระเบียบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี	27	52.94	24	47.06
4. สามารถจัดทำแผนการติดตามงานการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	30	58.82	21	41.18
5. สามารถจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลข้อมูล	30	58.82	21	41.18
6. สามารถจัดระบบเก็บข้อมูลและจัดระบบส่งรายงาน ผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกล	43	84.31	8	15.69

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
7. ต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทางไกล การพัฒนาเครื่องสำหรับการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบเก็บข้อมูล และการจัดระบบรายงาน	51	100.00	-	-

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผพอ.) นั้น ผู้ติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นแบบทางไกลรวมทั้ง ผพอ. ด้วยส่วนมากจะมีความรู้ความเข้าใจในหลักการการจัด
การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแบบทางไกล ขั้นตอนการดำเนินงานและระเบียบ
ที่เกี่ยวข้อง และเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการติดตามงาน การสร้าง
เครื่องมือ การจัดระบบข้อมูลและรายงานได้ด้วยตนเองในระดับปานกลาง แต่อย่างไรก็ตาม
ผู้ติดตามงานส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการต่าง ๆ และทุกคนต้อง
การเพิ่มพูนความรู้ มีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล การสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูลและรายงาน

จากการวิเคราะห์ตาราง 30 เห็นว่า ผพอ. มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ติดตามงานของ
ศูนย์ฯ จังหวัด เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวกับระเบียบการต่าง ๆ คือพอสมควร
และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ จังหวัดรวม ผพอ. เองต้องการเพิ่มพูนความรู้เพิ่มเติมอีกเช่นกัน

ผลการศึกษาสภาพของเทคนิคในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถาม
 ที่ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอเป็นผู้ตอบ (ผบอ.) ปรากฏดังตาราง 31

ตาราง 31 เทคนิคการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น
 ของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) (N = 51)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%
1. ให้ครูประจำกลุ่มส่งแบบรายงานตามที่กำหนดให้	3.647	1.547	5	45.10
2. ทักขานักเสนอ ผอ.ศูนย์ฯ จังหวัด	3.294	1.501	5	33.30
3. รายงานด้วยวาจาในที่ประชุมประจำเดือนที่ศูนย์ฯ จังหวัด	2.922	1.508	2	19.60
4. ศูนย์ฯ จังหวัดประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องและ ผบอ. เข้าร่วมประชุมด้วย	2.784	1.447	2	27.50
5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง (เจ้าของงาน) ของศูนย์ฯ จังหวัดและศึกษานิเทศก์ ไปตรวจเยี่ยม/นิเทศ	2.667	1.571	3	23.50
6. แจ้งผลการดำเนินงานหรือปัญหาต่าง ๆ ให้ ผอ.ศูนย์ฯ จังหวัด ทราบทางโทรศัพท์	1.765	1.570	1	31.40
7. ศูนย์ฯ จังหวัดจัดประชุมในลักษณะเป็นการประชุม เพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ	1.765	1.570	1	56.90

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่าเทคนิคการติดตามงานที่ศูนย์ฯ จังหวัดใช้สำหรับติดตาม
 งานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลในพื้นที่ระดับอำเภอความ
 คิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) โดยเรียงลำดับจากมาก

ไปหาน้อยดังนี้ (1) ให้ครูประจำกลุ่มรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ (2) ผปอ. ทักษะที่ก
เสนอผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด (3) ผปอ. รายงานด้วยวาจาในที่ประชุมประจำเดือน
(4) ศูนย์ฯ จังหวัดจัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเชิญ ผปอ. เข้าร่วมประชุมด้วย
(5) เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง (เจ้าของงาน) และศึกษานิเทศก์ไปตรวจ
เยี่ยมหรือนิเทศ (6) แจ้งผลการดำเนินงานทางโทรศัพท์ และศูนย์ฯ จังหวัดประชุมในลักษณะเป็นการ
ประชุมเพื่อเป็นการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ

จากการวิเคราะห์ตาราง 31 จะเห็นว่า การรายงานเป็นเทคนิคการติดตามงานที่ศูนย์ฯ
จังหวัดใช้มากที่สุดตามความคิดเห็นของ ผปอ. ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งรายงานเป็นรูปแบบ
การปฏิบัติงานราชการที่จะต้องมีการรายงานให้หน่วยงานระดับสูงขึ้นไปทราบตามลำดับ และการ
ติดตามงานโดยการส่งรายงานตามฟอร์มที่กำหนดให้ยังเป็นวิธีการที่สะดวกและประหยัดงบประมาณ
และเวลาอีกด้วย และเทคนิคการติดตามงานที่ศูนย์ฯ จังหวัดใช้น้อยที่สุดตามความคิดเห็นของ
ผปอ. คือการแจ้งผลการดำเนินงานทางโทรศัพท์นั้นอาจจะเป็นเพราะในบางอำเภอ สำนักงาน
ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอยังไม่มีโทรศัพท์ ในตนเองเดียวกันเทคนิคการ
ติดตามงานที่ใช้น้อยอีกเทคนิคหนึ่งคือ การประชุมในลักษณะเป็นการประชุมเพื่อการประเมินผล
ก่อนสิ้นปีงบประมาณนั้น โดยปกติศูนย์ฯ จังหวัดจะมีการประชุมในลักษณะดังกล่าวปีงบประมาณ
1 ครั้งเท่านั้นเพื่อเป็นการสรุปผลการดำเนินงานส่งให้หน่วยงานส่วนกลาง (กรม) ทราบ

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ความคิดเห็นของ ผปอ. เกี่ยวกับการใช้เทคนิค
การติดตามงานทั้ง 7 รายการนี้มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับที่สูง ทั้งนี้อาจจะเป็น
เพราะผู้ตอบที่เป็น ผปอ. บางคนอาจยังไม่ได้ดำเนินการติดตามงานอย่างจริงจัง และอาจยัง
ไม่เข้าใจความหมายหรือกระบวนการติดตามงานเท่าที่ควร จึงไม่ทราบว่าวิธีการอย่างไรจึงจะ
เรียกว่าเป็นวิธีการหรือเทคนิคการติดตามงาน ดังนั้นผู้ตอบที่เป็น ผปอ. จึงมีความคิดเห็นที่
แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าฐานนิยม (Mode) ของเทคนิคการติดตามงานตามรายการที่ 1
และ 2 จะเห็นว่าผู้ตอบเป็นจำนวนมาก ประมาค่าร้อยละ 45.10 และ 33.20 มีความเห็นว่า
ศูนย์ฯ จังหวัดได้ใช้เทคนิคการติดตามงานโดยใช้แบบรายงาน และการเสนอรายงาน
ด้วยบันทึก ซึ่งมีค่าคะแนนอยู่ในระดับ 5 ในทั้ง 2 รายการ ซึ่งหมายความว่าในระดับที่ปฏิบัติ

มากที่สุดและในตนเองเดียวกันถ้าหากพิจารณาค่าฐานนิยม (Mode) ของเทคนิคการติดตามงานที่ศูนย์ฯ จังหวัดให้ตามรายการ 6 และ 7 แล้วจะเห็นว่า ผู้ตอบเป็นจำนวนประมาณร้อยละ 31.40 และ 56.90 มีความเห็นว่าศูนย์ฯ จังหวัดใช้เทคนิคการติดตามงานตามรายการที่ 6 และที่ 7 ที่มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 ซึ่งหมายความว่ามีการปฏิบัติหรือใช้น้อยที่สุด ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) มีความเห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัดใช้เทคนิคการติดตามงานโดยใช้แบบรายงานและให้ ผบอ. เสนอรายงานบันทึกมากที่สุด และเทคนิคการติดตามงานที่ใช้น้อยที่สุดคือ การประชุมในลักษณะเป็นการประชุมประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ และการแจ้งผลการดำเนินงานทางโทรศัพท์

ผลการศึกษาสภาพการเก็บรวบรวมข้อมูลของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) เป็นผู้ตอบปรากฏดังตาราง 32

ตาราง 32 การเก็บรวบรวมข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น
ของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) (N = 51)

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1. ข้อมูลทางด้านบริหาร	51	100.00
2. ข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน	45	88.23
3. ข้อมูลทางด้านหลักสูตรและสื่อ	47	92.16
4. ข้อมูลทางด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	51	100.00
5. ข้อมูลด้านปัญหาต่าง ๆ	51	100.00

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่าตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) แล้วศูนย์ฯ จังหวัด จัดเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเภท
โดยเฉพาะข้อมูลด้านการบริหาร ข้อมูลทางด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ส่วนข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและสื่อ
ศูนย์ฯ จังหวัด ก็จัดเก็บรวบรวมเช่นกันแต่มีปริมาณแตกต่างกันในแต่ละศูนย์ฯ จังหวัด

ผลการศึกษาสภาพของการจัดระบบข้อมูลของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่
ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) เป็นผู้ตอบปรากฏดังตาราง 33

ตาราง 33 การจัดระบบข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตามความเห็นผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) (N = 51)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. การจัดเก็บข้อมูลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม. ต้น) แบบทางไกลโดยแยกข้อมูลออกเป็นเรื่อง ๆ เช่น ข้อมูลทางด้านการเงิน สื่อ อาคารสถานที่ ผลการเรียนรู้ ฯลฯ	40	78.43	11	21.57
2. ศูนย์ฯ จังหวัดใช้วิธีการเก็บและรักษาข้อมูลไว้ในแฟ้มแล้วเก็บใส่ตู้เอกสาร	41	80.39	10	19.61
3. ศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ เพื่อการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในบางเรื่องแล้ว	47	92.16	4	7.84
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษาไว้ส่วนมาก ยังไม่ได้มีการวิเคราะห์และสรุปผล	37	72.55	14	27.45
5. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษาไว้สามารถนำออกมาใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและทันทีที่ผู้บริหารหรือบุคคลอื่นต้องการ	21	41.18	30	58.82
6. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ จัดเก็บและรักษาไว้นั้น มีความสอดคล้องกับประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาค และกรมต้องการดีแล้ว	19	37.25	32	62.75

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
7. ในปัจจุบันนี้ศูนย์ฯ จังหวัดสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล กับศูนย์ฯ ภาคและกรม ได้อย่างสะดวกและ รวดเร็ว	16	31.37	35	68.63

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่าตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) นั้น ศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการจัดระบบข้อมูลโดยมี
การแยกประเภทของข้อมูลการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกล ออกเป็น
ประเภทต่าง ๆ และยังเก็บข้อมูลใส่แฟ้มแล้วเก็บใส่ตู้เอกสาร แต่ศูนย์ฯ จังหวัด บางศูนย์ฯ
ได้มีการเก็บข้อมูลการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ไว้ในเครื่อง
คอมพิวเตอร์แล้ว แต่ข้อมูลที่จัดเก็บไว้ไม่ได้มีการวิเคราะห์ การนำข้อมูลออกมาใช้ยังไม่สะดวก
และรวดเร็วประเภทของข้อมูลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาคและ
ส่วนกลาง

ผลการศึกษาสภาพการจัดงบประมาณในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถาม
จากผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) เป็นผู้ตอบปรากฏดังตาราง 34

ตาราง 34 การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นแบบทางไกล ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็นของ
ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) (N = 51)

ข้อความ	ใช่		ไม่ใช่	
	n	%	n	%
1. จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ เดินทางไปในที่ ตรวจเยี่ยมหรือเก็บรวบรวม ข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะ	15	29.41	36	70.59
2. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดทำเครื่องมือสำหรับ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเฉพาะ	9	17.65	42	82.35
3. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการประเมินผล เป็นการเฉพาะ	15	29.45	36	70.59
4. จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการประชุมสัมมนา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ	18	35.29	33	64.71

จากตาราง 34 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) แล้วศูนย์ฯ จังหวัดได้จัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน
การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล เพื่อจัดสร้างทำเครื่องมือสำหรับ
เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการประเมินผล และการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็น
การเฉพาะไว้น้อย

ผลการศึกษาปัญหาในการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด จากแบบสอบถามที่ผู้ประสานงาน
การศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) เป็นผู้ตอบปรากฏดังตาราง 35

ตาราง 35 ปัญหาในการติดตามงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามความคิดเห็น
ของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) (N = 51)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปฏิบัติ
1. ในรอบปีงบประมาณ 2535 ไม่มี งบประมาณสำหรับในการเดินทางไป ติดตามงานในพื้นที่ต่าง ๆ	2.118	1.107	2	64.70	น้อย
2. ในรอบปีงบประมาณ 2535 ไม่สามารถ เดินทางไปติดตามผลการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบ ทางไกลในอำเภอต่าง ๆ ได้อย่าง ทั่วถึง	2.941	1.333	3	33.30	ค่อนข้างมาก
3. การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผล การดำเนินการระหว่าง กรมฯ ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดยังทำไม่ได้ สะดวกเท่าที่ควร	3.020	1.543	3	31.40	ค่อนข้างมาก
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บและรักษาไว้นั้น ส่วนมากยังไม่ได้มีการวิเคราะห์และ สรุปผล	3.314	1.225	4	37.50	ค่อนข้างมาก

ตาราง 35 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปฏิบัติ
5. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บไว้ในฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง และบางส่วนถูกเก็บไว้ในฝ่ายแผนงาน และโครงการทำให้ไม่สะดวกในการนำข้อมูลออกมาใช้ในเวลาที่ต้องการเร่งด่วน	3.608	1.402	5	35.30	มาก
6. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ที่ศูนย์ฯ จังหวัดและรักษาไว้ยังไม่สอดคล้องกันกับประเภทข้อมูลของส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาคต้องการ	3.510	1.541	5	39.20	มาก
7. เมื่อส่งรายงานผลการดำเนินงานให้กรมฯ และศูนย์ฯ ภาคทราบแล้วจะได้รับผลการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะหรือข้อเสนอแนะ (ข้อมูลย้อนกลับ) สำหรับการแก้ไขปัญหากลับมาจากส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาคน้อยมาก	3.431	1.712	5	43.10	ค่อนข้างมาก
8. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดให้ความสำคัญหรือความสนใจเกี่ยวกับการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับม.ต้น แบบทางไกลน้อยมาก	3.588	1.525	5	37.30	มาก

ตาราง 35 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	MO	%	ระดับปฏิบัติ
9. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดน่านผลการติดตามงานไปใช้กับการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับม. ต้น แบบทางไกลน้อยมาก	3.745	1.354	5	37.30	มาก
10. เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่การติดตามงานขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล การจัดทบทวนติดตามงาน การสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูลเป็นอย่างมาก	3.275	1.576	5	33.30	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 35 แสดงปัญหาการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับม.ต้นแบบทางไกลของศูนย์ฯ จังหวัดตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผบอ.) ผบอ.มีความเห็นว่า ศูนย์ฯ จังหวัดมีปัญหาในการติดตามงานโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ (1) ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดน่านผลการติดตามงานไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานน้อยมาก (2) การนำข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่องและฝ่ายแผนงานทำไม่ได้สะดวกเท่าที่ควร (3) ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด

าให้ความสำคัญหรือความสนใจกับการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกล น้อยมาก (4) ประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บในศูนย์ฯ จังหวัดไม่สอดคล้องกับประเภทข้อมูลของ หน่วยงานส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาค (5) ศูนย์ฯ จังหวัดได้รับข้อมูลย้อนกลับจากหน่วยงาน ส่วนกลาง และศูนย์ฯ ภาคน้อยมาก (6) ข้อมูลที่จัดเก็บส่วนมากยังไม่ได้มีการวิเคราะห์และ สรุปผล (7) เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล และทำแผนการติดตามงาน การสร้างเครื่องมือ การเก็บ รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดระบบข้อมูลเป็นอย่างมาก (8) การแลกเปลี่ยน ข้อมูลระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดยังทำได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร (9) การไม่สามารถเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง และ (10) การไม่มีงบประมาณ สำหรับการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่

จากการวิเคราะห์ 35 จะเห็นว่า ตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานการศึกษา นอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผอ.) เกี่ยวกับปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษา นอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลของศูนย์ฯ จังหวัด ศูนย์ฯ จังหวัดได้มีปัญหาคำคัญ ๆ (1) การนำผลการติดตามงานไปใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงาน (2) การขอข้อมูลจากฝ่ายที่จัดเก็บไม่สะดวกเท่าที่ควร (3) การให้ความสำคัญหรือความสนใจ ในการติดตามงานของผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด และ (4) ประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บในศูนย์ฯ จังหวัดไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาค ประเด็นปัญหาทั้ง 4 ที่เกิดขึ้นนี้อาจจะเป็นเพราะการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดหรือการขาดการประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในศูนย์ฯ จังหวัด เมื่อพิจารณาคำความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นที่เป็นปัญหาใน 10 รายการจะมีค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐานที่สูงในทุกรายการทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ผอ.มีประสบการณ์ในการดำเนินการ ติดตามงาน หรือมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการติดตามงานที่แตกต่างกัน จึงอาจเป็น ผลทำให้ ผอ. มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันที่มีลักษณะเป็นการกระจายทั่วไป แต่ถ้าพิจารณา จากค่าฐานนิยม (Mode) ของปัญหาทั้ง 4 ปัญหานี้จะเห็นว่า ปัญหาทั้ง 4 มีค่าฐานนิยมระดับ 5 ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่มากที่สุด ซึ่งหมายความว่าผู้ตอบเป็นจำนวนมาก มีความเห็นว่าปัญหาทั้ง 4 นั้นเป็นปัญหาคำคัญ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน
7 ประการของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดจากการศึกษาในตอนต้นที่ 2
สรุปได้ดังนี้

1. การจัดโครงสร้างเพื่อการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และ
ศูนย์ฯ จังหวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อติดตามงาน
ตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ
ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด สรุปได้ดังนี้

1.1 หน่วยงานส่วนกลางยังไม่ได้มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการติดตามงาน
ตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ให้กองใดกองหนึ่งเป็น
ผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ การติดตามงานยังเป็นไปในลักษณะต่างกองต่างทำในเนื้อหาที่กอง
นั้น ๆ รับผิดชอบเท่านั้น การประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ
จังหวัด มีน้อยมากหรือแทบจะกล่าวได้ว่าไม่มีการประสานกันเลย

1.2 ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ได้มีการมอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
รับผิดชอบในการติดตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียน ม.ต้น แบบทางไกล เป็นการเฉพาะ
แล้วมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการทำการติดตามไว้ค่อนข้างจะชัดเจนมากกว่าหน่วยงาน
ส่วนกลางแต่อย่างไรก็ตามนอกจากจะมีฝ่ายที่รับผิดชอบการติดตามงานโดยตรงแล้ว ศูนย์ฯ ภาค
และศูนย์ฯ จังหวัดยังได้มีการจัดทีมการติดตามงานในลักษณะที่เป็นทีมงานเฉพาะกิจเพื่อทำ
การติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียน ระดับ ม.ต้น แบบทางไกล และกิจกรรม
การศึกษาออกโรงเรียนอื่น ๆ อีกด้วย

2. บทบาทของผู้บริหารกับการติดตามงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาท
ของผู้บริหารในการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียน ระดับ ม.ต้น แบบทางไกล
สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหาร (ระดับผู้อำนวยการกอง) ของหน่วยงานส่วนกลางได้มีบทบาทหรือมี
ส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียน
ระดับ ม.ต้นแบบทางไกล น้อยกว่าผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด อย่างไรก็ตามผู้บริหารของหน่วยงาน

ส่วนกลาง (ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการกอง) ผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคและผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการติดตามงานในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ตามความจำเป็น และผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามงานในพื้นที่มากกว่าผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลางและผู้บริหารศูนย์ฯ ภาค

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้ทำหน้าที่ติดตามงานในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด สรุปได้ดังนี้คือ เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด เป็นจำนวนมากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลเป็นอย่างดี แต่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาคเป็นจำนวนมากเช่นกันไม่สามารถอธิบายหรือชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียน ระดับ ม.ต้น แบบทางไกลได้ดีเหมือนกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ จังหวัด เจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนกลางและศูนย์ฯ ภาค เป็นจำนวนมากมีความรู้ความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการจัดทำแผนการติดตามงาน การจัดสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดีกว่าเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ จังหวัด แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลางศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ต่างก็มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับที่สูง

4. เทคนิคการติดตามงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการติดตามงานที่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ใช้สำหรับการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกลสรุปได้ดังนี้

4.1 หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดใช้เทคนิคการติดตามงาน โดยการใช้แบบรายงานต่าง ๆ เป็นอันดับที่ 1 และการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ในลักษณะเป็นการนิเทศ หรือตรวจเยี่ยมเป็นเทคนิคที่นิยมใช้มากเป็นอันดับที่ 2

4.2 หน่วยงานส่วนกลางไม่ได้มีการประชุมในลักษณะประชุมประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ และศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดมีการติดตามงานโดยการประชุมในลักษณะประชุมเพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณน้อยมาก

4.3 ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดมีการติดตามงานโดยการใช้เทคนิคชี้ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในที่ประชุมประจำเดือน แต่เทคนิคนี้ไม่มีการดำเนินการเลยในหน่วยงานส่วนกลาง

4.4 มีการติดตามงานโดยทางโทรศัพท์ทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด แต่ยังทำกันน้อย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดสรุปได้ดังนี้

5.1 ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประเภทของข้อมูลมีความคล้ายคลึงกัน โดยที่ไม่ได้มีการกำหนดหรือแบ่งแยกออกให้ชัดเจนว่าหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดต้องการข้อมูลประเภทใดบ้าง

5.2 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ยังไม่ได้มีการตกลงกันให้ชัดเจนว่ากองใดต้องการข้อมูลประเภทใด

5.3 หน่วยงานส่วนกลางมีการขอข้อมูลจากศูนย์ฯ จังหวัด มีลักษณะซ้ำซ้อนในประเภทและเนื้อหาของข้อมูล

6. การจัดระบบข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลเพื่อติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด สรุปได้ดังนี้

6.1 หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นบางส่วนแล้ว

6.2 ข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ส่วนมากยังไม่ได้มีการวิเคราะห์

6.3 ระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดยังไม่สอดคล้องกันและการทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้ง 3 ยังไม่สะดวกและรวดเร็วเท่าที่ควร

7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม.ต้น แบบทางไกล สรุปได้ดังนี้ หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดไม่มีงบประมาณเพื่อการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล เป็นการเฉพาะ แต่ได้ใช้งบประมาณที่เป็นงบบริหารสำนักงานเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปนิเทศหรือตรวจเยี่ยมงานในพื้นที่ตามความจำเป็น แต่หน่วยงานทั้ง 3 ไม่มีงบประมาณเพื่อดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการติดตามงานเลย เช่น ไม่มีงบประมาณเพื่อการจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการจัดทำการประเมินผลและเพื่อการประชุมสัมมนาแต่อย่างใด

8. สภาพปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด สรุปได้ดังนี้

8.1 หน่วยงานส่วนกลาง ไม่มีงบประมาณเพื่อทำการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ ม.ต้น แบบทางไกลเป็นการเฉพาะ

8.2 การจัดระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ไม่สอดคล้องกัน และมีการซ้ำซ้อนในการเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานทั้ง 3 ระดับ

8.3 ในการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง ไม่มีการประสานงานกันระหว่างกองต่าง ๆ และระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) กับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด และไม่ได้มีการตกลงกันให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดต้องการข้อมูลประเภทใด

8.4 ข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ส่วนมากยังไม่ได้ทำการวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้ง 3 ระดับยังไม่สะดวกและรวดเร็วเท่าที่ควร

8.5 ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดไม่ได้รับทราบผลการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา หรือเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานจากหน่วยงานส่วนกลาง

ตอนที่ 3 การเสนอระบบการติดตามงาน

ในตอนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาในตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มาพัฒนาเป็นระบบการติดตามงานและประเมินความเหมาะสมของระบบที่พัฒนาขึ้น

การเสนอข้อมูลในตอนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้แยกเสนอเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การเสนอผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญถึงความเหมาะสมของระบบการติดตามงานตามที่คุณวิจัยเสนอ

ส่วนที่ 2 รายละเอียดของระบบการติดตามงานตามโครงการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่คุณวิจัยได้พัฒนาขึ้น

ตอนที่ 3 ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อเป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่คุณวิจัยได้พัฒนาขึ้นมาจากข้อมูลที่เป็นผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลในตอนที่ 2

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเหมาะสมของระบบการติดตามงานตามที่คุณวิจัยได้พัฒนาขึ้นมาจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน โดยดำเนินการ 2 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 28 ชุด และได้รับคืนจำนวน 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 71.43 ผู้วิจัยได้นำคำตอบมาหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วมาจัดสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 ต่อไป

รอบที่ 2 แบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ใช้ข้อความและจำนวนข้อเท่าเดิมแต่ได้เพิ่มตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ตอบไว้ทุกข้อ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ส่งแบบสอบถามจำนวน 20 ชุดให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาพบทวนคำตอบทั้งหมดอีกครั้งแล้วหาค่ามาหาค่าสถิติเหมือนกับรอบที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยที่คำตอบทุกข้อมีค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ระหว่าง 0 - 2 ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องให้

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในรอบที่ 3 แบบสอบถามทั้งสองรอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งเป็น 5 ช่องคะแนน มีน้ำหนัก 1 ถึง 5 ซึ่งได้กำหนดค่ามัธยฐาน (Median) เพื่อแสดงระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 - 3.99 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วย

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.00 - 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วยอย่างมาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ปราบกฎ
ดังตาราง 36

ตาราง 36 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญกับระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
<u>การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงาน</u>			
1. ในหน่วยงานส่วนกลาง กองแผนงานควรเป็นหน่วยงานกลาง สำหรับการทำการติดตามงานและเป็นหน่วยจัดเก็บข้อมูลกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท	4.59	5	1.02
2. กองต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ควรจะได้มีการจัดให้มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ในการติดตามงาน	4.3	5	.89
3. กองต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ควรได้มีการติดต่อประสานงาน วางแผน และดำเนินการติดตามงานร่วมกันในแต่ละปีงบประมาณ	4.66	5.	.54

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
4. เมื่อกองใดกองหนึ่งได้รับรายงานหรือได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมและนิเทศเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลแล้ว กองนั้น ๆ ควรจะได้แจ้งให้กองที่เกี่ยวข้องทราบทุกครั้ง	4.78	5	.44
5. ศูนย์ฯ ภาคควรจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานและการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลเป็นการเฉพาะ (การประสานงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน)	4.59	5	.56
6. ศูนย์ฯ จังหวัดควรจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานและการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลและกิจกรรมอื่นๆ เช่นเดียวกับกับศูนย์ฯ ภาค	4.59	5	.60
7. ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดไม่ควรมีการเปลี่ยนตัวบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลและติดตามงานบ่อยจนเกินไปเพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่อง	4.83	5	.33

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
<u>บทบาทของผู้บริหารในการติดตามงาน</u>			
1. ผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นการบริหารควรถือว่าการติดตามงานเป็นภาระกิจหลักประการหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติเมื่อมีการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนต่าง ๆ ในแต่ละปีงบประมาณ	4.91	5	.29
2. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการติดตามงาน ให้คำแนะนำ กระตุ้น/ส่งเสริม/สนับสนุนและกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ทำการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ	4.78	5	.32
3. ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าได้มีการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการติดตามงานไปใช้สำหรับแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงงานอย่างจริงจัง	4.91	5	.29
4. ผู้บริหารควรแจ้งผลการตัดสินใจหรือให้คำแนะนำ (ข้อมูลย้อนกลับ) สำหรับการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงานให้ผู้ส่งรายงานได้ทราบทุกครั้ง	4.31	4	.50
5. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการทำการติดตามงานตามความจำเป็น	4.59	5	.27

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
<u>ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน</u> 1. ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ควรเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการติดตามงาน มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล ระเบียบที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และการนำเสนอรายงานเป็นอย่างดี 2. กรมควรสนับสนุนให้มีการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลที่อยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด อย่างน้อยปีงบประมาณละ 1 ครั้ง	4.875 4.38	5 4,5	.31 .55

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
3. กรมควรมีการเพิ่มขีดความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์ให้แก่เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลที่อยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด โดยการส่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไปรับการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานในระยะสั้น ๆ อย่างน้อยปีงบประมาณละ 1 ครั้ง (1 - 2 สัปดาห์ต่อครั้ง)	4.38	4,5	.55
<u>เทคนิคการติดตามงาน</u>			
1. การติดตามงานที่ทำในลักษณะการเดินทางไปตรวจเยี่ยมหรือเฝ้าผลงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนกลาง ควรมีการติดต่อและประสานงานและจัดทำแผนการติดตามงานร่วมกับศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดในทุกปีงบประมาณ	4.59	5	.52
2. การติดตามงานโดยวิธีการส่งรายงาน ควรให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานไปยังศูนย์ฯ ภาคแล้วศูนย์ฯ ภาคทำการประมวลข้อมูลแล้วส่งรายงานไปยังหน่วยงานส่วนกลางเฉพาะข้อมูลหรือปัญหาที่หน่วยงานส่วนกลางต้องการหรือเกี่ยวข้องเท่านั้น	4.07	4,5	.81

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
3. หากศูนย์ฯ ภาคได้ส่งรายงานให้หน่วยงานส่วนกลางทราบแล้ว หน่วยงานส่วนกลางควรแจ้งผลการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ (ข้อมูลย้อนกลับ) ไปยังศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดตามลำดับ	4.59	5	.52
<u>การเก็บรวบรวมข้อมูลในการติดตามงาน</u>			
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรจะได้มีการตกลงกันให้ชัดเจนว่า กองใดต้องการข้อมูลอะไรบ้าง	3.5	5	.94
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรทำความเข้าใจตกลงกันให้ชัดเจน ว่าหน่วยงานใดจะเก็บข้อมูลอะไรบ้างและชนิดของ ข้อมูลที่หน่วยงานส่วนกลางศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดจัดเก็บควรมีความสอดคล้องกัน	4.73	5	.45

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
3. ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลที่จัดเก็บในระบบ ข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและ ศูนย์ฯ จังหวัด ควรจะสอดคล้องหรือตรงกัน	4.94	5	.28
<u>การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน</u>			
1. หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควร ได้นำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้สำหรับจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล และกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนอื่นด้วย	4.78	5	.40
2. หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรขอข้อมูลจาก ฝ่ายที่จัดเก็บข้อมูลที่กองแผนงานเท่านั้น ไม่ควรขอ ข้อมูลจากศูนย์ฯ ภาคหรือศูนย์ฯ จังหวัดโดยตรง ยกเว้นในกรณีข้อมูลที่ต้องการไม่มีอยู่ที่กองแผนงาน	4.66	5	.54
3. ระบบข้อมูลที่จัดในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดควรเป็นระบบที่สามารถติดต่อเพื่อ การเรียกใช้ข้อมูลซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็ว (ระบบ on - line)	4.91	5	.29

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
4. ข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดควรมีการวิเคราะห์และปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	4.97	5	.26
<u>การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน</u>			
1. ในหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางติดตามงานการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ในพื้นที่ปฏิบัติการไว้ทุกปีงบประมาณ	4.73	5	.50
2. หน่วยงานส่วนกลางควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลอย่างน้อย 1 ครั้ง ในแต่ละปีงบประมาณ	4.78	5	.49
3. ศูนย์ฯ ภาคควรใช้งบประมาณที่ได้รับจากศูนย์ฯ จังหวัด (ร้อยละ 15) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลหากไม่มีงบประมาณจากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ	4.33	5	.72

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าฐานนิยม	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์
4. ศูนย์ฯ จังหวัดควรใช้เงินบำรุงการศึกษาสำหรับ เป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามงานการศึกษานอก โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลหาก ไม่มีงบประมาณจากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน อื่น ๆ	3.5	5	.67

จากตาราง 36 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญกับระบบการติดตามงานตาม
โครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกลตามองค์ประกอบต่าง ๆ
ดังนี้

1. การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงาน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วย
อย่างมากถึงมากที่สุด ในเรื่องต่าง ๆ โดยพิจารณาแยกออกตามหน่วยงานดังนี้

1.1 หน่วยงานส่วนกลาง ให้กองแผนงานควรเป็นหน่วยงานกลางสำหรับ
ทำการติดตามงานและจัดเก็บข้อมูลกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท กองต่าง ๆ
ควรจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบในการติดตามงานเป็นการเฉพาะ และกองต่าง ๆ ควรมี
การประสานงาน วางแผนและดำเนินการติดตามงานร่วมกันในแต่ละปีงบประมาณ และมีการ
แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

1.2 ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรจัดให้มีฝ่ายติดตามงานกลางและแต่ละ
ฝ่ายในศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรจัดให้มีงานหรือบุคคลทำหน้าที่ติดตามงานไม่ควรมีการ
เปลี่ยนตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ติดตามงานบ่อยจนเกินไปเพราะจะทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง

2. บทบาทของผู้บริหารในการติดตามงาน โดยภาพรวมแล้วผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นด้วยอย่างมากถึงมากที่สุดคือ ผู้บริหารทุกระดับชั้นการบริหารควรทำการติดตามงานเพราะการติดตามงานเป็นภาระกิจประการหนึ่งที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการวางแผนให้คำแนะนำ กระตุ้นส่งเสริมกำกับและดูแล ให้เจ้าหน้าที่ทำการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ นำข้อมูลที่ได้จากการติดตามงานไปใช้อย่างจริงจัง แจ้งข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้ส่งรายงาน และสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการติดตามงานตามความจำเป็น

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นด้วยอย่างมากถึงมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับผู้ติดตามงานควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ติดตามและรู้วิธีการสร้างเครื่องมือ การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดระบบข้อมูล เจ้าหน้าที่ติดตามงานควรได้รับการเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ อยู่เสมอ

4. เทคนิคการติดตามงาน ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นด้วยอย่างมากถึงมากที่สุดในเรื่องที่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง ที่เดินทางไปติดตามงานพื้นที่ควรมีการประสานงานและวางแผนการติดตามงานกับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดก่อนลงมือปฏิบัติในแต่ละปีงบประมาณ หน่วยงานส่วนกลางควรแจ้งข้อมูลย้อนกลับไปยังศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดและในการติดตามงานโดยการรายงานนั้นควรให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานไปยังศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ ภาคทำการส่งข้อมูลต่อไปยังหน่วยงานส่วนกลาง เฉพาะข้อมูลที่หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงาน ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางเกี่ยวกับการให้แต่ละกองตกลงกันให้ชัดเจนว่ากองใดต้องการข้อมูลประเภทใดและ ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นด้วยอย่างมากถึงมากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องที่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรตกลงกันให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดจะเก็บข้อมูลใด ข้อมูลเชิงปริมาณควรจะตรงกัน

6. การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นด้วยอย่างมากถึงมากที่สุดในเรื่องที่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควรนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควรเป็นระบบที่สามารถติดต่อเพื่อเรียกใช้ข้อมูลซึ่งกันและกันได้ (ระบบ on - line) อย่างรวดเร็วและข้อมูลควรมีการวิเคราะห์และปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยปานกลางในเรื่องที่ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรใช้เงินบำรุงการศึกษาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามงานและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยอย่างมากถึงมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับการให้หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด จัดสรรงบประมาณเพื่อการติดตามงานในพื้นที่ เพื่อจัดประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ศูนย์ฯ ภาคควรใช้เงินที่ได้รับจากศูนย์ฯ จังหวัดเป็นค่าติดตามงานในตนเองเดียวกันศูนย์ฯ จังหวัดควรใช้เงินบำรุงการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามงานด้วยเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ตาราง 36 จะเห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วยในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกรายการ โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานจะเห็นว่าเกือบทุกรายการมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไป และผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานที่มีค่าเท่า 3.5 ในรายการที่ 2 ของการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงานและรายการที่ 4 ของการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน และเมื่อพิจารณาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แล้วจะเห็นว่า รายการที่ 4 และ 7 ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างองค์การเพื่อการติดตามงานมีค่าเท่ากับ .45 และ .33 และ 5 ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการติดตามงานมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ .30, .32, .27 ตามลำดับ รายการที่ 1 ในเรื่องความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ .28 รายการที่ 1, 3 และ 4 ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ .41, .30 และ .26 รายการที่ 2 ในเรื่องการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานมีค่ามัธยฐานเท่ากับ .49 จากการพิจารณาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในรายการต่าง ๆ แล้วจะเห็นว่าทุกรายการมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า .5 ซึ่งหมายความว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาค่าฐานนิยมแล้วจะเห็นว่า มีเพียง 4 รายการเท่านั้น ที่ผู้ตอบเลือกคำตอบที่มีค่าเท่ากับ 4 ที่เหลือ นอกนั้นเป็นผู้ตอบที่เลือกคำตอบเป็น 5 ทั้งสิ้น

จากผลการวิเคราะห์ตาราง 36 จะเห็นว่าผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยในระดับมากถึงมากที่สุดกับระบบการติดตามงานสำหรับโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบ

ทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนตามที่ผู้วิจัยได้เสนอ และผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดกับระบบการติดตามงานดังกล่าว ซึ่งหมายความว่าระบบการติดตามที่ผู้วิจัยได้เสนอไปนั้นมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ส่วนที่ 2 การพัฒนาระบบการติดตามงาน

ระบบการศึกษาติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ผลการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 และที่ 2 และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ระบบการติดตามงานที่ ผู้วิจัยได้เสนอนี้เป็นระบบที่พิจารณาตามองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ คือ

1. โครงสร้างขององค์การ
2. บทบาทของผู้บริหาร
3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน
4. เทคนิคการติดตามงาน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดระบบข้อมูล
7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

รายละเอียดของระบบที่พัฒนาขึ้นมีดังนี้

1. โครงสร้างขององค์การ

1.1 หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรจะจัดให้มีฝ่ายหรืองานหรือ เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ติดตามงานในทุกกอง และให้กองแผนงานเป็นหน่วยงานกลาง เพื่อทำหน้าที่ ในการประสานงานจัดทำแผนการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบ ทางไกลและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ ด้วย

1.2 กองต่าง ๆ ควรมีการติดต่อ ประสานงานและจัดทำแผนและดำเนินการติดตามงานร่วมกันในแต่ละปีงบประมาณ และมีการประสานงานและจัดทำแผนการติดตามงานร่วมกับศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดด้วย

1.3 ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควรจัดให้มีฝ่ายหรืองาน หรือเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลและกิจกรรมอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับหน่วยงานในส่วนกลาง

1.4 ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ไม่ควรเปลี่ยนตัวบุคคลที่ทำงานการศึกษาสายสามัญบ่อยจนเกินไป เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่อง

2. บทบาทของผู้บริหารกับการติดตามงาน

2.1 ผู้บริหารทุกระดับชั้นการบริหารควรถือว่าการติดตามงานเป็นภาระกิจหลักประการหนึ่งที่จะต้องทำอย่างจริงจังในแต่ละปีงบประมาณ

2.2 ผู้บริหารควรแสดงถึงความสนใจกับการติดตามงาน เช่น การกระตุ้น ส่งเสริม กำกับดูแล ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการติดตามงานหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการติดตามงาน

2.3 ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าได้นำข้อมูลที่ได้จากการติดตามงานไปใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงงานอย่างจริงจัง ตลอดช่วงระยะเวลาที่มีการดำเนินงานนั้น ๆ

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน

3.1 ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานควรจะเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการติดตามงาน มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอน วิธีดำเนินการ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานที่ติดตาม ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำระบบข้อมูลและรายงานเป็นอย่างดี

3.2 หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานได้รับความรู้เพิ่มเติมในทุกปีงบประมาณ

4. เทคนิคการติดตามงาน

เทคนิคการติดตามงานอาจจะมีหลาย ๆ วิธีการแล้วแต่ความเหมาะสม แต่อาจจะพิจารณาการมีต่อไป

4.1 การติดตามงานโดยการเดินทางไปถึงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง ควรได้มีการติดต่อ ประสานงานและจัดทำแผนการติดตามงานร่วมกับศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด

4.2 การติดตามงานโดยการรายงาน ควรให้ศูนย์ฯ จังหวัดรายงานไปยังศูนย์ฯ ภาค (ซึ่งเป็นศูนย์รวมข้อมูลและรายงานของแต่ละภูมิภาค) และให้ศูนย์ฯ ภาคทำการประมวล ข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลส่วนที่ศูนย์ฯ ภาคต้องการ แล้วจัดส่งรายงานให้หน่วยงานส่วนกลางทราบ เฉพาะข้อมูลและปัญหาที่หน่วยงานส่วนกลางต้องการหรือเกี่ยวข้องเท่านั้น

4.3 การติดตามงานโดยการใช้แบบรายงานเมื่อหน่วยงานส่วนกลางได้รับ รายงานจากศูนย์ฯ ภาคแล้ว หน่วยงานส่วนกลางควรส่งข้อมูลย้อนกลับที่เป็นผลการตัดสินใจหรือ คำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงานให้แก่ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ทราบตามลำดับทุกครั้ง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงาน

5.1 หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรตกลงกันเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล การจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลให้ชัดเจนว่า กองใดต้องการ ข้อมูลและประเภทใดบ้าง

5.2 หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควรตกลงกันให้ชัดเจนว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลนั้นใคร จะเก็บข้อมูลใด

5.3 ข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควร สอดคล้องกันและถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณควรตรงกันด้วย

6. การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน

6.1 การจัดระบบข้อมูลในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรนำคอมพิวเตอร์มาใช้อย่างจริงจัง

6.2 หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรขอข้อมูลจากกองแผนงานเท่านั้น ยกเว้นในกรณีที่ข้อมูลที่ต้องการ ไม่มีอยู่ที่กองแผนงาน

6.3 ระบบข้อมูลในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรเป็นระบบที่สามารถติดต่อสื่อสารและเรียกใช้ข้อมูลจากกันและกันได้ทันที (ระบบ On-line)

6.4 ข้อมูลที่จัดเก็บควรมีการวิเคราะห์และปรับให้ทันสมัยอยู่เสมอ

7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

7.1 หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรจัดให้มีงบประมาณเพื่อการติดตามงานทุกปีงบประมาณ

7.2 ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด หากไม่มีงบประมาณเพื่อการติดตามงานเป็นการเฉพาะหรือไม่มีงบประมาณจากกิจกรรมอื่น ๆ แล้ว ควรใช้เงินบำรุงการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ ด้วย

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเสนอการสรุปความเป็นมาของการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ความเป็นมาของการวิจัย

สืบเนื่องมาจากการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบทางไกลตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีหลายหน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้อง การดำเนินงานจึงมีปัญหาดังกล่าวทั้งทางด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาดังกล่าวย่อมจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาที่เรียนจบหลักสูตรเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวอาจจะแก้ไขให้ลดน้อยลง ได้ถ้าหากการดำเนินงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ได้มีการจัดระบบการติดตามงานที่เหมาะสม ทั้งนี้การมีระบบการติดตามงานที่เหมาะสมนั้นจะช่วยให้ผู้บริหารต่าง ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการจะได้ทราบความก้าวหน้าและปัญหาต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาดำเนินการ แล้วมีการใช้ข้อมูลเพื่อแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น ซึ่งจะยังผลให้นักศึกษาที่จบหลักสูตรมีคุณภาพและจากข้อเท็จจริงแล้วสภาพการทำการติดตามงานของหน่วยต่าง ๆ ภายในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร จึงเป็นการสมควรได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัยครั้งนี้คือ การพัฒนาระบบการติดตามงานที่เหมาะสมสำหรับโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกลโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการติดตามงานในโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยศึกษาตามองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. โครงสร้างขององค์การ
2. บทบาทของผู้บริหาร
3. ความรู้ ความสามารถของผู้ติดตามงาน
4. เทคนิคการติดตามงาน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดระบบข้อมูล
7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

2. เพื่อเสนอระบบการติดตามงานที่เหมาะสมสำหรับโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ตอนคือ ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 การศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการพัฒนาระบบการติดตามงานการศึกษา ในตอนนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และหลักการพัฒนาระบบการติดตามงาน แล้วนำไปเป็นกรอบความคิดสำหรับการวิจัย เพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม

สำหรับศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงานโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ซึ่งจะทำการศึกษาในตอนที่ 2 และเพื่อนำไปประกอบการอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5 วิธีการศึกษาผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เป็นตำราเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และหลักการพัฒนาระบบการติดตามงาน เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เป็นภาษาไทยมีจำนวนประมาณ 36 ฉบับ และตำราที่เป็นภาษาอังกฤษจำนวนประมาณ 51 ฉบับ จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ห้องสมุดสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ห้องสมุด ขององค์การศึกษาและวิทยาศาสตร์แห่งสหประชาชาติ ห้องสมุด เอ.ไอ.ที และห้องสมุดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพและปัญหาการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัด โดยศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม โดยสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ 24 คน ตอบแบบสอบถาม จำนวน 303 คน โดยใช้แบบสอบถาม 4 ฉบับ

ตอนที่ 3 เป็นการศึกษาความเหมาะสมของระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของการการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาในตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

สรุปผลการวิจัย

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 การศึกษาทฤษฎีแนวคิดหลักการและผลการวิจัยข้อที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการพัฒนาระบบการติดตามงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ผู้วิจัยได้ผลการศึกษามารวบรวมเป็นแนวทางสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงาน

ตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ซึ่งสรุปผลจากการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 ได้ว่าระบบการติดตามงานจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 7 ประการ คือ (1) โครงสร้างขององค์การ (2) บทบาทของผู้บริหาร (3) ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน (4) เทคนิคการติดตามงาน (5) การเก็บรวบรวมข้อมูล (6) การจัดระบบข้อมูล (7) การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน

2. ผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพและปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

การศึกษาในตอนที่ 2 นี้ มีการศึกษา 3 วิธี คือ (1) การศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2) ศึกษาโดยสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (3) ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาในตอนนี้ปรากฏดังนี้

หน่วยงานส่วนกลาง

สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง ตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. โครงสร้างขององค์การ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าหน่วยงานส่วนกลางยังไม่ได้กำหนดให้กองใดกองหนึ่งทำการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ว่าเป็นการเฉพาะ แต่กองแผนงานเป็นหน่วยงานหลักในการติดตามรายงานตามวงเงิน สกิติ และประมวลผลการดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณ มีกองต่าง ๆ ทำการติดตามงานในเนื้อหาที่ตนเองเกี่ยวข้อง การประสานงานเพื่อทำการติดตามงานระหว่างกองต่าง ๆ มีน้อยมาก การติดตามงานมีลักษณะต่างกองต่างทำ

2. บทบาทของผู้บริหาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลางได้แสดงบทบาทเกี่ยวกับการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการงบประมาณเพื่อทำการติดตามงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่ในด้านการให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการติดตามงาน การให้คำแนะนำ การกระตุ้นและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ทำการติดตามงานตลอดจนการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามงานไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงดำเนินงานอย่างจริงจังอยู่ในระดับที่น้อย

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ติดตามงานในหน่วยงานส่วนกลางส่วนมากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอนการดำเนินงาน ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถด้านการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานยังต้องการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ กับเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมากด้วย

4. เทคนิคการติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าเทคนิคการติดตามงานที่หน่วยงานส่วนกลางใช้มากที่สุดได้แก่การให้ศูนย์ฯภาค และศูนย์ฯจังหวัดรายงานตามแบบฟอร์มกำหนดให้ และการเดินทางไปตรวจเยี่ยมหรือติดต่อในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ส่วนการติดตามงานโดยการประชุมเพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณและการประชุมเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รายงานในที่ประชุมมีการทำน้อยมาก การติดตามงานทางโทรศัพท์มีการทำค่อนข้างมาก

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง กองต่าง ๆ ได้มีการเก็บข้อมูลประเภทต่าง ๆ และประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บรวบรวมได้แก่ ข้อมูลทางด้านการบริหาร ข้อมูลทางด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อมูลทางด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรและสื่อการเรียน ข้อมูลทางด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และข้อมูลทางด้านปัญหาต่าง ๆ

6. การจัดระบบข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่าหน่วยงานส่วนกลางส่วนมากยังมีการเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มเอกสาร แต่มีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลบางส่วนถูกจัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางด้านการบริหาร เช่น จำนวนนักศึกษา แต่ข้อมูลส่วนมากที่จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลนั้นยังไม่ได้ทำการวิเคราะห์

การเรียกใช้ข้อมูลยังไม่สะดวก การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร ข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลางยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลของศูนย์ฯภาค และศูนย์ฯจังหวัด

7. การจัดประมาณเพื่อการติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปว่าหน่วยงานส่วนกลางส่วนมากจะใช้งบประมาณจากงบบริหารภายในกองของตนเองเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตรวจเยี่ยม หรือนิเทศก์อยู่ในระดับมาก แต่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการสร้างเครื่องมือการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ

8. ปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าหน่วยงานส่วนกลางมีปัญหาในการติดตามงานเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ การไม่มีงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายในการไปติดตามงานในพื้นที่ ปัญหาอันดับที่ 2 ได้แก่ การไม่ได้แจ้งผลการตัดสินใจหรือคำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงงานไปยังศูนย์ฯภาคและศูนย์ฯจังหวัด ปัญหาอันดับที่ 3 ได้แก่ ผู้ที่บริหารไม่ค่อยจะให้ความสำคัญกับการติดตามงาน ปัญหาอันดับที่ 4 ได้แก่ การขาดการประสานงานระหว่างกองต่าง ๆ เพื่อทำการติดตามงาน นอกจากนี้หน่วยงานส่วนกลางยังมีปัญหาด้านที่เกี่ยวกับข้อมูลที่เก็บไว้ในระบบข้อมูลยังไม่ได้ทำการวิเคราะห์ ประเภทของข้อมูลยังไม่สอดคล้องกับประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯภาคและศูนย์ฯจังหวัดจัดเก็บ ปัญหาด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯภาคและศูนย์ฯจังหวัดยังทำได้ไม่สะดวก ปัญหาการไม่ได้นำผลจากการติดตามงานไปใช้อย่างจริงจังและปัญหาเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกล การทำแผนการติดตามงาน การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการติดตามงานตามโครงการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
ตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. โครงสร้างขององค์การ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ได้มีการจัด

โครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานโดยการมอบหมายให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบ
โดยตรงและมีฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทำการติดตามงานด้วย โดยฝ่ายอื่น ๆ จะทำการติดตามงาน
ในลักษณะเป็นทีมงานเฉพาะกิจ

2. บทบาทของผู้บริหาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารศูนย์ภาคแสดงบทบาท

ในการติดตามงานโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล
ด้านให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ การกำกับดูแลรอบคอบ กระตุ้นและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ทำ
การติดตามงาน และมีการนำผลการติดตามงานไปใช้อู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่การมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมด้านการให้คำแนะนำการจัดทำแผน การสร้างเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
การจัดระบบข้อมูลอยู่ในระดับน้อยและผู้บริหาร ได้ไปติดตามงานในพื้นที่น้อยมาก

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค

ที่ทำหน้าที่ติดตามงานส่วนมากจะมีความรู้ความสามารถในหลักการ ขั้นตอนการดำเนินงานการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล แต่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาคขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบ
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล
และยังต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลและระเบียบ
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก

4. เทคนิคการติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าศูนย์ภาคได้ใช้เทคนิคการติดตามงาน

โดยการให้ศูนย์ฯ จังหวัด ส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่มีกำหนดให้มากเป็นอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2
คือการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในวันประชุมประจำเดือน และอันดับที่ 3 ได้แก่การให้

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง ศึกษาวิเคราะห์หรือที่งานติดตามงานออกไปติดตามงานในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ และมีการติดตามงานทางโทรศัพท์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศูนย์ฯ ภาควิชาได้มีการเก็บข้อมูลประเภทต่าง ๆ เช่น ข้อมูลทางด้านการบริหาร ข้อมูลทางการจัดการเรียนการสอน ข้อมูลด้านหลักสูตร และสื่อ และข้อมูลด้านเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ การเก็บรวบรวมในศูนย์ฯ ภาควิชาทุกศูนย์ฯ ภาควิชา แต่ข้อมูลในด้านการบริหาร ข้อมูลด้านครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอน ศูนย์ฯ ภาควิชา จัดเก็บน้อยมาก

6. การจัดระบบข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาควิชา มีการจัดระบบข้อมูล โดยการเก็บข้อมูลใส่แฟ้มและเก็บไว้ในตู้เอกสารและได้จัดเก็บข้อมูลบางส่วนด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว ข้อมูลที่จัดเก็บส่วนมากยังไม่ได้ทำการวิเคราะห์ประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลยังไม่สอดคล้องกันกับประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯ จังหวัดและหน่วยงานส่วนกลางจัดเก็บ การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์ฯ จังหวัดยังทำได้ไม่สะดวกและรวดเร็ว การเรียกใช้ข้อมูลภายในศูนย์ฯ ภาควิชา ยังไม่สะดวกและรวดเร็วเท่าที่ควร

7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศูนย์ฯ ภาควิชาได้มีการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานโดยการนิเทศก์และตรวจเยี่ยมการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนทุกประเภท แต่ไม่ได้จัดงบประมาณเพื่อเป็นการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลเป็นการเฉพาะ และศูนย์ฯ ภาควิชาไม่ได้จัดงบประมาณสำหรับการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือมีงบประมาณสำหรับการจัดสร้างเครื่องมือติดตามงาน

8. ปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของศูนย์ฯ ภาควิชา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศูนย์ฯ ภาควิชามีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมากและมากเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานส่วนกลาง และศูนย์ฯ จังหวัด ยังไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร ผู้บริหารศูนย์ฯ ภาควิชาไม่ได้มีการนำผลการติดตามงานไปใช้เท่าที่ควร การขอข้อมูลจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร ประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาควิชา จัดเก็บในระบบข้อมูลของ

ศูนย์ฯ ภายัง ไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลของศูนย์ฯ จังหวัดและของหน่วย ส่วนกลางและปัญหาการไม่ได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการตัดสินใจหรือคำแนะนำใด ๆ จากหน่วยงานส่วนกลางเมื่อมีการส่งรายงานไปแล้ว และปัญหาเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความสามารถ และทักษะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล การจัดทำแผนการติดตามงาน การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดระบบข้อมูล

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. โครงสร้างขององค์การ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้มอบหมายให้ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่องเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลทุกระดับ และยังมีฝ่ายอื่น ๆ ทำการติดตามงานในลักษณะเป็นทีมงานเฉพาะกิจ การติดตามงานในระดับอำเภอ ถ้าอำเภอใดมีผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน ระดับอำเภอ (ผปอ.) แล้ว ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมอบหมายให้ ผปอ. เป็นผู้ติดตามงาน ในกรณีที่อำเภอไม่มีผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ (ผปอ.) ศูนย์ฯ จังหวัดจะมอบหมายให้ครูประจำกลุ่มเป็นผู้ส่งรายงานให้แก่ศูนย์ฯ จังหวัดโดยตรง
2. บทบาทของผู้บริหาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดได้แสดงบทบาทเกี่ยวกับการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ในกิจกรรมเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ การกระตุ้นส่งเสริม การกำกับ ดูแลการส่วนร่วมในการวางแผนการติดตามงาน และมีการนำผลการติดตามงานไปใช้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด แสดงบทบาทเกี่ยวกับการให้คำแนะนำการจัดสร้างเครื่องมือและการไปติดตามงานในพื้นที่น้อย

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่ทำการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักการขั้นตอนการดำเนินงาน ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล อยู่ในระดับที่สูงถึงสูงมาก แต่มีความรู้และความสามารถในการจัดสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูลอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และมีความต้องการเพิ่มเติมความรู้และความสามารถ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลในเรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และรายงานอยู่ในระดับที่มาก

4. เทคนิคการติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศูนย์ฯ จังหวัดได้ใช้เทคนิคการติดตามงานโดยวิธีการรายงานมากเป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 2 เป็นการให้เจ้าหน้าที่รายงานในที่ประชุมประจำเดือน และการประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ จังหวัด การติดตามงานโดยการนิเทศและตรวจเยี่ยมงานในพื้นที่ มีการทำค่อนข้างมาก

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลทางด้านการบริหาร ข้อมูลทางด้านหลักสูตรและสื่อ ข้อมูลทางด้านครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และข้อมูลทางด้านปัญหาต่าง ๆ แต่ข้อมูลด้านพัฒนาหลักสูตรและสื่อ การจัดการเรียนการสอน ศูนย์ฯ จังหวัดจัดเก็บน้อย

6. การจัดระบบข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้มีการจัดระบบข้อมูล โดยมีการแยกประเภทของข้อมูลออกเป็นประเภทต่าง ๆ การจัดเก็บข้อมูลมีทั้งที่เก็บไว้ในแฟ้ม และใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เก็บข้อมูลทางการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลในบางเรื่อง แต่ประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บไม่สอดคล้องกันกับประเภทของข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลของศูนย์ฯ ภาคและหน่วยงานส่วนกลาง ข้อมูลส่วนมากที่จะเก็บไว้นั้น ยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์ฯ ภาค และหน่วยงานส่วนกลางทำได้ไม่สะดวก และรวดเร็ว

7. การจัดงบประมาณ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศูนย์ฯ จังหวัดส่วนมากได้มีการจัดสรรงบประมาณรวมเพื่อการติดตามงานกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท ไม่ได้แยกเป็น

งบประมาณเพื่อการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล เป็นการเฉพาะ และในขณะเดียวกันมีศูนย์ฯ จังหวัดเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ศูนย์ฯ จังหวัดส่วนมากจะไม่ได้จัดงบประมาณเพื่อการสร้างเครื่องมือ ค่าจัดการประชุมในลักษณะการประชุมประเมินผลหรือการประชุมสัมมนา เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

8. ปัญหาในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของศูนย์ฯ จังหวัด

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศูนย์ฯ จังหวัดมีปัญหาเกี่ยวกับการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ในเรื่องการไม่ได้รับทราบข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการตัดสินใจ หรือคำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหาก็หรือการปรับปรุงการดำเนินงานจากศูนย์ฯ ภาค และหน่วยงานส่วนกลางเมื่อศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานไปแล้ว ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลของศูนย์ฯ จังหวัด ข้อมูลที่จัดเก็บไม่สอดคล้องกับข้อมูล ในระบบข้อมูลของศูนย์ฯ ภาคและหน่วยงานส่วนกลางและปัญหาการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างศูนย์ฯ จังหวัด ศูนย์ฯ ภาค และหน่วยงานส่วนกลางทำได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร ผู้บริหารไม่ได้นำผลการติดตามงานไปใช้และให้ความสำคัญกับการติดตามงาน การขอข้อมูลจากฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่อง ไม่สะดวกและรวดเร็ว

ผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเหมาะสมของระบบการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากผลการวิจัยตอนที่ 1 และตอนที่ 2 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการติดตามงานการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ผู้วิจัย ได้พัฒนาขึ้นมา ผลการศึกษาแยกตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน ดังนี้

1. โครงสร้างขององค์การ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 การจัดโครงสร้างเพื่อการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง ควรให้ กองแผนงานเป็นหน่วยงานหลักในการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนกองอื่น ๆ ควรจัด

ให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ติดตามงานเป็นการเฉพาะ ควรมีกำหนดขอบเขตหน้าที่ของฝ่าย ที่ทำการติดตามงานไว้ให้ชัดเจน การดำเนินการติดตามงานของกองต่าง ๆ ควรมีการติดต่อ ประสานงานกับกองแผนงานและร่วมกันทำการติดตามงานในแต่ละปีงบประมาณ กองต่าง ๆ ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

1.2 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาค ควรจัด หรือมอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ติดตามงานเป็นการเฉพาะและฝ่ายอื่น ๆ ควรจัดให้มี ผู้ติดตามงานภายในฝ่ายของตนเองด้วย

1.3 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของศูนย์ฯ จังหวัด ควรจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ติดตามงานเป็นการเฉพาะและในฝ่ายอื่น ๆ ควรมีผู้ทำหน้าที่ ติดตามงานภายในฝ่ายของตนเองด้วย เช่นเดียวกับศูนย์ฯ ภาค

2. บทบาทของผู้บริหาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารทุกระดับชั้นควรถือว่าการติดตามงานเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนการติดตามงาน ให้คำแนะนำ กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล ให้เจ้าหน้าที่ทำการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามงาน ไปใช้อย่างจริงจัง ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณตามความจำเป็น และควรให้ ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นผลการตัดสินใจหรือให้คำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงงาน ทราบเมื่อได้รับรายงานแล้ว

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ติดตามงานควร เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการติดตามงาน มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอน ระเบียบ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ตลอดจนเป็นผู้มี ความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัด ระบบข้อมูลและการจัดทำรายงานเป็นอย่างดี และกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีการเพิ่มขีด ความสามารถให้แก่ เจ้าหน้าที่ติดตามงานโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมหรือการประชุม สัมมนา

4. เทคนิคการติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ควรให้ศูนย์ฯ จังหวัด จัดส่ง รายงานไปยังศูนย์ฯ ภาคแล้วให้ศูนย์ฯ ภาคประมวลข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาคต้องการ แล้วศูนย์ฯ ภาคจัดส่งรายงานให้แก่หน่วยงานส่วนกลางเฉพาะข้อมูลหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องเท่านั้น และเมื่อศูนย์ฯ ภาครายงานหน่วยงานส่วนกลางแล้ว หน่วยงานส่วนกลางควรส่งข้อมูลย้อนกลับ ที่เป็นผลการตัดสินใจหรือคำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงงานไปยังศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ซึ่งเป็นการรายงานแบบเรียกว่า การสื่อสาร 2 ทาง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กองต่าง ๆ ควรได้มีการตกลง กันให้ชัดเจนว่า กองใดต้องการข้อมูลอะไรบ้าง และควรทำความเข้าใจกับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดให้ชัดเจนเช่นเดียวกันว่า หน่วยงานดังกล่าวใดต้องการข้อมูลอะไรบ้าง ซึ่งข้อมูลจาก หน่วยงานทั้ง 3 ระดับ ควรมีความสอดคล้องกันทั้งในด้านประเภทและปริมาณของข้อมูล

6. การจัดระบบข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดระบบข้อมูลควรได้มีการนำ เครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล การขอข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรขอจากกองแผนงาน ไม่ควรขอข้อมูลจากศูนย์ฯ ภาคหรือศูนย์ฯ จังหวัด โดยตรง ยกเว้นกรณีที่มีข้อมูลที่ต้องการไม่มีอยู่ในกองแผนงาน ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลและทำให้ เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หน่วยงาน ส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อทำการติดตามงาน ในแต่ละปีงบประมาณของศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด หากไม่มีงบประมาณหรือสามารถใช้ งบประมาณจากกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อทำการติดตามงานได้ ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรใช้ เงินบำรุงการศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการเสนอระบบการติดตามงานที่เหมาะสมกับโครงการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้นจึงควรนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการติดตามงานที่ได้จากผลของวิจัยครั้งนี้มาอภิปราย และในการอภิปรายผลการวิจัยนั้นผู้วิจัยได้เสนอการอภิปรายผลตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน 7 ประการ ตามลำดับดังนี้

1. โครงสร้างขององค์การ

1.1 โครงสร้างขององค์การของหน่วยงานส่วนกลาง ผลการวิจัยพบว่า

กองแผนงานควรเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ในการติดตามงานและเป็นศูนย์รวมข้อมูลกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท และกองอื่น ๆ ก็ควรจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ติดตามงานด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับรูปแบบการจัดหน่วยงานย่อยเพื่อการติดตามงานที่แบมเบอร์เจอร์ และฮิววิต (Bamberger and Hewitt. 1986 : 84 - 117) ได้เสนอไว้ว่าให้หน่วยงานปฏิบัติการทุกหน่วยจัดให้มีหน่วยงานหรือฝ่ายทำการติดตามงานเป็นของตนเอง แต่ละหน่วยงานรายงานต่อหน่วยงานการติดตามงานกลาง (Central Monitoring Unit) แล้วหน่วยติดตามงานกลาง ทำการรายงานต่อผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์การต่อไป การจัดโครงสร้างขององค์การแบบนี้จะทำให้ทุกหน่วยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าและปัญหาต่าง ๆ ภายในฝ่ายหรือกองได้รวดเร็ว การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ จะมีการดำเนินการภายในแต่ละหน่วยงาน และหากมีปัญหากเกิดขึ้นจะสามารถแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ถ้าพิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงของการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล โดยเฉพาะหน่วยงานส่วนกลางแล้วจะพบว่า มีกองต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ถึง 4 กอง และกองแผนงานเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลและรายงานที่เป็นสถิติเกี่ยวกับด้านการเงิน งบประมาณต่าง ๆ และเป็นผู้ประมวลผลการดำเนินงานแต่ละปีงบประมาณ ซึ่งการประมวลหรือสรุปข้อมูลที่กองแผนงานดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้มีความล่าช้ามาก ดังนั้นหากมีกำหนดให้กองต่าง ๆ จัดให้มีฝ่ายติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล และทำการติดตามงานการจัดการศึกษานอก

โรงเรียนอื่น ๆ ที่กองนั้น ๆ รับผิดชอบด้วยแล้ว จะทำให้กองนั้นได้รับทราบความก้าวหน้าและปัญหาและดำเนินการแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของแบมเบอร์เจอร์และฮิววิต (Bamberger and Hewitt, 1986 : 10 - 18) คือการกำหนดให้หน่วยปฏิบัติแต่ละหน่วยมีฝ่ายติดตามงานเป็นของตนเอง และมีหน่วยติดตามงานกลางเป็นผู้ประสานงานและประมวลข้อมูลโดยส่วนรวม ดังนั้นการจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานในหน่วยงานส่วนกลางของกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรให้กองแผนงานเป็นหน่วยงานหลักในการทำการติดต่อประสานงาน การวางแผนการติดตามงาน จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลทั้งหมดและให้กองต่าง ๆ ติดตามงานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ แต่ต้องมีการประสานงาน และส่งข้อมูลให้แก่กองแผนงานอย่างสม่ำเสมอ และในขณะเดียวกันกองแผนงานควรทำหน้าที่ในฐานะหน่วยงานกลางอย่างจริงจังในการติดต่อประสานงาน วางแผนเพื่อการติดตามงานและมีการส่งข้อมูลย้อนกลับให้แก่กองต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

1.2 โครงสร้างขององค์การของศูนย์ฯ ภาค ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์ฯ ภาคได้มีการมอบหมายให้ฝ่ายติดตามงานอย่างชัดเจนแล้ว แต่ในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนแบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลนั้น ยังมีฝ่ายที่เกี่ยวข้องทำการติดตามงานด้วย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันจากหน่วยงานส่วนกลางถึงศูนย์ฯ ภาค ศูนย์ฯ ภาคควรจัดให้มีฝ่ายติดตามงานกลาง และแต่ละฝ่ายภายในศูนย์ฯ ภาคควรจัดให้มีงานหรือบุคคลทำหน้าที่ติดตามงานเป็นของตนเอง โดยฝ่ายติดตามงานกลางจะเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงาน การวางแผนการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาคและเป็นผู้จัดทำการประมวลข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์ฯ จังหวัดแล้วจัดส่งรายงานต่อไปยังหน่วยติดตามงานกลางที่ส่วนกลาง (กองแผนงาน)

1.3 โครงสร้างขององค์การของศูนย์ฯ จังหวัด ผลการวิจัยพบว่า มีฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่องเป็นผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล และมีฝ่ายอื่น ๆ ทำการติดตามงานด้วย ในลักษณะเป็นทีมงานเฉพาะกิจ ดังนั้นเพื่อให้การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานได้สอดคล้องกันตั้งแต่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ศูนย์ฯ จังหวัดควรจัดให้มีฝ่ายติดตามงานกลางและในแต่ละฝ่ายควรมีงานหรือบุคคลทำหน้าที่ติดตามงานเป็นของตนเอง

การจัดโครงสร้างของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ในรูปแบบดังกล่าวน่าจะมีความเหมาะสม เพราะเป็นเพียงกำหนดบทบาทและหน้าที่ของฝ่ายที่ ทำการติดตามงานเดิมให้ชัดเจนมากขึ้น และมีการกำหนดให้บุคคลทำหน้าที่การติดตามงานไว้ อย่างชัดเจนเท่านั้น ดังนั้นหากกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตาม งาน ตั้งแต่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดได้สอดคล้องกัน การติดตามงาน น่าจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. บทบาทของผู้บริหารกับการติดตามงาน การติดตามงานเป็นภาระกิจหลักที่สำคัญ อย่างยิ่งประการหนึ่งที่ผู้บริหารทุกระดับชั้นจะต้องดำเนินการเมื่อมีการนำแผนหรือโครงการใด ๆ ไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อที่ผู้บริหารที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการนั้น ๆ จะได้ ทราบความก้าวหน้าหรือปัญหาในการดำเนินงานแล้วหาทางแก้ไขปัญหาก็หรือปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (UNESCO. 1982 : 8 - 10 ; Grool. 1986 : 31 - 36 ; Goodman and Love. 1980 : 27) ผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้บริหารในการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้นแบบทางไกลของ หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดของกรมการศึกษานอกโรงเรียนนี้พบว่า ผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดได้มีบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวกับ การติดตามงานต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน แต่มีประเด็นที่น่าจะได้นำมาอภิปรายคือ การติดตามงานใน พื้นที่ของผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด กล่าวคือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด ได้มีการติดตามงานในพื้นที่มากกว่าผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง และ ผู้บริหารศูนย์ฯ ภาค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัด เป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการ มากกว่าผู้บริหารงานส่วนกลาง และผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคและเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งผู้บริหาร ศูนย์ฯ จังหวัด ได้มีการติดตามงานในพื้นที่ได้มากกว่าผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง และผู้บริหาร ศูนย์ฯ ภาค น่าจะมาจากสาเหตุที่สำคัญดังนี้คือ ในการดำเนินงานนำแผนหรือโครงการใด ๆ ไปปฏิบัตินั้นผู้ปฏิบัติจะต้องมีการส่งรายงานผลการปฏิบัติงานให้หน่วยงานส่วนกลาง (กรม)ทราบ ดังนั้นผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดในฐานะที่ผู้รับผิดชอบในการนำแผนหรือโครงการการศึกษานอก โรงเรียนต่าง ๆ ไปดำเนินการในพื้นที่จะต้องมีการติดตามงานอยู่ตลอดเวลาและจากสภาพ

ความเป็นจริงอีกประการหนึ่งคือ หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) หรือบุคคลภายนอกได้มีการขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการการศึกษาออกโรงเรียนต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเพื่อมีข้อมูลต่าง ๆ ไว้อ้างอิงรายงานผลและเผยแพร่ ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดจึงต้องมีการติดตามงานเมื่อมีการวางแผนหรือโครงการการศึกษาออกโรงเรียนต่าง ๆ ไปปฏิบัติจากการที่ผู้บริหารศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการติดตามงานในระดับพื้นที่ได้รับทราบความก้าวหน้าหรือปัญหาในการดำเนินงาน แล้วหาทางแก้ไขปัญหายุ่งย่วนตลอดเวลา นั้นย่อมมีผลทำให้ระบบการติดตามงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยศึกษาของธนาคารโลก (The World Bank) ที่พบว่าระบบการติดตามงานจะมีประสิทธิภาพหากผู้บริหารได้ให้ความสำคัญหรือความสนใจทำการติดตามงานเมื่อมีการวางแผนหรือโครงการใด ๆ ไปปฏิบัติ (Bamberger and Hewitt. 1986 : 10 - 18)

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลางและผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคได้มีการติดตามในพื้นที่ปฏิบัติการได้น้อยกว่าผู้บริหาร ศูนย์ฯ จังหวัดน่าจะเป็นความจริงทั้งนี้เพราะโดยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร (ระดับผู้อำนวยการกอง) ในหน่วยงานส่วนกลางและผู้บริหารศูนย์ฯ ภาค เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการควบคุมงานด้านนโยบายมากกว่าการเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ปฏิบัติการ การติดตามงานของผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลางอาจจะทำได้โดยการติดตามงานจากการรายงานของศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดหรือโดยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ไปติดตามงานในพื้นที่แทนก็ย่อมจะทำได้และย่อมถือว่าเป็นการไปติดตามงานในนามของผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง ในทางตรงกันข้ามกับผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคก็อาจจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปติดตามงานในพื้นที่ได้เช่นกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดทุกระดับชั้นควรจะ ได้ให้ความสำคัญหรือความสนใจกับการติดตามงานเมื่อมีการวางแผนหรือโครงการการศึกษาออกโรงเรียนต่าง ๆ ไปดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่รับผิดชอบในผลการดำเนินงานทั้งหมด และการทำการติดตามงานจะมีประสิทธิภาพถ้าหากผู้บริหารได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการติดตามงาน และเมื่อระบบการติดตามงานมีประสิทธิภาพแล้วย่อมจะมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการนั้นให้ได้ผลตาม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน อย่างไรก็ตามไม่ว่าผู้บริหารจะเป็นผู้เดินทางไปติดตามงานในพื้นที่ด้วยตนเองหรือมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่อื่นดำเนินการแทนก็ตามผู้บริหารจะต้องมีการกำกับและดูแลให้มีการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่มีการปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการ และผู้บริหารจะต้องมีการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามงานไปใช้สำหรับการแก้ไขหรือการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างจริงจัง

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน การติดตามงานจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวคือ การได้ข้อมูลที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ และถูกต้องแม่นยำนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล (Mathur. 1980 : 30) ผลการวิจัยนี้พบว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลเป็นอย่างดี แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเจ้าหน้าที่ที่มีความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของงานในหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาทางไกล การสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูลและรายงานอยู่ในระดับที่สูงมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงเดช ไชตรสิน ที่พบว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการเพิ่มพูนความรู้เรื่องการผลิตและการประเมินผล โครงการ (ทรงเดช ไชตรสิน. 2532 : 43) ซึ่งความรู้เรื่องการผลิตและการประเมินผลย่อมจะเกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสำคัญ ซึ่งการติดตามงานความจริงก็คือการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหาตนเอง ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาเธอร์ (Mathur. 1982 : 17) ที่พบว่าเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานขาดความรู้ และทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดทำรายงาน และผลการวิจัยนี้ยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โจเซฟินา พี นูเนซ (Josefina P. Nunez) ที่พบว่า การดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ตามกำหนดเวลาที่ต้องกระทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานขาดความรู้ความสามารถในการติดตามงาน ข้อผิดพลาดในการเก็บข้อมูลจึงเกิดขึ้น (The World Bank. 1980 : 60) ร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และรายงาน

นอกจากความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดตามงานทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควรจะได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนในการบริหารโครงการและการประเมินผลโครงการเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพราะเหตุผลว่าสภาพความเป็นจริงหรือหลักการในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนนั้นเป็นการจัดกิจกรรมทางการศึกษาในลักษณะที่เป็นโครงการ ดังนั้น ผู้ติดตามงานควรจะได้ทราบวิธีการ การเขียนโครงการ การวางแผนการปฏิบัติงาน การติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการประเมินผลโครงการ ซึ่งการประเมินผลโครงการเป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับการติดตามงานโดยตรง ดังนั้น ถ้าหากผู้ที่ทำหน้าที่ในการติดตามงานได้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในเรื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้น แล้วจะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของผู้ที่หน้าที่ติดตามงานเป็นอย่างดี

ดังนั้นระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลจะมีความเหมาะสมเพียงใดนั้นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ระบบการติดตามงานเป็นระบบที่เหมาะสมย่อมขึ้นอยู่กับหน้าที่ของผู้ที่หน้าที่ติดตามงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในหลักการและขั้นตอนการจัดการศึกษาออกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบข้อมูลและรายงาน มีความรู้ความสามารถและทักษะในการวางแผนการติดตามงาน ตลอดจนการบริหารงานโครงการ และการประเมินผลโครงการ (Project Management and Evaluation) ซึ่งความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. เทคนิคการติดตามงาน เทคนิคการติดตามงานเป็นวิธีการที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการนั้น เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อมูลที่ได้รับจะต้องมีความถูกต้องแม่นยำ มีความสมบูรณ์และได้มาอย่างรวดเร็วในเวลาที่ต้องการ (Mathur. 1979 : 47) แต่การจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์จะต้องอาศัยเทคนิคในการติดตามงานที่เหมาะสม เทคนิคการติดตามงานมีมากมายหลายวิธี เช่น การติดตามงานโดยการที่ผู้ปฏิบัติงานทำการติดตามงานด้วยตนเอง (Self Monitoring) ติดตามงานโดยการสังเกตโดยตรง (Direct Observation) การติดตามงานโดยการศึกษาเป็นรายกรณี (The Case Studies) การติดตามงานโดยการสัมภาษณ์ (Interviews) การติดตามงานโดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการติดตามงานโดยการรายงาน (Reporting)

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เทคนิคการติดตามงานที่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดใช้มากที่สุดคือ การรายงานเป็นอันดับที่ 1 ซึ่งนำพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะ คือ (1) ในการปฏิบัติงานราชการนั้นผู้ปฏิบัติงานทุกระดับชั้นจะต้องมีการส่งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไปได้รับทราบถึงความก้าวหน้า ผลการปฏิบัติงานหรือปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และในการปฏิบัติงานราชการมีการยึดถือเอาการรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นเครื่องมือยืนยันหรือเป็นหลักฐานแสดงว่าได้มีการปฏิบัติงานนั้น ๆ และ (2) การติดตามงานโดยการรายงานนั้นเป็นเทคนิคการติดตามงานที่ประหยัดงบประมาณมาก ทั้งนี้เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนมากจะเป็นแบบรายงานซึ่งการจัดทำแบบรายงานใช้งบประมาณไม่มากนัก

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการรายงานเป็นเทคนิคการติดตามงานที่ใช้มากที่สุด แต่ก็ยังมีปัญหามากที่สุดเช่นกัน การรายงานนั้นว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อระบบการติดตามงานและผู้ส่งรายงานเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เมื่อศูนย์ฯ จังหวัดหรือศูนย์ฯ ภาคส่งรายงานให้แก่หน่วยงานส่วนกลางแล้ว ทั้งศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ไม่ค่อยจะได้รับทราบผลการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงการดำเนินงานจากหน่วยงานส่วนกลาง (ข้อมูล

ย้อนกลับ) ซึ่งการไม่ได้รับข้อมูลย้อนกลับนี้มีผลกระทบต่อระบบการติดตามงานโดยตรงคือ เป็นการทำให้กระบวนการติดตามงานไม่ครบถ้วนตามวงจรการติดตามงานเพราะกระบวนการติดตามงานที่สมบูรณ์นั้นจะต้องมีการนำข้อมูลที่ได้ไปให้เพื่อการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน

ดังนั้นการที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ได้รับทราบผลการตัดสินใจหรือข้อมูลย้อนกลับจากผู้มีอำนาจสั่งการ ผู้ปฏิบัติงานก็ไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาก็ถูกต้องเมื่อแก้ไขปัญหาก็ถูกต้อง ผลการดำเนินงานก็ย่อมจะไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ นอกจากนั้น การไม่ได้ส่งข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้ปฏิบัติงานยังมีผลต่อด้านจิตใจของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ส่งรายงานอีกด้วยกล่าวคือ เมื่อผู้ส่งรายงานไปแล้วไม่ทราบว่าผู้มีอำนาจตัดสินใจนำข้อมูลนั้นไปใช้อย่างไร หรือข้อมูลนั้นถูกนำไปใช้ประโยชน์อะไรบ้างหรือปัญหาและอุปสรรคที่แจ้งไปนั้นจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไรแล้ว ผู้ส่งรายงานอาจจะหมดกำลังใจ เกิดความเบื่อหน่ายและไม่ให้ความสนใจหรือความสำคัญกับข้อมูลที่ส่งรายงานไป ข้อมูลจึงอาจจะมีความคลาดเคลื่อนจากสภาพความเป็นจริงก็ได้ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคไม่ถูกต้องด้วย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือในประเด็นที่ว่า ผู้ส่งรายงานจะเป็นผู้มีกำลังที่จะปฏิบัติงานต่อไป หรือเต็มใจที่จะจัดส่งรายงานหรือข้อมูลต่าง ๆ ให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป ถ้าหากผู้รับรายงานหรือข้อมูลแล้ว ได้มีการแจ้งผลการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะ (ข้อมูลย้อนกลับ) ในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงานกลับไปโดยเร็วทุกครั้งที่ได้รับรายงานหรือข้อมูล (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ : 2530 : 191 - 194) ส่วนเทคนิคการติดตามงานที่นิยมใช้มากเป็นอันดับที่ 2 ได้แก่ การที่เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์หรือทีมงานเดินทางไปติดตามงานในพื้นที่นั้นเป็นเพราะเหตุว่า ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกลหรือกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ ส่วนมากจะดำเนินการในลักษณะที่เป็นโครงการ และการดำเนินงานในลักษณะที่เป็นโครงการนั้น ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหามาปรับปรุงการดำเนินงานอยู่ตลอดระยะเวลาที่มีการปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการนั้น ๆ และในการดำเนินการในลักษณะดังกล่าว ผู้รับผิดชอบจะต้องได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว และการที่จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว นั้น ผู้รับผิดชอบจะต้องไปตรวจ

หรือเก็บข้อมูลในพื้นที่ปฏิบัติการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นทำการแทน อย่างไรก็ตาม เทคนิคการติดตามงานนี้เป็นเทคนิคการติดตามงานที่ต้องใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการเดินทางเป็นจำนวนมาก

เพื่อให้การเลือกใช้เทคนิคการติดตามงานให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของโครงการต่าง ๆ การนำระบบสารสนเทศ (Mangement Information System) เข้ามาใช้ในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยการที่ฝ่ายติดตามงานกลาง กองแผนงานเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ ติดต่อประสานงาน วางแผนการดำเนินงาน ร่วมกับกองต่าง ๆ ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ตลอดจนจะมีการตกลงกันในเรื่อง จำนวนแบบฟอร์มรายงาน ประเภทและปริมาณของข้อมูล เส้นทางการส่งรายงาน และการแจ้งข้อมูลย้อนกลับให้ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดให้ชัดเจน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล การติดตามงานที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง (Mathur. 1979 : 47 ; The World Bank. 1980 : 7, 17) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องมีการกำหนดประเภทข้อมูลของแต่ละหน่วยงานต้องการให้ชัดเจน (Mathur. 1979 : 32 - 35) และในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น จะต้องพิจารณาว่าข้อมูลประเภทใดจะใช้วิธีการและเครื่องมือรวบรวมอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง (Casley and Lury. 1982 : 51 - 55 ; The United Nations. 1984. 41 ; Buzzard and Edgcomb. 1987 : 112)

ผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดมีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล โดยมีการแยกข้อมูลออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ข้อมูลทางด้านการบริหาร ด้านหลักสูตรและสื่อ ด้านการจัดการเรียนการสอน แต่การเก็บรวบรวมข้อมูล ไม่ได้มีการกำหนดเป็นที่ชัดเจนว่าหน่วยงานใดต้องการข้อมูลใด ศูนย์ฯ จังหวัดในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติจึงต้องรับภาระหนักมากในการกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มต่าง ๆ แล้วส่งให้หน่วยงานส่วนกลาง และศูนย์ฯ ภาค

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุดว่าหน่วยงานต่าง ๆ ควรจะกำหนดประเภทของข้อมูลที่ต้องการไว้อย่างชัดเจน และการเก็บข้อมูลในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรสอดคล้องกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเชิงปริมาณควรจะตรงกัน เป็นสิ่งจำเป็นต่อการใช้อำนาจ
เพื่อการวางแผนการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล
อย่างยิ่ง

6. การจัดระบบข้อมูล การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต้องการระบบข้อมูลที่มีคุณภาพ
ด้วย (Casly and Kumar. 1987 : 3) ทั้งนี้เพราะระบบข้อมูลเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้
ผู้บริหารได้ข้อมูลตามที่ต้องการเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานต่าง ๆ

(Goodman and Love. 1980 : 28)

ระบบข้อมูลและการรายงาน ที่มีประสิทธิภาพ ควรมีลักษณะดังนี้

6.1 ระบบข้อมูลจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผล
พร้อมที่จะให้บริการแก่ผู้ต้องการ

6.2 การเรียกใช้ข้อมูลควรจะทำให้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว (Ministry
of Education and Social Welfare Government of India. 1979 : 173 - 174)

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค
และศูนย์ฯ จังหวัด ส่วนมากยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
ส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดทำได้ไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร ผลการศึกษาความคิดเห็น
ของผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด
ควรมีการวิเคราะห์และปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ การเรียกใช้ข้อมูลของกองต่าง ๆ

ในหน่วยงานส่วนกลางควรเรียกใช้ข้อมูลจากกองแผนงานเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน
เกี่ยวกับข้อมูล

ผลการวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์กลางการพัฒนาชนบทแบบ
ผสมผสานแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Centre on Integrated Rural Development for
Asia and the Pacific (CIRDAP) ที่พบว่าระบบการติดตามงานตามโครงการพัฒนาชนบท
ในประเทศต่าง ๆ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้ เพราะการติดตามงานมีความซ้ำซ้อนของ
หน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลที่จัดเก็บขาดการวิเคราะห์และรายงานเป็นไปอย่างล่าช้า

ดังนั้นการจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล จึงเป็นการสมควรที่ศูนย์ฯ จังหวัด ศูนย์ฯ ภาค และหน่วยงานส่วนกลาง จะได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ทันที ซึ่งจะช่วยให้ระบบการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน ในการติดตามงานไม่ว่า ผู้ติดตามงาน จะใช้วิธีการใดก็ตามจะต้องมีงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าจ้างผู้ทำหน้าที่ติดตามงาน ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สร้างเครื่องมือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าจัดการประชุม สัมมนา เป็นต้น (The United Nations. 1984 : 29) และการทำการติดตามงานมักจะมีปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ขาดงบประมาณ (CIRDAP. 1983 : 28 - 29) ผลการวิจัยพบว่าในหน่วยงานส่วนกลางศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด มีงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปในเทศ ตรวจสอบแต่ไม่มีงบประมาณเพื่อการจัดสร้างเครื่องมือ เพื่อการประชุม สัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่หน่วยงานทั้ง 3 ระดับมีงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายในการ ไปในเทศและตรวจเยี่ยมนี้เป็นงบประมาณสำหรับการบริหารงานโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่งบประมาณเพื่อการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล หรือกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนอื่น ๆ แต่อย่างใด ดังนั้นการใช้จ่ายงบประมาณส่วนนี้เพื่อทำการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลหรือกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนอื่น ๆ จึงกระทำได้น้อยมากนัก การทำการติดตามงานจึงมีปัญหาด้านการขาดงบประมาณสนับสนุน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซาฮารุดิน บิน จาฟา (Zaharudin bin Jaafar) ที่พบว่าระบบการติดตามงานที่ใช้กับโครงการพัฒนาชนบทในรัฐกลันตันภาคเหนือของประเทศมาเลเซีย นั้น มีปัญหาด้านขาดงบประมาณและสอดคล้องกับผลการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาทางไกล ตามแผนพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียนระยะที่ 6 (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2535 : 71)

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับที่สูงกว่าหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรจะได้มีการจัดสรรงบประมาณ

เพื่อทำการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด อาจจะใช้เงินบำรุงการศึกษาที่ได้จากการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล เป็นค่าใช้จ่ายในการทำการติดตามงานได้

ดังนั้นหากกล่าวโดยสรุปแล้ว การติดตามงานไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม ถ้าหากไม่มีงบประมาณสนับสนุนบ้าง ระบบการติดตามงานนั้นก็ไม่อาจจะมีประสิทธิภาพได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อไปนี้อาศัยผลการวิจัยเป็นพื้นฐาน มีดังต่อไปนี้

1. การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อติดตามงาน

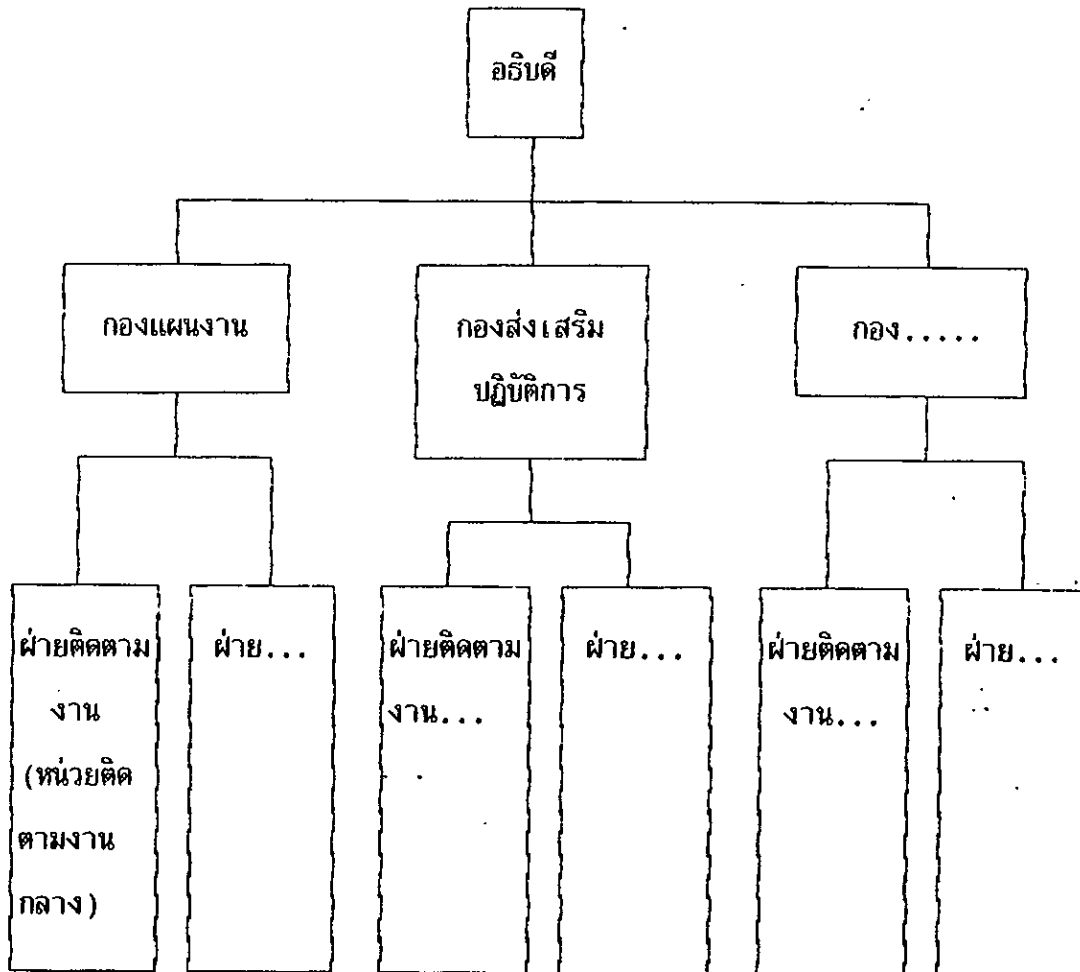
การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล และกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ

1.1 หน่วยงานส่วนกลาง ควรให้กองแผนงานเป็นหน่วยงานติดตามงานกลาง เพื่อทำหน้าที่ประสานแผนการติดตามงานระหว่างกองต่าง ๆ เป็นศูนย์รวมข้อมูลการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท และประมวลผลการดำเนินงานเสนอผู้บริหารสูงสุดของกรมการศึกษา นอกโรงเรียน และกองต่าง ๆ ควรจัดให้มีฝ่ายติดตามงานเป็นของตนเอง เพื่อทำการติดตามงานของตนเองและประสานงานกับหน่วยติดตามงานกลางที่กองแผนงาน

1.2 ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรดำเนินการให้มีฝ่ายติดตามงานกลาง และแต่ละฝ่ายในศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควรมีการจัดให้มีบุคคลทำหน้าที่ติดตามงานด้วย ซึ่งการจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง ดังแสดงในภาพ

ประกอบ 1.3

โครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง

ภาพประกอบ 13 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของหน่วยงานส่วนกลาง

ข้อดี การจัดโครงสร้างขององค์การในลักษณะนี้มีข้อดี ดังนี้

1. กองแผนงานในฐานะที่มีฝ่ายติดตามงานที่เป็นหน่วยกลาง ได้ทราบว่าการ
ทำการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนทุกกิจกรรมจะติดต่อกับฝ่ายใด หรือกับใครบ้างใน
แต่ละกอง เพราะในสภาพปัจจุบันนี้กองต่าง ๆ ไม่ได้จัดให้มีฝ่ายติดตามงานเป็นของตนเอง ดังนั้น
ต่างฝ่ายในแต่ละกองก็ดำเนินการติดตามงานของตนเองและโดยไม่ได้มีการประสานงานกับกอง
อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การติดตามงานจะเป็นระบบที่ดีขึ้นเพราะฝ่ายติดตามงานของแต่ละกองจะได้ประสานงานกัน

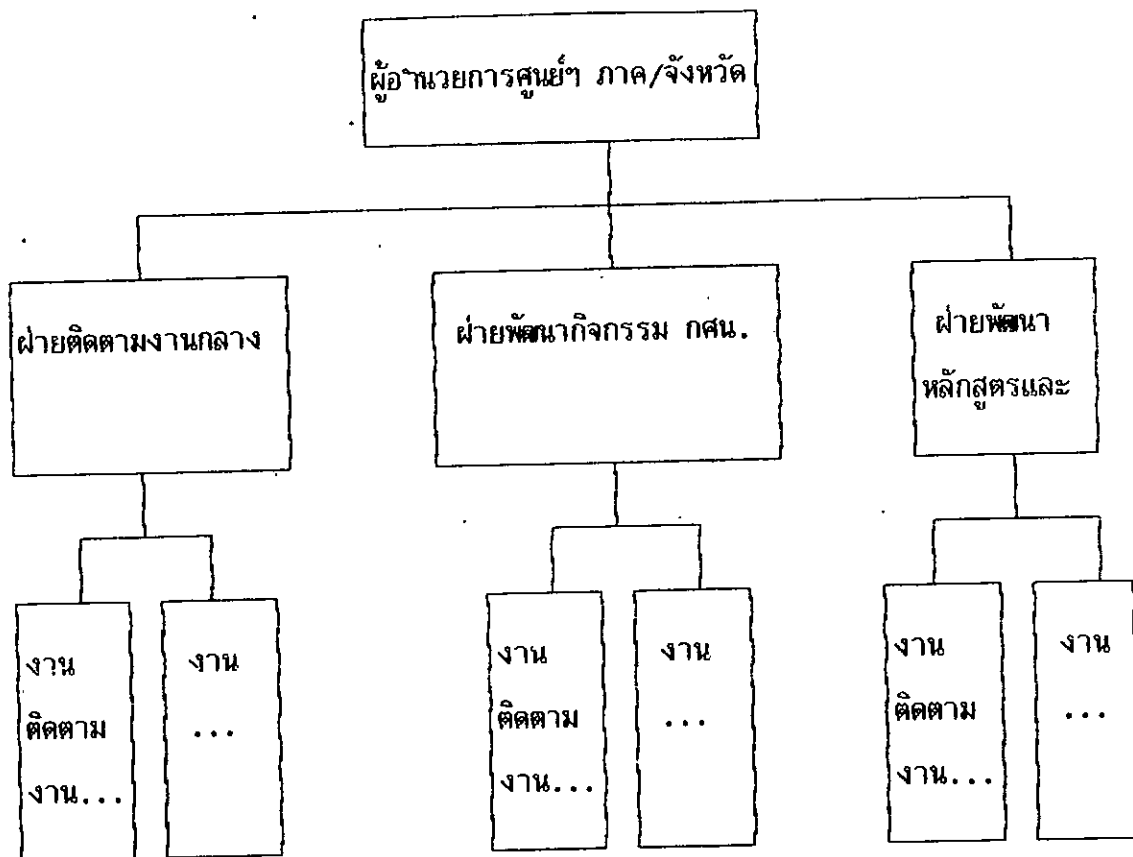
3. การกำหนดประเภทหรือชนิดของข้อมูลของแต่ละกองต้องการจะได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะเป็นการลดความซ้ำซ้อนและประหยัดงบประมาณ

4. กองต่าง ๆ จะได้รับทราบความก้าวหน้าและปัญหาของงานในกองของตนเอง ได้รวดเร็วและลึกซึ้งมากขึ้น

5. การจัดโครงสร้างขององค์การในลักษณะนี้จะมีความเหมาะสมอย่างยิ่งเพราะเป็นเพียงแต่ละกองจัดให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทำหน้าที่ติดตามงาน โดยมิได้กระทบกระเทือนต่อโครงสร้างขององค์การทั้งหมดแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม ข้อเสียของระบบการติดตามงานตามโครงสร้างขององค์การแบบนี้ย่อมเกิดขึ้นได้ถ้าหากหน่วยติดตามงานกลางที่อยู่กองแผนงาน ไม่ได้เป็นผู้ประสานงานที่เข้มแข็งพอ ก็จะทำให้กองต่าง ๆ เบื่อหน่าย ในที่สุดการทำการติดตามงานก็จะกลับเข้าสู่รูปแบบเดิม คือ การติดตามงานในลักษณะต่างคนต่างทำและไม่มีการประสานงานกันระหว่างกองต่าง ๆ

ในทำนองเดียวกัน การจัดโครงสร้างของศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ก็ควรจะดำเนินการในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ควรจะจัดให้มีฝ่ายติดตามงานกลางและแต่ละฝ่ายก็ควรจัดให้มีงานติดตามงานเป็นของตนเอง ดังแสดงในภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานของศูนย์ฯ ภาคและ
ศูนย์ฯ จังหวัด

2. บทบาทของผู้บริหารในการติดตามงาน ผู้บริหารทุกระดับควรจะได้ให้ความสนใจและความสำคัญกับการติดตามงานอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะการดำเนินการจัดการศึกษาออกโรงเรียนทุกประเภทส่วนมากจะดำเนินการในลักษณะของโครงการแทบทั้งสิ้น และการดำเนินงานตามโครงการนั้น ย่อมจะต้องมีการติดตามงานของโครงการอยู่ตลอดเวลา เพื่อทราบความก้าวหน้าและปัญหาในการดำเนินงานแล้วหาทางแก้ไขป้ดพาได้ทันที ผู้บริหารควรจะเป็นผู้นำในการติดตามงานเพราะการติดตามงานเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร ถ้าหากผู้บริหารไม่มีการ

ดำเนินการติดตามงาน เจ้าหน้าที่ที่ย่อมจะปล่อยปละละเลยตามไปด้วย ผู้บริหารควรจะได้มีการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามงานไปใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงงานอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะหากไม่มีการนำข้อมูลไปใช้การติดตามงานก็จะไม่ครบวงจรของการติดตามงาน เจ้าหน้าที่ติดตามงาน ก็จะหมดกำลังใจหรือเบื่อหน่ายต่อการติดตามงาน เพราะผู้บริหารไม่ได้สนใจนำข้อมูลไปใช้แต่อย่างใด ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการทำการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอและเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดปีงบประมาณ

3. การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงานนั้นว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่ทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการ ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นความรู้ความสามารถเดิมที่เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานเมื่ออยู่อาจจะล้าสมัยหรือไม่พอเพียงกับการปฏิบัติงานในหน้าที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้กับระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงานแล้ว ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีแผนการพัฒนาศักยภาพในด้านนี้ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละปีงบประมาณ และในการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ทำหน้าที่ติดตามงานนอกจากจะจัดให้มีการฝึกอบรมแล้ว กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดส่งชุดความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เจ้าหน้าที่ติดตามงานได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนมีการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ทำการติดตามงานเป็นการเฉพาะในแต่ละปีงบประมาณ

ดังนั้นหากกรมการศึกษานอกโรงเรียนสามารถดำเนินการในลักษณะดังกล่าวได้ เจ้าหน้าที่ติดตามงานจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการติดตามงานได้ทุกกิจกรรมซึ่งจะเป็นผลทำให้ระบบการติดตามงานมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

4. เทคนิคการติดตามงาน วิธีการติดตามงานนับว่ามีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบการติดตามงานเป็นอย่างมากทั้งนี้ เพราะถ้าหากการติดตามสามารถได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็วย่อมจะเป็นผลดีต่อการแก้ปัญหา ได้ถูกต้องและรวดเร็วมากเท่านั้น ดังนั้นการเลือกใช้เทคนิคนั้นย่อมจะต้องพิจารณาถึงความถูกต้องของข้อมูล ความรวดเร็วและประหยัดเวลาและงบประมาณด้วย อย่างไรก็ตามเทคนิคการติดตามงานที่ใช้กันมากและยังมีการใช้อยู่ต่อไปคือการให้หน่วยปฏิบัติส่งรายงาน ซึ่งในปัจจุบันนี้ศูนย์ฯ จังหวัดและศูนย์ฯ ภาค จะต้องส่งข้อมูลให้หน่วยงานส่วนกลางโดยการรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้เป็นจำนวนมาก ดังนั้นถ้าหากหน่วยงานส่วนกลางโดยหน่วยติดตามงานกลาง ที่กองแผนงานควรมีการประสานงานและตกลงกับกองต่าง ๆ ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ให้เป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจนว่ากองต่าง ๆ ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดต้องการข้อมูลประเภทใดบ้าง นอกจากนั้นฝ่ายติดตามงานกลางที่กองแผนงานจะต้องทำการหลอมรวมแบบฟอร์มของกองต่าง ๆ ให้เหลือจำนวนเท่ากับความจำเป็น

ข้อดีของการดำเนินการในลักษณะนี้คือ

1. ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลจากศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด
2. เป็นการประหยัดเวลาและแรงงานของเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯภาคและศูนย์ฯ

จังหวัดที่ต้องใช้กับการกรอกแบบฟอร์มรายงาน

3. ข้อมูลที่ได้จะมีความถูกต้องมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการดำเนินการในลักษณะนี้อาจจะมีข้อยุ่งยากในระยะเริ่มต้นเพราะฝ่ายติดตามงานกลางจำเป็นต้องใช้ความพยายามในการประสานงานและออกแบบฟอร์มรายงานใหม่ แต่ถ้าไม่ดำเนินการกรอกรายงานก็ยังคงมีความซ้ำซ้อนและสืบสานต่อไป ระบบการติดตามงานก็จะมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งเกี่ยวกับการรายงานและเป็นจุดอ่อนของระบบรายงานคือ การไม่มีการส่งข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้ส่งรายงาน ผู้ส่งรายงานจึงไม่ทราบว่าข้อมูลที่ส่งให้ไปนั้น ผู้รับนำไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง และยิ่งไปกว่านั้น ผู้รับรายงานไม่ได้มีการแจ้งผลการตัดสินใจหรือให้ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงาน ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ส่งรายงานไม่เห็นความสำคัญของรายงานและเกิดความเบื่อหน่าย ข้อมูลที่จัดส่งครั้งต่อไปอาจจะไม่สมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้ระบบการติดตามงานขาดประสิทธิภาพ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากผลการวิจัยพบว่าทั้งหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกันเป็นอันมาก ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดซ้ำซ้อน และสับสนของผู้ให้ข้อมูลตลอดจนเพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ควรจะได้ดำเนินการดังนี้

1. หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ฝ่ายติดตามงานกลางที่กองแผนงาน ควรจะได้มีการประสานงานกับกองต่าง ๆ และทำการตกลงกันให้ชัดเจนว่ากองใดต้องการข้อมูลประเภทใดบ้างแล้วร่วมกันออกแบบเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลกลางขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่กองต่าง ๆ ต้องการ
 2. หน่วยงานส่วนกลางจะต้องมีการติดต่อประสานงานและร่วมกันจัดทำแผนการติดตามงานกับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ชี้แจงให้ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดทราบว่า หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ต้องการข้อมูลประเภท
 3. ศูนย์ฯ ภาคควรจะได้เน้นจัดเก็บข้อมูลด้านวิชาการที่เกี่ยวกับหลักสูตรและตำรา สภาพการจัดการเรียนการสอน สภาพการรับฟังรายการวิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้น
 4. ศูนย์ฯ จังหวัดควรจัดเก็บข้อมูลทุกที่ประเภทเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล
 - 4.1 ข้อมูลทางด้านการบริหาร (การเงิน จำนวนผู้เรียน จำนวนผู้จบการศึกษา การออกกลางคัน ฯลฯ)
 - 4.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน (การพบกลุ่ม สภาพการรับฟังวิทยุและโทรทัศน์ความเหมาะสมของหลักสูตรและสื่อ ฯลฯ)
 - 4.3 ข้อมูลด้านครุภัณฑ์ วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน
 - 4.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการดำเนินงาน
- ในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะดังกล่าวมีข้อดีดังนี้
1. เป็นการลดความซ้ำซ้อนของการเก็บรวบรวมข้อมูล
 2. ทำให้หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดเกิดความเข้าใจตรงกันว่าหน่วยงานใดต้องการข้อมูลประเภทใด

3. ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดมีความสอดคล้องกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการแลกเปลี่ยนหรือเรียกใช้ข้อมูลซึ่งกันและกัน

4. ช่วยให้ผู้ศูนย์ฯ จังหวัดสามารถจัดเก็บและเตรียมข้อมูลเพื่อส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ถูกต้องและรวดเร็ว

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะดังกล่าวอาจจะมีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และอาจจะต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายสูง สำหรับการติดต่อประสานงาน การจัดสร้างเครื่องมือ การออกแบบฟอร์มรายงาน อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในระยะเริ่มต้นเท่านั้น ดังนั้นในการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดจึงควรได้มีการติดต่อ ประสานงาน วางแผนการดำเนินการร่วมกันในทุกทั้งงบประมาณ แต่ถ้าหากไม่มีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าว การจัดเก็บข้อมูลจะเป็นไปอย่างไม่เป็นระบบ ต่างคนต่างเก็บ เกิดความซ้ำซ้อน ผู้ปฏิบัติการที่ศูนย์ฯ จังหวัดต้องเสียเวลาแรงงานในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานต่าง ๆ เกิดความล่าช้าในการเรียกใช้ข้อมูลและข้อมูลไม่ถูกต้อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของระบบการติดตามงานและมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ไม่บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

6. การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน จากสภาพความเป็นจริงการจัดระบบข้อมูลในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ยังคงเป็นระบบดั้งเดิม คือการจัดเก็บข้อมูลไว้แฟ้มเอกสารเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการนำออกมาใช้ค่อนข้างจะไม่สะดวก ดังนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล
2. ข้อมูลในเชิงปริมาณทั้งที่เก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควรตรงกัน และสามารถเรียกใช้ได้ทันทีซึ่งเรียกว่าเป็นระบบ ON - LINE

3. กองต่าง ๆ ควรขอข้อมูลจากฝ่ายติดตามงานกลางที่กองแผนงานเท่านั้น
ไม่ควรขอข้อมูลจากศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดโดยตรง ยกเว้นกรณีที่มีข้อมลนั้น ๆ ไม่มีอยู่ที่กอง
แผนงาน

การจัดระบบข้อมูลในลักษณะนี้มีข้อดีอยู่หลายประการคือ

1. สามารถเรียกใช้ข้อมูลได้รวดเร็ว
2. การวิเคราะห์ข้อมูลทำได้รวดเร็ว
3. ข้อมูลเชิงปริมาณจะมีความถูกต้องมากขึ้นเพราะมีการใช้ข้อมูลจากแหล่ง

เดียวกัน

อย่างไรก็ตามการจัดระบบข้อมูลในลักษณะนี้อาจจะมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ถ้าหาก
ผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่มีความชำนาญและอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง แต่ถ้าไม่มีการ
ดำเนินการการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ในลักษณะนี้ข้อมูลก็จะไม่ทันกับความต้องการ ซึ่งจะทำให้
การดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

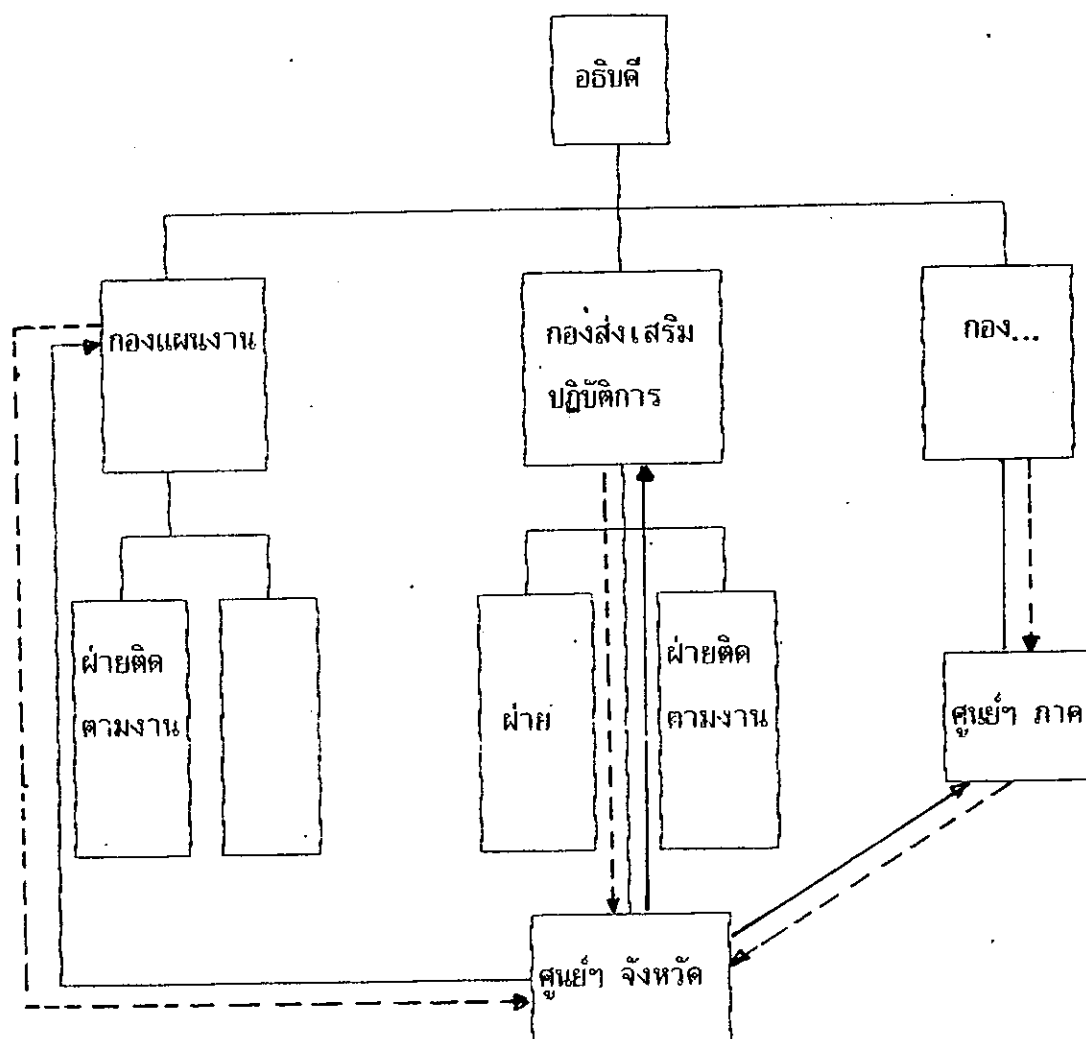
7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียนไม่ได้จัดงบประมาณเพื่อการติดตามงานสำหรับโครงการการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล หรือสำหรับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนใด ๆ เลย
แต่จัดงบประมาณเพื่อการไปติดตามงานในพื้นที่นั้นเป็นงบประมาณเพื่อบริหารสำนักงาน ดังนั้น
การติดตามงานจึงกระทำได้ในขอบเขตจำกัด และไม่สามารถจะทำการติดตามงานด้วยเทคนิคหรือ
วิธีการอื่นใดมากกว่าการให้ผู้นับถือส่งรายงานตามแบบรายงานและการไปนิเทศ ตรวจเยี่ยม
เท่านั้น ส่วนการประชุมประเมินผลหรือการประชุมสัมมนา เจ้าหน้าที่ทำการติดตามงานหรือผู้ที่
เกี่ยวข้องนั้นแทบจะไม่มีโอกาสทำได้เลยเพราะขาดงบประมาณ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไข
ปัญหานี้ หน่วยงานในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจะได้แบ่งงบประมาณจาก งบประมาณ
เพื่อการบริหารงานไว้ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามงานกิจกรรมการศึกษานอก
โรงเรียนทุกประเภทเพราะจะเป็นการช่วยให้การทำการติดตามงานสามารถทำได้อย่าง
กว้างขวาง อันจะเป็นผลให้การดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แต่ถ้าหากไม่มีการจัดสรรงบประมาณไว้เพื่อเป็นการติดตามงานแล้วสภาพการติดตามงานของกรม การศึกษานอกโรงเรียนก็จะมีสภาพที่เรียกว่าเป็นการติดตามงานตามสถานการณ์ กล่าวคือ เป็นการติดตามงานที่ไม่มีระบบหรือแผนการแต่อย่างใดไม่ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ และไม่สามารถ จะช่วยให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้

8. ระบบรายงาน ดังได้กล่าวแล้วในเรื่องของเทคนิคการติดตามงานว่า การส่ง รายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้นับว่าเป็นวิธีการที่ใช้มากและจะยังคงใช้ตลอดไปซึ่งนอกจาก การวิจัยพบว่าผู้ส่งรายงานไปแล้วไม่ค่อยจะรับแจ้งผลการตัดสินใจหรือคำแนะนำใด ๆ จากผู้รับ รายงาน (ไม่มีข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้ส่งรายงาน) ดังนั้น สิ่งจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งน่าจะ ได้มีการปรับปรุงคือ ระบบการส่งรายงานโดยดำเนินการดังนี้

1. ให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานให้แก่ศูนย์ฯ ภาคเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ ใช้หลักสูตรและสื่อ การจัดการเรียนการสอน เนื้อหาตามหลักสูตร ไม่ตรงตามความ ต้องการหรือสภาพแวดล้อมของผู้เรียน ขนาดตัวหนังสือเล็กเกินไปจนผู้อ่านไม่ได้ การรับฟัง วิทยุไม่ชัดเจน เป็นต้น ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนและความต้องการสื่อ ศูนย์ฯ ภาคอาจจะ ขอได้จากศูนย์ฯ จังหวัดเป็นครั้งคราวไปตามความจำเป็น
2. ให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานตามวงเงิน สถิติจำนวนผู้เรียน ผู้สำเร็จ การศึกษาให้แก่ หน่วยติดตามงานกลางที่อยู่กองแผนงาน และให้หน่วยติดตามงานกลางนี้จัดเก็บ ข้อมูลและหน่วยติดตามงานกลางควรแจ้งข้อมูลย้อนกลับไปยังศูนย์ฯ จังหวัดทุกครั้งที่ได้รับรายงาน
3. ให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานที่เป็นปัญหา ไปยังกองที่เกี่ยวข้องโดยตรงและ กองที่เกี่ยวข้องนั้นจะต้องส่งข้อมูลย้อนกลับไปยังศูนย์ฯ จังหวัดโดยตรง
4. ให้ศูนย์ฯ ภาคส่งรายงานที่เกี่ยวข้องด้านวิชาการให้แก่กองต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องโดยตรงและกองต่าง ๆ ที่ได้รับรายงานควรแจ้งข้อมูลย้อนกลับไปยังศูนย์ฯ ภาคและ ศูนย์ฯ จังหวัดตามลำดับ ระบบการส่งรายงานดังปรากฏในภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 การส่งรายงานตามแบบรายงานต่าง ๆ ของศูนย์ฯ จังหวัด

- 1 ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการเงิน, สถิติ ให้แก่ฝ่ายติดตามงานกลาง (กองแผนงาน)
- 2 ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานที่เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานให้กองที่เกี่ยวข้อง
- 3 ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานเกี่ยวกับข้อมูลทางวิชาการให้ศูนย์ฯ ภาค
- 4 ศูนย์ฯ ภาคส่งข้อมูลทางด้านวิชาการให้แก่กองที่เกี่ยวข้อง

_____ สายการบังคับบัญชา

-----> สายการส่งรายงาน

-----> สายการส่งข้อมูลย้อนกลับ

ข้อดี ของการจัดระบบส่งรายงาน ในลักษณะนี้คือ

1. ศูนย์ฯ จังหวัดจะไม่เกิดความสับสนว่าข้อมูลใดจะส่งไปให้ใคร ซึ่งจะช่วยให้ศูนย์ฯ จัดเตรียมข้อมูลได้ถูกต้อง
2. การขอข้อมูลแต่ละกองในหน่วยงานส่วนกลางจะไม่ซ้ำซ้อน
3. กองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะได้รับข้อมูลที่รวดเร็วและสามารถช่วยศูนย์ฯ จังหวัดแก้ไขปัญหา ได้ทันทั่วทั้ง

4. หน่วยงานส่วนกลางก็จะทราบว่าข้อใดมีอยู่ที่กองใดซึ่งจะช่วยให้ฝ่ายติดตามงานกลางที่กองแผนงานสามารถประสานงานเพื่อการจัดเก็บข้อมูล ได้สะดวกขึ้น

ดังนั้นถ้าหากหน่วยงานส่วนกลาง กองต่าง ๆ ได้มีการประชุมชี้แจงหรือตกลงร่วมกันกับศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ให้เป็นที่เข้าใจแล้วระบบการส่งรายงานน่าจะมีความคล่องตัวและได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากขึ้น แต่ถ้าหากไม่มีการดำเนินการปรับระบบส่งรายงานให้เป็นลักษณะดังกล่าวแล้ว ระบบการส่งรายงานก็อาจจะสับสนและศูนย์ฯ จังหวัดคงจะต้องรับภาระหนักอีกต่อไป

9. เพื่อให้ข้อเสนอแนะทั้ง 8 ประการที่กล่าวมาข้างต้น ยังเกิดเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

9.1 กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีนโยบายและแผนการพัฒนาระบบการติดตามงานกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภทอย่างชัดเจน

9.2 กรมการศึกษาโรงเรียนควรมีการประชุมสัมมนาผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลางผู้บริหารศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการติดตามงานเพื่อเป็นการแสวงหาแนวทางในการพัฒนาระบบการติดตามงานร่วมกับระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด

9.3 ผู้บริหารในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค ศูนย์ฯ จังหวัด ควรมีการประสานงานและตกลงกันเกี่ยวกับการจัดระบบการติดตามงานให้ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงานให้มีความสอดคล้อง กำหนดเส้นทางรายงาน กำหนดประเภทข้อมูลในแต่ละหน่วยงานต้องการ ตลอดจนกำหนดปริมาณหรือประเภทของแบบรายงาน

ต่าง ๆ ให้ชัดเจนว่ารายงานใดที่ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดจะต้องจัดส่งให้แก่ใครและในช่วงระยะเวลาใด

ข้อดีของการดำเนินการในลักษณะนี้คือ

1. ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการติดตามงานและเกิดความมั่นใจว่าการพัฒนาระบบการติดตามงานจะสามารถดำเนินการไปด้วยดี เพราะผู้บริหารระดับสูง (อธิบดี) ให้ความสำคัญกับการติดตามงานพัฒนาระบบการติดตามงานดำเนินการไปได้ด้วยดี
2. ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการติดตามงาน ซึ่งจะเป็่นกำลังใจและส่งเสริมให้การพัฒนาระบบการติดตามงานดำเนินการไปด้วยดี
3. ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกระดับชั้น จะเกิดความเข้าใจร่วมกันกับแนวทางปฏิบัติการทำการติดตามงาน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการติดตามงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในลักษณะเปรียบเทียบระหว่างศูนย์ฯ จังหวัดที่มีการจัดระบบการติดตามงานตามที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ในการวิจัยครั้งนี้กับศูนย์ฯ จังหวัดที่ไม่ได้มีการจัดระบบการติดตามงานตามรูปแบบอื่นว่าจะมีผลการดำเนินงาน การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลแตกต่างกันหรือไม่
2. ควรวิจัยในส่วนย่อยของระบบการติดตามงานในส่วนที่เป็นระบบรายงานตามที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้กับระบบรายงานที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อศึกษาว่าการจัดระบบรายงานดังกล่าวจะมีผลต่อการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลแตกต่างกันหรือไม่
3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบติดตามงานในโครงการอื่น ๆ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

4. ควรศึกษาผลผลิตภาพ (Productivity) ของโครงการเมื่อใช้ระบบการติดตามงานตามที่ได้เสนอในการวิจัยนี้

5. ควรศึกษากรอบอัตราค่าจ้างที่เป็นที่จำเป็นที่ใช้ในการบริหารงานทุกระดับชั้นการบริหารกับการใช้ระบบติดตามงานที่ได้เสนอในการวิจัยนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 3 ปีกรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ข่าวพาณิชย์, 2525.
- _____. คู่มือการดำเนินงานการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2527.
- _____. การศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2528.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 6 (2530 - 2534). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2529 ก.
- _____. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
พ.ศ. 2519 - 2529. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก, 2529 ข.
- _____. คู่มือครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์. กรุงเทพฯ : องค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2529 ค.
- _____. เอกสารประกอบการสัมมนานักการศึกษาทางไกล 24 - 26 มิถุนายน 2530 ณ
ห้องประชุมศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา พญาไท. กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530 ก.
- _____. สรุปผลการสัมมนานักการศึกษาทางไกลและผู้เกี่ยวข้องครั้งที่ 1 24 - 26
มิถุนายน 2530 ณ ห้องประชุมศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530 ข.
- _____. 9 ปี กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา,
2531 ก.
- _____. การประชุมวางแผนปฏิบัติการจัดการศึกษาทางไกล วันที่ 23 - 25 มีนาคม
2531. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2531 ข.

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. สรุปภาพรวมผลการนิเทศประจำปีงบประมาณ 2531. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์, 2531 ค. อัดสำเนาเย็บเล่ม.
- _____. รายงานผลการดำเนินงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2531. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2532 ก.
- _____. คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532 ข.
- _____. รายงานการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนครึ่งแผนพัฒนา
การศึกษานอกโรงเรียน ระยะที่ 6 (2530 - 2532). กรุงเทพฯ : กองแผนงาน
และวิจัย, 2533 ก.
- _____. คู่มือการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา การเรียนทางไกล.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533 ข.
- _____. สรุปการประชุมสัมมนาศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำปี
งบประมาณ 2533. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน,
2533 ค.
- _____. รายงานการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ วันที่ 10 - 13 กันยายน
2534. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2534. อัดสำเนาเย็บเล่ม.
- กองปฏิบัติการ. รายงานการศึกษาตามผลเบื้องต้นโครงการพัฒนาระบบประสานงานการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับอำเภอ. กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ, 2532. อัดสำเนา.
- _____. งานครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ, 2534.
อัดสำเนา.
- กองแผนงาน. แนวปฏิบัติการรายงานในระบบข้อมูลและสารสนเทศกรมการศึกษานอกโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : กองแผนงาน, กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2534. อัดสำเนาเย็บเล่ม.
- โชติ เพชรชื่น. เทคนิคการติดตามงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ทรงเดช โคตรสิน. การศึกษาค้นหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากร
ศูนย์ฯ จังหวัด. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

- วีระชัย มีช่อธรรม. การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม; มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม, 2520.
- สมหวัง พินยานุวัฒน์. "การกำกับงานและการประเมินผลโครงการ," ใน การฝึกอบรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบบูรณาการในระดับจังหวัด (หน่วยที่ 13). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิลลิจ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2528.
- สุนทร สุนันท์ชัย. "การศึกษานอกโรงเรียนในอดีต," ใน ประวัติการศึกษาการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- _____. อดีตรองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นายณรงค์ พิมพ์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2533.
- สุวิทย์ แก้วสังข์ทอง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ผู้ให้สัมภาษณ์, นายณรงค์ พิมพ์สาร ผู้สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2533.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. "ยุทธศาสตร์การติดตามงาน," ใน ราชบัณฑิตยสถานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี. หน้า 188 - 196. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2534.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายการการประเมินผลงานดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 5 (2525 - 2529). ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิลลิจ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2529.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ. รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทาง ว.ปณ. ของกลุ่มผู้เรียนที่มีครูประจำกลุ่มและกลุ่มที่ไม่มีครูประจำกลุ่ม. ลำปาง : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ, 2524.
- _____. รายงานการวิจัยการพัฒนาระบบการติดตามผล ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา. พิมพ์ครั้งที่ 2. ลำปาง : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ, 2531.
- _____. สรุปผลการนิเทศกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2533 16 จังหวัดภาคเหนือ. ลำปาง : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ, 2533.

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิเคราะห์การดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทาง ว.ป.ผ. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2527.

_____. รายงานการประเมินผลกระบวนการพบกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทาง ว.ป.ผ. เอกสารวิจัยประเมินผลลำดับที่ 2/2531. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2531.

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานผลการนิเทศติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีงบประมาณ 2533. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2533.

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตรัง. แผนการปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2533. ตรัง : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตรัง, 2532.

Asian Development Bank. Distance Education in Asia and the Pacific Volume I. Minila : Asia Development Bank, 1987.

Bamberger, M. and E. Hewitt. Monitoring and Evaluation Urban Development Programs : A Handbook for Program managers and Researchers. Washington, D.C. : The World Bank, 1986.

Boyle, Richard. "Can Performance in The Civil Service be as good as that in the Commercial Sector," Administration. 37(2) : 119 - 132 ; 1989.

Buzzard S. and Elaine Edgcomb. Monitoring and Evaluating : A step by step guide. PACT, 1987.

Casley, Dennis J. and Denis A. Lury. Monitoring and Evaluation of Agriculture and Rural Development Projects. Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 1982.

Casley, Dennis J. and K. Kumar. Project Monitoring and Evaluation in Agriculture. Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 1987.

Centre on Integrated Rural Development for Asia and the Pacific. Guidlines on IRD Plan Formulation, Implementation, Monitoring and Evaluation. Kotbari : CIRDP, 1983.

Centre on Integrated Rural Development For Asia and The Pacific. Monitoring and Evaluation Arrangements and Techniques in Rural Development. Dhaka : The Pioneer Printing Press, Ltd., Dahka, Bangladesh, 1985.

- Collins, Eliza G.C. Executive Success : Making it in Management. New York : John Wiley & Sons, Inc., 1983.
- Dennis, L. Project Management. London : Gower Press, 1986.
- Donnelly, James H., J. Gibson and J.M. Ivancevich. Management. 5th., ed., Plano : The Bussiness Publications, Inc., 1984.
- Drucker, P.F. "New Templates for Today's Organizations," Harvard Business Review. 45 - 53 ; January - February, 1974.
- Goodman, Louis J. and R.N. Love and Ralph N. Edited. Project Planning And Management An Integrated Approach. New York : Pergamon Press, 1980.
- Grool, Marjolijn C. and others (edited). Project Management in Progress. Amsterdam : Elsevier Science Publishers, 1986.
- Inayatullah. "Development of Monitoring and Evaluation Systems for Rural Development in Asia," in Monitoring and Evaluation of Rural Development : Some Asian Experiences. p. 52 - 75. Edited by Mathur, K. and Inayatullah, Kuala Lumpur : City press Sdn. Bhd.) Asian and Pacific Development Administration Centre, 1980.
- Kaul, Mohn. "Monitoring and Evaluation Systems and Rural Development in India," in Monitoring and Evaluation of Rural Development : Some Asian Experiences. Edited by Mathur Kuldeep and Inayatullah., p.223 - 252. Kuala Lumpur : City Press Sdn., Bhd., Asian Pacific Development Administration Centre, 1980.
- Kerzner, T. and J. Hans. Project Management Operating Guidelines. New York : Van Nostrand Reinhold Company, 1986.
- Koh, Hyeon-Seok. "A Case Study on the Monitoring and Evaluation System of the Agricultural Credit Project," in Monitoring Rural Development in East Asia : World Bank Staff Working Paper No.439. p. 51. Washington, D.C. : The World Bank, 1980.
- Lowery, Robert C. Supervisory Management. Englewood Cliffs, N.J. : Prentic-Hall, Inc., 1985.
- Luthans, F., S.A. Resen Krantz and H.W. Hennessey. "What do Successful Managers Really do ? : An Observation Study of Managerial Activities," in The Journal of Applied Behavioral Science. 21(3) : 255 - 270 ; 1985.
- Mathur, Kuldeep M. "Monitoring the NAEP," Monitoring and Evaluation of NAEP. New Delhi : Directorate of Adult Education, Ministry of Education and Social Welfare, Government of India, 1979.

- Mathur, Kuldeep. "Effective Monitoring and Evaluation System for Rural Development Programmes and Projects in Asian Countries," in Monitoring and Evaluation of Rural Development : Some Asian Experiences. p. 1 - 48. Edited by Mathur, K. and Inayatullah, Kuala Lumpur : Asian and Pacific Development Administration Centre, 1980.
- Ministry of Education and Social Welfare, Government of India. Monitoring and Evaluation of NAEP. New Delhi : Directorate of Adult Education, Ministry of Education and Social Welfare, 1979.
- McLean, Diana. Monitoring and Evaluation in the Management of Agricultural Research : Working Paper No.14. Hage : International Service for National Agricultural Research, 1988.
- Ministry of Education and Social Welfare, Government of India. Monitoring the National Adult Education Programme : Report of the all India Seminar August 28 - 31, 1978. New Delhi : Directorate of Adult Education, 1978.
- Mintzberg, H. "The Manager's Job : Folklore and Fact," Harvard Business Review. 53(4) : 49 - 61 ; July - August, 1975.
- Moddock, Nicholas. "On the Monitoring and Evaluation of Agricultural Development Projects," Agric. Admin. and Extension. 25 : 177 - 188 ; 1987.
- Mohd, Nor Abdul Ghani. "Development of Methodologies for Monitoring and Evaluating Rural Development Programmes and Projects," in Monitoring and Evaluation of Rural Development Some Asian Experience. p. 125 - 167. Edited by Kuldeep Mathur and Inayatullah, Kuala Lumpur : City press Sdn. Bhd. Asian and Pacific Development Administration Centre, 1980.
- Mohd, Fadzil Yunus. "Monitoring and Evaluation of Social Development Programmes in Land Development Schemes in Malaysia : The Experience of Federal Land Development Authority (FELDA)," in Monitoring and Evaluation of Social Development Programmes. p. 65 - 67. Manila : United Nations Asian and Pacific Development Institute (UNAPDI), 1978.
- Mosley, D.C. L.C. Megginson and P.H. PicTri. Supervisory Management. 2nd., ed. Cincinnati, West Chicago : South-Western Publishing Co., 1989.

- Mukherjee, B.N. "A Comparative Analysis of Some Indian Experience in Monitoring and Evaluation of Social Development Programme," in Monitoring and Evaluation of Social Development Programme. p. 55 - 56. Manila : United Nations Asian and Pacific Development Institute (UNAPDI), 1986.
- Murphy, Josette and L.H. Sprey. Monitoring and Evaluation of Agricultural Change. Wageningen : International Institute for Land Reclamation and Improvement, the Netherlands, 1982.
- Naik, S.M. Project Management. Maharashtra : Vani Educational Books, 1986.
- Newman, W.H. and others. The Process of Management : Strategy, Action, Results. 6th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1987.
- Ng, Ronald and F. Lethem. Monitoring Systems and Irrigation Management : An Experience from the Phillippines. Washington, D.C. : The International Bank for Reconstruction and Development, The World Bank, 1982.
- Nunez, Josefina P. "A Case Study on Monitoring and Evaluation in the Second Rural Development - Land Settlement Project, The Phillipines," in Monitoring Rural Development in East Asia : World Bank Staff Working Paper No.439. p. 59. Washington, D.C. : The World Bank, 1980.
- Saxena, A.P. "Monitoring Rural Development Projects : Some Issues in Methodology" in Monitoring and Evaluation of Rural Development: Some Asian Experiences. p.79 - 120. Edited by Mathur Kuldeep and Inayatullah, Kuala Lumpur : City Press Sdn. Bhd., Asian Pacific Development Administration Centre, 1980.
- Sharma, M. Distance Education : Professional Staff Paper. Manila : Asian Development Bank, 1985.
- Sharma, M. "Issues in Distances Education," in Distance Education in Asia and The Pacitic Vol.I. Manila : The Asian Development Bank, 1987.
- Schermerhorn, John R.Jr. Management for Productivity. 3rd ed. New York : John Wiley & Sons, 1989.
- Shah, G.B. "Distance Education for the Third World," in ICDE Bulletin. No. 12. 1986.
- Snyder, K.J. and R.H. Anderson. Managing Productive Schools. New York : Academic Press, 1986.

The United Nations. Guiding Principles for the Design and use of Monitoring and Evaluation in Rural Development Projects and Programmes. Rome : 1984.

_____. Monitoring and Evaluation of Social Development Programmes. Lahore : Asian and Pacific Development Institute, 1986.

The World Bank. Monitoring Rural Development in East Asia World Bank Staff Working Paper No.439. Washington, D.C. The World 1980.

Unantenne, V.C.B. "A Review of Methodologies of Monitoring and Evaluation of Rural Development Programmes and Projects in Sri - Lanka, Paper Presented at Expert Group Meeting Held on 7 - 13 November, 1979," in APDAC. Kuala Lumpur : Asian and Pacific Development Administration Centre, 1979.

UNESCO. Planning, Administration and Monitoring in Literacy Series 2. Monograph No.3. Bangkok : UNESCO Regional Office for Education in Asia and the Pacific, 1982.

_____. Modern Magement Technique in Education. Paris : UNESCO Division of Educational Policy and Planning, 1986.

United Nations Asian and Pacific Development Institute. Monitoring and Evaluation of Social Development Programme. Manila : UNAPDI, 1978.

Yom In - Sop. "A Case Study on the Monitoring and Evaluation System of the Integrated Agricultural Products Processing Project, Korea," in Monitoring Rural Development in East Asia : World Bank Staff Working Paper No.439. p. 47. Washington, D.C. : The World Bank, 1980.

Zaharudin, Bin Jaafar. "A Case Study on the Monitoring and Evaluation of the North Kelantan Rural Development Project, Malaysia," in Monitoring Rural Development in East Asia : World Bank Staff Working Paper No.439. p. 81. Washington, D.C. : The World Bank, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
2. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายสุนทร สุนันท์ชัย อธิการอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. นายพยุหศักดิ์ จันทรสุรินทร์ อธิการอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. นายพิภพ กาญจนะ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติการ (ขณะให้สัมภาษณ์
ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองคลัง)
4. นายโกศล ชูช่วย หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
5. นายธีระเทพ ทองสถิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดอ่างทอง
(ขณะให้สัมภาษณ์ดำรงตำแหน่ง
ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)
6. นายชีวิต อุจวาทิ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดชัยภูมิ
7. นายปรีชา ตรงมณี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดขอนแก่น
8. นายเสวย วงศ์สุวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดนครปฐม
9. นายสวัสน์ แก้วสังข์ทอง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดจันทบุรี
10. นายถนัด พลาธิกุล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดสกลนคร
11. นายกิจจา ทิพย์เที่ยงแท้ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดนครปฐม
12. นายวรทัต ลัยนันท์ ศึกษาธิการ 8 ศูนย์รวมศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดสมุทรปราการ

13. นายยิ่ง กิริติบุรณะ
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
จังหวัดสมุทรสงคราม (ขณะให้สัมภาษณ์ดำรง
ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ ภาคกลาง)
14. นายชะม้าย ทองสวัสดิ์
ศึกษานิเทศก์ศูนย์ฯ ภาคกลาง
15. นางนฤมล อันตะริกานนท์
หัวหน้างานการศึกษาระดับพื้นฐาน ศูนย์ฯ ภาคกลาง
16. นายศักดิ์ดา เป้านาค
ศึกษานิเทศก์ศูนย์ฯ ภาคตะวันออก
(อดีตผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดยะลา)
17. นางสมมาวดี พันธุ์เพ็ง
หัวหน้ากลุ่มการศึกษาต่อเนื่องศูนย์ฯ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
18. นายสมภพ สิริวรรณ
หัวหน้างานวัดผล ศูนย์ฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของระบบการติดตามงานตามโครงการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ม.ต้น แบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนตามวิธีการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ดังรายนามต่อไปนี้

1. ดร.บุญเลิศ มาแสง ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. ดร.กล้า สมตระกูล ผู้อำนวยการกองแผนงาน
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. นายชาติชาติรี โยสีดา เลขานุการกรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. นายอาร์เฟน อับดุลกาเดร์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดนราธิวาส
5. นายวีระชัย มีชอบธรรม ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร
6. ดร.บุญถม แสงเพชร ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
7. นายอุดม พรหมแก้ว ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคเหนือ
8. นายไพบลีย์ เกิดสุข อาจารย์ 3 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคเหนือ
9. นายสมหมาย ชาพรหมา ศึกษานิเทศก์ 8
หน่วยการศึกษานิเทศก์
กรมการศึกษานอกโรงเรียน

10. ดร.ชลทิพย์ เอี่ยมสาอังกค์ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ 1
กองส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
11. นางสาววันเพ็ญ จันทรวิเชียร หัวหน้าฝ่ายพัฒนาสื่อโสตทัศนูปกรณ์
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
12. ดร.สนอง ไสยพิตรวิเศษ หัวหน้างานข้อมูลและรายงาน
กองแผนงาน
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
13. นางสาวจตุพร สิทธิวิวัฒน์ หัวหน้างานการศึกษาทางไกล
ฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ 1
กองส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
14. นายถนัด ม่วงมณี หัวหน้างานการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ 3
กองส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
15. นายบรรพต มณีรัตน์ หัวหน้างานศูนย์อาสาสมัคร
การศึกษานอกโรงเรียน
ฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ 1
กองส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน

16. นายประเสริฐ ทอมดี หัวหน้าฝ่ายแผนงาน
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
17. นายแสวก นักร้อง หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผล
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง
18. นายวิรุฬ นิลโมจน์ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผล
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้
19. นางสาวศิริวรรณ ตันยัง หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผล
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
20. นายชุมพล หนูสง ศึกษาพิเศษ 7
หน่วยศึกษาพิเศษ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการติดตามงาน
การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล
2. แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1
3. แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบสภาพและปัญหาในการติดตามงานการศึกษานายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกล ในรอบปีงบประมาณ 2535 แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการติดตามงานและ (2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการติดตามงาน

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการติดตามงาน

คำชี้แจง ก่อนที่จะตอบคำถามโปรดได้ทำความเข้าใจในคำอธิบายใน 2 หัวข้อ ต่อไปนี้

1. แบบสอบถามในตอนที่ 1 นี้ต้องการทราบว่าในหน่วยงานของท่านได้มีการจัดระบบการติดตามงานสำหรับการศึกษายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลไว้อย่างไรบ้าง
2. การติดตามงาน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการศึกษายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลและข้อมูลที่ได้รับมานั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ และสรุปเป็นรายงานแล้วนำข้อมูลไปใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ตลอดช่วงระยะเวลาในปีงบประมาณ 2535

1. โครงสร้างขององค์การ หมายถึง การจัดให้มีหน่วยงานหรือบุคคลเพื่อทำหน้าที่ในการติดตามงานสำหรับการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกลของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในวงกลมหน้าคำว่า

ใช่หรือไม่ใช่ ตามที่ท่านคิดว่าเป็นจริงที่สุด

1. ศูนย์ จังหวัดของท่านได้มอบหมายให้ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพและต่อเนื่องเป็นผู้ทำหน้าที่และรับผิดชอบ (เป็นเจ้าของเรื่อง) ในการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่
2. นอกจากฝ่ายของท่านจะทำหน้าที่ตามข้อ 1 แล้วยังมีฝ่ายแผนงานและโครงการศึกษานิเทศก์หรือคณะทีมงานติดตามผลทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่
3. ถ้าอำเภอใดมี ผบอ.แล้ว ศูนย์ฯ จังหวัดของท่านได้มอบหมายให้ ผบอ. เป็นผู้ทำหน้าที่และรับผิดชอบในการติดตามการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในพื้นที่ (อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน) ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่
4. ถ้าหากอำเภอไม่มี ผบอ. ศูนย์ฯ จังหวัดของท่านมอบหมายให้ ครูประจำกลุ่ม ส่งรายงานโดยตรงต่อศูนย์ฯ จังหวัด ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่
5. ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ทั้งหมด จะถูกเก็บและรักษาไว้ที่ฝ่ายของท่าน ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่
6. ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล บางส่วน ที่ได้มีการวิเคราะห์และสรุปผลแล้วจะถูกเก็บรักษาไว้ที่ฝ่ายแผนงานและโครงการ ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่

2. บทบาทของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดที่ได้แสดงออกว่ามีส่วนร่วมให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก กำกับดูแลในการจัดทำแผน การติดตามงาน การจัดหางบประมาณ การจัดเตรียมเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ในการดำเนินการ การจัดการศึกษาออกโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล ตลอดช่วงระยะเวลา ปีงบประมาณ 2535

- คำชี้แจง
1. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดของท่านที่ได้ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ฯ จังหวัด ในรอบปีงบประมาณ 2535
 2. ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ท่านคิดว่าเป็นจริงที่สุด
5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด	คือปฏิบัติ 5 ครั้งขึ้นไป ในปีงบประมาณ 2535
4 หมายถึง ปฏิบัติมาก	คือปฏิบัติ 4 ครั้ง ในปีงบประมาณ 2535
3 หมายถึง ปฏิบัติค่อนข้างมาก	คือปฏิบัติ 3 ครั้ง ในปีงบประมาณ 2535
2 หมายถึง ปฏิบัติค่อนข้างน้อย	คือปฏิบัติ 2 ครั้ง ในปีงบประมาณ 2535
1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด	คือปฏิบัติ 1 ครั้ง ในปีงบประมาณ 2535
0 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติเลย	คือไม่มีการปฏิบัติเลยในรอบปีงบประมาณ 2535

ข้อความ	ระดับของการปฏิบัติ				
	1	2	3	4	5
1. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด ของท่านได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อทำการติดตามงานการจัดการศึกษาสายสามัญ ระดับ (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล มากน้อยเพียงใด	...	...	...	...	...
.....	...	...	...	...	...
2. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดของท่านได้มีส่วนร่วม ให้คำแนะนำในการจัดแผนการติดตามงาน การศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล มากน้อยเพียงใด	...	...	...	...	...
3. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดของท่านได้มีส่วนร่วม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับ เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล มากน้อยเพียงใด	...	...	...	...	...
4. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด ท่านได้มีส่วนร่วมให้คำแนะนำ เกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการจัดระบบข้อมูล และระบบการส่งรายงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลมากน้อยเพียงใด	...	...	...	...	...
5. ผู้อำนวยการศึกษา จังหวัดของท่านได้มีการกำกับ ดูแล สอบถาม กระตุ้นและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ให้มี การติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล มากน้อยเพียงใด	...	...	...	...	...

ข้อความ	ระดับของการปฏิบัติ				
	1	2	3	4	5
6. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดของท่านได้มีการกำกับและส่งเสริมให้มีการนำเอาผลการติดตามงานการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ไปใช้ในการ การแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานมากนักน้อยเพียงใด					
7. ในรอบปีงบประมาณ 2535 ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด ของท่านได้มีโอกาสเดินทางไปตรวจเยี่ยม/นิเทศหรือ ติดตามผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ มากนักน้อยเพียงใด					

3. ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน หมายถึง การที่ผู้ทำหน้าที่ติดตามงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการติดตามงาน การติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการติดตามงาน ตลอดจนมีความรู้ความสามารถและทักษะในการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล วิธีการจัดทำระบบข้อมูลและระบบรายงาน

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในวงกลมหน้าคำว่า ใช่หรือไม่ใช่ ตามที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงที่สุด

ถ้าหากท่านได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการอบรมครูประจำการกลุ่มท่านสามารถอธิบายในเรื่องต่อไปนี้ได้เป็นอย่างดี ใช่หรือไม่ใช่

1. อธิบายหลักการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี
ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

2. อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

3. อธิบายหรือชี้แจงระเบียบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลได้เป็นอย่างดี ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

4. ถ้าผู้อำนวยการศูนย์ จังหวัดของท่านมอบหมายให้ท่านจัดทำแผนการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ท่านสามารถดำเนินการได้ด้วยตัวของท่านเอง ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

5. ถ้าผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดของท่านมอบหมายให้ท่านจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อมูล ท่านสามารถทำได้ด้วยตัวของท่านเอง ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

6. ถ้าผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดของท่านมอบหมายให้ท่านจัดระบบเก็บข้อมูลและจัดระบบส่งรายงานผลการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ท่านสามารถทำได้ด้วยตัวของท่านเอง ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

7. ท่านต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบเก็บข้อมูล และการจัดระบบรายงานซึ่งจะเป็นการช่วยให้ท่านทำการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

4. เทคนิคการติดตามงาน หมายถึง วิธีการที่ผู้ติดตามใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล

คำชี้แจง ขอให้พิจารณาว่าในการติดตามงานนั้น ศูนย์ฯ จังหวัดของท่านใช้

เทคนิคการติดตามงานใดบ้าง แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่มีเลขกำกับอยู่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด	คือใช้มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไปในปีงบประมาณ 2535
4 หมายถึง ปฏิบัติมาก	คือใช้ 4 ครั้ง ในรอบปีงบประมาณ 2535
3 หมายถึง ปฏิบัติค่อนข้างมาก	คือใช้ 3 ครั้ง ในรอบปีงบประมาณ 2535
2 หมายถึง ปฏิบัติค่อนข้างน้อย	คือใช้ 2 ครั้ง ในรอบปีงบประมาณ 2535
1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด	คือใช้ 1 ครั้ง ในรอบปีงบประมาณ 2535
0 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติเลย	คือไม่ได้ใช้เลยในรอบปีงบประมาณ 2535

ข้อความ	ระดับของการปฏิบัติ				
	1	2	3	4	5
ในการติดตามผลการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในรอบปีงบประมาณ 2535 ท่านได้ใช้วิธีการต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด 1. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัด ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานในวันประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ 2. จัดประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 3. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานการศึกษาสามัญโดยตรงหรือศึกษานิเทศก์/หรือคณะทีมงานติดตามผลเดินทางไปตรวจเยี่ยม นิเทศหรือเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่มีการดำเนินงาน 4. ให้ ผบอ. หรือครูประจำกลุ่มส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ 5. จัดประชุมในลักษณะเป็นการประชุมเพื่อการประเมินผลก่อนสิ้นปีงบประมาณ 6. ท่านเชิญ ผบอ. หรือครูประจำกลุ่มมารายงานทราบด้วยวาจา 7. โทรศัพท์สอบถามข้อมูลจาก ผบอ. หรือครูประจำกลุ่ม ...					

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึง ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ได้มีการแยกประเภทของข้อมูลไว้อย่างชัดเจน

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในวงกลมตามประเภทของข้อมูลที่ท่านได้มีการเก็บรวบรวมไว้

ในการดำเนินการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกล ศูนย์ฯ จังหวัด (ท่าน) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ โปรดกรูณาทำเครื่องหมาย / ลงในวงกลม ตามข้อมูลที่ท่านได้เก็บรวบรวมไว้

1. ข้อมูลทางด้านการบริหาร (จำนวนนักเรียน งบประมาณปีนี้ ฯลฯ)
2. ข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน (กิจกรรมการเรียนการสอน ฯลฯ)
3. ข้อมูลด้านหลักสูตรและสื่อ (ปริมาณความต้องการสื่อ ฯลฯ)
4. ข้อมูลเกี่ยวกับครุภัณฑ์ วัสดุและอุปกรณ์ (เทปวิทยุ วีซีโอ)
5. ข้อมูลด้านปัญหาต่าง ๆ

6. การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การจัดเก็บเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน แก้ไขและปรับปรุง การประเมินผล ตลอดจนการเผยแพร่งานได้ในเวลาที่ต้องการ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้ว ทำเครื่องหมาย / ลงในวงกลมหน้าคำว่า ใช่หรือไม่ใช่ ตามที่ท่านคิดว่าเป็นจริงมากที่สุด

1. ท่านจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล โดยแยกข้อมูลออกเป็นเรื่อง ๆ เช่น ข้อมูลทางด้านการเงิน สื่อ อาคารสถานที่ ผลการเรียนรู้ ฯลฯ ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่
2. ศูนย์ฯ จังหวัดของท่านยังคงใช้วิธีการเก็บและรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ไว้ในแฟ้มแล้วเก็บใส่ตู้เอกสาร ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่
3. ศูนย์ฯ จังหวัดของท่านได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ในบางเรื่องแล้ว ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ที่ท่านจัดเก็บและรักษาไว้ส่วนมากยังเป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้มีการวิเคราะห์และสรุปผล ใช่หรือไม่ใช่

ใช่
ไม่ใช่

5. ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ที่ท่านจัดเก็บและรักษาไว้สามารถนำออกมาใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและทันทีที่ผู้บริหาร หรือบุคคลอื่นต้องการ ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

6. ประเภทของข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ที่ท่านจัดเก็บและรักษาไว้มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับประเภทของข้อมูลที่ศูนย์ฯ ภาค และกรมต้องการดีแล้ว ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

7. ในปัจจุบันนี้ศูนย์ฯ จังหวัดของท่านสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล กับศูนย์ฯ ภาค และกรมได้อย่าง สะดวกและรวดเร็ว ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

7. การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน หมายถึง การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล เป็นการเฉพาะ

คำชี้แจง ในการติดตามงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ศูนย์ฯ จังหวัดของท่านได้มีการจัดสรรงบประมาณไว้อย่างไรบ้าง โดยขอให้ท่าน พิจารณาตามความเป็นจริงแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในวงกลมหน้าคำว่า ใช่หรือไม่ใช่

1. จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปนิเทศ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวม ข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะ ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

2. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดทำเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเฉพาะ ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

3. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดทำการประเมินผลเป็นการเฉพาะ ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

4. จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ ใช่หรือไม่ใช่

ใช่

ไม่ใช่

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยม

ศึกษาตอนต้น แบบทางไกล

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกล จึงใคร่ขอให้ท่านพิจารณาว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้อย่างไร แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยอย่างมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยค่อนข้างมาก
- 2 หมายถึง เห็นด้วยค่อนข้างน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
- 0 หมายถึง ไม่เห็นด้วยเลย

ข้อความ	ระดับของความคิดเห็น					
	0	1	2	3	4	5
ปัญหาในการทำการติดตามงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลของศูนย์ฯ จังหวัด 1. ในรอบปีงบประมาณ 2535 ท่านมีโอกาสได้ไปติดตามงาน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ได้น้อยมากเพราะไม่มีงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 2. ในรอบปีงบประมาณ 2535 ท่านไม่สามารถเดินทางไปติดตามผลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลในอำเภอต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงเพราะมีการดำเนินการอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากศูนย์ฯ จังหวัดมาก 3. การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวผลการดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลระหว่างกรมฯ ศูนย์ฯ จังหวัดยัง<u>ทำได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร</u> 4. ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ท่านจัดเก็บและรักษาไว้นั้น ส่วนมากยัง<u>ไม่ได้มีการวิเคราะห์และสรุปผล</u>						

ข้อความ	ระดับของความถี่เห็น					
	0	1	2	3	4	5
5. ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล บางส่วนเก็บไว้ใน ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพ และต่อเนื่องและบางส่วนถูกเก็บไว้ในฝ่ายแผนงาน และโครงการ ทำให้ไม่สะดวกในการนำข้อมูลออกมา ใช้ในเวลาที่ต้องการเร่งด่วน						
6. <u>ประเภท</u> ของข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกลที่ ศูนย์ฯ จังหวัด เก็บและรักษาไว้ยังไม่สอดคล้องกับ ประเภทของข้อมูลของกรมฯ และศูนย์ฯ ภาค ต้องการ						
7. เมื่อท่านจัดส่งรายงานผลการเนิงานการจัดการ ศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ให้กรมฯ และศูนย์ฯ ภาคทราบแล้ว ท่านได้รับ ทราบผลการตัดสินใจหรือขอแนะนำหรือข้อเสนอแนะ สำหรับการแก้ไขปัญหากลับมาจากกรมฯ และศูนย์ฯ ภาคน้อยมาก						
8. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดของท่านให้ความสำคัญ หรือความสนใจเกี่ยวกับการดำเนินการติดตามงาน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล น้อยมาก						

ข้อความ	ระดับของความคิดเห็น					
	0	1	2	3	4	5
9. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดของท่านได้นำผล การติดตามงานไปใช้กับการแก้ไขและปรับปรุง การดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล น้อยมาก						
10. เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่การติดตามงานการศึกษา นอกโรงเรียน (ระดับ ม.ต้น) แบบทางไกล ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ เกี่ยวกับการจัด การศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล การจัด ระบบข้อมูล เป็นอย่างมาก						

ข้อเสนอแนะ

ท่านมีแนวคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการจัดระบบการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกล จึงจะช่วยให้มีระบบ
การติดตามงานที่ประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีระหว่างระบบ
การติดตามงานของ กรม (ส่วนกลาง) ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด

.....
.....
.....
.....

แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และ ผบอ. ตอบมีเนื้อหาคล้ายคลึง
กัน แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงส่วนคำพูดให้เหมาะสมกับผู้ตอบเท่านั้น

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ (รอบที่ 1)

งานวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาระบบการติดตามงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล

ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

แบบสอบถามรอบที่ 1

คำชี้แจง

ด้วยข้าพเจ้า นายณรงค์ พิมสาร เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมปฏิบัติการ กำลังทำ
 ปรียุณานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษาออกโรงเรียน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกล" และข้าพเจ้าได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาในการ
 ติดตามงานดังกล่าวมาแล้วด้วย แบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค
 และศูนย์ฯ จังหวัดแล้วข้าพเจ้าได้นำผลการศึกษานั้นมาเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา
 สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกล โดยระบบการติดตามงานที่ข้าพเจ้าได้พัฒนา
 ขึ้นมานั้นได้เน้นความสำคัญขององค์ประกอบ 7 ด้าน คือการจัดโครงสร้างขององค์การ บทบาท
 ของผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวม
 ข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน ดังนั้นเพื่อหาความเหมาะสม
 ของระบบการติดตามงานศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบทางไกลตาม
 องค์ประกอบ 7 ประการนั้น ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความกรุณาท่านได้โปรดแสดงความคิดเห็น
 โดยพิจารณาจากข้อความต่าง ๆ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็น
 ของท่าน

ระดับคะแนนในมาตราส่วนประมาณค่าที่กำหนดไว้ค่าดังนี้

ระดับค่า	1	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุด
ระดับค่า	2	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยน้อย
ระดับค่า	3	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยปานกลาง
ระดับค่า	4	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยมาก
ระดับค่า	5	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. <u>การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงาน</u>					
1. ในหน่วยงานส่วนกลาง กองแผนงานควรเป็น หน่วยงานกลางสำหรับการทำการติดตามงานและ เป็นหน่วยจัดเก็บข้อมูล กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ทุกประเภท					
2. กองต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงาน การศึกษาสายสามัญแบบทางไกล ควรจะได้มีการจัดให้มี ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ในการ ติดตามงาน					
3. กองต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบกับการดำเนินงาน การศึกษาสายสามัญแบบทางไกล ควรได้มีการติดต่อ ประสานงาน วางแผนและดำเนินการติดตามงาน ร่วมกันในแต่ละปีงบประมาณ					
4. เมื่อกองใดกองหนึ่งได้รับรายงานหรือได้เดินทาง ไปตรวจเยี่ยมและนิเทศเกี่ยวกับการศึกษาสายสามัญ แบบทางไกลแล้ว กองนั้น ๆ ควรจะได้แจ้งให้กอง ที่เกี่ยวข้องทราบทุกครั้ง					
5. ศูนย์ฯ ภาควิชาควรจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับ การดำเนินงานและการติดตามงานการศึกษาสามัญ แบบทางไกลและกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
6. ศูนย์ฯ จังหวัดควรจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานและการติดตามงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลและกิจกรรมอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับศูนย์ฯ ภาค					
7. ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดไม่ควรมีการเปลี่ยนตัวบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลและติดตามงานบ่อยจนเกินไปเพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่อง					
2. <u>บทบาทของผู้บริหารกับการติดตามงาน</u>					
8. ผู้บริหารในแต่ละระดับขั้นขึ้นขึ้นการบริหารควรถือว่าการติดตามงานเป็นภาระกิจหลักประการหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติเมื่อมีการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนต่าง ๆ ในแต่ละปีงบประมาณ					
9. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการติดตามงานให้คำแนะนำ กระตุ้น/ส่งเสริม/สนับสนุน/และกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ทำการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
10. ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าได้มีการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการติดตามงานไปใช้สำหรับแก้ไขปัญหหรือปรับปรุงงานอย่างจริงจัง					
11. ผู้บริหารควรแจ้งผลการตัดสินใจหรือให้คำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหหรือปรับปรุงงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรายงานได้ทราบทุกครั้ง					
12. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการทำการติดตามงานตามความจำเป็น					
3. <u>ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน</u>					
13. ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลควรเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการติดตามงานมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง/การสร้างเครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล/การวิเคราะห์ข้อมูล/การจัดระบบข้อมูล/และการนำเสนอรายงานเป็นอย่างดี					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
14. กรมควรสนับสนุนให้มีการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียน แบบทางไกลที่อยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดอย่างน้อยปีงบประมาณละ 1 ครั้ง					
4. <u>เทคนิคการติดตามงาน</u>					
16. การติดตามงานที่ทำในลักษณะการเดินทางไปตรวจเยี่ยมหรือนิเทศงานในพื้นที่ของหน่วยงานส่วนกลาง ควรมีการติดต่อและประสานงานและจัดทำแผนการติดตามงานร่วมกันศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดในทุกปีงบประมาณ					
17. การติดตามงานโดยวิธีการส่งรายงาน ควรให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่งรายงานไปยังศูนย์ฯ ภาค แล้วศูนย์ฯ ภาค ทำการประมวลข้อมูลแล้วส่งรายงานไปยังหน่วยงานส่วนกลางเฉพาะข้อมูลหรือปัญหาที่หน่วยงานส่วนกลาง ต้องการหรือเกี่ยวข้องเท่านั้น					
18. หากศูนย์ฯ ภาคได้ส่งรายงานให้หน่วยงานส่วนกลางทราบแล้ว หน่วยงานส่วนกลางควรแจ้งผลการ ตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ กลับไปยังศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดตามลำดับ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
5. <u>การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงาน</u>					
19. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สายสามัญแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรจะได้มีการตกลงกันให้ชัดเจน ว่า กองใดต้องการข้อมูลอะไรบ้าง	...	...	...	...	...
20. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สายสามัญแบบทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรทำความเข้าใจกันให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใด จะเก็บข้อมูลอะไรบ้างและชนิดของข้อมูล หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดจัดเก็บควรมีความสอดคล้องกัน	...	...	...	...	...
21. ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษาสายสามัญ แบบทางไกลที่จัดเก็บในระบบข้อมูลของหน่วยงาน ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรจะสอดคล้อง หรือตรงกัน	...	...	...	...	...

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
6. <u>การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน</u>					
22. หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรได้นำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้สำหรับจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสายสามัญ แบบทางไกลและกิจกรรมอื่นด้วย					
23. หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรขอข้อมูล จากศูนย์ฯ ภาคหรือศูนย์ฯ จังหวัดโดยตรง ยกเว้นในกรณีข้อมูลที่ต้องการไม่มีอยู่ที่กองแผนงาน ..					
24. ระบบข้อมูลที่จัดในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรเป็นระบบที่สามารถติดต่อ เพื่อการเรียกใช้ข้อมูลซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็ว .					
25. ข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด ควรมีการวิเคราะห์และปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ					
7. <u>การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน</u>					
26. ในหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางติดตามงานการจัดการศึกษา สายสามัญแบบทางไกลในพื้นที่ปฏิบัติการไว้ทุกปี งบประมาณ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
27. หน่วยงานส่วนกลางควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลอย่างน้อย 1 ครั้ง ในแต่ละปีงบประมาณ	...	...	...	...	...
28. ศูนย์ฯ ภาคควรใช้งบประมาณที่ได้รับจากศูนย์ฯ จังหวัด (ร้อยละ 15) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการติดตามงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลหากไม่มีงบประมาณจากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ	...	...	...	...	...
29. ศูนย์ฯ จังหวัดควรใช้เงินบำรุงการศึกษาสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามงานศึกษาสายสามัญแบบทางไกลหากไม่มีงบประมาณจากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ	...	...	...	...	...

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

(นายณรงค์ พิมสาร)

ผู้วิจัย

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ (รอบที่ ๒)

งานวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาระบบการติดตามงานการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกล
ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

แบบสอบถามรอบที่ ๒

ตามที่ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามให้แก่ข้าพเจ้าไปแล้วครั้งหนึ่งนั้น นับว่าเป็นพระคุณอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าได้นำคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๒๐ ท่าน ไปวิเคราะห์หาคำมีชยฐานและคำพิสัยระหว่างควอไทล์เพื่อนำมาให้อ่านพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

แบบสอบถามชุดนี้ได้แบ่งออกตามองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการติดตามงาน ๗ ประการคือ โครงสร้างขององค์การ บทบาทของผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน เทคนิคการติดตามงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจึกระบบข้อมูล และการจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาให้ความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่งเพื่อต้องการทราบว่าท่านจะเปลี่ยนแปลงคำตอบอีกหรือไม่

ระดับคะแนนในมาตราส่วนประมาณค่าที่กำหนดไว้มีค่าดังนี้

ระดับคะแนนในมาตราส่วนประมาณค่าที่กำหนดไว้มีดังนี้

ระดับค่า	๑	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุด
ระดับค่า	๒	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยน้อย
ระดับค่า	๓	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยปานกลาง
ระดับค่า	๔	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยมาก
ระดับค่า	๕	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ในรอบที่ ๒ นี้ผู้วิจัยได้นำเสนอ

๑. ตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ ๑	ใช้วงกลม (๐)
๒. คำมีชยฐาน	ใช้เส้นตั้ง
๓. คำพิสัยระหว่างควอไทล์	ใช้เส้นขอบทึบ

(ข้อใดที่ท่านไม่ได้ตอบในรอบที่ ๑ จะไม่มีวงกลม)

ตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. ระบบการติดตามงาน				๑	

○ กำหนดที่ท่านตอบในรอบที่ ๑

| คำวิจารณ์

_____ คำพิสัยระหว่างตัวให้

คำแนะนำสำหรับการตอบในรอบที่ ๒

๑. ในกรณีที่ท่านได้ตอบในรอบที่ ๑ ไปแล้ว (ดูจากวงกลม เครื่องหมายวงกลมในวงเล็บเลข)
หากท่านยืนยันคำตอบคำถามตำแหน่งเดิม ท่านไม่ต้องใส่เครื่องหมายใด ๆ ลงไปในข้อนี้
แต่ถ้าท่านเปลี่ยนความคิดเห็น โปรดใส่เครื่องหมาย ๑ ลงในช่องที่เป็นความคิดเห็นใหม่ของท่าน
๒. ในกรณีที่ท่านไม่ได้แสดงความคิดเห็นในรอบที่ ๑ ข้อเหล่านั้นจะว่างเปล่า

ข้อความ	ระดับความถี่เห็น				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. การจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อการติดตามงาน					
๑. ในหน่วยงานส่วนกลาง กองแผนงานควรเป็นหน่วยงานกลางสำหรับการทำการติดตามงานและเป็นหน่วยจัดเก็บข้อมูลกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนทุกประเภท				๑	
๒. กองต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกล ควรจะได้มีการจัดให้มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ในการติดตามงาน				๑	
๓. กองต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกล ควรได้มีการติดต่อประสานงานวางแผนและดำเนินการติดตามงานร่วมกันในแต่ละปีงบประมาณ				๑	
๔. เมื่อกองใดกองหนึ่งได้รับรายงานหรือไต่ถามทางไปตรวจเยี่ยมและนิเทศเกี่ยวกับการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลแล้ว กองนั้น ๆ ควรจะได้แจ้งให้กองที่เกี่ยวข้องทราบทุกครั้ง				๑	
๕. ศูนย์ฯ ภาคควรจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานและการติดตามงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกล				๑	
๖. ศูนย์ฯ จังหวัดจัดให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานและการติดตามงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลและกิจกรรมอื่น ๆ เช่นเดียวกับศูนย์ฯ ภาค				๑	
๗. ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดไม่ควรมีการเปลี่ยนตัวบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลและติดตามงานบ่อยจนเกินไปเพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่อง				๑	

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	๑	๒	๓	๔	๕
๒. <u>บทบาทของผู้บริหารกับการติดตามงาน</u>					
๔. ผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นการบริหารควรถือว่าการติดตามงานเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติเมื่อมีการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนต่าง ๆ ในแต่ละปีงบประมาณ				๐	1
๕. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการติดตามงานให้คำแนะนำ กระตุ้น/ส่งเสริม/สนับสนุน/และกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ทำการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ				๐	1
๑๐. ผู้บริหารควรแสดงให้เห็นว่าได้มีการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการติดตามงานไปใช้สำหรับแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงงานอย่างจริงจัง				๐	1
๑๑. ผู้บริหารควรแจ้งผลการตัดสินใจหรือให้คำแนะนำ สำหรับการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงงานให้ผู้ส่งรายงานได้ทราบทุกครั้ง				๐	1
๑๒. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการทำการติดตามงานตามความจำเป็น			๐	1	
๓. <u>ความรู้ความสามารถของผู้ติดตามงาน</u>					
๑๓. ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามงานควรศึกษาสายสัมพันธ์แบบทางไกลควรเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการติดตามงาน มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนแบบทางไกล/ระบบที่เกี่ยวข้อง/การสร้างเครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล/การวิเคราะห์ข้อมูล/การจัดระบบข้อมูล/และการนำเสนอรายงานเป็นอย่างดี				๐	1
๑๔. กรมควรสนับสนุนให้มีการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนแบบทางไกลที่อยู่ในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาค และศูนย์ฯ จังหวัดอย่างน้อยปีงบประมาณละ ๑ ครั้ง			๐	1	

-๔-

ข้อความ	ระดับความถี่เห็น				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑๕. กรมควรมีการเพิ่มขีดความสามารถด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลที่อยู่ในหน่วยงาน ส่วนกลาง ศูนย์ก ภาค และศูนย์ฯ จังหวัด โดยการส่งเจ้าหน้าที่ กังกล่าวไปรับการฝึกอบรมหรือศึกษาคูงานในระยะสั้น ๆ อย่าง น้อยปีงบประมาณละ ๑ ครั้ง (๑-๒ หลักสูตรต่อครั้ง)			๐	1	
๑๖. เทคนิคการติดตามงาน					
๑๖. การติดตามงานที่ทำในลักษณะการเดินทางไปตรวจเยี่ยมหรือนิเทศ งานในพื้นที่ของหน่วยงานส่วนกลาง ควรมีการติดต่อและ ประสานงานและจัดทำแผนการติดตามงานร่วมกับศูนย์ฯ ภาคและ ศูนย์ฯ จังหวัดในทุกปีงบประมาณ			๐	1	
๑๗. การติดตามงานโดยวิธีการส่งรายงาน ควรให้ศูนย์ฯ จังหวัดส่ง รายงานไปยังศูนย์ฯ ภาคแล้วศูนย์ฯ ภาคทำการประมวลข้อมูล แล้วส่งรายงานไปยังหน่วยงานส่วนกลางเฉพาะข้อมูลหรือ... ..				๐	
ปัญหาที่หน่วยงานส่วนกลางของการหรือเกี่ยวของเท่านั้น				๐	
๑๘. หากศูนย์ฯ ภาคใดส่งรายงานให้หน่วยงานส่วนกลางที่รวมแล้ว หน่วยงาน ส่วนกลางควรแจ้งผลการตัดสินใจหรือขอแนะนำทาง ๆ กลับไปยัง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควบคู่กัน				๐	
๑๙. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามงาน					
๑๙. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสายสามัญแบบ ทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง (กองท่าง ๆ) ควรจะให้มีการ ทกลงกันให้ชัดเจนว่า กองใดต้องการข้อมูลอะไรบ้าง				๐	

ข้อความ	ระดับความถี่เห็น				
	๑	๒	๓	๔	๕
๒๐. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสายสามัญแบบ ทางไกลของหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ศูนย์ฯ ภาคและ ศูนย์ฯ จังหวัด ควรทำความเข้าใจกันให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใด จะเก็บข้อมูลอะไรบ้างและชนิดของข้อมูลที่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดจักเก็บควรมีความสอดคล้องกัน				๐	1
๒๑. ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลที่จัก เก็บในระบบข้อมูลของหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและ ศูนย์ฯ จังหวัด ควรจะสอดคล้องหรือตรงกัน				๐	1
๖. <u>การจัดระบบข้อมูลเพื่อการติดตามงาน</u>					
๒๒. หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัดควรได้นำเครื่อง คอมพิวเตอร์มาใช้สำหรับจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การศึกษาสายสามัญแบบทางไกลและกิจกรรมอื่นด้วย				๐	1
๒๓. หน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ควรขอข้อมูลจากฝ่ายที่จัก เก็บข้อมูลที่กองแผนงานเท่านั้น ไม่ควรขอข้อมูลจากศูนย์ฯ ภาคหรือ ศูนย์ฯ จังหวัดโดยตรง ยกเว้นในกรณีข้อมูลที่ต้องการไม่มีอยู่ที่ กองแผนงาน				๐	1
๒๔. ระบบข้อมูลที่จัดในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรเป็นระบบที่สามารถติดต่อเพื่อการเรียกใช้ข้อมูลซึ่งกันและกันได้ อย่างรวดเร็ว				๐	1
๒๕. ข้อมูลที่จัดเก็บในหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรมีการวิเคราะห์และปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ				๐	1
๗. <u>การจัดงบประมาณเพื่อการติดตามงาน</u>					
๒๖. ในหน่วยงานส่วนกลาง (กองต่าง ๆ) ศูนย์ฯ ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางติดตามงานการ จัดการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลในพื้นที่ปฏิบัติการไว้ทุกปีงบประมาณ				๐	1

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	๑	๒	๓	๔	๕
๒๗. หน่วยงานส่วนกลางควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลอย่างน้อย ๑ ครั้ง ในแต่ละปีงบประมาณ			๐	๑	
๒๘. ศูนย์ฯ ภาคควรใช้งบประมาณที่ได้รับจากศูนย์ฯ จังหวัด (ร้อยละ ๑๕) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการติดตามงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลหากไม่มีงบประมาณจากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ				๑	
๒๙. ศูนย์ฯ จังหวัดควรใช้เงินบำรุงการศึกษาสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามงานการศึกษาสายสามัญแบบทางไกลหากไม่มีงบประมาณจากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอื่น ๆ			๑	๑	

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

(นายณรงค์ พิมพ์สาร)

ผู้วิจัย

บันทึกข้อความ

289

ส่วนราชการ ฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ • กองส่งเสริมปฏิบัติการ

ที่ ศร ๑๑๐๖/ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์

เรียน ท่านรองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน (นายพูนศักดิ์ จันทรสุนทร)

ด้วยกระผม นายณรงค์ พิมสาร เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมปฏิบัติการได้ไปศึกษาคู่
ระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
และเพื่อให้สำเร็จการศึกษาคตามหลักสูตรดังกล่าว กระผมได้ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนา
ระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล
ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน" และขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวมข้อมูลเบื้องต้น ดังนั้น
เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการติดตามงาน (Monitoring) ของ
กรมการศึกษานอกโรงเรียนจากผู้บริหารระดับสูงของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ กระผมจึงใคร่
ขออนุญาตสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการติดตามงานของกรมการศึกษานอก
โรงเรียนในปัจจุบันนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหากพิจารณาเป็นประการใดแล้วขอท่านได้แจ้ง
ให้กระผมทราบด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูง

(นายณรงค์ พิมสาร)

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

(นายพูนศักดิ์ จันทรสุนทร)

รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕

เรื่อง ขอบคุณ

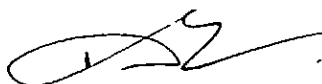
เรียน คุณวิทยา ปลื้มวิทยากรณ์

ตามที่ท่านได้ให้การสนับสนุนนายณรงค์ พินสาร นิสิตระดับปริญญาเอก
 สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๒ ด้วยจำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)
 เพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ ในนามประธานคณะกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์ของ
 นายณรงค์ พินสาร ใ้ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

อนึ่ง เมื่อนายณรงค์ พินสาร จัดทำวิทยานิพนธ์เสร็จเรียบร้อยแล้วจะได้
 ประกาศกิตติคุณในวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิสาธกรณ์)

ประธานคณะกรรมการวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๒๕๔๘๐๓๑

ที่ ศธ ๑๑๐๖/ว.๑๒๒

กองส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๓๕

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๔ ชุด

ด้วยนายณรงค์ พิมสาร เจ้าหน้าที่ของกองส่งเสริมปฏิบัติการ ใต้ไปศึกษาคณะกับ
ปริญญเอก สาขาการบริหารการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และขณะนี้
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาระบบการติดตามงานตามโครงการการศึกษานอกโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทางไกล" ซึ่งจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ดังนั้น
นายณรงค์ พิมสาร จึงขอความอนุเคราะห์จากกองส่งเสริมปฏิบัติการได้แจ้งให้ท่านทราบเพื่อ
ขอพระราชทานให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
แบบทางไกลได้ตอบแบบสอบถามดังกล่าวนี้ จำนวน ๔ ชุด อนึ่งขอให้ท่านได้โปรดแจ้งให้ผู้ตอบ
แบบสอบถามให้ส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ นี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมาในโอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิลาภ กาขุนนะ)

ผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติการ

ฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ ๑

ฝ่ายส่ง เสริมปฏิบัติการ ๑

กองส่ง เสริมปฏิบัติการ

๑ ตุลาคม ๒๕๓๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

ด้วยข้าพเจ้านายณรงค์ พิมสาร เจ้าหน้าที่กองส่ง เสริมปฏิบัติการไปศึกษาต่อ
ระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และขณะนี้
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษางาน (ผล) การจัดการศึกษาสายสามัญ
(ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) แบบทางไกล" ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะ
ที่เป็นผู้มีประสบการณ์กับการจัดการศึกษาสายสามัญ (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) แบบทางไกลได้
ตอบแบบสอบถามถึงที่ข้าพเจ้าแนบมาพร้อมนี้ ๑ ชุด ซึ่งคำตอบตลอดจนข้อเสนอแนะของท่านจะเป็น
ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าคำตอบหรือข้อเสนอแนะใด ๆ ของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

อนึ่ง ข้าพเจ้าใคร่ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนให้แก่ข้าพเจ้า
ภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ด้วยความขอพระคุณอย่างสูง

(นายณรงค์ พิมสาร)

นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา

มศว. ประสานมิตร

ฝ่ายส่ง เสริมปฏิบัติการ ๑

โทร. ๒๕๑๒๔๓

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายณรงค์ ชื่อสกุล พิมสาร

เกิดวันที่ 5 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2489

สถานที่เกิด อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 656/586 ซอย 37 หมู่บ้านเคหะนคร 3 ถนนพัฒนาการ
เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร 10250 โทร. 3219655

สถานที่ทำงานในปัจจุบัน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนิน
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 2821283, 2817017

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2512	ป.กศ. วิทยาลัยครูจันทระเกษม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2517	กศบ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน
พ.ศ. 2522	Diploma in Continuing Education มหาวิทยาลัย New England, Armidale, New South Wales, Australia, (ทุนการศึกษาตามโครงการโคลัมโบ)
พ.ศ. 2525	M.Ed.Admin. มหาวิทยาลัย New England, Armidale, N.S.W., Australia. (ทุนการศึกษาตามโครงการโคลัมโบ)
พ.ศ. 2525	Certificate in Management Development, International Training Institute, Sydney, N.S.W. Australia (ทุนการศึกษาตามโครงการโคลัมโบ)
พ.ศ. 2536	กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร